جەمال نەبەز

کۆمەڵەی ئازادیی و ژیانەوە و یەکێتیی کورد
کاژیك KAJYK ١٩٥٩/٤/١٤
پێشخان و پاشخانەکانی

سلێمانی - کوردستان
٢٠١٥

کۆ بەرهەم
ژمارە (١٣)

هەواڵنامەی کتێب

جەمال نەبەز
کۆبەرهەم

ژمارە(١٣)

کۆمەڵەی ئازادیی و ژیانەوە و یەکێتییی کورد
کاژیک KAJYK ١٩٥٩/٤/١٤
پێشخان و پاشخانەکانی

کتێبخانەی گەنجینەکان

هەموو جۆرە مافێکی بۆ نووسەری پارێزراوە

سلێمانی - کوردستان
٢٠١٥

کۆمەڵەی ئازادیی و ژیانەوە و یەکێتیی کورد

(کاژیک KAJYK) ١٩٥٩/٤/١٤

پێشخان و پاشخانەکانی

پێشخانی کاژیک :

قوتابخانەی کوردیی سۆسیالیزم(ڕێبازی سێیەم)

(لە پەنجاکانی سەتەی رابوردوودا)

پاشخانەکانی کاژیک:

هەواڵنامەی کتێب

- یەکێتیی نەتەوەییی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا (نوکسە NUKSE) {١٩٦٥/٣/٢١ _ ١٩٧٧/٩/٣}
- یەکێتیی نەتەوەییی خوێندکارانی کورد لە سوریا و لوبنان {١٩٧٢ _ ١٩٧٣}
- پارتی سۆسیالیستی کورد (پاسۆک PASOK) {١٩٧٦/٩/١١ _ ١٩٩٢}
- ڕێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کورد لە ئەوروپا (سۆکسە SOKSE) {١٩٨٠/٩/١١ _ ٢٠٠٥/٤/٢٢}
- کۆنگرەی نیشتمانیی کوردستان (KNC لەندەن) {١٩٨٥ _ }

کاژیك KAJAK
پێشخان و پاشخانەکان
نێوی پەرتوك: کاژیك / کۆبەرهەمی ژمارە ١٣
نوسینی: جەمال نەبەز
تایپکردن: هەڵۆ بەرزنجی
تیراژ: ٥٠٠ دانە
ژمارەی سپاردنی (١٠٤)ی ساڵی ٢٠١٥ی لەبەڕێوەبەرایەتی کتێبخانە گشتیەکان پێدراوە.
هەواڵنامەی کتێب

هەواڵنامەی کتێب

کاژیک و پاسۆک ـ پێشخان و پاشخانەکانیان

ڕێبازی سێیەم، نوکسە و سۆکسە

لە چەند وتارێکمدا کە تا ئێستە بڵاوکراونەتەوە و، لە ژمارە (٦ و ٧) ی " کۆبەرهەم"داچاپکراونەتەوە، هەروەها لە "باسنامەی چەند گوژمێکی جۆلانەی کردە و بەسەرهاتم"دا(چاپی هەولێر٢٠١٢)،کەمدابێژێک باسی دامەزراندنی کاژیک و پاسۆکم کردووە. جالەبەرئەوەی ئەم چەند لاپەڕەیە بەشێکن لە بیرەوەرییینامە چاپنەکراوەکەی من،هەر لە منداڵیمەوە تا ١٩ی مانگی گوڵانی ساڵی ١٩٦٢،واتە تا ئەو کاتەی کوردستان و ڕۆژهەڵاتم بەجێهێشت و ڕوومکردە ئەوروپا،پێموایە شتێکی بێکەڵک نابێ،ئەگەر لێرەش، کەمێک دوورودرێژ،باسێکی دامەزراندنی کاژیک و پاسۆک و ڕەوتی کارکردنیان بکەم،تا ئەو هەندازەیەی ئاگادارم لێیان،هەروەها پێشخان و پاشخانی هەردووکیان،بە تایبەتیی قوتابخانەی کوردییی سۆسیالیزم(ڕێبازی سێیەم)و نۆکسە NUKSE و سۆکسە SOKSE کە دوو ڕێکخراوی خوێندکارانە بوون لە ئەوروپا. لەمەشدا خۆم بە دەروێست دەزانم بۆ چوونە نێو ئەو باسە،چۆنکە پێوەندییەکی ڕاستەوخۆی بەخۆمەوە هەیە.بێجگە لەمەش ،وا باشترە تاخۆم ماوم،ئەو شتانەی پێوەندییان بەم باسەوە هەیە و ،زانیارییم لەبارەیانەوە هەیە، بیانخەمە بەرچاو،بۆ ئەوەی دوای مردنم،درۆ بەدەم ئەم بابەتەوە نەکرێ،چۆنکە وەک پێشینان گوتوویانە"لە پاش مردن درۆ دەکرێ"،ئەگەرچی،ئەز هێشتا خۆم لە ژیاندام و گەلێک درۆ و هەڵبەست و قسەی بێگومرگ لەبارەیانەوە کراون،بە تایبەتیی لە بەرنامەکانی تەلەڤیزیۆنی NRT(نالیا)و "ڕووداو"دا.

وەک لە بیرەوەرییینامەکەمدا باسکراوە،پاش کودەتای ژەنەراڵ ئەبدولکەریم قاسم و هەڤاڵە ئەفسەرەکانی لە بەخدا لە شەوی ١٣/١٤ـ٧ـ١٩٥٨ دا کە بوو بە هۆی ڕووخانی ڕژێمی شانشینیی لە ئێراق و داخۆیانییی ڕژێمی کۆماریی، هەرچەندە هەوڵێکی زۆرم دا کە شوێنی کارەکەم وەک مامۆستای قوتابخانە،لە نێوەندییی شارۆچکەی زوبێری سەر بە بەسرەوە، بگێڕنەوە بۆ کەرکووک،بەڵام هیچ سووتی نەبوو،کرام بە مامۆستا لە قوتابخانەی دوا نێوەندییی جافەرییە لە بەخدا کە قوتابخانەیەکی ئەهلییی شیئەکان بوو. ئەوجا، کە شاری بەخدا بوو بە مەڵبەندی کارەکەم،هەر کاتێک ئێواران دەستم بپەرژایە،دەچوومە

دوکانەکەی ئوستاد بەشیر موشیر کە بە "کابەی کوردان" نێودەبرا. بە هۆی ئەو دوکانەشەوە گەلێک کورد و نەکوردم ناسی.یەکێک لەو کوردانەی کە بەهۆی ئەو مەڵبەندەوە ناسیم،بەڕێز کامیل ژیر بوو،کە تا ماوەیەک پێش ئەو ناسینە،سەر بە پارتی کۆمۆنیستی ئێراق بوو.لەو ڕێیەشدا تووشی چەرمەسەریی و لە قوتابخانە دەرکردن و زیندان بوو بوو.کاک کامیل گەنجێکی هەڵبەستوان،قسەخۆش و گاڵتەبێژ بوو. لەوتووێژدا لەگەڵ یەک ،دەرکەوت بۆم کە لە پارتی کۆمۆنیستی ئێراق و کۆمۆنیستە کوردەکان و کۆمۆنیزم بە گشتیی، ناهومێدبووە.

وەک لەمەوپێش لە بیرەوەرییبینامەکەمدا باسمکرد،ئێمە لە سلێمانی چەند کەسێک بووین،کە لە نیوەی یەکەمی پەنجاکاندا رەخنەمان لە سیستەمی کۆمۆنیستێتیی و سەرمایەداریی دەگرت و وتووێژمان لەو بارەیەوە دەکرد و خۆمان بە قوتابخانەیەکی کوردیی بۆ سۆسیالیزم دەزانی. جا لەبەرئەوەی نە لەگەڵ پارتی و نە لەگەڵ کۆمۆنیستەکان بووین،خەڵک ئێمەیان بە **"ڕێبازی سێیەم"** دادەنا،چۆنکە قسەکانمان لە قسەی پارتەکان و کۆمۆنیستەکان نەدەچوون،بەڵام ئێمە، وەک ڕێکخراو، یان حیزب، یان کۆمەڵە، کارمان نەدەکرد،بەڵکو دەستەیەک هاوڕێ بووین، زوو زوو یەکدیمان دەدی و بیروڕامان دەگۆڕییەوە و، پەرتۆکی جۆراوجۆرمان دەخوێندەوە و هەوڵی فێربوونی شتی نوێمان دەدا.لەو هاوڕێیانە،مامۆستا فایەق ئارف،دکتۆر ئەلی تۆفیق،مامۆستا ئەبدوڵڵا میدیا،مامۆستا ئەبدوڵڵا زێباریی،بەڕێز ئەحمەد سمێڵ کاکەیی،بەڕێز جەلال تۆفیق خاوەنی کۆگای سرۆچک، شێخ ئەحمەد کوڕی شێخ رەئووفی نەقیب، مەلا ئەبدوولی مەلا سەئید و چەند هاوڕێیەکی دیی. بە تێپەڕبوونی کات،پێوەندییم لەگەڵ کاک کامیل ژیر بەهێز بوو،بە تایبەتیی چۆنکە بەتەمابوو ئەزموونی بەکالۆریای پۆلی پێنجەمی دوانێوەندیی(بەشی وێژەیی) بە شێوەیەکی دەرەکیی بدا{سەرنج:ئەو سەردەمە خوێندنی نێوەندیی و دوانێوەندیی پێنج ساڵ بوو،پۆلی شەش نەبوو : ج.ن} و پێویستی بە یارمەتیدانی من بوو لە بابەتی ماتماتیکدا،وانەکانی ماتماتیکم پێدەگوت بۆ ئامادەکردنی بۆ تاقیکردنەوە،کە لە ئەنجامیشدا سەرکەوتوو بوو. لەمەوە نێوانمان خۆشتربوو،بووینە هاوڕێی یەک و ، بیروبۆچوونمان لەگەڵ یەک، لەگەلێک رووەوە، وەک یەکی لێهات.پاش ماوەیەک کاک کامیل گوتی:" زۆر پێویستە ئەم بیروڕایانە بچنە قاڵبی ڕێکخراوێکەوە بۆ ئەوەی خەڵکەکە ڕێی ڕاست و چەوت لەیەک جیابکەنەوە".

ئەوەی راستیی بێ،ئەز خۆم ئارەزووی دامەزراندنی رێکخراوی رامیارییم نەبوو،چۆنکە پێموابوو، ئێستەش پێموایە، کۆمەڵگەی کورد کۆمەڵگەیەکە لە بنەڕەتەوە سەقەتە و، پێویستیی بە خۆدروستکردنەوە و خۆناسین و باوەڕ بەخۆهێنان هەیە و،دەبێ جارێ خەریکی رۆشنکاریی بین،بەتایبەتیی بۆ ئەو سەردەمە، کە رێبازی کۆمۆنیستێتیی سەر بە سۆڤێت و چین، بەرچاوی گەنجی کوردی بەتەواویی گرتبوو،رێی نەدەدا هیچ جۆرە بیرۆکەیەکی دیی لە کوردستاندا رۆناکیی ببینێ.خۆ ئەگەر بیرۆکەیەکی دیکە سەریهەڵبدایە،ئەوا ئەوەی بە فیتی ئیمپریالیزم و زایۆنیزم و چی و چی لێکدەدایەوە. لەبەرئەوە بیرم لە بوونی رێکخراو نەدەکردەوە.بەڵام کاک کامیل دەیگوت،ئەو رێکخراوە ئەگەر ببێ،دەتوانێ باشتر ئەو رۆڵە بگێڕێ بۆ رۆشنکاریی. لام وایە،ئەم سەرنجەشی لەوەوە هاتبوو کە ئەو لەوەپێش، لە پارتی کۆمۆنیستی ئێراقدا کاری کردبوو.دیارە چالاکییەکانی لە چوارچێوەی رێکخراودا بووبوون و، کۆمۆنیستەکانیش لەو رۆژانەدا گەلێک سەرکەوتنیان بەسەر ناحەزەکانیاندا وەدەستهێنابوو. بەکاک کامیلم گوت، جارێ زووە،زەوییەکە شۆرەیە، دەبێ لە پێشەوە زەوییەکە ئامادەبکرێ،ئەوجا تۆوەکەی تێبکرێ. ئەوەشم گوت پێی، کە دەمێکە بڕیارم داوە بچم بۆ دەرەوەی ئێراق و خوێندنەکەم درێژە پێبدەم و، هێندەک شتی نوێ و زمانی نوێ فێرببم و ، هەوڵ بدەم پێوەندییەک دروست بکەم لەگەڵ هێندەک کەسایەتیی زانستکار و کۆمەڵێ مرۆڤدۆستی ئەوروپاییی،ئەوجا بگەڕێمەوە وڵات،لەبەرئەوە کاتم نابێ بۆ رێکخراوێک کار بکەم.کاک کامیل گوتی: "راستە زەوییەکەی کوردستان شۆرەیە،بەڵام شوێنی واشی هەیە بەکاری تۆوچاندن دێ،دوایی،تۆ دەچیتە دەرەوەی وڵات،خۆ رێکخراو هەر یەک کەس نابێ.ئەز خۆشم ،ئەگەر بۆم هەڵکەوێ حەز بە خوێندن دەکەم لە دەرەوە،ئەوە رێگر نابێ لە بەڕێوەبردنی کاری رێکخراودا.."، کورت و کرمانجیی،کاک کامیل زۆر بە جۆش و بەپەلە بوو بۆ دامەزراندنی رێکخراوێک،چۆنکە دەیدی کە کۆمۆنیستەکان گۆڕەپانە گەورەکانی کوردستانیان بۆ خۆیان داگیرکردبوو،پارتیش کە تاکە حیزبێکی کوردستانیی ئەو سەردەمە بوو، ئەویش هەر وەک حیزبە کۆمۆنیستەکانی رۆژهەڵاتی ناڤین تەپڵ و زوڕنای بۆ یەکێتیی سۆڤێت لێدەدا و، کۆمەڵگەی سەقەتی کوردی بەرەو سەقەتتربوون دەبرد.کاک کامیل چاری ئەمەشی بە دامەزراندنی رێکخراوێکی نەتەوەییی کوردیی دەهاتە بەرچاو.

هەر لەو رۆژانەدا لە سلێمانی چەند کەسێک هەبوون وەک ئێمەی سەر بە رێبازی سێیەم،نە پارتی بوون و نە کۆمۆنیست،هاورێیەتییەکی بەرچاویان پێکەوە دیاربوو، بەزۆریی لەگەڵ مامۆستا ئەحمەد هەردیی دەبیندران.لەوانە : ئەبدولا جەوهەر و فەرەیدون ئەلیی ئەمین.

ئەز دەمزانی کە مامۆستا ئەحمەد هەردیی سەر بە "رێبازی سێیەم"ە،چۆنکە جارێکیان مامۆستا رەفیق حیلمیی کە خێزانەکەی خەڵکی سلێمانی بوو،هاتبووە سلێمانی بۆ سەردان و، ئەززی چووم بۆ بەخێرهاتنکردنی.لەوێ مامۆستا ئەحمەد هەردیم دیی،کە لەوەپێش ناسیاوەتییەکی وامان نەبوو،هێندە نەبێ کە دەمزانی سەر بە پارتی کۆمۆنیستی ئێراقە و خاوەنی سروودی "ئازادیخوای کوردین ئێمە"یە.لەماوەی دوودەمژمێر قسەکردندا لە خزمەت مامۆستا رەفیق حیلمی دا، بیروڕای ئەحمەد هەردیی دەرکەوت بۆم کە نەتەوەییانە بیر دەکاتەوە.کە پێکیشەوە مامۆستا رەفیق حیلمیمان بەجێهێشت و لەرێ ماوەیەکی باش قسەمانکرد و، دوای ئەوەش چەند جارێک یەکدیمان دییەوە، دڵنیابووم کە ئەویش سەر بە "رێبازی سێیەم"ە. کە ئەبدوللا جەوهەر و فرەیدوون ئەلیی ئەمینم لەگەڵ مامۆستا ئەحمەد هەردیی دەدیی،دەمزانی ئەوانیش وەک ئێمە بیر دەکەنەوە،بەڵام دڵنیا نەبووم لەوەی ئایا رێکخراوێکی نهێنییان دروستکردووە یان نا. مامۆستا ئەحمەد هەردیش لە چاوپێکەوتنەکانماندا دووبەدوو، هیچی لەو بارەوە لەگەڵ من باسنەکرد. دەشمزانی کە کارکردن بۆ ئازادیی کورد و سەربەخۆییی کوردستان لەو کاتەدا بە ئاشکرا نەدەکرا.

کاک کامیل ئەو سێ کەسەی دووربەدوور دەناسی،بەڵام ئەویش هیچ زانیارییەکی هوردی لەبارەیانەوە نەبوو. بەکاک کامیلم گوت، خۆت دەزانیت رێکخراو بە دووکەس نابرێ بەرێوە.باشە، تۆ جارێ سەرێکی سلێمانی بدە و،لە پێشدا پێوەندیی بکە بە مامۆستایان فایەق ئارف و ئیحسان ئەبدولکەریم فوئادەوە کە ئەو دووانە هاورێی نێزیکی من و سەر بە "رێبازی سێیەم" بوون و، لە زمان منیش و خۆشتەوە قسە بکە و بزانە دەڵێن چی و، ئەگەر رازی بوون،ئەوجا هەرسێکتان پێکەوە پێوەندیی بەو سێ بەرێزەی سەرەوە بکەن بزانن بیروڕای وان چۆنە و، ئەمەش هەر وەک پێشنیازێک بخەنە بەرچاو.کاک کامیل بۆ ئەو مەبەستە چووە سلێمانی و،کە گەڕایەوە بەخدا گوتی: پەیامەکەتم گەیاند و، هەردوولا رازیین و، لە کۆبوونەوەیەکدا پێکەوە ئەو شەش کەسە:فایەق ئارف،ئیحسان ئەبدولکەریم فوئاد،کامیل ژیر،ئەحمەد هەردیی،

هەواڵنامەی کتێب

ئەبدوللا جەوهەر و فەرەیدوون ئەلیی ئەمین،بڕیار درا بە دامەزراندنی ڕێکخراوێکی نەتەوەیی.

ئەم کۆبوونەوەیە لە ڕۆژی ١٩٥٩\٤\١٤ دا لە سلێمانی کرابوو کە پاش ئەوە، بەرەزامەندیی منیش، لە کۆبوونەوەیەکدا کە ئەو شەش هاوڕێیە و ئەز لە سلێمانی لە ماڵی مامۆستا ئەحمەد هەردیی کردمان،بڕیاردرا ئەو ڕۆژە بکرێ بە ڕۆژی دامەزراندنی ڕێکخراوەکە و،پاش وتووێژێکی چەند دەمژمێریی بڕیاردرا ڕێکخراوەکە نێونەنرێ "حیزب"بەڵکو"کۆمەڵە" و کۆمەڵەکەش نێوبنرێ "کۆمەڵەی ئازادیی و ژیانەوە و یەکێتییی کورد"کە کورتەکەی "کاژیک" KAJYK ە.ئەوی سەر بە بیری ئەو کۆمەڵە بێ بە "هاوبیر" بناسرێ و، ئەوی دژ بە بیری کۆمەڵەکە بێ بە "دژبیر" . دوو دروشمیش هەڵبژێردران بۆ کۆمەڵەکە ،یەکێکیان "کوردستان بۆ کورد" واتە سەروەریی نەتەوەی کورد بەسەر کوردستانەوە،لە جیاتی سەروەریی داگیرکەران و، "یەکسانیی بۆ گەل" واتە، گۆڕینی کۆمەڵگەی کوردستان لە کۆمەڵگەیەکی نایەکسانیی ئاخا و مسکێنیەوە بۆ هاونیشتمانانێکی یەکسان لە دەسەڵاتدا.

هەر لەو کۆبوونەوەیەدا،بە خستنەبەرچاوی ئەو هەلومەرجە سەختەی لە ئارادابوو، بە تایبەتیی،هەڵوێستی کۆمۆنیستەکان کە کەریم قاسمیان بە "سەرۆکی تاقانە"، و"پێشەوای گەل" دادەنا و،لە خۆپیشاندانەکانیاندا دەیانچڕاند"بژی گەل و سوپامان،کەریمە پێشەوامان"و، ئەوی بە سووسەیەک ڕەخنەی لە کردەوەیەکی "سەرۆکی تاقانە"، یان کۆمۆنیستەکان بگرتایە،بە "نۆکەری ئیمپریالیزم و ئیسرائیل و چی و چی"دەیاندایە قەلەم و، بەهەڕەشەی ماکو مؤامرة تصير والحبال موجودة"(هیچ کەینوبەینێک سەرناگرێ،کە گوریس هەیە)و،هەر بەگوریس گەلێک کەسیان "سەحل"کردبوو{سەرنج: وشەی "سەحل" وشەیەکی ئارەبیی کۆنە بە مانای "پێشێلکردن"دێ. دەچوون دەست و پێی یەکێکیان بە گوریس دەبەستەوە و،گوریسەکەیان بە زەلامەکەوەبەسەر زەوییدارادەکێشا تا ئەو کەسە دەمرد،یان گوریسەکەیان دەبەستەوە بە پشتی ترومبێلێکەوە و ترومبیلەکەیان دەخستە کار و گەڕان، تا ئەو کەسە گیانی دەردەچوو!ج.ن}.

پارتییەکانیش، کەریم قاسمیان بە "کاکە کەریم" نێودەبرد و،وەک فریشتە تێیاندەڕوانی.تەنانەت پارێزەر برایم ئەحمەد کە ئەو کاتە لە سەرکردەیەتیی پارتی دا بوو،لە هەڵبەستێکدا بۆ پەسندانی قاسم،گوتی:" کەریم گۆشت و ئێسقان نییە،کەریم تاکە ئینسان نییە،کەریم بیروباوەڕە...هتد".{سەرنج:

هەواڵنامەی کتێب

ئەززیی ئەو سەردەمە دەمگوت،کە کەریم "گۆشت و ئێسقان نەبێ،دەبێ کرکراگەبێ":ج.ن}. هەژاری موکریانییش دەیگوت:"برای خۆمە و باش دەیناسم،بۆتە دۆستم کەریم قاسم". ئا لەم کەشوهەوا پڕ لە مەترسییەدا، خۆدەرخستن بە بیروبۆچوونێکی کوردانەی نوێوە،نەک هەر دژ بە بیروبۆچوونی ئەم دوانە(کۆمۆنیست و پارتی)،بەڵکو دژ بە رژێمی قاسمیش بێ، ئەمە بێجگە لە رژێمە داگیرکەرەکانی دیکەی کوردستان،ئەوەش بێ بوونی هیچ هێزێکی بەرگریی و بەسنگی رووتەوە، هەر یەک مانای دەبوو بەس،ئەوەش بێ سێودوو"خۆکوشتن"بوو، کە لەئەنجامی ئەوەشەوە بیرەکە لەگەڵ هێنەرەبووانی بیرەکە لە نێودەچوو. لەبەرئەوە،بڕیاردرا کە کارکردن،بە ناچاریی، بۆ ماوەیەک،هەتا بیرەکە و رێکخراوەکە جێی خۆیان دەگرن،بەوپەڕی نهێنێتیی بێ.

ئەم شێوازە لە کارکردندا،لایەنێکی نەرێنیی هەبوو،لەپێش هەموو شتێکدا ئەوەبوو کە نەدەتوانرا لە سنوورێکی فراواندا بیرورا بڵاوبکرێتەوە بە نێوی رێکخراوەکەوە.بۆ ئەوەی کەسێک بهێندرایەتە نێو کاژیکەوە،کاتێکی زۆر و چاوەڕوانییەکی درێژخایەن و تێکۆشینێکی بێ پسانەوە پێویست بوون.هەر لەمەشەوە،گۆڕەپانێکی یەکجار تەسک لەبەردەمدا هەبوو. کاتێک کە دژبیران و دوژمنان بە ئاشکرا و دەنگی بەرز لە دژت بوون، هاوبیرێکی کاژیک ئەو بوارەی نەبوو،نەک لەدژیان بوەستێتەوە،بەڵکو سەربەستیی ئەوەشی نەبوو،دژ بە بوختان و درۆ و دەلەسەیان لەسەر خۆی و بیر و بۆچوونەکەی بکاتەوە،بۆ ئەوەی دەستەکەی نەکەوێتە ڕوو.چۆنکە ئەو مەترسییەی بەسەر کاژیکەوە بوو،بەسەر کۆمۆنیست و پارتی و خەڵکی دیکەوە نەبوو. ئەوان هەموویان سەر بە حکوومەتی قاسم بوون و پارێزگاریی یەکێتیی سنوورەکانی ئێراق و ئێران و ترکیا و سووریا و سۆڤێتییان دەکرد کە دابەشکەرانی کوردستان بوون لە نێوخۆیاندا،کاژیکیش درۆشمەکانی "کوردستان بۆ کورد" و "یەکسانیی بۆ گەل" بوو،کە یەکەمیان،وەک گوترا،دژ بە داگیرکەرانی کوردستان و بۆ سەربەخۆیی کوردستان بوو، ئەوی دیش باسی یەکسانیی کۆمەڵگە بوو دژ بە سیستەمی دەرەبەگێتیی و جیاوازیی چینایەتیی و کەنەفتکردنی ژنان و نادادپەروەریی بەرامبەر بەژمارە کەمایەتییەکان لە کوردستاندا.

بەم جۆرە،کاژیک لەگەڵ ئاستی هۆشیاریی و رادەی تێگەیشتنی کۆمەڵگە نەدەچوو بەڕێوە. بەلکو لە پێش کۆمەڵگەوە بوو.چاریش نەبوو. رێپێشاندەر

چرابەدەستە، و دەبێ ریزی پێشەوە بگرێ.چرابەدەست ناتوانێ لە پشت خەڵکەوە بڕوا.

بەرامبەر بەم خاڵە نەرێنییانە کە لە ژێرباری ناچاریی و لەبن باندۆری بارودۆخە سەختەکەدا سەپێندرابوون بەسەر کاژێکدا،ئەم نهێنکارییە لایەنێکی باشەشی هەبوو.ئەمەش ئەوە بوو کە دژبیر و دوژمن نەیاندەتوانی پەی بە کار و بڕیارەکانی کاژێک بەرن و بە ئاسانی خۆیان بخزێننە نێو ریزەکانی کاژێکەوە،واتە: دەرگە بەڕووی سیخوڕ و بەکرێگیراوانی دوژمناندا داخرابوو.چۆنکە کاژێک بۆ هەڵبژاردنی لایەنگر و ئەندام،لەسەر رێبازی **"نەخت و پوخت"** نەک **"زۆروبۆر"** دەڕۆی بەڕێوە. ئەو کەسانەی کە کاژێک دەگەڕا بۆیان،دەبوو کەسانێک بن لە جۆرێکی تایبەتیی و جێی متمانەبن. بێجگە لەمەش،دوژمن نەیدەتوانی بزانێ تۆ خۆت بەژمارە چەندیت و قەوارەی خۆت و لایەنگرانت چەندە.

بەرهەڵستێکی گەورە لەبەردەم کاژێکدا لە رووی تەکنیکییەوە بوو.ئەو سەردەمە سەردەمی کۆمپیوتەر و فۆتۆکۆپیی و ئینتەرنێت و ئیمێل و....هتد نەبوو. بۆ راییکردنی کاروباری چاپەمەنیی،تاکە رێیەک بۆ رێکخراوە نهێنییەکان،نەک هەر بۆ کاژێک،بوونی تلینقیسێک (تایپرایتەر) و رۆنیۆیەک بوو. ئەم دوو ئامێرە لەسەردەمی شانشینیی دا، لە بازارەکانی ئێراقدا بۆ فرۆشتن نەبوون. کەسیش مافی ئەوەی نەبوو لەماڵەوە ئامێرێکی تلینقیسی هەبێ.تلینقیس هەر لە فەرمانگە حکوومەتییەکاندا هەبوون.تلینقیس لای هەر کەسێک بگیرایە مایەی سزادان بوو بە زیندانکردنی خاوەنەکەی. تلینقیسی کوردیی لەو سەردەمەدا هەربەجارێ نەبوو. لەبەرئەوە،دەبوو بە تلیقیسی ئارەبیی نووسینێک لەسەر کاخەزی مۆم (Stencil) تایپکرێ و چوکڵەکان بە پێنووسێکی تایبەتیی لە ئاسن دروستکراو بخرێنە سەر،یان ژێری تیپەکان ،پاشان بە رۆنیۆ Roneo،زۆر بکرێ .لەسەردەمی شانشینیی دا پارتی کۆمۆنیستی ئێراق بۆ پەیداکردنی تلینقیس و رۆنیۆ ، چەند جارێک بەشەو دابووی بەسەر فەرمانگەکانی میرییدا و ئامێری تایپکردن و رۆنیۆکەیانی بردبوو. پارتی،وەک لە پارتییەکان خۆیانم بیست،لە رێی قاچاخچییەوە،لە ئێرانەوە ئەو ئامێرانەی پەیدا کردبوو.

پاش کودەتای قاسم لە ١٩٥٨\٧\١٤ دا، بۆ ماوەی ساڵێک، جۆرە سەربەستییەک لە ئێراق هەبوو،کە بازرگانەکانی بەخدا ئامێری تایپکردن و زۆرکردن(رۆنیۆ)یان دەهێنا بۆ بازاڕ و بە ئاشکرا دەیانفرۆشت. ئەز ئەو هەلەم لەدەست نەدا و، هەر

زوو تایپرایتەرێکی ئارەبییم کڕی و هێنامەوە سلێمانی. ئەو کاتە هێشتا کاژیک دانەمەزرا بوو، کاروباری تایبەتیی خۆم پێدەنووسییەوە.
کە کاژیک دامەزرا،لەسەرەتاوە دووجار لە ماڵی مامۆستا هەردیی و دووجار لە ماڵی مامۆستا ئەبدوللا جەوهەر و پاش ئەوە،هەر هەفتەی جارێک لە ماڵی ئێمە کۆدەبووینەوە.هاوبیران،بەشەو،یەک یەک دەهاتن بۆ لام.لەکاتی هاتندا کە دەگەیشتنە کۆڵانەکەی بەرامبەر ماڵمان، تەماشای پشت و پێش و ئەملاولای خۆیان دەکرد،کە کەس بە ڕێگەدا نەڕۆیشتایە،ئەوجا خێرا دەهاتنە بەردەرگە و، ئەزژی لە پشت دەرگەکەوە دەوەستام و، لەدرزی دەرگەکەوە،تەماشام دەکرد. هەر بە گەیشتنە بەردەرگە،بێ دەرگەلێدان،بە ئەسپایی دەرگەم دەکردەوە بۆی و، جارەکی دیی لە پشت دەرگەکەوە دەوەستامەوە و،چاوەڕوانی هاتنی ئەوی دیم دەکرد و، بەم جۆرە هەتا هەر شەش هاوبیران دەهاتن.خانووەکەمان وا هەڵکەوتبوو کە لە دەرگەوە دەهاتینە ژوورەوە،لایەکی ژووری میوان بوو.لایەکی دیی ژووری نانخواردن بوو،ئەگەر میوانمان هەبووایە. ژووری میوان و ژووری نانخواردنی میوان،دالانێکی گچکەیان لەنێواندابوو.لەوێوە بەدەرگەیەدا دەچوویتە نێو حەوشەکە و ئەوجا ماڵەکەوە. لەبەرئەوە ژووری میوان سەربەخۆ بوو.ئەوە نەبێ کە یەک پەنجەرەی گچکەی بە بەرزەوە بەسەر کۆڵاندا دەیڕوانی،کە ئەگەر بەدەنگی بەرز قسەبکرایە لە ژوورەکەدا، ڕێبوارانی کۆڵانەکە گوێیان لێدەبوو. بۆ ڕێگرتن لەمە،ئێمە وەک ڕێکردێک بۆ خۆمان ، هەر لەسەرەتاوە بڕیارماندابوو کە لەگەڵ یەکدیی و لەگەڵ خەڵکیش، بە دەنگێک قسەبکەین کە هەر قسەبۆ کراو دەنگەکە ببیستێ.ئەم ڕێکردە هەتا ئێستەش لەلایەن منەوە پێڕۆیی دەکرێ و، گەلێک لایەنی باشیشی هەیە. چۆنکە نە کەسێکی دیکەی نێزیکت بێزار دەکا و، نەناخەزو سیخوڕێکیش دەزانێ تۆ چ دەڵێیت.
شایانی باسە،پێش ئەوەی کاژیکیش دابمەزرێ ،دوو کەس لەو بارەیەوە،ماڵی ئێمەیان ورياکردبووەوە.جارێکیان کاکە ڕەشیی شەوقی دراوسێمان گوتی:"دوێنێ شەو بە کۆڵانەکە و لای ماڵی ئێوەدا دەهاتمە خوارەوە،تەماشامکردیەکێک لە بن دیوارەکەدا و لەژێر پەنجەرەکەتاندا وەستاوە و،گوێ دەگرێ و، کە هەستی بە هاتنی من کرد،بە پەلە ڕۆیشت،نەمزانی کێ بوو. دەنگی نێو ژوورەکەشتان دەگەیشتە کۆڵان، وا دیار بوو میوانتان هەبوو".
جارەکی دیی، موئەزەزخانی برینپێچ کە کچێکی تێکۆشەری نیشتمانپەروەر بوو،جاروبار ئەگەریەکێکمان لەماڵەوە پێویستی بە دەرزیلێدان بوایە و دوکتۆر

دەرزیی بنووسیایە بۆی،موئەزەزخانمان بانگدەکرد دەرزییەکەی دەکرد بۆمان و،پاش ئەوەش دەکەوتینە باسی رامیاریی.شەوێکیان کە هات بۆ ماڵمان دەرزییەک بۆ دایکم بکا،گوتی"کە گەشتمە سەری کۆڵانەکە چاوم لێبوو یەکێک لەژێر پەنجەرەکەدا وەستاوە،کە هاتە خوارەوە بەرەورووم،تەماشامکرد ئەبەی حەملان بوو{سەرنج: ئەبەی حەملان،کابرایەکی ٣٠ ـ ٣٥ ساڵی تەنگەئەستوور بوو. ماڵی لەسەرو ماڵی ئێمەوە بوو نێزیک بە قاوەخانەی سەرچیمەن.هەمیشە جلکی کوردیی لەبەردەکرد. لەسەرەتای پەنجاکانەوە، وەک جاشپۆلیس کاری دەکرد. لەسەردەمی ئومەر ئەلی دا کە جێگری متەسەریفی سلێمانی بوو، راگیرابوو دەنگوباس کۆبکاتەوە بۆ حکوومەت لەبارەی چالاکیی رامیارییی ئەوانەی سەر بە رێبازی کۆمۆنیستیی و کوردایەتین. کە رژێمی شانشینیی نەما، ئەویش بازاڕی نەما:ج.ن}.

بەهۆی کۆبوونەوەی شەوانەمانەوە لە ژوورێکدا و بێ دەنگ هەتا بەرەبەیان،دایکم و خوشکەکانم هەستیان بەوە کردبوو کە شتێک هەیە و کە پرسیاریان دەکرد لێم،دەمگوت خوێندن لە قوتابخانەکاندا دەبێتە کوردیی،لەبەر ئەوە خەریکیین پەرتۆک(کتێب) ئامادە بکەین بۆیان. باوەڕیان بە قسەکەم نەکرد،بەڵام دەنگیان نەکرد. لەگەڵ ئەوەشدا بە هیچ جۆرێک رێیان نەدەدا کەمالەدینی برام بێتە ژوورەوە بۆلامان و بزانێ کێ میوانمە.کەمالەدین لە لاوانی کوردستانی سەر بە پارتی بوو.

هەر لە کاتی دامەزراندنی کاژیکەوە،لە نیسانی ١٩٥٩دا، تا تەباخی(ئاب)١٩٦١،واتە ماوەی دووساڵ پتر،ئێمە،ئەو حەوت کەسە،خەریکی گوتوبێژبووین لەگەڵ یەک و، هەر یەکەمان ژمارەیەکی باش پەرتۆکمان دەخوێندەوە و ،پوختەکانیانمان لەگەڵ یەک باس دەکرد بەشێوەیەکی بابەتانە و رەخنەگرانە و ، لە مێژووی کورد و دراوسێیەکانی کوردستانمان زانستانە دەکۆڵییەوە و دەگەڕاین بەدوای هۆیەکانی سەرنەکەوتنی راپەڕینەکانی کورددا بە ئامانجی سەربەخۆیی و، گەلێک شتی دیی.

لە ئەنجامی ئەم وتووێژانەدا کەوتینە سەرئەوەی بیر و سەرنجەکانی خۆمان بخەینە چوارچێوەی مانیفێستێکەوە،کە لەسەر پێشنیازی من نێومانناکاژیکنامە". کاژیکنامە بەرهەمێکی نێوکۆیی یە. پێشەکی و پاشەکی کاژیکنامە، کە بانگەوازێکی بەسۆزن، بەرهەمی پێنووسی هاوبیر ئەبدوللا جەوهەرە. بەشی تیۆریی و سۆسیالیزمەکەی نووسینی منە. بەشی مێژووەکەی بەرهەمی هەموومانە،بەتایبەتیی هاوبیر ئەحمەد هەردیی. ئەز قسەکانمان

دەخستە سەر کاخەز،پاش ئەوەی ئەز هەموویم نووسییەوە و پێیداچوومەوە، خوێندمەوە بۆ هەموویان و،هەر یەکە بیروڕای خۆی لەبارەیەوە دەربڕی،بە تایبەتیی هاوبیر فەرەیدوون ئەلیی ئەمین کە چەند پێشنیازێکی باشی هەبوو.تێبینیی و سەرنجەکانمان خستە سەر و کاژیکنامە بۆ چاپکردن ئامادەبوو.

کە لە نووسین و پێداچوونەوەی کاژیکنامە بووینەوە، کۆتایی مانگی تەمووزی ١٩٦١ بوو. سەرەتای شۆڕشی ئەیلوول(١٩٦١) دەرکەوتبوو،کە لە مانگی تەباخەوە بە خۆپێشاندانی گەنجان لە شارەکانی کوردستاندا دەستیپێکرد بوو، سەرباز و پۆلیسی کەریم قاسم،بە کۆڵانەکاندا دەگەڕان و،کێیان بەدڵ نەبوایە دەیانگرت. فرۆکەی جەنگیی ئێراق،هەرساتە نەساتێ،لە نزمییەکی یەکجار نزمەوە بەسەر ماڵانی سلێمانیدا دەفڕی و،کونی دەنگەکەی بەجارێک دەکردەوە بۆ ترساندن و،بەوهاڕەیەوە کە گوێی مرۆڤی کەڕدەکرد،بەسەرماندا دەهات و دەچوو.ماڵی ئەقید نووری مەلا مارف، ئامیر حامییەی سلێمانی ئاوابێ،کە نەیهێشت "کاکە کەریم" سلێمانی بۆمباباران بکا. کاک نووری کە لە خێزانەکەیەوە(سەبرییەخان) خزمایەتیی هەبوو لەگەڵم،کە چوومە لای گوتی،" لەگەڵ زەعیم بەتەلەفون قسەمکرد و پێمگوت یەک بۆمبا بکێشرێ بە سلێمانی دا خۆم دەکوژم.ئەمانەی هاتوونەتە سەرشەقام هەموو گەنج و قوتابین و کەس دارێکێشی بەدەستەوە نییە". بەم جۆرە سلێمانی لە کاولبوون رزگاری بوو،ئەگەرنا "کاکە کەریم" بەتەمای تەختکردنی سلێمانی بوو بە بۆمبای فڕۆکە شەڕکەرەکانی (میگ و سۆخۆ و ئیلیوشین)کە لە سۆڤێتەوە بۆی هاتبوون. هاوینەکەشی لە مانگی تەباخدازۆر گەرم بوو.لەگەڵ ئەوەشدا دەستمکرد بە تایپکردنی کاژیکنامە بە تلینقیسەکەی خۆم،وەک لە شوێنێکی دیکەشداباسمکردووە.جا بۆ ئەوەی دەنگی تایپەکە نەگاتەکۆڵان و ماڵانی دەرودراوسێ، لێفەیەکی گەورەم وەک چادر دامەزراند،تلینقیسەکە و گلۆپێکم راکێشایە ژێر لێفەکەوە و لەدەرەوەی چادرەکەش رادیۆم بەدەنگی بەرزدەکردەوە و، دەمخستە سەر بەرنامەی ئارەبیی بەخدا و دەستمدەکرد بە تایپکردن. هەر دە خولەک،چارەکێک بۆ پشوودان و هەوا وەرگرتن دەهاتمە دەرێ و، ئەوجا دەچوومەوە ژێر لێفەکە و بەم جۆرە هەتا کاژیکنامەم بەتەواویی لە نێزیکەی ٧٥ لاپەڕەدا(نیوەلاپەڕە)تایپکرد، بە قەوارەی گیرفان. بەرگێکی جوانیشم تێگرت و دامە دەست هاوبیران،کە بەداخەوە نەیانپاراست.هەر لەم ماوەیەدا، چەند بلاڤۆکێکمان ئامادەکرد،کە هێندێکیان بابەتی تیۆریی و

رۆشنكاريی بوون. كاژێكنامه و ئەو وتارانەم هەموو لەسەر كاخەزی زۆر تەنك و بە هوردیی نووسییەوە و دوایی لەگەڵ خۆم هێنامن بۆ ئەوروپا. ئەمانەم لە ئەوروپا چاپكردن،ئەگەر وا نەبووایە،ئەوانە گشتیان سەریان تێداچووبوو.

لەم سەردەمەدا و،سەرەڕای ئەم كارەنههێنیانە و، ئەركی وانە گوتنەوەم لە قوتابخانەكاندا،وازم لە چالاكییی زانستیی و رۆشنكارییی ئاشكرا(وەك :گۆتاری نێو رۆژنامەكان بە كوردیی و ئارەبیی و بەرهەمی زمانەوانیی و رۆشنبیرانە)نەهێنا. بۆ وێنە:لە رۆژنامەی "صوت الاكراد/دەنگی كورد" دا كە لە بەخدا دەردەچوو،زنجیرەیەك وتارم بە ئارەبیی نووسی لە بەرپێچدانەوەی نووسینێكی بەهادین شێخ نووری شێخ بابە ئەلیی،ئەندامی سەركردایەتیی ئەو كاتەی پارتی كۆمۆنیستی ئێراق كە لە رۆژنامەی"اتحاد الشعب" ئۆرگانی ئەو حیزبە، بەشی "صوت الشعب الكردي ـ دەنگی گەلی كورد"دا هەوڵدانی منی بۆ بلاوكردنەوەی تیپی لاتینیی بۆ رێنووسی كوردیی،بە هەوڵێكی"دژ بە یەكێتییی ئێراق"و"دژ بە برایەتییی كورد و ئارەب"دابووە قەڵەم. لەو زنجیرە وتارانەمدا رەخنەی توندوتیژم لە هەڵوێستی پارتی كۆمۆنیستی ئێراق و یەكێتیی سۆڤێت گرتبوو بەرامبەر بە كێشەی كورد و ئازادییی مرۆڤ و، ماركسزیمیشم بە گشتیی دابووەبەررەخنە.

وتارەكان كۆڵەمستەیەك بوون بۆ نێو دەمی ئەوانەی بووبوونە دەروێش و زورناژەنی یەكێتییی سۆڤێت و،ئەوانیش ئەو قسانەی منیان، كە لە كوردێكی دیكە بەوجۆرە نەبیستبوو، بە "كفر" دایادەنان.

هەر لە "صوت الاكراد/ دەنگی كورد" دا وتارێكم بە ئارەبیی لەژێرنێوی"حول آراء خاطئة في القومية الكردية"، لە بەرپێچدانەوەی نووسینێكی رەحمەتیی مەسئوود محەمەدی كۆییدا بلاوكرایەوە، ئەو رەحمەتییە،بە پێچەوانەی هوردە بۆرژوای ماركسیستی كوردەوە كە خۆیان بە دەمڕاستی چینی"پرۆلیتاریا"دەزانی،ئەو نوێنەری چینی دەرەبەگ و ئاخاكان بوو،منی بە كۆمۆنیست دەدایە قەڵەم و دەیگوت:"جەمال نەبەز كۆمۆنیستە،بەلام ئەوە هەیە،خۆی نازانێ كە كۆمۆنیستە".ئەمە،هەر لەبەر ئەوەی باسی ئازادیی و یەكسانییی كۆمەڵگەی كوردم دەكرد.

لە ساڵی ١٩٦٠ دا بەرگێكی گەورە زانستی فیزیكم لە چاپدا لەژێر سەرنێوی "سەرەتای میكانیك و خۆماڵەكانی مادە" دا كە ئەوە یەكەمین بەرهەمی فیزیك بوو بە زمانی كوردیی،ئەم بەرهەمەم بەخۆڕایی بەسەر قوتابییەكانی كەركووك

و هەولێر و سلێمانی و بادینان دا بڵاوکردەوە.ئەمە بێجگە لە لەچاپدانی "فەرهەنگۆکی زانستی" و چاپکردنی وتارەکانم لە بارەی زمان و وێژەی کوردییەوە کە لە قوتابخانەی ماموستایانی سەرەتاییی هەولێر ١٩٦٠|١٩٦١ دەمگوتنەوە.دیارە چاپکردنی ئەم دووانەی دوایی،بە دەستنووسی خۆم و بە پێنووسی ئاسنین لەسەرکاخەزی مۆم(ستێنسل)بوو، بە ژمارەیەکی کەم بە رۆنیۆ چاپکران.

لە ساڵی(١٩٦٠)دا هاوبیر کامیل ژیر چەند هۆنراوەیەکی خۆی لە نامیلکەیەکداکۆکردبووەوە بە نێوی "کوردایەتیی "یەوە،داوای کرد لێم، پێشگوتنێک بنووسم بۆی،کە چاپیکرد،پارتی کۆمۆنیستی ئێراق زۆر پێی تووڕە بوو. ماموستا مەلا محەمەدی مەلا کەریمیان راسپارد بوو لە دژی بنووسێ. ئەویش بە نامیلکەیەک لەژێر نێوی "کوردایەتی کامیل ژیر لەژێر نەشتەری یەکالاکردنەوەدا" کەوتە گیانی "کوردایەتیی".

ئەمە پاڵی نا بەمنەوە کە بە نامیلکەیەک لەژێر سەرنێوی" کوردایەتیی،بزووتنەوە و بڕوا و رژێمە"، بە نێوی خواستەمەنیی زەردەشتەوە وەرامی بدەمەوە.ئەو نامیلکەیە باوەڕی گەلێک کەسی بە پارتی کۆمۆنیستی ئێراق و پارتە کۆمۆنیستەکانی دیکە و یەکێتیی سۆڤێت لەقکرد. ئەم هەڵوێستە بەرامبەر یەکێتیی سۆڤێت و کۆمۆنیزم بە گشتیی، هەڵوێستێکی دەستپێشکەرانەبوو. بەرلەوە، کەسێکی دیی زاتی نەکردبوو ئەو کارە بکا. نەشتەرەکەی کاکە حەمەش کول دەرچوو.

هەر لەم ماوەیەدا،ئێمەی هاوبیرانی دامەزرێنەری کاژیک، چەند باسێکمان نووسی لە شێوەی گۆتاری کورت و درێژدا.لەوانە" کورد و یەکێتیی ئارەب"کە خۆم وەرمگێڕایە سەر ئارەبیی. ئەم باسانەم هەموو تایپکردن و کاخەزی کۆپێم دەخستە ژێر تایپکراوەکە بۆ ئەوەی چەند دانەیەکی لێ دەربچێ.ئەوانەی هاتبوونە نێو کاژیکەوە،باسەکە دەخوێندرایەوە بۆیان و وتووێژدەکرا لەگەڵیان لەسەری و وەرامی پرسیارەکانیان دەدرایەوە،لێ کاخەزەکە نە دەدرا بەو کەسە،بۆ ئەوەی ئەگەر شتێک روویدا،هیچ بەڵگەیەک لای ئەو کەسە نەدۆزرێتەوە.هەر کەسێکیش تەنێ یەک کەسی دەناسی.

وەک لە شوێنی دیکەشدا باسمکردووە،بانگکردنی هەڵبژاردەی خەڵکی کوردستان ،لە لایەن کەریم قاسمەوە بۆ بەخدا،بۆ ئەوەی بە نێوی کوردەوە پشتگیریی خۆیان بۆ قاسم دەببڕن دژ بە جەمال ئەبدولناسر و ناسیونالیستە ئارەبەکان و کۆمۆنیستەکان،کە قاسم گیری گۆڕیبوولێیان و بە " ئاژاوەگێڕ"دەیدانە قەڵەم،

هەواڵنامەی کتێب

ئەمەش لە رێی ناردنی ئەقید فەتاح شالییەوە بۆ کوردستان و، پێوەندییکردنی بە خەڵکەوە و هاندانیان کە بچن بۆ لای قاسم و پشتگیریی خۆیان رابگەیەنن پێی. ئەمە وای لە خەڵکی کوردستان گەیاند کە قاسم ئامادەیە بەڵێنەکانی بۆ کورد بەجێبهێنێ و، باجی زەویی وزاریش کە ماوەیەک لەوەبەر بە قانوون خستبوویە سەر زەویی کشتوکاڵیی، لا ببات لەسەریان. ئەمە بوو بە هۆی ئەوەی کورد بە ژمارەیەکی زۆرەوە لە هەموو چین و پیشەیەک،روویانکردە بەخدا و، هەریەکە بە ئامانجێکی جیا لەویی دیی.لێ، پێوەندیی کەسانێکی سەر بە کاژیک بەم "شاندەی کوردستان"ەوە لە بەخدا،کە یەک یەک و بەکۆمەڵ دەهاتن بۆ دوکانەکەی ئوستاد بەشیر موشیر و قسە کردن لەگەڵیان،کارێکی وایکرد کە داخوازییەکانی خۆیان لە بەدیهێنانی مافەکانی کورددا جەخت بکەنەوە، نەک لە ئامانجەکانی قاسمدا.

مامۆستا مەلا نووری، کوڕی مەلا ئەبدوللای کەرکووکیی، داخوازینامەیەکی بە ئارەبیی نووسی و،خوێندییەوە بۆیان و پاش رازیبوونیان،لە رۆژنامەی "صوت الاکراد/دەنگی کورد"دا بڵاوکرایەوە،کە ئەز بۆ ماوەیەک سەرپەرشتییی بەشە ئارەبییەکەیم دەکرد.ئەم داخوازینامەیە رکی قاسمی واهەستاند کە نێزیکەی چل رۆژ لە گەرمای مانگی تەمووز و تەباخی بەخدادا ئەم شاندەی لە هوتێلەکاندا هێشتەوە و رێیانی نەدا بچنە لای. ئەوانیش بە تووڕەیی و دڵشکاوییەوە گەڕانەوە کوردستان و بەهەزاردەم جوێنیان بە قاسم دەدا.

هەرچەندە مەلا مستەفای بارزانی سەرۆکی پارتی، چاوی بە ژمارەیەک لە بەشدارانی ئەم شاندە کەوتبوو،بەڵام رۆژنامەی "خەبات" ئۆرگانی پارتی،بەر لە رۆژنامەی "اتحاد الشعب"ئۆرگانی پارتی کۆمۆنیست،وتارێکی دژی ئەم شاندە نووسی و گەلێک تۆمەتی خستە پاڵیان. لەگەڵ ئەوەشدا، خۆپیشاندانی خۆکرد لە شارەکانی کوردستاندا بۆ بە جێگەیاندنی مافەکانی کورد کە لە دەستوورەکەی قاسمیشدا نووسرابوو،کەوتنە سەرپێ. سەرکردەکانی پارتی و کۆمۆنیست، هەردوولایان دژ بەم خۆپیشاندانانە بوون و، دەیانویست ئۆباڵەکەی بخەنە ئەستۆی ئیمەمانانی ناسراو بە "رێبازی سێیەم"و کەسانی نەتەوەیی. لەبەرئەوە،کاژیک بە دوو بڵاقۆک لە ١٩٦١/٨/٣١و ١٩٦١/٩/٨دا بیروڕای خۆی بەرامبەر بەو خۆپیشاندانانە دەربڕی و گوتی ئەم خۆ پێشندانانە ئێمە نین، بەڵام ئامۆژگاریی کەسانێکی کرد کە لەبەردەرکی شارەکان و گوندەکان و دەربەندەکاندا دەوەستان و ترومبیلەکانیان دەوەستاند و دەپشکنی،بێ ئەوەی هیچ چەکێکی دژ بە تانک و فرۆکەیان پێبێ. کاژیک لە بڵاقۆکەکانی دا داوای

لەو چەکدارانە کردکەوا بێ مشوورخواردنی خۆپاراستن نەکەونە کار.بەڵکو،ئەگەر دەیانەوێ،بەئاسانیی بەدەستی لەشکری ئێراق لەنێونەچن،دەبێ پێڕۆییی جەنگی پێشمەرگەیی(پارتیزانیی) بکەن.واتە: "سنگی خۆت بەرەڵلا نەکە بۆ دوژمن، "بەڵکو "لێدە و راکە". ئەمەش لە شارە گەورەکاندا(مەبەست بەخدا و مووسڵ بوو)." خۆ ئەگەر وانەکەن،ئەوا لەشکری ئێراق لێیاندەدا".چۆنکە خەڵکەکە وا خرابووە مێشکیانەوە کە " سوپا لە گەل نادا".بەلام هەر زوو دەرکەوت کە قاسم دەیویست هەڵەشەیی و لووتبەرزیی خۆی بەسەر کورد دا بنوێنێ.

راستییەکەی،ئەوانەی سەر بەکاژیک بوون نێوئاخنی ئەو بلاڤۆکانەیان بەدەمیی بەخەڵکەکە دەگەیاند.سەرهەڵدانی نارەزاییی جەماوەرانە کە بوو بەهۆی بەرخۆدانی چەکدارانە و لەئەنجامدا هەڵگیرسانی شۆرشی ئەیلوول و، وا کوتو پڕ و لەو هەلومەرجە نالەبارەدا،لە کلۆڵیی و بێشانسییی کاژیک بوو. چۆنکە کاژیک هێشتا بنکەی خۆی جێگیر نەکردبوو.رەگی خۆی لەنێو جەماوەردا دانەکوتابوو، هەمووی دووساڵ و نیو بوو دامەزرابوو.

شۆرشیش لەسەرەتاوە راپەرینێکی جەماوەرانەی خۆجۆش بوو.هیچ حیزب و رێکخراو وسەرکردە و کەسایەتییەکی ناسراوی لە پشتەوە نەبوو.دەستی هیچ بیانیی و ناحەزێکی کوردی تێدا نەبوو.بێزاریدەربرپینێکی رەوای خەڵکەکە بوو دژ بە ملهوریی و لوتبەرزییی کەریم قاسم. ئەگەرنا خۆپیشاندەرەکان هیچ داخوازییەکی گەورە و گرانیان نەبوو،کە جێبەجێ نەکرێ.دەیانویست قاسم بەڵێنەکان و دەستوورەکەی خۆی بخاتەکار.بەلام گەوجێتیی قاسم،کارێکی وایکرد،مەلا مستەفای بارزانی،کە تا ئەو دەمەی قاسم فرۆکە بۆمباهاوێژەکانی نەناردبووە سەری،بێ قرە و برە لە گوندەکەی خۆی دانیشتبوو،بەلام بە قسەی قاسمی نەکرد کە داوای کردبوو لێی،خۆپیشاندەرەکان بە نۆکەری بێگانە بداتە قەڵەم.کە نێوچەی بارزان بۆمباران کرا،لە٩/١٦دا، مەلا مستەفا ناچارکرا بکەوێتە بەربەرەکانیی لەشکری دەستدرێژکەری ئێراق.ئەوجا خەڵکەکەش کە دەیاندی پیاوێکی وەک مەلا مستەفای بارزانی سەرکردەیەتییی بەرخۆدان دەکا،ئەوانەی پێیاندەگوتن"کورەکورە"، چ بە ئارەزوو،چ بەناچاریی و لە ترسی گرتن و کوشتن،چوون بۆ لای مەلا مستەفا و بوونە پێشمەرگەی ویی.ئێدی روویان لە کاژیک نەکرد،مەگەر کەسانی خاوەن باوەڕ و تێگەیشتوو.ئەوانیش زۆر زۆر کەم بوون لەو رۆژەدا و، ئێستەش هەروا کەمن،ئەگەر نەبێژم دەگمەنن.

هەواڵنامەی کتێب

وەک لەوەبەر بڕیارم دابوو کە لە وڵات بچمە دەرەوە بۆ ئەوروپا بۆ درێژەدان بە خوێندن،بۆ ئەوەی بێجگە لە خوێندن، شارەزایی پەیدا بکەم لە جۆری ژیان و بیرکردنەوە و،ڕێکردی کارەکانی خەڵکی ئەوروپا و، هەوڵبدەم ئاشنایەتیی و پێوەندیی لەگەڵ کەسانی زانا و زانستگەکان و ڕۆشنبیران و رامیاران ببەستم و ،چەند زمانێکی دیکە فێربىم و،ئەوجا بگەڕێمەوە کوردستان ،بۆ ئەمە،داخوازیی وازهێنانم لە کارەکەم کرد کە مامۆستایەتیی بوو لە هەولێر. داخوازینامەکەم نارد بۆ وەزارەتی زانیاریی(معارف) لە بەخدا.بەڵام وەزارەتی زانیاریی دەستی هەڵنەگرت لێم، بە بیانووی ئەوەی پێویستییەکی چڕیان بە خزمەتەکەم هەیە،وەک مامۆستای فیزیک و ماتماتیک.بەڵام دوایی خۆم دەستم لە کارەکەم هەڵگرت و چوومە ماڵەوە.ئەوجا وەزارەت ناچارما لە ١٩٦١|١١|٣٠ دوە بە "وازهێنەر"(مستقیل)دامبنێ.ئیدی،بەزۆریی لە سلێمانی نیشتەجێبووم،هەتا لە ١٩ی مانگی گوڵانی١٩٦٢ دا وڵاتم بەرەو ژنێڤ،کە یەکێکە لە شارە فەرەنسیزمانەکانی سویسرە،بەجیهێشت و،لە زانستگەی ژنێڤ بووم بە خوێندکار.
ئەوەی کە نەخشەی چوونە دەرەوەم لە وڵات لە کۆنەوە هەبوو،هەر لەسەرەتاوە بە هاوبیرانم گوتبوو.بێجگە لەوەش،ڕێکەوتنێک هەبوو لە نێوانماندا کە هێندێکمان بچینە دەرەوەی وڵات بۆ دروستکردنی پێوەندییەک لە نێوان ئەوروپاییەکان و کورددا و،کێشەی کورد و ڕۆڵی کاژیک بە ڕۆژنامەوانەکانی ئەوروپا و رامیارەکانیان بگەیەنین. بۆ ئەمە، هاوبیر ئیحسان فوئاد زەماڵەیەکی خوێندنی بۆ وێژەی کوردیی لە سۆڤیێتیی دوابڕاو درابوویە،چوو بۆ مۆسکۆ بۆ خوێندن.بەڵام لەبەر چەند هۆیەک، لەوانە:دژایەتیی ڕژێمی سۆڤیێت بەرامبەر هەموو جۆرە چالاکییەکی خوێندکارانی کورد، لەبەرخاتری ڕژێمە داگیرکەرەکانی کوردستان،هاوبیر ئیحسان هیچ چالاکییەکی بۆ کاژیک نەبوو. کە لە مارتی ساڵی ١٩٦٣دا لە میونشن و، لە ١٩٦٩ دا لەبەرلین، چاومان بەیەک کەوت،هەردووجارەکە بە بۆنەی کۆنفرانسی کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا KSSE (سەر بە پارتی بوو)،کاک ئیحسان، گوتی هیچ جۆرە بوارێکی بۆ کاری رامیاریی نییە. بێجگە لەوەش،بوو بوو بە ئەندامی کۆمەڵەی KSSEی سەر بە پارتی،نەک ئەندامی یەکێتیی نەتەوەیی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا NUKSE کە لە ١٩٦٥/٣/٢١ دا لە میونشن دروستمانکرد، وەک لەمەولا باسی دەکەم. نوکسە لەسەر ڕێبازی کاژیک دەچوو بەڕێوە، هەرچەندە

هەواڵنامەی کاژیک

کۆمەڵەیەکی سەربەخۆ بوو. ئەززی هەموو بڵاوکراوەکانی نۆکسەم بە پۆست دەناردن بۆ کاک ئیحسان و، بۆ گەلێک خوێندکاری دیکە لە سۆڤێتی جاران.

هەروەها،کە هێشتا لە کوردستان بووم،هاوبیر کامیل ژیر گوتی: "ئەگەر بتوانیت لە ئەوروپا شوێنێکی خوێندن پەیدا بکەیت بۆم،بەمەرجێ کارێکم دەستبکەوێ بۆ ژیانی رۆژانە و، لە پاڵیشەوە بخوێنم،ئەوا شتێکی زۆر باش دەبێ".گوتم هەوڵدەدەم. هەر کە گەیشتمە ژنێڤ، تەلەفونمکرد بۆ میر کامەران بەدرخان کە ئەودەمە لە پاریس نیشتەجێ بوو،وانەبێژی زمانی کوردیی بوو لە زانستگەی سۆربۆن.ژمارەی تەلەفونەکەیم لە بەخدا لە بەڕێز هەندازیار نەجمەدین ئەونی وەرگرتبوو.پێمگوت،میرم تازە لە کوردستانەوە هاتووم و، هێندەک دەنگوباسی کوردستان و، شەڕی پێشمەرگە و لەشکری ئێراقم پێیە،دەمەوێ بە بەڕێزتانی رابگەیەنم. میر بەدرخان کە تامەزرۆی دەنگوباسی کوردستان بوو،بێ درەنگ بە فڕۆکە هاتە ژنێڤ بۆ لام و،دەنگوباسەکانم پێگەیاند. چۆنکە ئەودەمە،دەنگوباسی بەیەکدادانی پێشمەرگە و لەشکری ئێراق،نەدەگەیشتە دەرەوە، ئەو هەواڵانە نەبێ کە حکوومەتی ئێراق خۆی بڵاویدەکردەوە. ئەوەش هەمووی دژ بە کورد بوو.بەدرخان کە گەڕایەوە پاریس، دەنگوباسەکانی لە رۆژنامەی بەنێوبانگی Le Monde دا بڵاوکردەوە. پاش ئەوەش، هەردەنگوباسێک کە دەگەیشتە پێم، دەستبەجێ دەمگەیاندە بەدرخان و،ئەویش لە رۆژنامەکانی فەرەنسادا بڵاویدەکردنەوە.ئەم باسەشم بە دوورودرێژیی لە نامیلکەی "رۆژانی ئاوارەییم لە سویسرا"دا(بنکەی گەلاوێژ ١٩٩٩) خستووەتەڕوو.

شایانی باسە،کە بڕیارمدا لە ئێراقەوە بکەومەڕێ بەرەو ژنێڤ،لەگەڵ هاوبیر مستەفا سلێمان،کە تازە لە کۆلێژی هەندازیاریی دەرچووبوو، لە بەخدا ئەفسەری رەزەرفە(احتیاط)بوو،بەهۆی کارەکەیەوە پێوەندیی بە گەلێک لە ئەفسەر و کاربەدەستانی سوپاوە هەبوو،دەنگوباسی جووڵەی لەشکری ئێراق دەگەیشتن پێی،رێکەوتین لەسەر ئەوەی کە گەیشتمە ژنێڤ، دەستبەجێ نێونیشانی خۆم بنێرم بۆی و، ئەویش هەرکاتێک دەنگوباسی گرنگ گەیشتن پێی،لەسەر کارتێکی پۆستە،بە ئارەبیی چەند دێڕێک چاکوچۆنی بنووسێ بۆم و، پوولێکی گەورەی پۆستە بهێنێ و هێندەی گەورەیی پوولەکە بە پێنووسی رەش و بە کاڵیی،دەنگوباسەکان لەسەر کارتەکە بنووسێ و، پوولەکە بنووسێنێ بەسەر نووسینەکەدا.کە پۆستکارتەکە دەگەیشت، بە وریایی پوولەکەم لادەبرد لەسەری و،نووسینەکەم دەخوێندەوە و لەگەڵ هاوڕێیەکی سنەیی کە نێوی حەبیبوڵڵای رەشێدیی بوو،دەمانکرد بە فەرەنسیی و دەمنارد بۆ بەدرخان.ئەویش لە

ڕۆژنامەکانی پاریسدا بڵاویدەکردنەوە.لێ، نە حەبیبوڵڵاو نە بەدرخان، نەیاندەزانی ئەو دەنگوباسانە چۆن دەگەن بە من.
هەر لەیەکەم پێوەندییەوە بە بەدرخان،باسی کاژیک و ئامانجەکانیم کرد بۆی،بەڵام لەوە پتر هیچ زانیارییەکم نەدایە.دوای ئەوەی کە چەندجارێک دەنگوباسم نارد بۆی،وەک خۆی گوتی، لە لایەن کاربەدەستانی چەند دەوڵەتێکەوە پێوەندییکراوە پێوەی و گوتوویانە کە ئەو دەنگوباسانە تەواو راستن و،حەزیان کردووە بزانن،چۆن ئەو دەنگوباسانە دەگەن پێی. ئەویش پێیگوتوون،کەناڵی خۆی هەیە. بەوەدا هاتوونەتە سەر ئەو باوەڕەی کە میر بەدرخان پێوەندییی راستەوخۆی بە شۆڕشەوە هەیە و، لەوەوە رێزی یەکجار بەرز بووەتەوە و، تەنانەت کە سەفەرێکی کرد بۆ ئەمریکا و، لەبەرخاتری بینینی من، لە چوون و گەڕانەوەی دا، بە ژنێڤ دا تێپەڕی،ئەو هەواڵەی سەرەوەی بە من گەیاند و ، لە ئەمریکا گەلێک کاربەدەستی گەورەی دیبوو،گلەیی کردبوو لێیان کە پشتگیریی کورد ناکەن و،کورد حەز بە دۆستایەتیی ئەمریکا دەکەن و،چەند ڕۆژنامەیەکی ئەمریکاییش باسی شۆڕش و کێشەی کوردییان خستبووە بەرچاو.
لەبەرتەکی(کاردانەوە) بڵاوکردنەوەی دەنگوباسی شۆڕش لە ڕۆژنامەکانی فەرەنسادا و، بەپێی هەواڵێک کە ڕۆژنامەیەکی فەرەنسایی بڵاویکردبووەوە،حکوومەتی قاسم کە بە پارە یارمەتیی" بەرەی رزگاریخوازیی جەزاییریی" دەدا، داوای کردبوو لێیان کە بەدرخان بکوژن.هەر لەو کاتەشدا ڕۆژنامەیەکی ئێراقیی سەر بە قاسم کە نێوی "العهد الجدید"بوو وتارێکی سەرنووسەرەکەی ئەبدولرەزاق ئەلبارح(عبدالرزاق البارح)ی لە بارەی میر بەدرخانەوە کە چووە بۆ ئەمریکا نووسیبوو، و گوتبووی:" کامەران بەدرخان نێوێکی هۆزانانەیە،بەڵام ئەو بۆ کارێکی هۆزانانە نەچووە بۆ ئەمریکا،بەلکو بۆ کارێکی خراپ.پێویستە واز لەو کارە بهێنێ،ئەو دەمە لە حکوومەتی نیشتمانیی داوا دەکەین بیکا بە پرۆفیسۆری زمانی کوردیی لە زانستگەی بەخدا".{سەرنج:ئەلبارح کابرایەکی بەکرێگیراوبوو. لەسەردەمی ئەبدولڕەحمان عارف دا لە ڕۆژنامەی "برایی" پارتیدا کاریدەکرد. ج.ن}
ئەم هەواڵدانەی من بە بەدرخان و ئەنجامە ئەرێنییەکانی بۆ میر بەدرخان،بوون بەهۆی دروستبوونی دۆستایەتییەک لە نێوان من و میر بەدرخان دا و، هەر جارێک کە دەهات بۆ ژنێف، یان بەوێدا تێدەپەڕی، چاومان بە یەک دەکەوت.

هەولێرنامەی کتێب

میر کامەران بەدرخان کە لە بنەماڵەی بەدرخان پاشای میری بۆتان بوو،خۆی وەک میر Prince بە خەلک دەناساند و، رابوردوویەکی رامیاریی هەبوو،چ لەسەردەمی دەوڵەتی ئۆسمانیی و چ لە سەردەمی ماندتاری فەرەنسا بەسەر سووریا و لوبنانەوە،لە سنوورێکی فراواندا ناسرابوو. هەر لەمەشەوە توانیبووی پێوەندییەکی دۆستانە بە رامیاران و دیپلۆماتان و رۆژنامەوانان و کەسایەتییە بیانییەکانەوە پەیدا بکا و،لەوەوەگەلێک کاری لە دەست دەهات کە لەدەست مرۆڤی سادە نەدەهاتن.

هەر بەم هۆیەوە بەدرخان شتێکی پەیدا کرد بۆم کە بەو شتە،هاوبیرانم لەکوردستان،توانیان زووتر و باشتر دەنگوباسەکان بگەیەنن پێم. ئەو شتەم بە زەکێ خانی خێزانی خوالێخۆشبوو سەئید قەزازدا ناردەوە بۆ هاوبیران. زەکێ خانم بەرێکەوتێکی زۆر سەیر لە ژنێڤ لە باخی ئینگلیزیی ناسیی.کاتێک کە لەگەڵ ئومەر هەڵمەت پێکەوە لەوێ پیاسەمان دەکرد، زەکێ خان ژنێکی رۆشنبیر و تێگەیشتوو بوو، بەڵام رەشپۆش و خەفەتبار بوو.رەوانی شاد بێ.ئەم باسەشم لە" رۆژانی ئاوارەییم لە سویسرە"دا خستووەتە بەرچاو.(جەمال نەبەز: "رۆژانی ئاوارەییم لە سویسرە"، چاپخانەی بنکەی "گەلاوێژ" سلێمانی ١٩٩٩،ل ٤٢).

بە میر بەدرخانم گوت ناکرێ هەوڵێک بدا،بەشکو رادیۆی پاریس،کە بەشی ئارەبیی و ترکیی و فارسیی هەیە،بەشێکی رۆژانەی کوردیش بۆ ماوەی نیودەمژمێر تا دەمژمێرێک بکاتەوە،وەک رادیۆی قاهیرە کە لە سالی ١٩٥٧ دا بەشیی کوردیی کردەوە بە هۆی هەوڵی منەوە. شایانی باسە، ئەز باسی هەوڵدانی خۆم بۆ کردنەوەی بەشیی کوردیی رادیۆی قاهیرە باسکردبوو بۆی. میر گوتی، خۆشی بیری لەوە کردووەتەوە،بەڵام ئەو کارە هەروا ئاسان نییە، لەمەودوابەجددیی خەریکی دەبێتەوە،بەڵام دەوڵەتی فەرەنسا میسری جەمال ئەبدولناسر نییە،کە هەموو شتێک بەدەست یەک کەس بێ، ئەوی بریار دەدا بۆ کردنەوەی بەشێک بە زمانی کوردیی،دەبێ بەکاربەدەستانی بەرەوژوورتر لەخۆی و تەنانەت لە پارلەمانیشدا،ئەگەر پێویستی کرد و داوا کرا لێی، بیسەلمێنێ کە ئەو کارە خزمەتی دەوڵەتی فەرەنسا دەکا ...هتد.گوتم ، میرم فەرەنسا لەشەڕدایە لەگەڵ جەزاییرییەکان و دەوڵەتە ئارەبییەکان،بە تایبەتیی ئێراق، کە بە ئاشکرا یارمەتیی جەزاییر دەدەن. میر گوتی،ئەوە راستە،بەڵام خۆشەری فەرەنسا لەگەڵ ترک و ئێران نییە.ترک و ئێران دژی ئەوەن حکوومەتی فەرەنسا لە کورد نێزیک بێتەوە....ئەوجا بەدرخان شتێکی

هەواڵنامەی کتێب

لەو بارەیەوە باسکرد کە بیرەوەریی منی بۆ چەند ساڵێک بردە دواوە. میر بەدرخان گوتی :١٩٥٢ و ١٩٥٣ بارودۆخی ئێراق و ئێران لە رووی رامیارییەوە زۆر خراپ بوو، پێوەندییم کرد بە ئەمریکاییەکانەوە و توانیم رازییان بکەم کە بەشێکی کوردیی لە رادیۆی "دەنگی ئەمریکا" بکەنەوە. مخابن ئەوانەی سەر بە لایەنی ترکن،توانیان رێ بەو کارە بگرن.
ئەم قسەیەی میر بەدرخان شتێکی هێنایەوە بیرم.سالی ١٩٥٣ بوو، تازە باس لە پەیمانی بەخدا دەکرا(کە دوایی بوو بە پەیمانی سەنتۆ و ترکیا و ئێران و ئێراق تێیدابەشداربوون). ئەو سەردەمە ماوەیەک بوو کۆنسلخانەی ئەمریکا لە ئێراق،بەشێکی کولتووریی هەبوو.گۆڤارۆچکەیەکی بە کوردیی دەردەکرد بە نێوی "پەیام"ەوە کە بەکر ئومەر یحیا(بەکر دلێری کۆیی)(١٩٢٥_١٩٨١) دەیبرد بەرێوە و، جاروبار رەفیق چالاک و هەژاری موکریانی(بەنێوی خواستەمەنییەوە) تێیاندا دەنووسی.رەفیق چالاک رۆژێکیان لە دوکانی ئوستاد بەشیر موشیر گوتی:" دوێنێ چووین بۆ بەخێرهاتنەوەکردنی سەئید قەزاز بە بۆنەی گەرانەوەیەوە لە سەردانی ئەمریکا. سەئید قەزاز کە منی دیی (قسەکە هەرهی رەفیق چالاکە:ج.ن) گوتی:ها شیووئێتی تەواو؟گوتم:بەلێ تەواو. ئەوجا سەئید قەزاز گوتی : خۆت ئامادە کە بۆ رۆیشتن بۆ ئەمریکا،لەوێ بەرنامەی کوردیی لە رادیۆدا دادەنرێ".پاش چەند مانگێک کە رەفیق چالاک هەر لە بەخدا بوو، سەفەری نەکرد بوو،لێم پرسی، بەرنامە کوردییەکەی رادیۆی ئەمریکا چی بەسەر هات؟رەفیق چالاک گوتی:" بەکر دلێریش ئەو پرسیارەی لە کۆنسۆلی ئەمریکا کردووە،کۆنسۆل گوتوویەتی: " لابی ترکیا کارێکی وای کردووە کە ئەو بەرنامەیە دانەنرێ".
جارەکی دیی کە چاوم بە بەدرخان کەوتەوە هەر لە ژنێڤ، نامەیەکی فەرمانگەیەکی فەرەنسایی پێشانمدا کە باسی ئەوەی تێدا هەبوو پێشنیازێک کراوە بۆ دامەزراندنی بەشێک بە "شێوەزاری کوردیی" لە رادیۆی فەرەنسادا.لێمپرسی بۆچی کوردیی کراوە بە " شێوەزار" نەک بە "زمان"،گوتی ئەوە گرنگ نییە، گرنگ ئەوەیە شتەکە ببێ.تۆیش نەبەز، دوو کەسی وا پەیدا بکە کە یەکێکیان شێوەزاری سۆرانیی و،ئەوی دیی شێوەزاری کرمانجیی بزانێ.گوتم "کەسێک دەناسم کە ئێستە لە بەخدایە و هۆزانە و شێوەزاری سۆرانیی باش دەزانێ و نێوی کامیل ژیرە و، بەکەلکی ئەم کارە دێ". گوتی " باشە". پاش ماوەیەک میر بەدرخانم ئاگادار کرد لەوەی،ئایا دەتوانم کاک کامیل ژیر ئاگادار بکەم کە بێ بۆ ژنێڤ و،ئێوەش یارمەتیی بدەن کە

لێره (ژنێف)ڤیزەی فەرەنسا وەربگرێ، چۆنکە بەهۆی کێشەی جەزاییرەوە پێوەندیی دیپلۆماسیی لەنێوان ئێراق و فەرەنسا دا نییە." میر بەدرخان گوتی:ئەرێ. ئەگەر دەخوازێ با بێت..."

نامەم نووسی بۆ کاک کامیل و ئاگادارم کرد کە بکەوێتە ڕێ.ئەویش هات بۆ ژنێف و، ماوەیەکی زۆر لەلای من لە چاوەڕوانیدا مایەوە. بەڵام وەرامی بەدرخان هەر نەبوو،دوایی دەرکەوت کە بەشە کوردییەکە دانامەزرێ.بۆچی دانەمەزرا، ئەوە بابەتێکی ئاڵۆزە. میر بەدرخان بە تەلەفون منی ئاگادار کرد کە زۆر بەداخەوەیە بۆ سەرنەگرتنی هەوڵەکە،سەرەڕای بەڵێندان پێی. هێندەک کەس دەیانگوت: میر بەدرخان زۆر دۆستی شای ئێرانە و، هەرچەند شای ئێران بێ بۆ سوێسرە بۆ رابواردن و پشوودان، میر بەدرخان دەبینێ. ئەو (شا)پێیگوتووە "وازبێنە لەوە،لە تاران بەرنامەی کوردیی هەیە بۆ هەموو رۆژهەڵاتی نێوەڕاست".ئەویش ئێدی دوای داخوازییەکەی نەکەوتووە. راستییەکەش جارێ لای خوا ماوەتەوە.

ئەم هەواڵە کاک کامیلی ناهومێد کرد.ئێدی پێوەندییم بە میر بەدرخانەوە کرد،گوتم تکام ئەوەیە هیچ نەبێ بۆرسێک (زەمالە)بۆ کاک کامیل پەیدا بکەیت لە زانستگە. جا لەبەرئەوەی میر بەدرخان خۆی لەوکاتەدا لە پاریس نەبوو،پاش ماوەیەک ژنەکەی میر بەدرخان نامەیەکی نارد بۆم کە بەفەرەنسیی نووسیبووی و،نامەکەشم لاماوە. نووسیبووی کە کاک کامیل فەرەنسی نازانێ. لەبەرئەوە لە زانستگە وەرناگیرێ.

پاش ئەوە کاک کامیل ناچاربوو بگەڕێتەوە بەغدا و بچێتەوە سەر کارەکەی جارانی،کە لەلای قۆنتەراتگر رەحمەتیی رەشید عارف بوو.

بەکورتیی،ئەگەر بەشە کوردییەکەی رادیۆی پاریس سەری بگرتایە،گەورەترین خزمەت دەبوو لەو کاتەدا،چ بۆ هێنانەپێشەوەی کێشەی کورد و،چ بۆ کاژیک،چۆنکە گەلێک شت هەبوون و هەن کە لە دەرەوەی کوردستان،بەتایبەتیی لە ئەوروپای رۆژاوای ئەو سەردەمەدا دەکران،بەڵام لە کوردستاندا بە هیچ جۆرێک کاری کردن نەبوون. ئەوەی منیش توانیم لە ئەوروپا بیکەم و،شوێنەواریشیان دیارن،بەڵگەیەکە بۆ ئەم قسەیەم.

ئەمەیان لە لایەکەوە،لەلایەکی دیکەوە،ئەو خوێندکارە کوردانەی لە سوێسرە بوون، بەتایبەتیی رەحمەتیی ئیسمەت شەریف وانلی کە یەکێک بوو لە دامەزرێنەرانی KSSE و سەرۆکی کۆمەڵەکەش بوو، حەزیان لە چارەی میر بەدرخان نەدەکرد،چۆنکە میر بەدرخان،هەرچەندە ژیانی تایبەتیی میرانە

نەبوو،خۆی و ژنەکەی لە ئەپارتمانێکی یەکژووریيدادەژیان،لێ ،بەهۆی ئەوەوە کە نازنێوی "میر"ی پێوە بوو،هەروەها حەوت زمانی زیندووی زۆر بە باشی دەزانی، سەنتەرێکیشی دروستکردبوو بۆ خوێندنگەی کوردیی Centre d,etude Kurde و دیپلۆماتێکی شارەزا و پلەیەک بوو،ئەمە بێجگە لەو رابوردووەی کە لە سەردەمی ماندانی فەرەنسادا لە سووریا و لوبنان و، پێش ئەوەش خۆی و بنەماڵەکەی لە دەوڵەتی ئوسمانییدا هەیانبوو،توانیبووی ژمارەیەکی زۆر لە رامیاران و رۆژنامەوانان و کاربەدەستانی ئەوروپا،بەتایبەتیی فەرەنسا، بکاتە دۆستی خۆی.هەر بەم هۆیەشەوە هێندەک کاری کردبوو و پێیدەکرا، کە بە هەموو خوێندکارە کوردەکان و حیزبەکەیان(پارتی) نەدەکرا، ئێرەییان دەبرد پێی. ئەوەشیان لەبێ ویژدانییەوە بوو،ئەگەرنا میر بەدرخان هیچ ناحەزییەکی بەرامبەر وان نەبوو. بگرە یارمەتیشیانی دەدا و، تەنانەت بۆرس(زەماڵە)ی خوێندنی پەیدادەکرد بۆیان.شایەنی باسە،کە لە ژنێڤ بووم،لە ماڵێکی فەرەنسیزماندا ژوورێکم بەکرێ گرتبوو،کە دەمتوانی نادین و سەرشۆرکی ماڵەکەش بەکاربهێنم. جارێکیان کە بەدرخان هاتبوو بۆ ژنێڤ،بانگێشتم کرد بۆ نانخواردن لە ماڵەوە، چەند خوێندکارێکی کوردیشم بانگێشتکرد،لەوانە ئیسمەت شەریف وانلی. ئەوانی دیی هاتن بەڵام ئیسمەت نەهات. بێجگە لەمەش،کە پەرتۆکی شلومو نکدیمون:"الموساد في العراق و دول الجوار، انهيار الامال الاسرائيلیية والكردية"،ترجمة بدر عقيلي ،دار الجليل للنشر،عمان ١٩٩٧،ص ٤٢،٤٣،٥٤،٧٠،١١٢،١٢٦دەرچوو،هەواڵێکی تێدا بوو، کە میر بەدرخان پێوەندییکردبوو بە ئیسرائیلەوەبۆ یارمەتییدانی کورد،بەڵام ئیسمەت شەریف وانلی لای ئیسرائیلییەکان و مەلا مستەفای بارزانی تێچێنیی دژ بە میر بەدرخان کردبوو، لە ئەنجامدا ئیسمەت کرا بە "نوێنەری شۆرش" لەلایەن مەلا مستەفاوە.(سەرچاوەی پێشوو ل ١١٢_١١٦). بەدرخان بۆ دامەزراندنی دەوڵەتێکی کوردستانیی هەوڵیدەدا،چ لەسەردەمی ماندانی فەرەنسا بەسەر سووریا و لوبنانەوە و چ دوای ئەوەش ، تا ناچارکرا سووریا بەجێبهێڵێ و رووبکاتە پاریس. تەنانەت پێوەندیی هەبوو بە زەئیم (زعیم)حوسنی ئەلزەئیم(حسني الزعيم)(١٨٩٧_١٩٤٩) رێبەری کودەتا لە سوریا کە لەلایەن سامی ئەلحەناوییەوە(سامي الحناوي)تێرۆرکرا.

ئەم ناحەزییەی خوێندکارە کوردەکان،بەتایبەتیی ئیسمەت شەریف وانلی دژ بە میر بەدرخان،کارێکی وای کرد کە لە منیش زۆر دڵگران بن، چونکە لە رێی حەبیبوڵلای رەشیدیی سنەییەوە،زانیبوویان کە ئەودەنگوباسانەی بەدرخان لە

ڕۆژنامەکانی فەرەنسادا بڵاویان دەکاتەوە،ئەز دەیاننێرم بۆی. ئەوەش بووەتە هۆی ئەوەی کە دەزگەی ڕاگەیاندنی فەڕەنسا و ئەوروپا ،میر بەدرخان بە نوێنەری پێشمەرگەکان بزانن و، بۆ پرسیارکردن لەبارەی کوردەوە ڕووبکەنە بەدرخان،نەک خوێندکارەکان.چۆنکە ئەوان،وەک کۆمەڵەی کورد لە ئەوروپا، دەیانویست هەرخۆیان بە "نوێنەری شۆرش" بناسرێن. بەتایبەتیی کە میر بەدرخان لەوسەردەمەدا چەند سەفەرێکی کرد بۆ ئەمریکا و بەریتانیا و ئەڵمانیا و لەگەڵ کاربەدەستان و ڕۆژنامەوانانی ئەو وڵاتانە لەبارەی شۆرشی کوردەوە قسەی کردبوو،لەهەموو لایەکەوە وەک دیپلۆماتێکی کورد نێوی کەوتە سەر لاپەڕەی ڕۆژنامەکان. ئەمەش دەردێکی کوردە کە چاوی بە هەڵکەوتووەکانی خۆی هەڵنایەت.زۆرجاریش ئەز ڕەخنەم لێدەگرت،لێ،ئەو(بەدرخان) دڵی نەدەیەشا لێم،دەیگوت"دەزانم ئامانجی تۆ خزمەت بە خەڵکە، بەڵام ڕادیکالیت...".

ئەز کە ئەم قسەیە دەکەم هەر بۆ لایەنگیریی لە ڕاستیی دەیکەم،ئەگەرنا میر بەدرخان هیچ جۆرە چاکەیەکی کەسێنیی بەسەرمنەوە نەبوو،بگرە ئەز چاکەم بەسەرییەوە هەبوو،ئەو دەنگوباسانەم دەگەیاندن پێی.خۆشم هیچ داخوازییەکم بۆ خۆم نەبوولێی.هەردووکمان ڕێزی یەکدییمان دەگرت.

هەرچی چۆنێک بێ،کاربەدەستانی کانتۆنی ژنێڤ ڕازی نەبوون مافی مانەوەم لە ژنێڤ درێژ بکەنەوە بۆم،بەڵگەیان بۆ ئەمەش ئەوە بوو کە تەمەنم لە ٢٥ ساڵ بەرەوژوورترە و،شوێنی نیشتەجێبوونیش لە ژنێڤ کەمە. ئەمەش هەر بڕوبیانوو بوو.چۆنکە زانستگەی ژنێڤ منی وەک خوێندکار وەرگرتبوو،لە زانستگە خوێندکاربووم.ژووریشم بەکرێ گرتبوو.خاوەن ماڵەکەش زۆر لێم ڕازی بوو. لە کۆرسی زمانی فەرەنسیشدا بەشداریم کردبوو.هەڵوێستی نادادپەروەرانەی کاربەدەستانی فەرمانگەی مافی مانەوە لە ژنێڤ، ساندیکای خوێندکارانی زانستگەی ژنێڤی بێزار کرد و کەوتنە بێزاری دەربڕینی توند بەرامبەر کاربەدەستان و، ڕۆژنامەکانی ژنێڤیش لەم بارەیەوە چەند وتارێکیان بڵاوکردەوە بۆ پشتگیریی من. ئەم بابەتەشم لە نامیلکەی نێوبراو "ڕۆژانی ئاوارەییم لە سویسرە"دا خستووەتە بەرچاو،لەبەرئەوە لێرەدا هەر هێندە دەبێژم،پاش لێکدانەوەی کێشەکە،بڕیارم دا سویسرە بەجێبهێڵم و،ڕوو بکەمە ئەلمانیا بۆ خوێندن،هەرچەندە زمانی فەرەنسیی تا ڕادەیەکی باش فێربووبووم،بەڵام زمانی ئەلمانیم نەدەزانی.لەگەڵ ئەوەشدا، لە شاری میونشن(خوارووی ئەلمانیا)گیرسامەوە و، لەوێ دەستمکرد بە خوێندن لە

زانستگەی میونشن و لەپاڵ خوێندنەکەشمدا کارم دەکرد. چۆنکە ئەڵمانیا بەهۆی وێرانبوونییەوە لە ئەنجامی دووەمین جەنگی جیهانیی دا، بەشێکی زۆری کاول بووبوو،کار زۆر وزەوەندەبوو.

بەرلەوەی سوێسرە بەجێبهێڵم،داخوازیینامەم نووسی بوو بۆ بەڕێوەبەرێتیی KSSE و داوام کردبوو کە بەئەندام وەربگیرێم. لەگەڵ ئەو داخوازیینامەیەشدا نووسینێکم بە ئارەبیی ناردبوو بۆیان کە لەوەدا لە هێندەک هەڵوێستی KSSE رەخنەم گرتبوو، بەتایبەتیی بۆ ئەو هەموو پەسندانەی یەکێتیی سۆڤێت و،نووسیبووم، یەکێتیی سۆڤێت و ئەمریکا هەردووکیان بەدوای بەرژەوەندیی خۆیاندا دەگەڕێن.هیچ کامێکیان دۆستی کوردنین. لەو سەردەمەدا دکتۆر کەمال فوئاد لەبەڕێوەبەرێتیی KSSE دا بوو. لەوەرامی نامەکەمدا نووسیبووی کە ئەوان (KSSE) یەکێتیی سۆڤێت بە دوژمنی کورد نازانن،ئەگەرچی یەکێتیی سۆڤێت یارمەتیی رژێمی قاسم دەدا...هتد، پاشان نامەیەک هات بۆم کە وەک ئەندامی کۆمەڵەی KSSE وەرگیراوم.

لە میونشن ژمارەیەک کورد هەبوون،کە زۆربەی هەرە زۆریان خوێندکار و سەر بە کۆمەڵە بوون.چەند کوردێکیشی لێبوو سەربەخۆبوون.لەوانە تالب رۆستەم فەیلیی کە لە بەخداوە دەمناسی. ئەبدوللاقادری هەڵەبجەیی کەلەوێ ناسیم.کاک ئەبدوللا خوێندکار نەبوو،بەڵام پێوەندیی بە خوێندکارە کوردەکانەوە هەبوو. شێخ ئەحمەد نەقیب کە هەر لە منداڵیی و لە قوتابخانەی نێوەندیی سلێمانییەوە بووبووینە هاوڕێ، ئەحمەد لە میونشن لە کۆلێژی کشتوکاڵ دەیخوێند.بروسکە کوڕی مامۆستا ئەحمەد ئیبراهیم قازیی، کە لە قوتابخانەی دوانێوەندیی سلێمانی مامۆستامان بوو.پێوەندیم لەگەڵ کاک بروسکە لە هەموو ئەوانی دیی توندوتۆڵتربوو.لە کاک بروسکەدا گەنجێکم دەدی کە دوای قسەی باو و چاولێکەریی و خۆفرۆشیی ناکەوێ،بەمێشکی خۆی بیر دەکاتەوە.پێکەوەکەوتینە لێکۆڵینەوە لە هەڵوێستی خوێندکارەکان کە لە بنەڕەتدا و، لە هەموو روویەکەوە وەک هەڵوێستی پارتی و حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێران و حیزبە کۆمۆنیستەکانی ئێراق و ئێران و ترکیا و سووریا و، بەکورتیی، زۆڕناژەنیی بوو بۆ یەکێتیی سۆڤێت و ، پیرۆز راگرتنی بیرۆکەی مارکسێتییی سۆڤێتانەی ستالینانە باڵی خۆی کێشابوو بەسەر هەست و هۆشی هەموویاندا.بروسکە و ئەز،لەگەڵ کات، بووینە هاوبیری یەک و، لە کۆبوونەوەکانی کۆمەڵەدا کە هەردووکمان ئەندام بووین تێیدا،رەخنەی توندوتیژمان دەگرت لێیان. ئەوانیش دەروێشانە دەکەوتنە دوژمنایەتیی ئێمە.

چۆنکە دەیاندی رژێمی سۆڤێت چەک و یارمەتیی دەنێرێ بۆ رژێمی قاسم و دژ بە شۆرشی کورد بەکاردەبرێن،کەچی بە یەک وشەش رەخنەیان لە سۆڤێت نەدەگرت.

پاش ئەوەی هاورێیەتیمان(بروسکە و ئەز)بنجبەست بوو،باسی بیرورێبازی کاژێکم کرد بۆی،زۆر بەدڵی بوو. لە کۆنگرەی کۆمەڵەدا لە میونشن لە ٩ـ١٥ ی مارتی ١٩٦٣ دا هەردووکمان بەشداریمان کرد. ئەوکاتە بەئسییەکان لە ٢|٨ ی ئەوساڵەدا کودەتایەکیان کردبوو دژ بە قاسم و قاسمیان کوشتبوو،لەگەڵ کوردیش رێکنەکەوتبوون و، شەریان لە دژی کورد درێژە پێدابوو.رژێمی سۆڤێت،سەبارەت بەوەی بەئسییەکان کوشتارێکی گەورەیان لە کۆمۆنیستەکانی ئێراق کردبوو،هەڵوێستیشیان بەرامبەر سۆڤێت دوژمنانە بوو،رژێمی سۆڤێت ماوەی چەند مانگێک پشتگیریی کوردی کرد. لە کۆنگرەی کۆمەڵەدا کۆمۆنیستەکان و پارتییەکان تووکەی سمێڵیان دەهات.بۆ ئەو کۆنگرەیە، جەلال تاڵەبانی و محەمەد مەهدی جەواهیریی و گەلێک کەسی دیی وەک میوان هاتبوون.لە کۆنگرەکەدا کاک بروسکە و ئەز گوتمان،" ئێمە ئەم هەڵوێستەی دواییی سۆڤێت بەباش دەزانین و هیوامان وایە سۆڤێت لەسەر ئەم هەڵوێستە بمێنێتەوە، لەگەڵ ئەوەشدا نابێ رابوردووی یەکێتیی سۆڤێت دژ بە کورد لە بیر خۆمان ببەینەوە". ئەم قسانە هەلایەکی گەورەیان نایەوە.سەیر ئەوەیە کاک ئەلیی قازی(کوڕی پێشەوای شەهید قازی محەمەد)کە ئەوکاتە لە کۆنسلخانەی ئێران لە بەرلین کارمەند بوو،لەنێو ئەو خەڵکانەدا داوای ئەوەی کرد کە کاک بروسکە و ئەز لە کۆمەڵەی خوێندکارانی KSSE دەربکرێین، چۆنکە قسەمان بە یەکێتیی سۆڤێت گوتووە. تاریق ئەزیز کوردیی،کە کوردێکی قسەخۆش و پێکەنینهێنەرە، گوتی"کاک ئەلیێ ئەم قسانە چەندیان بەچەند؟ تۆ لە کۆنسلخانەی شای ئێران کار دەکەیت کە باوکتی لەسێدارە دا، کەچی ئێستە لەسەر سۆڤێت دەکەیتەوە. ئەمە " تناقض فضیع" ە". ئەم دوو وشەیەی بە ئارەبیی گوت،چۆنکە تاریق لە بەخدا گەورە بووە، کوردییەکەی تۆز دەکا.

وەک لەمەوبەر ئامازەم بۆ کرد، هەر لە رۆژانی باشتر لە یەکگەیشنمانەوە،باسی کاژێکم بۆ هاوبیر بروسکە کرد بوو و، ئەویش ئارەزووی خۆی پێشاندابوو کە ببێتە ئەندامی کاژێک.پێمگوت بوونە ئەندام بەدەست بەرێوەبەێتیی کاژێکە لە کوردستان و،ئەز لایەنگرتم بۆ ئەندامەتیی. بەلام لە کوردستانەوە هیچ نامەیەکی کاژێک،یان هەواڵێکی کاژێک نەگەیشتە دەستمان. کۆتاییی ساڵی ١٩٦٣ و بەهاری ساڵی ١٩٦٤ هەردووکمان لەگەڵ هاورێییانمان

کاک ئەحمەد نەقیب و کاک تالیب رۆستەم فەیلیی گەشتینە ئەو باوەڕەی کە لە ڕێی KSSE وە، کە هەر چوارمان تا ئەو کاتە ئەندامی بووین،هیچ خزمەتێک بە کێشەی کورد ناکرێ و، پێویستە بیر لە دامەزراندنی کۆمەڵەیەکی خوێندکارانەی نەتەوەییی بکەینەوە، کە سەر بە هیچ دەوڵەت و هیچ حیزب و هیچ هێزێکی نێودەوڵەتیی نەبێ،ئەگەرچی بەژمارەش کەمین و تووشی بەربەرەکانیی سەخت دەبین.لەگەڵ ئەوەشدا، وەک تەماشامانکرد، ژمارەیەکی یەکجارکەم خوێندکاری کورد هەن، چ لە ئەڵمانیا و چ لە شوێنانی دیکەی ئەوروپادا،کە بیانەوێ،یان بوێرن ببنە ئەندام.هێندەک لەوانە دەیانگوت": بیرەکەی ئێوەمان پێباشە و،رەخنەکانی ئێوەمان بەدڵە،بەڵام تکایە نێومان نەبەن. با شتەکە نهێنیی بێ و، جارێ لەگەڵ کۆمەڵە بین".لەم جۆرە "میستەر ئیکس"انە زۆربوون.

بۆ بڵاوکردنەوەی بیروڕاکانمان پێویستمان بە ئامێری نووسین(تایپکردن)و زۆرکردن هەبوو.ئەو سەردەمە تلینقیسی کوردیی هەر نەبوو. لە دوکانێکی تلینقیسفرۆش،تلینقیسێکی ئەڵمانیم کڕی کە دەمتوانی بەوە ئەڵمانیش و ئینگلیزیش بنووسم،لەخاوەن دوکانەکەم پرسی، "دەکرێ بپرسیت بۆم،ئایە ئەگەرتلینقیسێکی کوردیی بەدروستکردن بدەم،چەندی تێدەچێ"،کە پرسیاری کرد بۆم، گوتبوویان ،" یەک دانە تلینقیس دروستناکەین،دەبێ بەلایەنی کەمەوە (١٠٠٠)هەزار دانە بەدروستکردن بدا، ئەوجا". گوتم" باشە بپرسە بزانە لەکوێ تلینقیسی فارسیی دەفرۆشن"،وەرامەکە ئەوە بوو،ئەوەش دەبێ دروستبکرێ و لە هەزار(١٠٠٠)دانە کەمتر نابێ". کابرا گوتی" بۆچی لە ئێران ئەوە ناکڕیت؟" گوتم: "سوپاس".

ڕاستییەکەی دەمتوانی بە پرسیار تلینقیسکی ئارەبیی پەیدا بکەم. بەڵام هی فارسییم پێباشتر بوو،چۆنکە تیپەکانی پ،چ،ژ،گ لە ئارەبیی دا نین،بەڵام تلینقیسی فارسیی ،بێجگەلە (ڤ)،تیپەکانی دیکەی تێدایە و چوکلەکانیش بەدەست دەخرانە سەریان. بە تلینقیسی فارسیی،ئارەبییش دەنووسرێ.

ساڵی ١٩٦٤ کاک ئەحمەد نەقیب لەگەڵ پارێزەر حەمە سالح قەراخی(مەفتون)،لە ڕێی ئێرانەوە،سەرێکی نێوچەی شۆرشیان دایەوە. پارەم دا بە کاک ئەحمەد و،گوتم تکایە لە تاران تلینقیسێکی فارسیی بکڕە بۆم. ئەحمەد،ماڵی ئاوابێ، کە هاتەوە میونشن،تلینفیسێکی فارسیی پێبوو.گوتی: "کڕینی تلینیقیس لە بازاڕی تاران زەحمەتە و،پێویستی بە پڕکردنەوەی کڕینامەیە،لەگەڵ نێوونێونیشانی ئەو کەسەی کڕیوێتی و، دەبوو ماوەیەکیش چاوەڕوانم بکردایە". ئەحمەد لەسەر قسەکەی ڕۆیی و گوتی:

" مامۆستا جەمیلی رۆژبەیانیی گوتی: " تلینقیسەکەی من ببە بۆ جەمال،خۆم لەسەرخۆ دانەیەکی دیی پەیدا دەکەمەوە".ئەحمەد گوتی: " ئەو پارەیەی تۆ دابووت بە من، دام بە مامۆستا جەمیل.مامۆستا جەمیل گوتی: ئەوە پارەی جەماله،وەک مووفەرِک وایە". رەوانی هەردووکیان شاد بێ.

ئەو تلینقیسە،بوو بەهۆی ئەوەی بتوانم گەلێک بلاڤۆک و پەرتۆک تایپ بکەم پێی و،دوایی بوو بە تلینیقسی نۆکسەNUKSE و کاژیک.لە کۆتایی هەفتاکاندا دام بە فریاد فازیل بە دیاریی.بۆ چاپکردنیش،ئێدی پێویستمان بە رۆنیۆ نەبوو.چۆنکە دەزگەی فۆتۆکۆپیی و ئۆڤیست داهاتبوون، بابەتەکەم تایپ دەکرد و دەمنارد بۆ چاپخانە،چەند دانەمان بویستایە بە ماوەیەکی کەم دەیدایە دەستمان.شایەنی باسە،لەگەل مامۆستا جەمیلی رۆژبەیانیی،هەر لە ولاتەوە پێوەندییەکی زۆر دۆستانەم هەبوو. پاش ئەوەی دەستەی جەلال تاڵەبانی و برایم ئەحمەد،کە سەر بە لیژنەی نێوەندیی پارتی بوون،لەگەڵ مەلا مستەفای بارزانیدا کە سەرۆکی پارتی و پێشمەرگەکان بوو،لە بەهاری ١٩٦٤ دا کەوتنە ناکۆکیی و لە یەکنەگەیشتن و، دەستەی جەلال تاڵەبانی و برایم ئەحمەد، لە کۆبوونەوەیەکدا کە بەنێوی کۆنفرانسی پارتییەوەلە ٤ـ٩|٤|١٩٦٤ لە ماوەت بەستیان، مەلا مستەفایان بە ناپاک و نیشتمانفرۆش تاوانبارکرد و، بەوەی خۆی رادەستی موشیر ئەبدولسەلام ئارف کردووە. مەلا مستەفایان لە حیزب دەرکرد و، بلاڤۆکێکیان لەو بارەیەوە لە ١٩ی نیسانی ١٩٦٤ دا بە ئارەبیی لەژێر سەرنێوی"اتفاقية المشير- بارزاني اصلح آم استسلام؟". دەرکرد. ئەمە بوو بە هۆی شەرِ لەنێوانی هەردوولادا. ئێرانیش وەک لەدواییدا دەرکەوت، لەرِێی ئیسا پژمانی کارمەندی ساواکەوە، دەستی لە بەگژیەکداکردنی هەردوو لا هەبوو.لایەنگرانی بارزانیش لە تەمووزی ١٩٦٤ دا کۆنگرەیەکیان بەست و ١٤ ئەندامی سەر بە لیژنەی نێوەندییان لە حیزب دەرکرد و، هێزەکانی مەلا مستەفا توانیان هێزەکانی سەر بە برایم ئەحمەد- جەلال تاڵەبانی بەرەودوابنێن تا بەر سنووری رۆژهەلاتی کوردستان و،ئێرانیش رێی دا پێیان بچنە ژوورەوە و، بوونە پەنابەر لەوێ و، ناردیانن بۆ هەمەدان. ئەو کاتە نوکسە دامەزرا بوو، وتارێکم لە ١٩٦٧/٧/٥ دا نووسی لەژێر نێوی "مع الزمرة الهمدانية في تخرصاتها". لە ١٩٦٦/٥/١٠ دا وتارێکم نووسی بوو بۆ بەرپێچدانەوەی درۆودەلەسەکانی سەفارەتخانەی ئێراق لە لوبنان لەژێر نێوی" انتم مجرموا حرب و لستم كحكام سويسرا".

مامۆستا مەلا جەمیلی ڕۆژبەیانیی ساڵانێکی دوورودرێژ لە ئێران مایەوە وەک پەنابەر،بەڵام نەبوو بەئەندام و لایەنگری هیچ لایەکیان،لەگەڵ شەمسەدین مفتیش کە "نوێنەری شۆڕش"بوو لە تاران، نێوانی خۆش نەبوو. جاروبار لەگەڵ مامۆستا ڕۆژبەیانیی نامەمان دەگۆڕییەوەو،بلاڤۆکەکانی خۆمانمان دەناردن بۆی.

لە مانگی تەباخی ١٩٦٤ دا بوو کە هاوبیر بروسکە ئیبراهیم لە پشووی زانستگەدا چووەوە بۆ کوردستان و،پێوەندییکرد بە هاوبیرانی کاژیکەوە. لە سلێمانی چاوی بە هاوبیران فایەق ئارف(کە کاتی خۆی مامۆستای بوو بوو لە قوتابخانەی دوانێوەندییی سلێمانی)،کامیل ژیر و ئەحمەد هەردیی کەوتبوو. پێیانی گوتبوو کە دەیەوێ ببێ بە ئەندامی کاژیک.ئەوانیش بەخۆشییەوە ڕازی بووبوون. هاوبیر بروسکە،ئەوەشی گوتبوو پێیان کە لەگەڵ من و کاک تالیب ڕۆستەم فەیلیی و کاک ئەحمەد نەقیب بیرمان لەدامەزراندنی کۆمەڵەیەکی خوێندکارانەی نەتەوەیی کردووەتەوە،بەڵام جارێ دوودڵین.چۆنکە کەم خوێندکار هەن کە سەربەخۆ بیربکەنەوە و،بیانەوێ،یان بوێرن بێنە ڕیزی ئەو کۆمەڵەیەوە.هاوبیران، بەتایبەتیی هاوبیر فایەق عارف لە کوردستان بە هاوبیر بروسکە ئیبراهیمیان گوتبوو:ئێوە دایمەزرێنن،ئێمە خوێندکار دەنێرین بۆتان".

هاوبیر بروسکە کە هاتەوە میونشن چەند بلاڤۆک و نووسینێک کە هاوبیران دابوویان پێی،لەگەڵ خۆی هێنانییەوە و، نووسینەکانی خوێندبوونەوە و دانیە دەست من. یەکێک لەو نووسینانە بیرخەرەوەیەک بوو لە ١٣|٥|١٩٦٤ دا بە ئارەبیی نووسرابوو درابوو بە مەلا مستەفای بارزانی و باسی ئەوەی تێداکرابوو کە جەمال ئەبدولناسر ئەو" پیاوەنیشتمانپەروەرە، لە کێشەی کورد تێگەیشتووە" نییە وەک جەلال تالەبانی بە ڕۆژنامەی "خەبات" ی گوتووە و، لەوەپێش برایم ئەحمەدیش ساڵی ١٩٥٨ لە ڕادیۆ و تەلەڤیزیۆنی بەخدادا باسیکردووە، بەلکو ئەبدولناسر کوردستان بە بەشێک لە نیشتمانی ئارەب دەداتە قەڵەم و دەستوورەکەی ئارفیش کە تا دوێنی بوو هاودەستی بەئسییەکان بوو، گەلی کورد بە بەشێک لە "نەتەوەی ئارەب"دەداتە قەڵەم."بیرخەرەوەکە پاش ئەوە باسی ئەو هێزانەی کردبوو کە پێوەندییان بە کێشەی کورد و یەکێتیی ئارەبەوە هەیە،ترکیا ،ئێران، ئەمریکا،پاکستان،حکوومەتی بەئسی سووریا، ئیمپریالیزمی بەریتانیا، کۆمۆنیستەکان و، ڕۆڵی هەر یەکێکیانی شیکردبووەوە و ئەوجا گوتبووی" **ئەگەر شەڕ سەپێندرایەوە بەسەرماندا، یان**

خۆمان کردمانەوە، دەبێ کێشەکەمان لە کێشەیەکی نێوخۆییەوە بگوێزینەوە بۆ کێشەیەکی نێونەتەوەیی". ئەمەش یەکەمجار بوو کە شتی وا باسدەکرا.

لە یەکێک لە نووسینەکاندا، باسی ئەوە کرابوو کە حیزبێک بە نێوی "پارتی گەلی کورد" ەوە لەگەڵ کاژیک یەکیگرتووە، هەر لە ژێر نێوی کاژیکدا.لە هاوبیر بروسکەم پرسی لەو رووەوە هیچیان بە تۆ گوت؟.گوتی: "نا"/ ئەم نهێنییە،هەروا بە نهێنیی مایەوە،هەتا لە هاوینی ١٩٧٠ دا هاوبیر کامیل ژیر هات بۆ بەرلین و،گوتی: ئەوانەی سەر بە" پارتی گەلی کورد" بوون،کاک حەمەی ئەزیز(ناسراو بە حەمەی ئەزە دۆم) و شێخ محەمەدی هەرسینی و چەند کەسێکی دیی بوون.لەبارەی ئەو دووکەسەشەوە،بەتایبەتیی کاک محەمەد ئەزیز قسەی باشی نەکرد. لەو بارەیەوە گوتی:ئێمە ئەو دوو کەسەمان ناردنە نێو شۆرشەوە کە خزمەتی بیری کاژیک بکەن لە نێو شۆرشدا،کەچی خزمەتی پارتییان کرد و هیچ خێرێکییان بۆ کاژیک نەبوو.

پاش گەڕانەوەی هاوبیر بروسکە لە کوردستان،دوو کەسی خەڵکی سلێمانی هاتن بۆ میونشن. یەکێکیان خولەی حاجی بوو.خولەی حاجی قەساب بوو،دوایی بوو بە بازرگانی مەڕوبزن.خولە ماوەیەک لە ریزی پێشمەرگەدا بوو.چاوێکی زیانی هێنابوو. لە سلێمانی نامەیەکیان دابوویە بۆ من کە بیبەم بۆ لای دکتۆرلە میونشن، ئەوەی پێمکرا بیکەم بۆی،کردم. خولە گوتی: "برادەرانتان لە کوردستان لە بارودۆخێکی خراپدان، دوژمنێکی زۆریان هەیە لە نێو پێشمەرگەدا. تەنانەت مەلا مستەفای بارزانییان کردووە بە دوژمنی کاژیک".شایانی باسە، لکی سلێمانی پارتی لە بلاڤۆکێکیدا هێرشێکی توندیان کردبووە سەر کاژیک (ئەو بلاڤۆکە لە کۆتاییی ئەم نووسینەدا پێشان دەدرێ:ج.ن) ئەوجا گوتی:" هەرچی چۆنێک بوو،خۆم گەیاندە لای بارزانی و تێمگەیاند کە کاژیک، نە دوژمنی جەنابتە و،نە دوژمنی شۆرش،کە رەخنە لە هێندەک شت دەگرن،ئەوە لە دڵسۆزییانە،نەک دوژمنایەتیی". پاشان خولە گوتی: " ئەوجا نازانم بارزانی باوەری بە قسەکانم کرد، یان نا. چۆنکە تاقمی برایم و جەلال تا بەهاری ١٩٦٤ زۆر دەسەڵاتداربوون لە نێو شۆرشدا. ئێستەش لایەنگرانیان لە نێو پارتی و شۆرشدا زۆرن بەڵام، خۆیان بە درۆ بەلایەنگری بارزانی دەدەنە قەڵەم".

پاش گەڕانەوەی هاوبیر بروسکە ئیبراهیم لە کوردستان،هاوبیر لەتیف ئەلیی لە مانگی ئۆکتۆبەری ١٩٦٤هات بۆ میونشن.وەک لە نامەیەکدا کە هاوبیران لە کوردستان دابوویانە دەستی بۆ ئەوەی ئێمە لێرە یارمەتیی بدەین،بۆ

چارەسەرکردنی نەخۆشیی هەناسەسواریی هاتبوو.،هەروەها بۆ خوێندنیش.هەر زوو جێگەمان پەیداکرد بۆی و بردمان بۆ لای دوکتۆر. پاش ئەوەی بە تیشک لە سنگیان نۆڕی،دەرکەوت کە نەخۆشیی سیلی هەیە.

لەبەرئەوە،دەستبەجێ خرایە نەخۆشخانەی سیلاوییەکان لە شارۆچکەی Gauting کە نێزیک میونشنە. ماوەیەک نەخۆشخانە رێی پێوەندییان بە خەڵکەوە لێ گرتبوو،هەتا میکرۆبی سیلەکەیان لە نێو برد،ئەوجا دەمانتوانی یەکدی ببینین،بەڵام دکتۆرەکان بڕیاریان دا ماوەیەکی باش لە نەخۆشخانەدا بمێنێتەوە.

هاوبیر ئەحمەد نەقیب کە لە سەردانێکی کوردستان گەڕایەوە لە سەرەتای بەهاری ١٩٦٥ دا، تاکە بڵاڤۆکێکی کاژیکی لەگەڵ خۆی هێنابوو کە لە ١٩٦٥/٢/١٢ دا بە ئارەبیی،لەبارەی بارودۆخی سلێمانییەوە دەرکرابوو. باسی وەستاندنی چالاکیی کاژیکی تێدابوو بە هۆی بەرچاوگرتنی بارودۆخەکەوە.ئێمە وامان دەزانی وەستاندنی چالاکییەکە بۆ ماوەیەکی کورتە،بەڵام بەداخەوە هەتا سەر بوو. ئەوەش دوا بلاڤۆکی کاژیک بوو کە بگاتە دەستمان لە ئەوروپا.

بە پشتبەستن بەو بەڵێنەی هاوبیرانی کوردستان،بە تایبەتیی مامۆستا فایەق ئارف، دابوویان بە هاوبیر بروسکە کە ئەوان خوێندکار دەنێرن بۆ لای ئێمە و ، بەخستنەبەرچاوی هەلومەرجی پرۆسەی ئاوادانکردنەوەی ئەلمانیای وێرانبوو،پاش دووەمین جەنگی جیهانیی،کە کار لە ئەلمانیا وەک خۆڵ وابوو،کارگەکان هەموویان بەدوای کارکەردا دەگەڕان،هەر خوێندکارێک بهاتایە ئەلمانیا دەیتوانی لە پاڵ خوێندنەکەیدا،کاریش بکا و بە پارەی کارەکەی بژی.

ئێمەی هاوبیران :بروسکە ئیبراهیم،ئەحمەد نەقیب، تالیب رۆستەم فەیلیی و ئەز، کۆمەڵەیەکی خوێندکارانەمان دامەزراند بە نێوی" National-Union of the Kurdish Students in Europe(NUKSE)
National-Union Kurdischer Studenten in Europa(NUKSE) کە کورتکراوەکەی بە ئینگلیزیش و ئەڵمانیش نۆکسە/ NUKSE یە.

پێڕۆنامەیەکمان بۆ نۆکسە ئامادەکرد بە کوردیی و ئارەبیی و ئەلمانیی و،ئۆرگانێکمان بۆ نۆکسە دەستنیشانکرد بە زمانی ئەلمانیی بە نێوی **کوردستان ئینفۆرماسیۆن** ـKurdistan Information وە، لەگەڵ بڵاڤۆکێک بە کوردیی بە نێوی **"دەنگوباسی کوردستان"**، کە ئەم دووانە هەردووکیان کاتنامە بوون و، بە پێی پێویست بڵاودەکرانەوە.کاتنامەیەکیشمان بە نێوی **" خوێندکاری کورد"**ەوە دەرکرد.

لە رۆژی نەورۆزی ساڵی ١٩٦٥ دا نۆکسە بوونی خۆی بە نووسین ڕاگەیاند.هاوبیر بروسکە بوو بە سکرتێری گشتیی نۆکسە،هاوبیر تالب بوو بە بەرپرسیاری پێوەندییەکان بەدەرەوە. هاوبیر ئەحمەد بوو بە بەرپرسیاری دارایی و ژمارەگریی و،ئەز بە قسەکەری چاپنامەPressereferent (سەرنج: وشەی "چاپنامە" بۆ Presse (صحافة)بەکاردەبەم و "چاپەمەنیی" بۆ (مطبوعات).

هەرچەندە هاوبیر لەتیف ئەلیی لە نەخۆشخانەبوو،بەڵام ئەویشمان تێگەیاند کە کارێکی وامان بەدەستەوەیە و، پێڕۆنامەکەمان بە کوردیی دایە دەستی و،ئەویش بە خۆشییەوە هاتە نێو دەستەی دامەزرێنەرەوە. بەڵام لەبەرئەوەی نەخۆش بوو، چالاکیی نەبوو،هەرچەندە زۆرحەزی بە چالاکیی دەکرد.

هەر ئەوەندە هەواڵی هاتنە کایەی نوکسە لەلایەن خوێندکارانی سەر بە کۆمەڵەی - KSSE وە بیسترا،ئێدی دوژمنی گیانت بێ! بووینە ئامانجی پەلاماردانی هەموویان.بە هاوبیر بروسکەیان دەگوت: "تۆ جەمال نەبەز هەڵیخڵەتاندووی" لەسەرێکەوە دەیانگوت:" جا ئێوە چین و چیتان لەدەست دێ! ئێوە دووکەس و لەتێکن!" کەچی لەسەرێکی دیکەوە دەیانگوت:" ئێوە بوونەتە مایەی پارچەپارچەکردنی ریزی خوێندکارانی کورد". ئێمەش دەمانگوت" باشە کە ئێمە دووکەس و لەتێکین و،ئێوەش (کۆمەڵە) لە ئەوروپادا، نامەخوا، ٢٥٠ تا ٣٠٠ کەسێک دەبن،ئێدی چ پێویست دەکات سێسەت کەسێکی زل و زەلام لە دووکەس و لەتێک بترسن؟پاشان ئێمە لەدژی ئێوە نین،ئێمە باوەڕمان بەو رێبازە نییە،کە ئێوە گرتووتانە،خۆ ئەگەر ئێوە کارێکی باش بکەن،ئافەرین دەکەین لێتان. ئێرەش ئەوروپایە،رۆژهەڵات نییە،ناتوانن زۆربکەن لێمان." لەگەڵ ئەوەشدا،لەبوختان و درۆ و دەلەسە دژ بە ئێمە درێخییان نەکرد. بەتایبەتیی پاش ئەوەی ئەو نووسینانەی کاژیک کە هاوبیر بروسکە لەگەڵ خۆی هێنابوونی، بڵاومان کردنەوە.ئێمەش،سەرەڕای کەمیی ئەندامانی خۆمان، دەستمانکرد بە چالاکییەکی فراوان،بە سەمینارگرتن،بڵاڤۆک بڵاوکردنەوە،بە پێوەندیبەستن بە رۆژنامەنووسان و نووسەران و رامیاران وهونەرمەندان و خوێندکارانی ئەلمانیا و ئەوروپا و خوێندکارە بیانییەکانی ئەلمانیاوە. هەروەها بە نووسین و چاپکردنی گەلێک پەرتوک لەبارەی فەرهەنگ و کێشەی کوردەوە بە چەند زمانێک و بڵاوکردنەوەی بە خۆڕایی،کە تێچووی زۆربەی زۆریان بە پارەی کرێکاریی من دابین دەکران. چۆنکە ئەز لەپاڵ خوێندنەکەمدا لە زانستگە،لە فابریقەکاندا کارمدەکرد و، بەشێکی ئەو پارەیەم بۆ کرێی ژوور و

پێویستییەکانی رۆژانەی خۆم بەکاردەبرد و،بەشێکی گەورەشیم بەخت دەکرد بۆ چاپی پەرتۆک و بلاڤۆک و پوولی پۆستە و پارەی سەفەرەکانم بۆ بینینی هاوولاتانی کورد و خوێندکارانی بیانیی و خەلکی دیکە،بۆ تێگەیاندنیان لە ئامانجەکانی نوکسە و کێشەی کورد و بۆ یارمەتییی ئەو کوردانەی کە تازە هاتبوونە ئەلمانیا و، پێویستییان بە یارمەتیی و رێپیشاندان هەبوو، بۆ هەلسووڕاندنی ژیان و خوێندن و پەیداکردنی کار لە ئەلمانیا،بەتایبەتیی پێوەندیبەستن بە کرێکاری کوردەوە کە بە هەزارانیان لە باکووری کوردستان و ترکیاوە دەهاتن بۆ کارکردن لە ئەلمانیا،وەک کارکەری میوان"کە ئەمەش بە پێی رێکەوتنێک لە نێوان حکوومەتی ئەلمانیا و حکوومەتی ترکدا لە ١٩٦١/١٠/٣ دا دەستیپێکرد بوو. ئەم کوردانە زۆر دەترسان لەوەی بە ئاشکرا بە کوردیی قسە بکەن و بە خۆیان بلێن "کورد".لەم ماوەیەدا هێندەک خوێندکاری خەلکی باکووری کوردستانمان ناسی، وەک حەمدیی تۆرانلی(حەمرەش رەشۆ)،رەزا باران و براکەی و، کەمال دەرمان.

هێشتا دوو مانگی تەواو بەسەر دامەزراندنی نوکسەدا تێنەپەڕیبوو،هەواڵێکم لە رۆژنامەی Abend -Zeitungی میونشن دا خوێندەوەلەسەرەتای مانگی گولانی ١٩٦٥ دا، باس لەوە کرابوو کە دووکەسیان گرتووە،شتیان پێبووە و ویستوویانە، لە ئەلمانیا بیبەنە دەرەوە و گوومرگیان نەداوە. کە لێیان پرسیون ئێوە چین و ئەو شتانە بۆ کوێ دەبەن؟ گوتوویانە "کوردین و ئەو شتانە دەبەین بۆ شۆڕشی کورد، بۆ فرۆشتن نییە". کێشەکە کەوتبووە دادگە. ئەز، نە ئەو کوردانەم دەناسی و نە لە راستییی کێشەکە ئاگاداربووم،بەلام ئەم رۆژنامەیە نووسیبووی کە ئەمانە حوکم دەدرێن. منیش بە نێوی رەفەرەنتی چاپنامەی نوکسەوە نامەیەکم نووسی بۆ رۆژنامەکە و گوتبووم: ئێوە مافی ئەوەتان نییە بەرلەوەی دادگە قسە بکا، باسیی حوکمەکە بکەن و، لەوەدا باسیی چەوسانەوەی کوردم کردبوو بەدەست داگیرکەرانی کوردستانەوە. رۆژنامەکە لە رۆژی ١٩٦٥/٥/٥ دا و لە لاپەرە (٤) دا تەواوی نووسینەکەمی وەک خۆی بلاونەکردبووەوە،بەلام لەژێر سەرنێوی "کوردە چەوساوەکان" دا بەشێکی لێ بلاوکردبووەوە. لەگەل نێوی من و کارەکەم،وەک رەفەرەنتی چاپنامەی نوکسە. ئەمە ئێرەیی خوێندکارەکانی سەر بە کۆمەلەیKSSE و حیزبییەکانی سەر بە پارتی هەستاند و، دەریخست شتێک خۆیان نەیکەن کە پێشیان ناکرێ، نایانەوێ کەسی دیی بیکا. لە کۆبوونەوەیەکی کۆمەلەدا لە شاری میونشن دژی ئەوە قسەیان کردبوو، کە ئێمەی سەر بە نوکسە بۆ ئەو کۆبوونەوەیە، نە بانگ کرابووین، نە

ئاگاداركرابووین،بەڕێز ئەبدوڵڵا قادر ئەمەی گێڕایەوە بۆمان. وتارەکەی من بەم جۆرە بوو:Jemal Nebez : Unterjochte Kurden(کوردە چەوساوەکان) , Abend – Zeitung,München 5.5.1965,s.4

لێرەدا مەبەستم ئەوە نییە بەدوورودرێژیی باسی کار و تێکۆشینەکانی نوکسە بکەم،بەڵام هەر هێندە دەڵێم نوکسە هەر لە ڕۆژی دامەزراندنییەوە لە ١٩٦٥/٣/٢١ دا تا ڕۆژی هەڵوەشاندنەوەی لە ١٩٧٧/٩/٣ دا،واتە لە ماوەی ئەو ١٣ ساڵەی بوونی دا، سەرەڕای کەمیی ئەندامانی و، بێهێزیی ئابووریی کە پارەکەی تەنێ لە گیرفانی من و هاوبیر بروسکە دەردەچوو،توانی کێشەی کورد لە سنوورێکی فراواندا بە ئەوروپاییەکان بناسێنێ.بەرهەمەکانی نوکسە کە بە زۆریی سەمینارەکان و لێکۆڵینەوەکانی من بوون و چاپدەکران و بڵاودەکرانەوە،بۆ نموونە : حول المشكلة الكردية(چاپی ساڵی ١٩٦٩) بە ئارەبیی،کوردستان و شۆرشەکەی(چاپی ١٩٧٢) بە ئەڵمانیی،ئەفسانە و چیرۆکی دەمیی کوردیی (چاپی ساڵی ١٩٧٢)بە ئەلمانیی، پەندی پێشینان و قسەی نەستەق لە کوردستانەوە (چاپی ساڵی ١٩٧٠) بە ئەلمانیی،وەرگێڕانی مەم و زین بە ئەلمانیی(چاپی یەکەم ١٩٦٩، چاپی دووەم ١٩٩٤) و ...هتد. هەروەها کاتنامەی" کوردستان ئینفەرماسیۆن" بە ئەلمانیی کە هاوبیران بروسکە و ئیرمگاردی خێزانی دەریاندەکرد، ڕۆڵێکی بەرچاویان دەنواند لە هێنانە پێشەوەی کێشەی کورددا. ڕۆژنامەکانی ئەڵمانیا و ئەوروپا دەنگوباسیان لە کاتنامەی "کوردستان ئینفۆرماسیۆن" وەردەگرت. ڕۆژنامەنووسێکی بەنێوبانگی نەمسەیی کە لە قاهیرەوە پەیامنێری ڕۆژنامەکانی ئەلمانیا و نەمسا بوو نێوی د. هاینتز گسترایِنDr. Heinz Gstrein بوو،پاش ئەوەی سەمینارەکەم" کوردستان و شۆرشەکەی "خوێندبووەوە و، لەگەڵ من پێوەندیی پەیداکرد، نامیلکەیەکی بە ئەلمانیی لەسەر کێشەی کورد نووسییەوە لە ژێرنێوی "گەلێکی بێ پارێزەر" کێشەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی ناڤین" دا و لە گەلێک شوێنی پەرتووکەکەی دا باسی کاژیکی کرد.سەرنجی:

Heinz Gstrein; Volk ohne Anwalt / Die Kurdenfrage im Mittleren Osten,stein/Nürnberg Imba- Verlag 1974

هاوبیر بروسکە, ساڵی چەند جارێک بانگهێشتنامە لە تیرۆلی خوارووەوەSüdtirol دەهات بۆی, (سەرنج: گەلی تیرۆلی خوارووو گەلێکی ئەڵمانیزمانن بەڵام وڵاتەکەیان خراوەتە سەر ئیتالیا و داوای ئۆتۆنۆمییان

دەکرد: ج.ن).هاوبیر بروسکە لەوێ سەمیناری لەبارەی کوردستانەوە دەکرد بۆیان.
هەرچەندە نوکسە، وەک رێکخراو، سەربەخۆ بوو،بەڵام لەسەر رێبازی کاژێک دەچوو بەرێوە،کە ئەو رێبازەش بریتییە لە ئازادیی و یەکسانیی مرۆڤ. هەر لەو کاتەشدا ژمارەیەک لە بەرهەمەکانی کاژێک بڵاوکرانەوە،وەک کاژێکنامە کە لە لایەن منەوەوەرگێردرایە سەر زمانی ئارەبیی و، بە تلینفیسە فارسییەکە تایپمکرد و بە ئۆفیسێت چاپکرا. شەش ژمارە کاتنامەی "بانگی کاژێک" م لە ١٩٦٨ دا دەرکرد کە گەلێک بەڵگەنامەیان تێدا بڵاوکرانەوە لە ژێر سەرنێوی " بخوێنەوە و خۆت سەرپشک بە". نامیلکەی "چۆن هاوبیرێک بۆ کاژێک بەدەست دەهێنێت" بەنێوی خواستەمەنییی "رەسووڵ"ەوە،کە لە کوردستان نووسیبووم و تایپمکردبوو،لە ١٩٦٨ دا جارەکی دیی چاپ و بڵاومکردەوە. نامیلکەی "حقیقة کاژیک" کە بە ئارەبیی نووسیم بۆ بەرپێچدانەوەی بوختانەکانی حیزبی بەئس و دژ بە کاژێک، کە لەمەدا تیۆریی کاژێکم رۆنکردووەتەوە."کاژێک و نكسة الثورة الكردية"(کاژێک و نووچدانی شۆرشی کورد)کە پاش ئاشبەتاڵی مارتی ١٩٧٥ نووسیم. ئەمانە هەموویم بە تلینفیسە فارسییەکە تایپکرد و بە ئۆفسێت چاپکران. بە پارەی من و بە خۆرایی بڵاوکرانەوە کە پارەی پۆستەکانیشم دەدا.
نوکسە،تاکە رێکخراوێکی کوردیی بووکە بیرخەرەوەنامەیەکی لەبارەی کێشەی کوردەوە نارد بۆ سەرۆکی ئەوکاتەی یەکێتیی سۆڤێت ئەلەکسی کۆسیگین لە ١٩٦٦/٣/٣٠ دا، کە چەک نەنێرێ بۆ رژێمی ئێراق و،هەروەها بۆ سەرکۆماری ئەو سەردەمەی ئەمریکا Lynden B. Johnson (١٩٠٨_١٩٧٣) لە ١٩٦٦/٤/٢٤ دا و، داوای کرد لێی کە یارمەتیی رژێمی ئێراق نەدا،بەڵکو دۆستایەتیی بەرامبەر کورد پێشان بدا. هەرلەم رووەوە کێشەی کورد و رەوایەتیی چارەسەرکردنی خرایە پێشچاویان.
خوێندکارەکانی سەر بە کۆمەڵەیKSSE،هەرچەند رژێمی سۆڤێتیان دەپەرست،بەڵام نەیاندەوێرا یەک داخوازییان هەبێ لێی و، ئەمریکایان وەک درندە لە قەڵەم دەدا و، بۆ هیچ داخوازییەکی کورد رووییان تێنەدەکرد. هەر کەسێکیش ئەمریکا و سۆڤێتی بە یەک چاو تەماشا بکردایە،وەک نوکسە دەیکرد، ئەوا بە کافریان دادەنا. نوکسە،لە کاتێکدا جیاوازیی نەدەخستە نێوان ئەمریکا و سۆڤێتەوە و،هەردووکیانی بە دوو زلهێز دادەنا کە هەر یەکەیان بۆ بەرژەوەندیی خۆی کار دەکا،پێی باش بوو کە کورد لەگەڵ هەردوو لا لە باری رامیارییەوە وتووێژ بکا. ئەم بیرەش پێچەوانەی بیری سۆڤێتپەرستەکان بوو، کە

پێیان وابوو سۆڤێت دۆستی کورد و قەڵای ئاشتییە و هەموو چالاکییەکی بۆ بەرژەوەندیی کورد کردووە.
کە بەئسییەکان لە ١٩٧٠/٣/١١ دا داخۆیانییەکیان دەرکرد و، بە پێی ئەوە،لەسەر کاخەز دانیان نا بە مافی ئۆتۆنۆمییدا بۆ کورد،نوکسە هەرچەند هیوای خواست کە ئەو بەڵێنانە بهێندرێنە جێی،بەڵام نوکسە،تاکە رێکخراوێکی کورد بوو کە گومانی خۆی بەرامبەر بەوبەیانەی بەئس دەربڕی و،ئەوەش لە ئۆرگانەکەیدا "کوردستان ئینفۆرماسیۆن" ژمارە (١٤)، ١٩٧٠/٣/٢١ بە ئەلمانیی بڵاوکردەوە، بەم شێوەیەی خوارەوە،پاش ئەوەی باسی هەر پێنج رێکەوتن و شەڕ راگرتنی پێشووی نیوان کورد و ئێراقی کردبوو،کە هیچیان نەبرانەسەر،گوتبووی:
" ئەم پێداچوونەوەی رابوردوو، هی ئەوە نییە کە بە گەشبینیی تەواوەوە تێی بڕوانین. بەڵکو پێویستە بیرێکی لێبکەینەوە(چۆنکە)هەموو شەڕ راگرتنەکانی پێشووش،رێکەوتنێکی لەم بابەتەیان لە پاڵ دا بوو، بێ ئەوەی هیچ جارێک جێبەجێ بکرێن. تەنێ هەنگاوەکانی پاش ئەم رێکەوتنەی دوایی، پێشانی دەدەن،ئایا رژێمی ئێراق بەڕاستیی بەتەنگ راپەڕاندنی ئەرکەکانی سەرشانی خۆیەوەیە بەرامبەر بە کورد؟ ئایا چارەسەرێکی،ئاشتییانە دەگرێتە بەر؟ئێمە لەگەڵ ئەم بۆچوون و هەڵسەنگاندنە گومانداڕەی بارودۆخەکەشدا،هێشتا لەدڵەوە پیرۆزبایی ئەو رێکەوتنە دەکەین و هیوامان وایە سەر بگرێت".
هاوبیر کامیل ژیر لە وتووویژەکەیدا لەگەڵ NRT گوتی کە ئێمە (نوکسە)ئەو هەڵوێستەی نوکسەمان ناردووە بۆ مەلا مستەفای بارزانی. ئەوە راست نییە.ئیمە بە ئەلمانیی بلاومان کردەوە.بۆ رای گشتی،نەک بە تایبەتیی بۆ تاکە کەسێک.

شایانی باسە، سەرکردەکانی پارتی (رێبازی برایم/جەلال)کە رایانکردبووە ئێران،لە ساڵی ١٩٦٦ دا گەڕانەوە ئێراق و، چوونە بەخدا و، کەوتنە هاوکارییی رامیاریی و سوپایی لەگەڵ رژێمی ئێراق و،شەڕێکی خوێناویی لە نێوان بەرەی مەلایی و بەرەی جەلالیی دا هاتە کایەوە و، جەلالییەکان بە چەکی رژێمی ئێراق کەوتنە ویژەی ئەوانەی لەگەڵ بارزانی بوون. پاش هاتنە سەرکاری بەئس بۆ جاری دووەم لە ١٩٦٨/٧/١٧ دا رژێمی بەئس رۆژنامەیەکی دا بەم تاقمە بە نێوی "النور"ەوە کە لە١٩٦٨/١٠/١٢ ەوە تا ١٩٧٠/٣/١٩ لە بەخدا بە ئارەبیی و بەسەرنووسەریی برایم ئەحمەد دەردەچوو، داکۆکیی بۆ رێباز و نەخشەی بەئس دەکرد دژ بە بارزانی. رۆژنامەکە دەهات بۆ سەفارەتخانەی ئێراق لە بەرلینی رۆژهەلات و کوردێکی هەولێریی کە خوێندکاربوو، دوایی بوو

بە دکتۆر، دەچوو ڕۆژنامەکەی دەهێنایە ئەمبەر(بەرلینی ڕۆژاوا) و بە خۆڕایی دەیدا بە خەڵک.
بەیەکدادانی جەلالیی و مەلایی کارکردی بەسەر خوێندکارە کوردەکانی ئەوروپادا شکایەوە و، لە ئەوروپاش بوون بە دووبەرە،بەڵام کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد KSSE نەبوو بە دوو پارچەوە،چۆنکە جەلالییەکان لە کۆمەڵەدا کەمتربوون لە مەلاییەکان و، خوێندکارە کۆمۆنیستەکانیش لە دژی جەلالییەکان بوون،چۆنکە پارتی کۆمۆنیستی ئێراق پشتگیریی بارزانی دەکرد. نوکسەش، نە پشتگیریی پارتی دەکرد و نە جەلالیی و، کۆمەڵەیەکی سەربەخۆ بوو.
نوکسە هەرچەندە هەڵوێستێکی ڕەخنەگرانەی هەبوو بەرامبەر بە کۆمەڵەیKSSE،بەڵام لە کۆنگرەکانی کۆمەڵەدا بەشداریدەکرد وەک میوانی بانگهێشتنەکراو،تەنێ بۆ ئەوەی لە نێو خوێندکارە کوردەکاندا بیروڕای خۆی دەببڕێ. هەر لەبەرئەوە بوو کە لە کۆنگرەی میونشن لە٩ـ١٩٦٣/٨/١٥ دا بەشداریکرد،وەک لەمەوپێش باسکرا.بێجگە لەمەش لە "سیانزەمین کۆنگرەیKSSE " دا لە ١١ـ١٩٦٩/٨/١٧ ی کۆمەڵەدا لە بەرلینی ڕۆژاوا،بەسێ ئەندام،هاوبیران بروسکە ئیبراهیم، یۆسف زەند و جەمال نەبەز بەشداریی تێداکرد.بۆ ئەو کۆنگرەیە د. ئەورەحمانی قاسملۆ،د. کەمال فوئاد(کە هێشتا خوێندنی خۆی لە بەرلینی ڕۆژهەڵات تەواو نەکردبوو)د. پاکیزە ڕەفیق حیلمی، هیوا مستەفا بەهجەت،دارا تۆفیق(وەک نوێنەری سەرکردایەتیی شۆرش).محەمەد مەحمود ئەبدۆ(سامی ئەبدولرەحمان)،میر کامران بەدرخان و خێزانەکەی،دکتۆر جەمال ڕەشید کە ئەودەمە هێشتا خوێندکار بوو،جۆیس بلۆ و حیلمی ئەلیی شەریف،ئیسمەت شەریف وانلی بەشدارییان تێداکرد.هەر لەسەرەتاوە زانرا کە ناکۆکییەکی زۆر هەیە لە نێوان خوێندکارە جەلالیی و مەلاییەکاندا. قسەکەری نوکسە لە کۆنگرەکەدا هاوبیری کۆچکردوو یۆسف مارف زەند، لە قسەکانیدا کە چەند جارێک پێیانبڕی،ڕەخنەی توندی ئاڕاستەی هەردوولا کرد. کە ڕێ درا بە من قسە بکەم،گوتم " ئێمە کە لە ئەوروپا دەژین، پێویستە هێندە فێربین لێیانەوە کە بەلایەنی کەمەوە ڕێزی بیروباوەڕی یەک بگرین و قسە بە یەکدیی نەبڕین.، هەوڵ بدەین کاربکەینە سەر خەڵکی کوردستان کە بەرامبەر داگیرکەران یەک بگرن،نەک ناکۆکییەکەی ئەوێ بهێنینە ئێرە". هەموو خۆشی خۆیان بە چەپڵەلێدان پێشاندا..سامی

ئەبدولڕەحمان گوتی:" دەزانم ئێوە کاژیکن. شۆڕش دژی کاژیک نییە". وەرامم نەدایەوە،چۆنکە زانیم درۆ دەکا.
هەر بەهۆی ئەو بۆنەیەوە،لەگەڵ دارا تۆفیق کە نوێنەری سەرکردەیەتیی شۆڕش بوو، لە کۆنەوە دەمناسی،چۆنکە لە قوتابخانەی نێوەندیی سلێمانیش هاوقوتابیی بووین، دوو بە دوو قسەمان کرد،باسی ئەوەی کرد کە ئێران زۆر دەستی خستۆتە نێو شۆڕشەوە و،پێویستە کارێک بکرێ بەئسییەکان لە ترسی ئێران و بەنێوانکارییی سۆڤێت،دان بە ئۆتۆنۆمییی کوردستاندا بنێن. لەوەوە هەستم کرد بەوەی شۆڕش بەرەو نەمان دەچێ.زۆر لەگەڵ دارا تۆفیق خەریک بووم کە ڕێ بدرێ پێم بگەڕێمەوە کوردستان.
دارا گوتی، ئەو خۆی حەز دەکا کە ئەز لە نێو ریزەکانی شۆڕشدا بم،بەڵام ئەوە بەدەستی وی نییە.گوتم ئەی بەدەست مەلا مستەفای بارزانییە؟، گوتی "باوەڕ بکە هەموو شتێک لە شۆڕشدا بەدەست بارزانی نییە. ئێران شتێکی بەدڵ نەبێ،ناکرێ". کاتی خۆیشیی کە ئەحمەد نەقیب گەڕابووە کوردستان و چاوی بە بارزانی کەوتبوو،پێی گوتبوو، پێویستە جەمال نەبەز بهێنیتەوە بۆ کوردستان. بارزانی پێیگوتبوو،"دەبێ پرس بکرێ". ئەحمەد دەیگوت،" دیاربوو پرسەکە بە بێگانە بوو،نەک بە کورد".
وابزانم زەینم بەهەڵە نەچوو بوو،کە داخۆیانی ١١ی مارتی ١٩٧٠ لە لایەن ڕژێمی بەئسەوە دەرکرا،ئەوەم بەئاشبەتاڵی یەکەم زانی.
سەیر ئەوە بوو، کابرایەک هاتبوو بۆ کۆنگرەی کۆمەڵە لە تەباخی ١٩٦٩ دا، بڵاڤۆکێکی بڵاودەکردەوە لەسەری نووسرابوو " کوردستان ئینفۆرماسیون" گوتم تۆ کێیت؟. گوتی نێوی ئەلێکساندەر فۆن شتێرنبێرگە.گوتم ئەو سەرنێوە(کوردستان ئینفۆرماسیۆن) هی ئێمەیە لە مارتی ١٩٦٥ ەوە، ئەو کارەی تۆ دزێتییە.گوتی دەیەوێ خزمەتی کورد بکا.ساڵی ١٩٧٠ لە بەرلین لای من و گەلێک کەسی دیی گوتی کوری مەلا مستەفای بارزانیە لە ژنە رووسەکەی.ئەم پیاوە پەنجا ساڵە لەگەڵ بنەماڵەی بارزانیە و لە درۆکردن و خراپەکاریی بەرامبەر بە ئێمە بە تایبەتیی نوکسە، هیچ درێخییەکی نەکردووە.لەم پەنجا ساڵەشدا دوو وشە کوردیی فێر نەبووە،کەچی دڵشادی کوڕی مەلا مستەفای بارزانی کردوویەتی بە کاربەدەستی نوێنەرێتیی هەرێمی کوردستان لە بەرلین.
کە لە کۆتایی ساڵی ١٩٦٩ دا یەکەمین خوێندنی خۆم لە ئەلمانیا لە زانستگەی هامبۆرگ بە پلەی دکتۆرا لە رۆژهەڵاتناسیی و زانستی پەروەردەی بەراوردکارییدا تەواو کردو،دەستم کرد بە خوێندنی دووەم:

رامیاریی،قانون،رۆژنامەوانیی، هەر لەو زانستگەیە، ئەگەرچی بوارێکی باش کەوتە دەستم لە زانستگەی هامبۆرگ وەک لێکتۆری زمانی فارسیی کار بکەم،بەڵام، بەهۆی ئەوەوە کە بەکری حاجی مەلا خالید لە بەرلینەوە چەندجار نامەی نارد بۆم و نووسیبووی کە لە بەرلین خوێندکاری کورد زۆرن و دەیانەوێ لەگەڵ نوکسە کار بکەن،وازم لە هامبۆرگ هێنا و،خوێندنەکەم گواستەوە بەرلینی رۆژاوا. داخەکەم قسەکانی کۆچکردوو بەکر خالید کە دەیگوت لە سلێمانی کاژیک بووە،راست دەرنەچوون.چەند کوردێکی کەم لە بەرلین وەک جەمالی حەمەی قەپانچی و قادر خەریب ئامادەی هاوکاریی بوون لەگەڵ نوکسە،ئەوانیش بەمەرجی چەقۆ. بەڵام ئەمە ئەو خێرەی تێدا هەبوو کە لە بەرلین،لە ماڵی حەمرەش رەشۆ،کە لەسەردەمی میونشنەوە یەکدیمان دەناسی،کاک جەواد مەلام ناسی،ئەوە لە پاییزی ۱۹۷۰ دا بوو. کاک جەوادیش پاش گوێگرتن لە بیروڕاکانی کاژیک و نوکسە ،بوو بە ئەندامی نوکسە و کاژیک و، بڕیاری دا هەر ئەو ساڵە لەڕێی لوبنانەوە بە دزییەوە بچێتەوە بۆ سووریا و، لەوێ کۆمەڵەیەکی خوێندکارانی نەتەوەیی کورد دابمەزرێنێ.ئەمەش پاش ئەوەی کە کاک کامیل ژیری هەر لە پاییزی ئەو ساڵەدا(۱۹۷۰) لە بەرلین دیی. کە چووەوە بۆ سووریا"کۆمەڵەی خوێندکارانی نەتەوەیی کورد لە سوریا و لوبنان"ی دامەزراند و، کاتنامەیەکی بە نێوی Hishyari یەوە بە کوردیی و ئارەبیی دەرکرد و لکێکی بۆ کاژیک دامەزراند. لە ساڵی ۱۹۷۲ دا کاک جەواد چووە سلێمانی لەسەر بانگهێشتنی کاک ئادیل موردای ئەندامی پارتی، بۆ بەشداریکردن لە کۆنفرانسی کۆمەڵەی قوتابییانیی کوردستاندا. کاک جەواد لە سلێمانی کاک کامیل و هاوبیرانی دیکەی کاژیکی دیبوو. هەر لە ساڵی ۱۹۷۲ دا کە لە سلێمانی بوو. کاک فەرەیدونی برای فەرهاد ئەبدولقادری دیبوو کە لە نێو پارتییدا پاییەکی هەبوو، کاک فەرەیدوون بە کاک جەوادی گوتبوو،ئەو هەرچەندە لەنێو پارتییدایە، بەڵام کاژیکە.کاک جەواد گێڕایەوە دەیگووت،" کە لە سلێمانی بووم، وا هەستم دەکرد هەموو خەڵکەکە کاژیکن".

بە تاقیکردنەوەی رۆژگار، بۆم دەرکەوت کە هێژا جەواد مەلا مرۆڤێکی دڵسۆژ و خۆنەفرۆش و باوەڕ پتەوە بە مافی نەتەوەی کورد بۆ سەربەخۆیی کوردستان. ساڵانێک لە شام، هاوکاری شۆرشگێڕی ناسراوی کورد ئاپۆ ئۆسمان سەبریی (۱۹۰۵/۱/۷_۱۹۹۳۰/۱۰/۱۱) بووە و ، گەلێک دەربەدەریی و زیندانیی چێشتووە. نیشتمانپەروەریی لە باوک و باپیرییەوە بۆ بەجێماوە. باپیری خەڵکی باکووری کوردستان بووە و لە شۆرشی شێخ سەئیدی پیران دا بەشداریکردووە و پاش

تێکشکانی شۆرش، هاتووەتە شام و، باوکی کاک جەواد، ئیبراهیم مەلا لە شام لە دایکبووە،وەک مامۆستا و، وەک پێشمەرگە خزمەتی کوردی کردووە. هاوبیر جەواد لەو بنەماڵەیەیە.

داخۆیانیی ١١ی مارت،یەکێک لە مەرجەکانی ئەوە بوو کە رژێمی بەئس چوار ساڵ ماوەی پێبدرێ بۆ بەجێهێنانی ئۆتۆنۆمیی. لەماوەی ئەم چوارساڵەدا کە تەقە وەستابوو،حیزبی بەئس خۆی لە نێوەوە و دەرەوە ئامادە دەکرد بۆ نەهێشتنی بزووتنەوەی کورد. سەرکردەکانی پارتیش، لە پێش هەموویانەوە مەحموود ئەلیی ئۆسمان سۆرانیی (خولە فیرنە گولە) شار بە شار لەگەڵ نوێنەرانی بەئس دەگەڕان بۆ پڕوپاگەندەکردن بۆ حیزبی بەئس و هەڤاڵبەندییەتییی پارتی و بەئس و دوژمنایەتییی پێشاندان بەرامبەر بە کاژیک و،بەتایبەتیی بەرامبەر بە من. کاژیکیش کە لە زستانی ساڵی ١٩٦٥ بەولاوە هیچ جۆرە چالاکییەکی پێوە دیار نەبوو،تەنانەت ساڵی ١٩٦٩ کاتێک نامەیەکم بەهۆی برادەرێکەوە کە لە تاران دەژیا، گەیاند بەسەرکردایەتییی کاژیک و داوام کرد هەوڵی گەڕانەوەم بدەن بۆ نێو ریزەکانی شۆرش،هاوبیر فەرەیدوون ئەلیی ئەمین وەرامی دامەوە کە ناتوانن هیچ یارمەتییەکم بدەن.

ئەوەش دەبێ بێژم کە لە ساڵی ١٩٦٤ دوە، کاتێک هاوبیر بروسکە ئیبراهیم چووەوە کوردستان و هێندەک بڵاڤۆکی لەگەڵ خۆی هێنا تا ئەو نامەیەی هاوبیر فەرەیدون هات،بێجگە لەو بڵاڤۆکەی هاوبیر ئەحمەد نەقیب هێنای و بەرواری ١٩٦٥/٢/٢١ ی لەسەر بوو، هیچ نامە و هیچ بڵاوکراوەیەکی کاژیکمان پێنەگەیشت. کە کاک کامیل ژیریش ساڵی ١٩٧٠ هات بۆ بەرلین هیچ بڵاوکراوەیەکی لەگەڵ خۆی نەهانی،چۆنکە نەبوو.بەڵام نامەیەکی مامۆستا ئەحمەد هەردیم پێگەیشت، نووسیبووی لە "نووسینەکانتاندا پەرگیرنەبن،باسی ئۆتۆنۆمیی بکەن".

پاش داخۆیانییی مارتی ١٩٧٠، رۆژێکیان نامەیەکم لە لەندەنەوە پێگەیشت کە خوێندمەوە هی فەتاح ئاخای فەرماندەری هێزی خەبات بوو،نووسیبووی لەگەڵ ئیدریسی کوڕی مەلا مستەفای بارزانی هاتووە بۆ لەندەن و، ئەگەر کارێک، یان راسپێرییەکم هەیە بۆ برادەران لە وڵات، بنووسم بۆی تا بیگەیەنێ. ئەز دەستبەجێ نامەیەکم نارد بۆی بە پۆستی ئێکسپرێس و نووسیم ،تکایە ئەگەر بۆ رۆژێکیش بێ سەرێکم بدە لە بەرلین،ڤیزەی بەریتانیا بۆ من کە پەساپۆرتی ئێراقیم هەیە زۆر زەحمەتە، ئەگەرنا دەهاتم بۆ لات، هاتنت زۆر بە پێویست دەزانم. پاش ٧-٨ رۆژ وەرامی نامەکەم هاتەوە،نووسیبووی ئەو رۆژەی کە

نامەکەی ناردووە بۆم لەو هوتێلە گواستوویەتەوە بۆ لایەکی دیی،بەڵام بە ڕێکەوت ڕێی کەوتووەتەوە ئەو هوتێلە و کارمەندی هوتێلەکە پێیگوتووە،نامەیەکی بۆ هاتووە،کە کردوویەتەوە نامەی من بووە. کاک فەتاح لە وەرامدا نووسیبووی ئەو" نایەوێ بێ بۆ ئەلمانیا و، دەگەڕێتەوە بۆ وڵات". ئەمە هەموو پێوەندییەکی من و ڕەحمەتیی فەتاح ئاخای فەرماندەری هێزی خەبات بوو،کە خۆی و هێزەکەی لەسەر کاژێک حسێب بوون. بێجگە لەمەش کە هوتێلەکەی گۆڕیوە و نێونیشانی تازەی خۆی نەناردووە بۆ من، دیارە وەرامی منی بەلاوە گرنگ نەبووە،نامەکەیشی بۆ شەرم لەسەرخۆ لابردن بووە.هەر بەم بۆنەیەوە دەمەوێ بێژم کە پاش ئاشبەتاڵ،ئازادی کوری پوورم (ئازاد قەراخیی) کە لە ڕۆژانی دەستپێکی شۆرشی ئەیلوولەوە تا کۆچیدواییکرد چەکی پێشمەرگەیەتیی بەشانەوە بوو، هاتبوو بۆ نەمسا بۆ سەرپەرشتیی کاروباری ئەو پەنابەرە کوردانەی کە حکوومەتی نەمسا بە کۆمەڵ وەریگرتبوون و، ماوەیەکی کورت لە نەمسا مایەوە و، بەو بۆنەیەوە چووم بۆ بینینیی، چۆنکە ڤیزەی ئەلمانیایان وەرنەگرتبوو بۆی،تاکو نەتوانێ من ببینێ.ئازاد گوتی کە ئاشبەتاڵ ڕوویدا، لەگەڵ گەلێک کەس قسەمکرد بۆ ئەوەی بزانم بیروڕایان چییە، یەکێک لەوانە فەتاح ئاخا بوو،گوتم دەڵێیت چی؟ فەتاح ئاخا گوتی: "سەرۆک بارزانی چی بڵێ گوێرایەڵیم".

پێش ئەوەی شەڕو پشێوی لە نێوان ڕژێمی بەئس و سەرکردەیەتیی شۆرشدا ڕوویداتەوە،بەڵام لە زستانی ١٩٧٤/١٩٧٣ دا نیشانەی ئەوە دەرکەوتبوو، ڕۆژێکیان تەلەفونێک کرا بۆم،کە هەڵمگرت دکتۆر ئەورەحمانی قاسملۆ بوو.گوتم:ها...لە کوێیت؟گوتی: لە بەرلینم و حەزدەکەم چاومان بەیەک بکەوێ و، ژمارە دووی گۆڤاری کۆڕی زانیارییشم هێناوە بۆت کە گوتارێکی تۆی تێدایە،یەک دوو برادەری دیکەش هەن حەزدەکەن بتبینن. چۆنە لەو چایخانەیەی بە کرانسلەر نێوی ڕۆیشتووە چاومان بەیەک بکەوێ ؟،گوتم بەسەر چاو، ئەوا دێم. شایەنی باسە،لەو سەردەمەدا شەهید قاسملۆ لە بەخدا دەژیا و لە زانستگەی بەخدا و کۆڕی زانیارییدا کاریدەکرد.کە چووم بۆ کرانسلەر،دووسێ کەسی دیکەشی لەگەڵ بوو،بیرم نەماوە کێ بوون.دکتۆر قاسملۆ باسی ئەوەی کرد بۆیان کە بۆ یەکەمجار لە پاییزی ١٩٥٦ دا هاتووە بۆ لام لە قوتابخانەی نێوەندییی موسەڵلا لە کەرکووک کە لەوێ مامۆستابووم و، بۆ جاری دووەم لە ڕێی شەقلاوە لە هاوینی ١٩٥٩دا چاومان بەیەک کەوتەوە کاتێک لەگەڵ ئوستاد بەشیر موشیر چووم بۆ شەقلاوە. کە باسی وڵاتم پرسی لێی،گوتی:" لە نێوان

کورد و حکوومەتی بەئسدا شەڕ تازە دەبێتەوە و، ئەوەش بە بەرژەوەندیی کورد نابێ". هەروەها گوتی "بە سامی ئەبدولرەحمان(محەمەد مەحموود ئەبدۆی شەنگاریی)م گوت،هەولبدەن نەبێتەوە بەشەڕ، دەنا دەیدۆڕێنین،بەلام سامی گوتی:" ئێمە دلنیاین کە دەیبەینەوە".
ئەوجا قاسملۆ گوتی :" باوەڕم بەو شەڕە، کە بەداخەوە روودەدا، نییە. نەشمدەتوانی لە ئێراق بمێنمەوە،ئەگەر پشتی بەئسم نەگرتایە. خۆ نەمدەتوانی پشتی بەئس بگرم. لەبەر ئەوە روومکردە ئەورووپا و،دەچم بۆ چیکۆسلۆڤاکیا و لەوێ دەمێنمەوە جارێ". دکتۆر قاسملۆ لە ئەورووپا مایەوە هەتا رژێمی مەلاکان لە ئێران هاتنە سەرکار،ئەوجا گەڕایەوە کوردستان.
دکتۆر قاسملۆ، ژمارەی دووەمی گۆڤاری کۆڕی زانیاریی کوردی داپێم کە وتارێکی منیشی تێدابوو لە بارەی کوردناسییەوە لە ئەلمانیا و ئەو ولاتانەدا کە بە زمانی ئەلمانیی قسەدەکەن. لەو وتارەدا باسی خەباتی نوکسەشم کردبوو،وەک بلاوکەرەوەی هێندەک لە نووسینەکانی من و چالاکییەکانی. کە ئەمەش بوو بە هۆی ناساندنی نوکسە و تێکۆشانەکەی لە ولات. شایەنی باسە، وتارەکەم لەو گۆڤارەدا گەلێک هەلەی چاپیی تێکەوتبوو،چۆنکە رەشنووسەکەیان بەرلەچاپکردن نەناردەوە بۆم.دکتۆر کەمال مەزهەر ئەوسەردەمە سکرتێری مەسئوود محەمەدی سەرکردەی "کۆڕی زانیاریی کورد" بوو. کۆمۆنیستەکان (د. کەمال مەزهەر،محەمەدی مەلا کەریم...) و دوژمنی کۆمۆنیست (مەسئوود محەمەد) دەستیان لەگەل یەک تێکەل کردبوو، لە پێناوی بەرژەوەندیی تایبەتییاندا.
لەزستانی ١٩٧٥ دا شتێک روویدا بوو کە ماوەیەکی زۆر دوای ئەوە بیستم.کەسانێک، بەرلەوەی ئاشبەتال رووبدا،بلاڤۆکێکیان لە دژی سەرکردەکانی کاژیک دەرکردووە و گوایە، ئەو سەرکردایەتییەیان "هەلپەساردووە" و سەرکردەیەکی تازەیان دامەزراندووە. ئەم قسەیەم لە دکتۆر کەمال فوئاد بیست.هاوبیرانی کاژیک لە کوردستانەوە، بە هیچ شێوەیەک ئێمەیان ئاگادار نەکرد لەوە. وەک لە خەلک و، دوایی لە خۆشیانم بیست،وەرامی ئەوەیان نەداوەتەوە.مامۆستا فایەق ئارف ئەندامی دامەزرێنەری کاژیک کە لە ١٩٧٧/٧/٦ دا لە بەرلین چاومان بەیەک کەوت،دانی بەوەدانا کە وەرامنەدانەوەیان هەلەبووە،چۆنکە ئەوەیان بە ناگرنگ گرتووە.گوتی:"ئەوە هەلەیەک بوو کردمان ، دەبوو زوو وەراممان بدایەوە".کە پرسیارم کرد لێی،کێ ئەوەی کردووە،گوتی، دەستی گەلێک لایەنی

تێدابوو،دەستی بەعس،دەستی پارتی،دەستی ساواک،دەستی کۆمۆنیستەکانی سەر بە ئەزیزولحاجی فەیلی.
لە لایەکی دیکەوە،ئەوانەی گوایە بووبوونە سەرکردەی نوێی کاژیک، بێجگە لەو بەیانە هیچ چالاکییەکیان بەنێوی کاژیکەوە لێ دەرنەکەوت. ئەمەش دەری دەخا کە هەر ئەو ئەرکە سپێردرابێ پێیان.بێجگە لەمەش،بە پێی هەواڵێک،کە دوکتۆر کەمال خۆشناو کاتی خۆی بڵاویکردەوە،پارتی بەتەمابووە هەشتا کەسێک لە ئەندامان و لایەنگرانی کاژیک بکوژێ،بەڵام کەمال خۆشناو گوتی ئاشبەتاڵی ١٩٧٥ بوو بە هۆی سەرنەگرتنی ئەو پیلانە.(سەرنج : ئەم هەواڵە لە تەلەفزیۆنی NRTدا لە چاوپێکەوتنەکەی شێرزاد فاتیح دا باسکرا،ج.ن).
لە ماوەی تازەبوونەوەی شەڕەکەدا لە نێوان رژێمی بەعس و پێشمەرگەکاندا،لە مانگی مارتی ١٩٧٤ دا، سەرەڕای هەڵوێستی دوژمنانەی پارتی و ئەوانەی سەرکردایەتیی شۆرشییان دەکرد دژ بە من و هاوبیرانی نوکسە و کاژیک،هەوڵمدا دەنگوباسی لێقەوماوانی کورد بگەیەنم بە خەڵکی ئەوروپا،لەڕێی پێوەندیکردنەوە بە رۆژنامەوانانەوە و،باسی بارودۆخی کوردستان و نێوچەکەم دەکرد بۆیان، بۆ ئەوەی سووت وەربگرن لێی لە کاتی وتارنووسین و هەواڵگەیاندندا. یەکێک لەو رۆژنامەوانانەی کە بۆ تەلەفزیۆنی ZDF ی ئەلمانیی کاریدەکرد نێوی لۆتار مویللەرLothar Müller بوو، لە ڕێی بەڕێز حیلمی ماوەرسبێرگەرەوە پێوەندیکرد پێمەوە،بۆ ئەوەی بچێ بۆ کوردستان و، بۆ ZDF فیلمێکی چەند دەمژمێریی لەسەر شۆرشی کوردستان وەربگرێ و بڵاویبکاتەوە، کە ئەمە ئەگەر بکرایە، خزمەتێکی زۆر گەورە دەبوو لەو رۆژەدا. نامەیەکم نارد بۆ رۆژنامەنووسەکە،کە لە تاران بیدا بە مامۆستا جەمیل رۆژبەیانیی تاکو بیبا بۆ لای نوێنەرایەتیی شۆرش لەوێ. نامەیەکی دیکەشم بۆ نارد کە کاتێک چاوی بە مەلا مستەفای بارزانی کەوت بیداتە دەست خۆی. ئەو رۆژنامەنووسە بەدبەختە و کامێرامانەکەی ZDF چوار هەفتە پتر لە تاران مانەوە،بەڵام رێیان نەدان بچن بۆ کوردستان. ئەمە هەر لەبەرئەوەی من ئەو پیاوەم ناردبوو.کاک حیلمیش وای دەزانی ئەو کارە بەدەست منە و پشتگیریی ناکەم.پاش ئەوەش پەنام بردە بەر میر کامەران بەدرخان، ئەویش هیچی پێنەکرا. ئێدی دەبێ بگوترێ،ئایا ئەو ئاشبەتاڵە شتێکی سەیر و کوتوپڕ بوو؟
{ سەرنج: حیلمی ماوەرسبێرگەر کوڕی پاشایەکی کوردی سەردەمی ئوسمانیی یە.باوکی سەفیری دەوڵەتی ئۆسمانیی بووە لە نەمسا و لەوێ ژنی هێناوە و

حیلمی لەو ژنە نەمساوییە ولەو باوکە کوردە لە دایکبووە. کاک حیلمی خۆی و ژنەکەی کە نێوی ڤالتراودە لە نێزیک شتوتگارت دەژین:ج.ن}

کاک حیلمی پەرتۆکێکیشی لەبارەی سترانی کوردیی شەڕ و دڵداریی یەوە بە ئەڵمانی بڵاوکردووەتەوە، بەم نێوەوە:

Alt Kurdische Kampf und Liebeslieder...Bechtler Verlag München 1964

Anton Graf Knyphausen بەگزادە(گراف)ئەنتۆن کنیپهاوزن پێشەکی نووسیوە بۆی.

تێکشکانی شۆرشی ئەیلوول و ئاشبەتاڵی مارتی ١٩٧٥

ئاشبەتاڵی بەهاری ١٩٧٥ کارەساتیکی یەکجار گەورە و شوێندیارە لە مێژووی نەتەوەی کورد دا، بەڵام ئەم کارەساتە وەیشوومەیەکی کوتوپڕ نەبوو، بەڵکو ئەنجامێکی ئاساییی ئاشبەتاڵی بەهاری ١٩٧٠ بوو.راستییەکەی،وەستاندنی شۆرش و رێکەوتن لەگەڵ حیزبی بەئس لە بەهاری ١٩٧٠دا،هەرچەندە لەسەر کاخەز هێندەک ماف بۆ کورد دیاریکران،بەڵام ئەم رێکەوتنە لەهەردوولاوە، لە رووی باوەڕەوە نەبوو، بەلکو لە ناچارییەوە بوو. بەئسییەکان کە بە کودەتای سەربازیی دەسەڵاتیان گرتبووە دەست و لەنێو جەماوەری ئێراق و کوردستاندا دوژمنێکی زۆریان هەبوو، هەروەها سەرکردەکانی حیزبەکەشیان لە نێوخۆیاندا ناکۆک بوون، پێویستیان بە پاککردنەوەی ریزەکانیان هەبوو لەوانەی سەر بە حافز ئەسەد و دژ بە دەستەی ئەفلەق ـسەددام بوون، بۆ ئەمەش ناچاربوون ماوەیەک خۆیان لە شەڕی کورد دووربخەنەوە.سەرکردەکانی شۆرشی کوردیش،واتە،مەلا مستەفای بارزانی و دکتۆر مەحموود ئەلیی ئۆسمان (خولە)و دارا تۆفیق و حەبیب محەمەد کەریم و... هتد،لە ترسی لەنێوچوون بەدەستی جەلالییەکان کە بووبوونە هاوکاری حیزبی بەئس و لەشکری ئێراق،ئەمانیش پێویستیان بە حەوانەوەیەک بوو.لەم باری ناچاریی و بێباوەڕییەی هەردوولاوە بە یەکدیی،لە کاتی حەوانەوەدا کە بە رەزامەندییی لایەنی شۆرشیش، ماوەکەی کرابوو بە چوارساڵ،هەردوولایان بە دوو رێی جیاوازدا رۆیشتن،بەڵام هەردوو رێ چەوتوچەوێڵ. بەئسییەکان کە حیزبێکی ئارەبیی شۆڤێنیی کورددوژمن و بە کودەتای سەربازیی هاتبوونە سەر دەسەڵات،دیارە لەباتی ئەوەی داخوازییی کورد،کە شتێکی گەورە وگرانیش نەبوو،بهێننەجێ و کێشەکە ببڕێننەوە،کەوتنە پیلان رێکخستن و کەینوبەین سازدان دژ بە کورد و پەنابردنە بەر کردەوەی تێرۆریستانە و رێکەوتن لەگەڵ دەوڵەتە

گەورەکان،بەتایبەتی سۆڤیێت و، کردنەوەی دەرگەی بازرگانیکردن لەگەڵیان و نەفتفرۆشتن پێیان و،هەر لەوکاتەشدا دەستیاندا بە پشتی کۆمۆنیستە ئێراقییەکاندا بۆ خەڵەتاندن و هاندانیان لە کورد،کە بەداخەوە ئەوانیش کەوتنە داوەوە.سەرکردەکانی شۆرشی ئەیلوولیش کە خۆیان و شۆرشیان خستبووە داوی داخۆیانییی ١١ی مارتەوە،لەباتی ئەوەی هەوڵبدەن خۆیان لە شای ئێران دووربخەنەوە و،شەڕی نێوان کورد و بەئس بگۆڕن بە شەڕی بەئس و ئێران،کە دەرفەت و هەلومەرج زۆر لەباربوو بۆ ئەوە و، کاتی خۆشی لە مانگی گوڵانی ١٩٧٠دا،ئەم پێشنیازەم دا بە میر کامەران بەدرخان کە لەسەر سەفەر بوو بۆ کوردستان بۆ بەشداریکردن لە کۆنگرەی پارتی لە ١٩٧٠/٦/١ دا تاکو مەلا مستەفای بارزانی بەم نەخشەیە رازی بکا، بەڵام مخابن بە قسەمی نەکرد. ئەوەبوو شۆرشی ئەیلوول پتر لە جاران خۆی لە شای ئێران نێزیک کردەوە و، ئەمەش گەورەترین هەڵە و نەزانین و پێهەڵخلیسکان بوو کە کارەساتی ئاشبەتاڵی لێکەوتەوە.

راستە،مەلا مستەفای بارزانی،لەم ئاشبەتالەدا بەشی گەورەی گوناهەکە دەکەوێتە ئەستۆی،ئەگەرچی،ئەوانەی کە تا رۆژی ئاشبەتال لەگەڵی بوون،بە تایبەتیی دوکتۆر مەحموود ئەلیی ئۆسمان(خولە)هەموو گۆتاورۆکەی ئاشبەتاڵیان خستە ملی مەلا مستەفا و بنەماڵەکەی،بەڵام ئەوانە هەموویان،زۆروکەم ،گوناهبارن.ئەوەی مەلا مستەفا لەسەری بوو بیکا و نەیکرد،ئەوەبوو کە شکستەکە هاتە پێشەوە،دەبوو دەستبەجێ بەرپرسیارێتیی بخاتە مل خۆی و، وازبهێنێ لە سەرکردەیەتیی و،کارەکە بسپێرێ بە کەسانێک کە خەلکەکە هەلیانبژاردنایە بۆ بریاردان لەبارەی چارەنووسی شۆرشەوە. زۆر بەداخەوە کە ئەمەی نەکرد و، دەمی هەموو لایەکی بەڕەوا و ناڕەوا لە خۆی کردەوە. گوناهی ئەوانی دیکەش ئەوەبوو کە خاوەن هەڵوێست نەبوون و نەیانگوت،"مەلا مستەفا و کێش لەگەڵی دەڕۆن، خوایان لەگەڵ،ئێمە درێژە بە شۆرش دەدەین". ئەز پێموایە ئەگەر فەتاح ئاخای فەرماندەری هێزی "خەبات" ئەو هەڵوێستەی بنواندایە،شەڕ و هەراو بەیەکدادانی لێنەدەکەوتەوە و،ئەوەی بویستایە بچێتە ئێران،یان ئێراق دەیتوانی بچێتەوە. پێشمەرگە،ئەوەدەمە بە ژمارەیەکی کەم، بەڵام هەڵبژاردە، دەیانتوانی رژێمی ئێراقیش و ئێرانیش بە چۆکدا بهێنن و، دوژمنانی ئێرانیش و ئێراقیش دەستی یارمەتیدانیان درێژ دەکرد بۆی و،شۆرشی کوردیش رێزێکی گەورەی دەبوو کە سەربەخۆیە و دەستکەلای دەستی کەس نییە.بەداخەوە ئەمە رووی نەدا.

لە ئەنجامی ئاشبەتاڵەوە،کوردێکی بە ژمارە یەکجار زۆر،بە ناچاریی خۆیان رادەستی رژێمی سەددام کرد و،هێندێکیش لە خەفەتاندا خۆیان کوشت،لەوانە چەند ئەندامێکی کاژیک.

سەرنج: کێشەی ئاشبەتاڵ و گوناهبارییی گوناهکاران لە ناملیکەی "کاژیک و نکسة الثورة الكردية" (کاژیک و نووچدانی شۆرشی کورد)بڵاوکراوەی کاژیک لە ئەوروپا(١٩٧٥) بە هوردیی خراوەتە ڕوو.

زیندووکردنەوەی دوژمنایەتیی مەلایی و جەلالیی لە لایەن رژێمی شای ئێران و رژێمی حافز ئەسەدی سووریاوە"

زۆربەی زۆری لایەنگرانی جەلال تالەبانیی کە پاش داخۆیانیی ١١ی مارتی ١٩٧٠ بەناچاریی و نابەدڵ چووبوونەوە نێو پارتی بە سەرۆکایەتیی مەلا مستەفای بارزانیی و لەو ماوەیەدا،واتە هەتا ئاشبەتالی مارتی ١٩٧٥ روویدا،هیچ دەنگیان لێوە نەهات،کەچی هەر لەگەڵ جاڕی ئاشبەتال درا، کەوتنە جموجۆل و خۆ کۆکردنەوە.شای ئێران ، لە رۆژی ١٩٧٥/٣/٦ دا لە جەزاییر لەگەڵ سەددام حسەین رێکەوتبوو کە شا یارمەتیی لە کورد ببڕێ و،سەددام حسەینیش نیوەی "شەتولئەرەب(شط العرب)کە رۆبارێکی ئێراقە، بدا بە ئێران و، یارمەتیی لە شۆرشگێڕانی ئارەبی خۆزستان ببڕێ و، بەوە کێشەی نێوان هەردوولا کۆتایی بێ. شا دەیزانی کە سەددام لە ناچارییەوە ئەوەی کردووە بۆی، لەبەر ئەوە باوەڕی پێی نەبوو. ئەمەش وایکرد لێی، چاو لەوە بپۆشێ کە پارتیی هەڵوەشاوە و لە ئێراندا پەنابەر،جارەکی دیی بە نێوی" رێبەرێتییی کاتی" (قیادە موەققەت)ەوە، بە سەرۆکایەتییی هەردوو کوڕەکەی مەلا مستەفا، مەسئوود و ئیدریس لەگەڵ سامی ئەبدولڕەحمان، خۆی کۆبکاتەوە.هاوکات لەگەڵ ئەمەدا، رێکەوتنێکی ژێر بە ژێریی لە نێوان شای ئێران و حافز ئەسەدی سووریادا کە دوژمنی باوەکوشتەی سەددام بوو هاتە کایە،بە پێی ئەوە، شا چاوی لە گەلێک لە لایەنگرانی جەلال تالەبانیی گرت کە لە ئێران پەنابەربوون، تاکو بچن بۆ سووریا،هەر بۆ نموونە:ئادیل موراد و ئەبدولڕەزاق فەیلی. ئەمانە هەموو لەدەوری جەلال تالەبانیی کۆبوونەوە،کە ئەویش خۆی گەیاندبووە سووریا. بەم جۆرە دوو کۆمەڵ کوردی دژ بە سەددام هاتنە پەیدابوون، بەڵام هەردووکیان دژ بە یەک،یەکێکیان پشتی بە ئێران و ئەوی دیی پشتی بە سووریا قایم بوو.

چەند دەمژمێرێک لەگەڵ جەلال تالەبانیی لە بەرلینی رۆژاوا

رۆژێکیان لە مانگی نیسانی ١٩٧٥ دا بوو، دوکتۆر کەمال فوئاد کە پێش ئاشبەتاڵ بە ماوەیەک هاتبووەوە بۆ بەرلینی رۆژاوا،تەلەفۆنیکرد بۆم و گوتی :حەزدەکا چاومان بە یەک بکەوێ و،گوتی "برادەرێکیشت هاتووە،ئەویش زۆر حەزدەکا بتبینێ".گوتم: ئەو برادەرەم کێیە؟گوتی: "کەهاتین دەیبینیت"کە هاتن،خۆی و مام جەلال بوون. لە ماوەی چەند دەمژمێرێک وتوویژدا هێندەک پرسیارمکرد لێی،لەوانە:ئەوە چۆن بوو ئەمجارە کە شەڕ تازەبووەوە لە بەهاری پاردا(مەبەست بەهاری ١٩٧٤ بوو:ج.ن)لەگەڵ بەئسییەکان رێکنەکەوتیت دژ بە مەلا مستەفا؟گوتی:" بەئسییەکان بەدوای هاوڕێ و کەسێکدا ناگەڕێن کە بیروڕای خۆی هەبێ،بەدوای خزمەتکاردا دەگەڕێن،نەمویست خزمەتکارییان بکەم.بێجگەلەمەش، کەرکووکیان بە کوردستان دانەدەنا".گوتم:ئەگەر بەئسییەکان کەرکووکیان بە کوردستان دابنایە،شەڕی بارزانیت دەکرد؟"گوتی:ئەگەر بارزانی بەوە رازی نەبووایە و دژی بوەستایەتەوە،شەڕی بارزانیم دەکرد".گوتم"بە چ پەساپۆرتێک هاتوویت بۆ ئەلمانیا؟گوتی:" بە پاسپۆرتی سووریا".گوتم "دوکتۆر مەحموود سۆرانیی(خولە)دەیەوێ پارتی زیندوو بکاتەوە".گوتی :"ناتوانێ".گوتم: " تۆ بەتەمانیت جارەکی دیی پارتی زیندوو بکەیتەوە".گوتی:" بە هیچ جۆرێک ئەوە ناکەم".دیارە دەیزانی کوڕەکانی مەلا مستەفارێنادەن پێی لە پارتی دا رۆڵی سەرکردەیەتیی هەبێ.گوتم:" باشە،دەتەوێ حیزبێکی دیکە دروست بکەیت،بەنێوێکی دیکەوە".گوتی:"دەمانەوێ حیزب دروستنەکەین.شتێک دروستبکەین وەکو بەرەیەکی نیشتمانیی کە گەلێک حیزب و لایەن بگرێتە خۆی".لە نێوان قسەکاندا لێم پرسی،کاتی خۆی سۆڤێت هیچ یارمەتییەکی شۆرشی دەدا؟گوتی:" مانگی ٥٠٠٠ هەزار دیناری دەداینێ،بەلام ئەم قسەیە با هەر لای خۆت بێ".

دوایی هەرسێکمان پێکەوە چووین بۆ نانخواردن لە چێشتخانەیەک لە شەقامی ئولاند Uhlandstrasse و پاش نانخواردنیش ماوەیەک پێکەوە چووین بۆ پیاسە .کە پرسیاری رژێمی حافز ئەسەدی دژ بە کورد و بارودۆخی کوردەکانی سووریا و پشتێنی ئارەب(الحزام العربی)م پرسی لێی،گوتی:" حافز ئەسەد هیچ دوژمنی کورد نییە".گوتم:" ئەی بۆچی مافی کوردەکانی ئەوێ نادا و،بۆچی ئەو "الحزام العربی'یە لانابا؟گوتی:جا "الحزام العربی" چییە؟".گوتم: "چۆن چییە".گوتی:" بە کوردەکان دەڵێ کەمێک بچنە ئەولاوە".گوتم:" جا ئەگەرواش بێ، خۆ ئیسرائیلیش هەر ئەوە بە فەلەستینییەکان دەڵێ.گوتی؛'ئاخر بزانە ئێمە دۆستمان نییە".گوتم:"بۆچی حافز ئەسەد دۆستمانە؟" گوتی:"دژی سەددامە و

یارمەتیمان دەدا دژ بە سەددام".ئەوجا گوتی دەچێتەوە بۆ سووریا و کە گەڕایەوە چاومان بەیەک دەکەوێتەوە.بەلام کە گەڕایەوە بەرلین چاومان بەیەک نەکەوتەوە.

دامەزراندنی "یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان(ی.ن.ک)لە نێوان بەرلینی رۆژاوا و دیمەشق دا

لە مانگی گولان(مایس)ی ١٩٧٥ دا مام جەلال جارەکیی دیی بە دزییەوە هاتبووە بەرلینی رۆژاوا.وەک بیستم،لە کۆتایی ئەم مانگەدا کۆبوونەوەیەک کراوە لە چێشتخانە و چایخانەیAlter Krugکە دەکەویتە گەرەکی دالم،Dahlem و نێوچەی زانستگەی ئازاد Freie Universität بەسەرۆکایەتیی مام جەلال و ئامادەبوونی دوکتۆر جەبار شەریف،دوکتۆر حەسەن حەمە ئەلیی،دوکتۆر ئەنجومەن سەدیق،دوکتۆر هۆمەر شێخمووس،دوکتۆر کەمال فوئاد،سەلاح رەشید،نەوشیروان مستەفا،لاوچاک ئەحمەد فەهمی و نیزامەدین کایا(ئەم نیزامەدین کایایە خەڵکی باکووری کوردستانە، خۆی بە نێوی "سەردار ئاڕاراتی" دەناساند و بەو نێوە خواستەمەنییەوە لە کاتنامەیەکی ترکییدا کە نێوی Özgürlük Yolü(ڕێی ئازادیی)بوو زۆرناژەنێتی بۆ رژێمی سۆڤێت و رژێمی DDRدەکرد.

لەو کۆبوونەوەیەدا و لەسەر داخوازییی جەلال تاڵەبانیی بریاردرا بوو کە "یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان"(ی.ن.ک)دابمەزرێ و رۆژی ١٩٧٥/٦/١ یش بکرێ بە رۆژی دامەزراندنی.ئەوجاکە مام جەلال چووەوە سووریا،هەواڵی دامەزراندنی "ی.ن.ک"ی راگەیاندو، رادیۆی دیمەشق ئەو هەواڵەی بلاوکردەوە. بەلام رژێمی شا لەبارەی خۆکۆکردنەوەی پارتییەوە، هیچی بلاونەکردەوە. هاوکات لەگەڵ دامەزراندنی "ی.ن.ک"هەر لە دیمەشق کاتنامەی"الشرارة"(پزیسک)لە لایەن "ی.ن.ک"ەوە بە ئارەبیی بلاوکرایەوە،کە خۆی بە لایەنگری رژێمی سۆڤێت دەناساند و زۆر دژ بە مەلاییەکان بوو.

وەک دەبینین ،یەکێک لە ئەنجامەکانی ئاشبەتاڵی ١٩٧٥ نەمانی رێسای "تاکە حیزب" بوو لە نێو کورددا،پاش دامەزراندنی ی.ن.ک چەند حیزبێکی دیکەش هاتنە کایەوە،وەک پاسۆک و حسیک،بەلام لافلێدانی "پێشرەوێتیی"و چوونە شەڕەوە لە دژ یەک لەسەر ئەو رۆڵە، بەوپەڕی توندوتیژییەوە هاتە کایە.

خۆپێشاندانێک لە بەرلینی رۆژاوا بە نێوی کۆنگرەی"خوێندکارانی کورد"ەوە

لە رۆژانی ٢٧_١٩٧٥/٨/٢٨ دا لە بەرلینی رۆژاوا کۆبوونەوەیەکی گەورە سازکرا بە نێوی خوێندکارانی کوردەوە کە بێجگە لە خوێندکار،ژمارەیەکی زۆر مرۆڤی

بێکار و میوان و سەیرکەر هاتبوون. بەڕاستیی ئەو کۆبوونەوەیە خۆپێشاندانێک بوو بۆ دەربڕینی رک و کین و داخوخەفەتی لە زگدا پۆنگخواردوو دژ بە بنەماڵەی بارزانیی کە تاوانی ئاشبەتاڵی دەخرایە پاڵ.شایانی باسە،ژمارەی ئەوانەی کە خوێندکارنەبوون و لە کۆبوونەوەکاندا بەشداربوون چوار هێندەی ژمارەی ئەوانەبوو کە خوێندکاری راستینەبوون.خەڵکانێک لە ئەمریکا و هەموو لایەکی ئەوروپا و ئێران و سووریا و ترکیاوە هاتبوون،لەوانە پرۆفیسۆر جەلال خێلانی (لە ئەمریکاوە)،دوکتۆر نورەدین زازا (لە سوێسرەوە)،نەوشیروان مستەفا(لە نەمساوە)،هۆمەری شێخمووس(لە سوێدەوە).محەمەدی موهتەدیی،ئەمیری قازی،سەلیم بابان(ئەم سیانەی دوایی بە نێوی حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێرانەوە قسەیاندەکرد) سەیر ئەوەیە دوکتۆر ئەورەحمانی قاسملۆ نەهاتبوو.هەروەها ئیسمەت شەریف وانلی کە هەتا ئاشبەتاڵ،سەرۆکی کۆمەڵەی KSSE و نوێنەر و قسەکەری بارزانی بوو لەدەرەوەی ولات،ئەویش نەهاتبوو،چۆنکە بارزانی،پاش ئاشبەتاڵ،لە ئێران گەلێک سووکایەتیی کردبوو پێی و بە "دێوزمە"نێوی بردبوو، کەچی گوینتەر سپۆر Günter Spoor کە خۆی بە ئەلێکساندەر فۆن(؟) شتێرنبێرگ Alexander von (?) Sternberg دەناساندو ،دەیگوت کوڕی بارزانییە لە ژنەرووسەکەی وەک لەمەوبەر باسمکرد هاتبوو.بەڵام هەر زوو دەریانکردە دەرەوە.ئەوانەی سەر بە بەرەی مەلایی بوون نەیانوێرا لەسەری بکەنەوە. سلڤیۆ ڤان رۆی Silvio Van Rooy سەرۆکی کۆمەڵەی نێونەتەوەییی کوردستانیش هاتبوو. رێ درا پێی وتارێک پێشکێش بکا. کاتێک کە لە هەیوانە پان و بەرینەکەی پێش سالۆنەکە راوەستابووم،تەماشامکرد میر بەدرخان لەگەڵ حەمرەش رەشۆ(حەمدی تورانلی) لەدەرەوە هاتنە نێو هەیوانەکەوە کە میر بەدرخان منی دیی،رەنگی تێکچوو،گوتی:" نەبەز،دەزانم ئێستە چی بەخەیاڵتا دێ...بەڵام زۆر باش بزانە،ئەز مرۆڤێکی سادە و دڵپاکم،هەرچییەکم کردبێ بۆ خزمەتی کورد کردوومە، چاوەڕوانی ئەمەم نەدەکرد. .هەرچی چۆنێک بێ هەق بەلای تۆوە بوو." گوتم:" میرم ئەز ژی دڵپاکم،بەڵام دەمزانی کە شای ئێران دۆستی کورد نییە. خۆ ئەگەر دۆستی جەنابیشت بووبێ،ئەوە مانای ئەوە نییە دۆستی گەلەکەت بێ".

جا لەبەرئەوەی بەدرخان ماوەیەکی کورت پێش ئەوە،ژنەکەی مرد بوو،ژیانی بە تەنیایی دەبردە سەر و، تەمەنیشی هەشتا ساڵ دەبوو،نەمویست دڵی بشکێنم.دەشمزانی ئەو پێوەندییەی لەگەڵ شای ئێران بەستبووی،بۆ

بەرژەوەندییی خۆی نەیبەستبوو.دەیویست کورد بگەیەنێ بە شتێک.میر بەدرخان هەر بە نێو میر بوو،ئەگەرنا ژیانێکی هەژارانە دەژیا. کە پێیمدەگوت،شای ئێران دوژمنی کوردە و دەیەوێ کورد بەکاربهێنێ بۆ نیازی پیسی خۆی،دەیگوت:نەبەز، تۆ زۆر رادیکالیت. باشە کێ هەیە یارمەتییەکی پێشمەرگەی کورد بدا بێجگە لە شا؟.ئەم باسەشم لە شوێنی دیکەدا خستووەتە بەرچاو.

هاوبیرانی نوکسە NUKSE لە کۆنگرەی بەرلیندا

کۆنگرەی بەرلین،ئەگەرچی بە بانگێشتی کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا KSSE بەسترا،بەڵام کۆبوونەوەیەکی گەورە بوو،گەلێک کەسان و کۆمەڵان و دەستە بەشدارییان تێدا کرد کە نەک هەر سەر بە KSSE نەبوون،بەڵکو هێندێکیان هەر بۆ سەیرکردن هاتبوون و سەردڵی خۆیان هەنوو بوو بە ئاشبەتاڵی شۆرشی کورد. لەولاشەوە، شەڕەزرِتانێیی جەلالیی و مەلایی رێی بە هیچ جۆرە وتووێژێکی ژیربێژانە نەدەدا. ئێمەی هاوبیرانی نوکسە NUKSEکە سەر بە کۆمەڵەیەکی بە ژمارە کەم،بەڵام بە کردەوە گەورە و ناسراو بووین،دەنگی خۆمان گەیاندە بەشداران و دەزگەکانی راگەیاندنی گشتیی.

ئێمە، هاوبیرانی نوکسە بۆ ئەم کارە،بروسکە ئیبراهیم،یوسف ناسرۆ،لۆفری نابۆ، یۆسف مارف زەند و ئەز و چەند کەسێکی دیکە کە ئەندامی نوکسە نەبوون،بەڵام یارمەتییی ئێمەیان دەدا،چالاکییەکی بەرچاومان نواند لەو کۆبوونەوانەدا،چ بە بلاڤۆک دابەشکردن بە چەند زمانیک،لەگەڵ ژمارەیەکی نوێی "کوردستان ئینفۆرماسیۆن"،ئۆرگانی نوکسە بە زمانی ئەلمانیی و،چ بە وتووێژ لەگەڵ بەشداران و میوانانی کۆنگرە لە بارەی هۆکارە بابەتییەکانی هەرەسهینانی شۆرشی ئەیلوول و رێی چارەسەری کێشەی کورد بە گشتیی. رۆڵی ئێمە رۆڵێکی هۆشیارکەرەوە بوو. ئێمە لایەنی هیچ لایەکمان نەدەگرت دژ بە لایەنەکەی دیی، بەڵکو رەخنەی بابەتانەمان لە هەردوولایان دەگرت،بە تایبەتیی لەسەرکردەکانی شۆرش.ئیمە دەمێک بوو ناڕەزاییی خۆمان لە وەستاندنی شۆرش لە مارتی ۱۹۷۰ دا خستبووەڕوو و، گومانی خۆمان بەرامبەر هینانەدییی ئەو ریکەوتنە.لە ژمارە ١٤ی رۆژی ۱۹۷۰/۳/۲۱ ی کوردستان ئینفۆرماسیۆندا بلاوکردبووەوە.

سەرنج: هێندەک لەو بلاڤۆکانەمان کە لە ڕۆژانی کۆبوونەوەکاندا لە ١٩٧٥/٨/٢٧،٢٨ دا دابەشمانکردن،لە بەشی بەڵگەنامەکانی ئەم نامیلکەیەدا پێشاندراون.
کۆبوونەوەکە کۆبوونەوەیەکی جەماوەریی بوو، نێزیکەی ٤٥٠ _٥٠٠ کەسێک هاتبوون.شوێنی کۆبوونەوەکە سالۆنیکی گەورەبوو لە سالۆنە گەورەکانی زانستگەی تێکنۆلۆژیای بەرلینی ڕۆژاوا.
{ سەرنج: ئەو کاتە بەرلین دوو پارچە بوو، بەرلینی ڕۆژهەڵات کە بەدەست سۆڤیێتەوە بوو.بەرلینی ڕۆژاوا کە بەدەست ئەمریکا و بەریتانیا و فەرەنساوە بوو، بەڵام کاروباری بەڕێوەبەرێتیی بەدەست ئەلمانەکان خۆیانەوە بوو.بەرلینی ڕۆژاوا یەکینەیەکی تایبەتیی بوو،سەر بە کۆماری فێدەراڵی ئەلمانیا نەبوو:ج.ن}.
هەر کە چووینە ژوورەوە،تەماشامان کرد وێنەیەکی یەکجار گەورەی مەلا مستەفای بارزانی هەڵواسراوە و، چەند کەسیک لە بەشداربووان بە دەنگی بەرز و تووڕەییەوە داوای لابردنی وێنەکەی مەلا مستەفای بارزانییان دەکرد. بەڵام مەلاییەکان،بەتایبەتی تاریق ئاکرەیی(طارق عقراوی) و سیامەند بەننا، دەیانگوت بە هیچ جۆرێک لای نابەن.لەوەوە بوو بە هەرایەکی گەورە.
بیروڕای ئێمەی هاوبیرانی نوکسە ئەوە بوو،ئەگەر ئەم کۆنگرەیە، یان ئەم کۆبوونەوەیە،کۆبوونەوە،یان کۆنگرەی خوێندکارانەیە،ئەوا دەبێ وێنەی ئەو خوێندکارانە پێشانبدرێن کە لەلایەن داگیرکەرانی کوردستانەوە کوژراون، یان خەباتیان کردووە بۆ ڕزگاریی و سەربەخۆیی کوردستان، هەر بۆ وێنە خوێندکارانی زانستگەی سلێمانی کە لە بۆمبابارانیی قەلادزێ دا کوژراون. خۆ ئەگەر ئەوەش ناکەن،با نەخشەی کوردستان و ئاڵای کوردستان هەڵواسن. ئەوەی ڕاستیی بێ،مەلاییش و جەلالییش،هەردوولایان دژ بە هەڵواسینی ئاڵای کوردستان و نەخشەی کوردستان بوون و، ئەوەیان بە جیابوونەوەخوازیی و سۆڤێنێتیی ئێمەی سەر بە نوکسە دەدایە قەڵەم.زۆر دژی ئەوەش بوون کە باسی ڕۆژاوای کوردستان بکرێ. دەیانگوت " لە سووریا کوردستان نییە" تەنانەت دژی ئەوەش بوون باسی مافی کوردەکانی سووریا بکرێ.دەیانگووت:"ئێستە کاتی ئەوە نییە".چۆنکە لەگەڵ ڕژێمی سووریا هاوکاربوون.گوتمان،باشە ئێوە باسی مەکەن،ئێمە باسی دەکەین،بەڵام لە دژمان مەوەستن و بێدەنگ بن. سووتی نەبوو.

لەکاتی پشوویەکی کوردتدا کە دەرگەی سالۆنی کۆبوونەوەکە بە تەواویی کرابووەوە و،وێنەکەی مەلا مستەفای بارزانی لە دەرەوە دەبیندرا،ئێمەش لە هەیوانەکەی پێش دەرگەی سالۆنەکەدا وەستابووین،خوێندکارێکی ئەلمان بەویدا تێپەڕی و کە تەماشای وێنەکەی کرد،لە ئێمەی پرسی، ئەم کۆبوونەوەیە چییە؟ئێمەش گوتمان،ئەمە کۆبوونەوەی خوێندکارانی کوردە و ئێمەش کوردین و هێندەک باسی کوردمان کرد بۆی. خوێندکارە ئەلمانەکە بە پێکەنینەوە گوتی:"وادیارە وێنەی پیرترین خوێندکارتان هەڵواسیوە".ئەو خوێندکارە ئەڵمانە مەلا مستەفای بارزانی بە خوێندکارێکی پیر دابووە قەڵەم.

کورت و کرمانجیی،پاش حەنەحەبەشێیەکی دوورودرێژ و قسەی ناشرین بە یەکدی گوتن،مەلاییەکان ئامادە نەبوون وێنەکەی مەلا مستەفا لا ببەن.تاریق ئاکرەیی کە لە ئێرانەوە هاتبوو،بلاڤۆکێکی بە نێوی "قیادەی موەققەت"ەوە هانیبوو،دەشیگوت،مەلا مستەفا گوتوویەتی: " درێژە بە شۆرش دەدەین". جەلالییەکان و هێندەک لە کوردەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان پێیاندەگوت: خۆ(مەلا مسەفا)بەئاشکرا گوتی"کاری ویی تەواوبووە،شۆرشی چی؟".

پاش ئەوەی هەردوولا نەگەیشتنە هیچ جۆرە لەیەکتێگەیشتنێک،ئەوانەی سەر بە رێبازی جەلالیی بوون،لەگەڵ ژمارەیەک لە کوردەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان،کۆبوونەوەکەیان بەجێهێشت و هاتنەدەرەوە.لەو کاتەدا دوکتۆر کەمال فوئاد کە لە سەرکردەیەتیی KSSEدا بوو بە ئێمەی سەر بە نوکسەی گوت"ئەگەر ئێوە نوکسە هەڵبوەشێننەوە،ئەوا بە هەردوولامان کۆمەڵەیەکی خوێندکاریی دروستدەکەین کە سەربەخۆ بی و سەر بە هیچ حیزبێک نەبێ".

ئەز بەو پێشنیازە رازیبووم،چۆنکە پێموابوو خوێندکارانی کورد لە دەرەوەی وڵات،سەرەڕای جیاوازیی بیروڕا و پێوەندارێتیی حیزبییان،لە یەک کۆمەڵەدا بن باشترە، بە مەرجێک ئەو کۆمەڵە بە فەرمانی هیچ حیزبێک بەڕێوە نەچێ.بەڵام هاوبیر بروسکە ئیبراهیم زۆر دژی ئەوە بوو،دەیگوت"ئەوان هیچ کاتێک نابنە یەک کۆمەڵە".بە تێپەڕبوونی کات دەرکەوت کە هەق بەلای هاوبیر بروسکەوە بوو،نەک بە لای منەوە.چۆنکە جەلالییەکان پاش جیابوونەوەیان لە KSSE ، بۆ ساڵی دوای ئەوە و،بە تەواویی لە ١٣ _١٩٧٦/٨/١٧ لە فرانکفۆرت/ماین کۆبوونەوەیەکیان گرت،بێ ئەوەی ئێمەی سەر بە نوکسە بانگهێشبکەن،یان هیچ نەبێ ئاگادارمان بکەن. لەو کۆبوونەوەیەدا بڕیاریان دا، کۆمەڵەی خوێندکارانیی سەر بە "یەکێتیی نیشتمانییی کوردستان"(ی.ن.ک)

دابمەزرێنن بە نێوی "کۆمەڵەی خوێندکارانی کوردستان لە دەرەوەی وڵات Union of the Kurdistan Students in abroad" کە کورتەکەی AKSA یە.
سامی ئەبدولرەحمانیش کە یەکێک بوو لە دامەزرێنەرانی "قیادەی موەققەت" ،پاش ئەوەی لەگەڵ کوڕەکانی مەلا مستەفای بارزانی ئیدریس و مەسئوود تێکچوو،لەسەرئەوەی کە سامی ئەبدولرەحمان بلاڤۆکەکانی "قیادەی موەققەت"ی کردبوو بە پەسنامەی رژێمی سۆڤێت و مارکسیێتی،دیارە بە درۆ،چۆنکە لە ژێرەوە پێوەندیی بە ئیسرائیلەوە هەبوو، ئێدی کوڕەکانی مەلا مستەفای بارزانی کە لە ئێران پەنابەربوون،نەیاندەتوانی، نە بەڕاست و نە بە درۆ پشتگیریی رژێمی سۆڤێت و مارکسیێتیی بکەن،سامی ئەبدولرەحمان جیابووەوە لێیان و " حیزبی گەلی کوردستانی" دروستکرد،چۆنکە جەلالییەکان لە "ی.ن.ک" دا وەریاننەگرت.سامی کۆمەڵەیەکی خوێندکارانەشی لەدەرەوەی وڵات دامەزراند بە نێوی "یەکێتیی خوێندکاران و لاوانی کوردستان لە ئەوروپا "union of kurdistan students and Youth in Europe کە کورتەکەی UKSYE یە.
ئەم کۆمەلەیە لەسەرەتاوە لەلایەن بنەماڵەی حاجۆ ئاخاوە دەبرابەڕێوە.بەڵام زۆر نەژیا. ئەم کۆمەڵەیە هەرچەندە پڕ بوو لە مرۆڤی هەلپەرست،بەڵام چەند مرۆڤێکی رۆشنبیری تێدا بوو کە سەر بە ریبازی کۆمۆنیستیی بوون،لەوانە بەختیار ئەبدوڵڵا.
بە کورتیی : کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد لە دەرەوەی وڵات، پتر لە جاران بوو بە گۆرەپانی حیزبحیزبێنە و ،AKSA و KSSEبە هەموو شێوەیەک کەوتنە دژایەتییی یەکدیی. هەردوو لاشیان دژی NUKSE بوون. لە کوردستانیش،پارتی و یەکێتیی بە چەک کەوتنە گیانی یەکدیی و ژمارەیەکی زۆر لە هەردوو لا کوژران و شەهیدبوون. ئەم کوردکوژییەش سالانی ساڵ درێژەی کێشا تا بە زۆری ئەمریکالە ۱۹۹۸ دا راوەستێندرا.

نوکسەNUKSE وەک رێکخراو هەڵوەشایەوە،ئاکارەکانی هەر لەبەرچاومانن.

شایەنی باسە پاش شەقبوونی KSSE و،دامەزراندنی AKSA و دوای ئەوەی ناخۆشییی نێوان لایەنگرانی هەردوولا لە سنوور تێپەریکرد،ژمارەیەک لەو کورددانەی سەر بە هەردوولا بوون پێوەندییان بە ئێمەوە کرد و،گوتیان لە هەردوولا زوییر و بێزارن و، پێویستە کۆمەڵەی خوێندکاران لە هەموو جۆرە حیزبایەتییەک دوور بکەوێتەوە و خزمەتی ئامانجەکانی خوێندکاران و کورد بکا. ئێمەش گوتمان ئەوە شتێکی باشە،دەفەرموون وەرن لەگەڵ ئێمە کار

بکەن.گوتیان دەزانین ئێوە تا ئێستە کاری باشتان کردووە و بەڕاستیی خزمەتی کێشەی کوردتان کردووە،بەڵام بۆ ئەوەی کەس نەڵێ لە لایەکەوە چووین بۆ لایەکی دیی،واباشترە کۆمەڵەیەکی خوێندکارانە لە نوێ وە دابمەزرێتەوە، سەر بە هیچ کۆمەڵەیەکی خوێندکارانە نەبێ کە ئێستە هەن. ئێمە هیچ بەڵێنێکمان نەدا پێیان ،بەڵام گوتمان ئەوە بیرێکی باشە و ئێمەش لێیدەکۆڵینەوە. ڕاستییەکەی،ئێمەش ئەندامانی نوکسە کە زۆربەی هەرەزۆرمان خوێندنی خۆمان تەواو کرد بوو،پلەی خوێندکارییمان تێپەڕاندبوو.گەلێک کاریشمان کردبوو کە هەموو کەسێک دەیدین و، پێشمان وابوو،دەبێ بەو خوێندکارانەی کە هاتبوونە لامان و ئەو پێشنیازەیان کرد بوو،ڕێبدەین پێیان، ویستەی خۆیان بخەنە کار،لە١٩٧٧/٩/٣ دا،واتە،پاش ١٣ ساڵ خەباتێکی شێلگیر،نوکسەمان بەشێوەیەکی ڕێسمی هەڵوەشاندەوە.لەگەڵ ئەوەشدا،ئەو کۆمەڵە"خوێندکارییە ناحیزبییە"،ئێستە و ئەوساش، نەهاتەبوون.

یەکێتییی نەتەوەییی خوێندکارانی کورد لە ئەورووپا(نوکسە)وەک ڕێکخراو نەما،بەڵام جێدەستی خزمەتەکانی لە پێناو خوێندکاری کورد و نەتەوەی کورد و گەلانی بەشخوراودا، هەر دەبیندرێن.بەرهەمە مێژوویی و رامیاریی و زمانەوانیی و ڕۆژنامەوانیەکانی کە لەسەر بنچینەیەکی زانستانە دارێژراون،هەموو ماون و بوونەتە سەرچاوەیەکی باوەڕپێکراو بۆ لێکۆڵەرەوەکان.ئەو نوکسەیەی کە بێ هیچ بەرامبەر و پاداشتێک،بۆ مافی بەشخوراوان و لێقەوماوانی کورد و نە کورد تێدەکۆشا،کەچی کوردی نەزان و خۆفرۆش و هەلپەرست و حیزبحیزبێنەکەر،پتر لە هەموو ناحەز و نەیارێکی بیانیی شەڕی نوکسەیان دەکرد. نوکسە ئاڵاهەڵگری ئازادیی و یەکسانیی بوو لە کۆمەڵگەیەکی بندەستی بە کۆیلەیەتیی ڕاهاتووی سەرکوێر کراودا.

لە هاوینی ساڵی ١٩٧٦ دا کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک شێرزاد فاتیح هاتن بۆ بەرلین بۆ لام. ئەز لەوەپێش ئەو دوو بەڕێزەم نەدەناسی. هەردوکیان خۆیان بە خەڵکی کەرکووک و ئەندامی کاژیک بە من ناساند و گوتیان، بە تایبەتیی هاتوون بۆ لای من،چۆنکە بارودۆخی کاژیک زۆر خراپ بووە و،پێویستە چارەسەرێکی بکرێ.پێیانمگوت،لە پاش ئاشبەتاڵەوە کە بۆم دەرکەوت،ئەوانەی لەسەر بیر و بۆچوونی نەتەوەیی دەژمێردرێن،هیچ هەڵوێستێکیان نەبوو دژ بە ئاشبەتاڵ،ئەگەرچی فەتاح ئاغای ئاغای حەمەمین ئاغای نۆرک کە ئەو دەمە فەرماندەری هێزی خەبات بوو،خۆی و هێزەکەی بە لایەنگری کاژیک دەدرانە قەڵەم، ئەز لەو کاتەوە خۆم بە مرۆڤێکی،لە بارەی ڕێکخراوەوە،بەسەربەخۆ

دەزانم و، نامەوێ لەگەڵ هیچ رێکخراوێک کار بکەم و، ئەگەر ئێوەش لە کاژیک نارازین ،فەرموون لە کوردستان کۆنگرەیەک،یان کۆنفرانسێک ببەستن بۆ هەموو ئەندامانی کاژیک،با ئەو کۆبوونەوەیە بڕیاربدا چی بکرێ.گوتیان،"ئەوە نابێ،چۆنکە ئەندامە خراپەکانی کاژیک دیسانەوە دینەوە نێو کاژیک و ریسەکەمان دەکەنەوە بە موو."گوتم،ئەو ئەندامە خراپانە کێن؟ گوتیان" هەر بۆ وینە: حەمەی ئەزیز(دۆم)،شێخ محەمەدی هەرسین و... ئەو جۆرە کەسانە نێوی کاژیکیان خراپ کردووە،بۆیە بە نێوی کاژیکەوە کار ناکرێ و خەڵک کۆ ناکرێتەوە،لەبەرئەوە پێویستە نێوی کاژیک بگۆڕدرێ". گوتم،ئەگەر کێشەکە هەر نێو بێ و بیروڕاو و رێبازهەر کاژیکانە بێ،ئەوە زۆر گرنگ نییە،هەرچەندە نێویش رۆڵی خۆی هەیە. گوتم: تا ئێستە ئێوە خۆتان بیرتان لە چی کردووەتەوە؟ گوتیان،بیریان لە ریکخراوێک کردووەتەوە بە نێوی "حیزبی سۆسیالیستی نەتەوەیی"یەوە.گوتم،"سۆسیالیزمی نەتەوەیی" لە ئەورووپا و لەوشەنامەی رامیاریی دا،وەک زاراوەیەک بۆ نازێتیی و حیزبی نازیی ئەلمانیا بەکاردەبرێ.گوتیان،ئەوەیان نەزانیوە و، پرسییان،چ نێوێک باشە؟ گوتم،ئێوە پێشنیازی نێوێکی دیکە بکەن. زۆر هەوڵیان دا لەگەڵم کە نێوێک پێشنیاز بکەم.ئەز ژی لەرووی چاکەخوازییەوە و بۆئەوەی لە نەزانییەوە نێوێکی نەگونجاوی دیکە نەیە بە خەیاڵیاندا،گوتم،کاژیک وەک دەزانن،ریبازێکی سۆسیالیستانەیە، بە مانای ئازادیی و یەکسانیی مرۆڤ،ئێوە دەتوانن نێوی"پارتی سۆسیالیستی کورد"پێشنیاز بکەن کە کورتەکەی "پاسۆک"ە و،لە یۆنانیش حیزبێک هەیە بەو نێوەوە"ئەو نێوەیان زۆر بەدڵ بوو. ئەوجا تکایەکی خەستییان کرد لێم کە شتێک بنووسم بۆیان،بۆ ئەوەی کاتێک کۆنگرە بەستراو پێشنیازەکەوەرگیرا، ئەو نووسینە بڵاوبکرێتەوە وەک ناساندنێکی رێخراوەکە.

بەڕاستیی، نەمدەویست پتر لەوە بچمە پێشەوە لێیان،بەڵام زۆر تکایان کرد لێم و ، منیش ئەوەم خستە بەرچاو کە ئەو دوو کەسە لە رێیەکی دوورەوە هاتوون بۆ لای من و، بۆ ئەوەی جارەکی دیی نەکەونە هەڵەوە، گوتم،" باشە شتێک دەنووسم بۆتان،بەڵام بە دڵنیاییەوە و، جارەکی دیش دووبارەی دەکەمەوە کە ئەز هیچ جۆرە بەرپرسیارێتییەک ناگرمە دەست و،هیچ بڕیارێک نادەم، ئێوە دەبێ بچن کۆنگرە بگرن، با کۆنگرە بڕیاربدا،ئەگەر کۆنگرە ئەو پێشنیازانەی ئێوەیان پەسەند کرد و ئێوەش کەوتنە تێکۆشین و، تێکۆشینی ئێوەم بەڕاست زانی،ئەوا ئافرینتان دەکەم".بەڵێنیان دا کەوا بکەن.

بۆ سبەینێ چاومان بەیەک کەوتەوە و،نووسینەکەم خوێندەوە بۆیان.کەیفییان زۆرخۆش بوو پێی.گوتیان تکایە با رۆژی ١٩٧٦/٩/١١ ی لەسەربێ،چۆنکە لەو رۆژەدا بڵاودەکرێتەوە. ٩/١١ رۆژی هەڵگیرسانی شۆرشی ئەیلوولە. نووسینەکەیان هەڵگرت لەگەڵ خۆیان.وێنەیەکی ئەو نووسینەم لەلای خۆم پاراستووە،لەگەڵ ئەم وتارەدا بڵاویدەکەمەوە. ئاشکرایە نووسینەکە لە هێندەک شوێنیدا کاڵە. ئەمەش هی ئەوەیە کە دەزگەی فۆتۆکۆپیی و فاکسی ئەو سەردەمە بە کاخەزی مۆم کاریان دەکرد لەجیاتی کاخەزی سپییی چاپ.

پاش نانخواردنی نیوەڕۆ،مامۆستا شێرزاد و کاک فەرهادم برد بۆ وێستگەی شەمەندەفەر لە تسۆ Zoo ، تا ماڵاواییشکردن،هەر قسەکانی سەرەوەم دووبارە کردەوە لێیان. بەرلەوەی لەیەک جیاببینەوە،نێونیشانی دوکانێکیان لە سلێمانی دا پێم و، گوتیان کە نامەیان نارد بۆم وەرامەکەی بنێرم بۆ ئەو دوکانە و، بنووسم لەسەری "بگاتە دەستی کاک خالید".وابزانم کاک خالید نێوی ڤەشارتیی کاک فەرهاد ئەبدولقادر بوو. ئەم چیرۆکەشم چەند جار لەبەردەم کۆمەڵە خەڵکێکدا لە سوێد (ستۆکهۆڵم)گێڕاوەتەوە،کە کاک فەرهاد خۆشی لەو کۆبوونەوانەدا ئامادەبووە و،چیرۆکەکەی پشتڕاستکردووەتەوە. مامۆستا شێرزادیش ئەو چیرۆکەی گێڕاوەتەوە و، قسەکانی لەسەر ڤیدۆ پارێزراون.هەرچەندە لە وتووێژەکەیدا لەگەڵ NRT لە ١٩ و ٢٠١٣/١١/٢٦دا باسی ئەوەی نەکرد کە گوتم دەبێ کۆنگرە بگرن و کۆنگرە بڕیار لەسەر چارەنووسی کاژیک بدا.دوایی دەرکەوت کە ئەو کۆنگرەیەیان نەگرتووە و بێ کۆنگرە"پاسۆک"یان دامەزراندووە و، ئەوەشیان لە من شاردووەتەوە.بێجگە لەمەش ئەوەشیان لەمن شاردەوە کە ئەوانیش بەشداربوون لەگەڵ شێرکۆی هەژار و محەمەد مستەفا لەو بلاڤۆکەدا کە دژ بە سەرکردەیەتییی کاژیک دەریانکردووە.ئەمەش دەچێتە ریزی ناپاکیی و فێڵکردنەوە.

ماوەیەک پاش گەڕانەوەی مامۆستا شێرزاد و کاک فەرهاد بۆ کوردستان،بەڕێکەوت چاوم بە دکتۆر کەمال فوئاد کەوت کە بەرلەوەی ئاشبەتاڵ رووویدا هاتبوو بۆ بەرلینی رۆژاوا و لەبەرلینی رۆژاوا نیشتەجێ بوو بوو. بۆ یەکەمجار لە دکتۆر کەمال فوئادم بیست کە لە کۆتاییی زستانی ١٩٧٤دا بەر لە ئاشبەتاڵ کردن بە شۆرش لە بەهاری ١٩٧٥دا، بلاڤۆکێک لە کوردستان بلاوکراوەتەوە لە دژی سەرکردایەتییی کاژیک و، گوایەئەو سەرکردایەتییە هەڵپەسێردراوە و، سەرکردایەتییەکی نوێ دانراوە. گوتم :سەرکردایەتییی نوێ کێن؟" گوتی : " نازانم،خۆ ناونەنووسرابوون".گوتم :" نێوئاخنی بلاڤۆکەکە چۆن

بوو "، گوتی : " زۆر سەخیف بوو. هیچ گوێم نەدایە،دیاربوو کە ئاستی ڕۆشنبیریی ئەوانەی نووسیویانە زۆر نزمە". ئەمە قسەی دکتۆر کەمال فوئاد بوو.
ئێستە دیارە ئەو کردەوەیە ئەوەیە کە ئەبدوڵڵا ئاگرین لە ڕۆژی ٢٠١٣/٣/١٦دا لە تەلەفزیۆنی NRT دا باسیکرد و ئەز هەتا نامیلکەکەی ئەبدوللا ئاگرینم نەدیبوولە بەهاری ٢٠١٣ دا،ئەو بلاڤۆکەم لەوە پێش نەدیبوو. سەرنجڕاکێش ئەوەیە نێوی سەرکردەکانی کاژیکی تێدایە،بەڵام نێوی کاک حەمەی ئەزیز(دۆم)و شێخ محەمەد هەرسینی تێدا نییە.ئەمەش بۆ خۆی پرسیارێکە کە دەبێ لە ئەبدوڵڵا ئاگرین و "خاڵە حەمە"ی کاک عەبدوللا بکرێ. ئەوەش دەبێ بگوترێ کە پاش ئەو بلاڤۆکە ئێدی هیچی دیکە دەرنەچوو لە لایەن "سەرکردەیەتیی نوێی" کاژیکەوە.وا دیارە ئەوانە هەر ئەو فەرمانە سپێردراوە پێیان. ئەوجا ئەگەر کۆتایی بلاڤۆکەکە تەماشا بکرێ، داوای "حوکمی زاتی ڕاستەقینە"دەکا بەسەرۆکایەتیی بارزانی و باسی "برا شیوعییەکانی قیادەی مەرکەزی "دەکا، ئەوسا تێدەگەین کە کێ لە پشت دەرچوونی ئەم بلاڤۆکەوە بوو!!کە ئێستە ئەبدوللا ئاگرین دەیەوێ ئەمە بشارێتەوە لێمان.کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک شێرزاد فاتیحیش کە بەشداربوون لە نووسین و بلاوکردنەوەی ئەو بلاڤۆکەدا و لە منیان شاردەوە سالانی ساڵ، کردەوەکەیان لە فێڵ و هەڵخەڵەتاندن بەرامبەر بە من هیچی دیکە نییە.چۆنکە ئەگەر ئەوەم بزانیایە هەڵسوکەوتم لەگەڵیان جۆرێکی دیکە دەبوو.
پاش ماوەیەک،لە گەڕانەوەی کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک شێرزاد فاتیح ، نامەیەک لە کاک "خالید" ەوە هات بۆم،نووسیبووی، هەموو شتێک جێبەجێ کراوە و ، داوای ئەوەی کردبوو بنووسم بۆی نامەکە گەیشتووە پێم. هەر زوو وەرامم دایەوە و نووسیم نامەکەم پێگەیشتووە. ئێدی نامەی کاک "خالید" بڕا. جارێک و دووان، نامەم بە هۆی ئەو دوکانەوە ناردبۆی کە نێونیشانەکەی دابوو پێم،بەڵام وەرام نەبوو. ئەمجارە لە نێو نامەیەکدا کە بۆ دایکمم نووسیبوو،نامەیەکی کورتی چۆنی و چاکیم بۆ کاک "خالید" تێدا دانابوو کە دایکم بینێرێ بۆ ئەو دوکانە. پاش ئەوە نامەشم لە دایکمەوە، کە جاروبار،یەک دوو وشەی چاک و چۆنی دەنارد بۆم ،ئەوەش بڕا. تومەز ئەمە(وەک چەند ساڵێک دوای ئەوە هەواڵم وەرگرت) کاک "خالید" (کاک فەرهاد) و چەند کەسێکی دیی لە ١٩٧٧ دا گیراون و، ئەو نامانەی من کە بۆ "خالید" چوون. هەروەها ئەو نامانەی کە من ناردوومن بۆ دایکم گیراون. دایکیشم کە تەمەنی

ئەوساکە لە (٨٠) ساڵ نێزیک دەبووە ، بانگکراوە بۆ "ئەمن"و پێیان گوتووە، دەبێ پێیان بڵێ ئەو خالیدە کێیە. دایکیشم کە بەڕاستیی ئاگای لەو شتە نەبوو،بەڵام ژنێکی زۆر وریا و قسەخۆش بوو،گوتبووی "باوەڕ بکەن نە ئەو قورمساخە دەناسم و نەدیومە".گوتبوویان " ئەوەتە کوڕەکەت ئەم نامەیەی ناردووە بۆ تۆ و گوتوویەتی نامەکەی نێوی بدە بە کاک خالید و ئەدرێسەکەشی نووسیوە بۆت". دایکیشم گوتبووی :" ئێوە خۆتان ئەو نامەیەتان گرتووە و نەکەوتووەتە دەستی من ، ئێدی لەکوێ بزانم ئەو خالیدە کێ یە و لە کوێ یە؟ "ئەوجا گوتبوویان: باشە تۆ بۆچی بە کوڕەکەت ناڵێیت بێتەوە ئێراق،چ دەکا لە ئەوروپا؟" دایکیشم گوتبووی، جا منداڵی ئەم زەمانە بە قسەی دایک و باوکیان دەکەن؟ زۆر زۆر حەزدەکەم کوڕەکەم بگەڕێتەوە ئێرە و پێکەوە ترخێنەیەک بخۆین. ئەو بە قسەی من ناکا، فەرموو ئێوە پێی بڵێن بێتەوە...

هەرچەندە زانیبوویان کە دایکم هیچ دەستێکی نییە لە کاروکردەوەی مندا،بەڵام ئەو داخەیان بەماڵی ئێمە رشتبوو.

شەوێکیان بە بیانووی راوەدوونانی پێشمەرگەوە کە گوایە بە کۆڵانەکەی لای ماڵی دایکمدا رایان کردبوو،لە چل گوللە پتریان نابوو بە دەرگەی ماڵەکەمانەوە.دەرگەکەش لەتەختە دارێکی ئەستوور بوو،پشتی دەرگەکە دالانێک بوو.ماوەیەک دوای ئەوە کە هاوڕێی کۆچکردووم ئەحمەد نەقیب رایکردە ئەڵمانیا گوتی، کە ئەوەم بیست هەر بۆ رۆژی دوای ئەوشەوە چوومە ماڵەوەتان و وەستایەکم برد دەرگەکەی چاککردەوە و خۆشبەختانە لەو کاتەدا کەس لە پشت دەرگەکەوە نەبووە،ئەگەرنا بەر شێڵگەی تفەنگ دەکەوت."

بێجگە لەمەش کە نامیلکەی "زمانی یەکگرتووی کوردی"م لە ئەڵمانیا لە ساڵی ١٩٧٦ دا چاپکرد و ژمارەیەکی زۆریم بە پۆستەی تۆمارکراو نارد بۆ دۆستان و ناسیاوان لە ئێراق، پۆستەخانە بە نامەیەک منی ئاگادار کرد،کە پۆستەکەیان گەیاندووە،بەڵام لە لایەن حکوومەتەوە دەستی بەسەردا گیراوە.(وێنەی نامەی پۆستەخانە لە کۆتاییی ئەم وتارەدا بڵاودەکەمەوە).

لە ١٩٧٧/٧/٦ دا مامۆستا فایەق ئارف کە یەکێک بوو لە حەوتەوانەی کاژیک هات بۆ بەرلینی رۆژاوا بۆ سەردانم، کە لێم پرسی ئەو داخۆیانییە چی بوو، کە لەدژی سەرکردەیەتیی کاژیک دەرچووە،گوتی ، ئەوە شتێک بوو دەستی گەلێک لایەنی تێدابوو. دەستی پارتی، دەستی ساواک،دەستی تاقمێک لە کۆمۆنیستەکانی سەر بە ئەزیزولحاجی فەیلی کە بوو بوو بە نۆکەری بەئسییەکان ،دەستی بەئسیش... هتد، ئەوە کارێکی یەک لایەنە نەبوو".

گوتم"باشه ئێوه هیچ وەرامێک،هەڵوێستێک،بەرپێچدانەوەیەکتان پێشاندا بەرامبەر بەوە؟" گوتی :" نەخێر". گوتم : "بۆچی؟ " گوتی " ئەوە هەڵەیەکی گەورە بوو کردمان". گوتم : " باشە،ئێوە کۆنگرەتان بەست،پاش گەڕانەوەی مامۆستا شێرزاد و کاک فەرهاد بۆ کوردستان؟" لەمەدا باسی هاتنی ئەبدوللا ئاگرین و شێرکۆی هەژار و کاک فەرهاد ئەبدولقادر و مامۆستا شێرزادم گێڕایەوە بۆی. گوتی:"نە ئەو برادەرانە هاتوون بۆ لامان و،نە کۆنگرەش گیراوە و،ئێستە حیزبێک بە نێوی پاسۆکەوە دامەزراوە کە ئێمەی تێدا نین". هەروەها مامۆستا فایەق گوتی : " شێرکۆی هەژار و ئەبدوللا ئاگرین وەک مەقاش بەکارهێندراون".سالانێک دوای ئەمە ملازم مەنسوور حەفید گوتی ئەو بلاقۆکەی دژ بە سەرکردەیەتیی کاژیک بوو لە لایەن شێرکۆی هەژار و فاروقی مەلا مستەفاوە دەرکرابوو.

کاک محەمەد ئەزیز و شێخ محەمەدی هەرسین

لە هاوینی ساڵی ۱۹۷۷ دا وەزارەتی نێوخۆی ئەڵمانیا منی وەک شارەزای کێشەی کورد و رۆژهەلات بانگهێشتکرد کە سەمینارێکی دوو ڕۆژیی لەشاری دۆرتمۆند بکەم بۆ پەنابەرە کوردەکان تاکو ئاگاداری هەلومەرجی مانەوە لە ئەڵمانیا و ماف و شێوەی ژیان لەم ولاتەدا بىن.ئەمەیان بە زمانی کوردیی و، سەمینارێکیش بۆ ئەڵمانەکان، تاکو لە کێشەی کورد و مێژووی کورد و بارودۆخی ئەو ولاتانە بگەن کە کوردستانیان دابەشکردووە.

لێرەدا نامەوێ بە دوورودرێژیی لەو بارەیەوە بدووم، هەر هێندە دەڵێم: سێ کەس کە بانگهێشتنەکرابوون، هاتن بۆ ئەو سەمینارە. دکتۆر حەسەن حەمە ئەلی،دکتۆر ئەرجومەند سەدیق،نیزامەدین کایا کە خۆی بە (سەردار ئاراراتی) دەناساند و پڕۆپاگەندەی بۆ رژیمی سۆڤێت و ئەلمانیای دێمۆکراتی دەکرد. دوایی زانیم کە ئەمانە لە کۆمیتەی ئەوروپای ی.ن.ک دا بوون. زۆربەی هەرە زۆری پەنابەرەکان کە لە ئێرانەوە هاتبوون سەر بە پارتی بوون، لەناکاو و، کاتێک پشووی نیوەڕۆ بوو،زۆری نەمابوو ببێتە شەڕ و لەیەکدادانێک کە ئابڕووی کورد بەجارێ بچێ.

کورت و کرمانجیی، لەو بۆنەیەداکاک محەمەد ئەزیز،(حەمەی ئەزە دۆم)،خۆی بە من ناساند،کە تا ئەو کاتە نە دیبووم،نە دەمناسی.کە ویستم باسیی کاژیک و بارودۆخی هاوبیرانی کوردستان بپرسم لێی،هەستم کرد بەوەی نایەوێ لەو بارەیەوە زۆر قسە بکا.وامزانی تازە هاتووە و دەترسێ،بەڵام دوایی زانیم کە دووساڵ پێش ئەو کاتە، هاتووە بۆ ئەڵمانیا و ئەز نەمزانیوە.بە کورتیی، باسی

بارودۆخی ئابووریی خۆی کرد کە زۆر خراپە،لەبەرئەوە هێندەک یارمەتیم دا.دوایی هاوبیر ئومەر کەرکووکیی کە وەک پێشمەرگە لە شۆرشی ئەیلوولدا کاک ئەزیز محەمەدی ناسیبوو، گوتی لە شۆرشدا دەسەلاتی زۆر دەرۆی و لە بارزانی و حەبیب محەمەد کەریمی سکرتێری پارتییەوە زۆر نێزیک بوو. پارەی باشی بەدەستبوو.بە یەک و شەش چییە، باسی کاژیک نەدەبیسترا لێی. هەر کەسێکیش سەر بە کاژیک بووایە نێزیک نەدەبووەوە لێی. شایەنی باسە، پاش ئەوەی لە چیرۆکەکە کۆڵیمەوە، دەرکەوت بۆم کە کاک محەمەد ئەزیز لە پەنجاکاندا ئەندامی پارتی کۆمۆنیستی ئێراق بووە، پاش کودەتای قاسم (١٩٥٨/٧/١٤)بووە بە پارتی و ماوەیەک دوای ئەوە لەگەڵ شێخ محەمەدی هەرسین"پارتی گەلی کورد" یان دامەزراندووە کە پاش ماوەیەکی کورت خۆی لە نێو "کاژیک " دا تواندووەتەوە.

هەر لەو ماوەیەدا، رۆژێکیان شێخ محەمەدی هەرسین تەلەفونیکرد بۆم و گوتی حەز دەکا چاوی پێم بکەوێ،لەلایەن برادەرانەوە لە کوردستان هێندەک دەنگوباسی هێناوە بۆم. گوتم لە کوێیت؟ گوتی لە هامبۆرگە. چووم بۆ هامبۆرگ.وەک دەرکەوت بۆم هیچ دەنگوباسێکی بالکێشی پێنەبوو،بەلام زۆر تکایکرد لێم کە یارمەتیی بدەم بۆ کرینی ترومبێلێک.گوتم ئەز لەو کارە نازانم،بەلام برادەرێکی ئەلقۆشیم هەیە بۆ سوپەرمارکتەکان و کۆمپانیاکانی ترومبێلفرۆشتن کاردەکا، پێیدەلێم. شێخ محەمەدم بەو برادەرە ناساند و پێمگوت ئەم برادەرە بە هەوا نازی. کە یارمەتیت دەدا،دەبێ پارەی ئەو کات و کارەی بدەیەتێ کە بەختی دەکا بۆت. پاش چەند مانگێک کە رێم کەوتەوە هامبورگ و لە برادەرەکەمم پرسی ترومبێلەکەت کری بۆی. گوتی" ئەو پیاوە بازرگانە، گەلێک شتم بە هەرزانتر لە نرخی خۆی بۆ کری".گوتم " هیچی دایتێ بەرامبەر بەوە؟" گوتی "باوەر بکە نەک هیچی نەدامێ،کە پێکەوە دەچووین بۆ نانخواردن،من(واتە برادەرەکەم)پارەی خواردنەکەم دەدا. خەم ناکا بە قوربانی تۆ بێت". سێ چوار مانگی پێچوو،جارەکی دیی حەمەی هەرسین تەلەفونیکردەوە بۆم، گوتی" وام لە بەرلین و زۆر حەز دەکەم چاومان بەیەک بکەوێ".گوتم" باشە،بەلام کاتم زۆر نییە". گوتی "باشە هەر بۆ یەکدی بینین و هیچی دیی".

بردم لەگەڵ خۆم بۆ پیتزاخانەیەک بۆ نانخواردن و گوتم تکایە باسێکی کاژیک بکە لەوکاتەوە کە ئێوە چوونە نێو کاژیکەوە. گوتی : مەبەستت لە" ئێوە "چییە؟گوتم "پارتی گەلی کورد".گوتی" ئێمە بووینە هۆی پاراستنی برادەرانی کاژیک،ئەگەرنا یەکێکیان نەدەمان.گوتم:چۆن؟ گوتی: دارودەستەی برایم و

جەلال وایان لە بارزانی گەیاندبوو،کە کاژیک دەیەوێ دەست بەسەر شۆرش و هەموو شتێکدا بگرێ و ،ئەگەر فریانەکەوتینایە ئەنجامی زۆر خراپی دەبوو.گوتم: ئەنجامی خراپ وەکو چی؟ گوتی: "وەکو ئەوەی ئەوی گومانیان بکردایە لێی کە کاژیکە،ناچاریان دەکرد،بچێ خۆی رادەستی ئێراق بکا".گوتم :" وەک هەواڵ گەیشتووە بە من هیچ خراپەیەک نەماوە، دژ بە کاژیک نەیکەن".گوتی:" نا،نا. ئێستە وا نییە".گوتم " ئێستە ئاشبەتاڵە و جارێ هیچیان بەدەست نییە". گوتی : "مەبەستم پێش ئاشبەتاڵ بوو". ئەوجا گوتی:" بەلام حەزدەکەم بڵێم کە ئێوە لێرە زۆر شتی خراپتان نووسیوە و بلاوکردووەتەوە،چ لەبارەی پارتییەوە و چ لەبارەی ئێرانەوە، ئەمەش بارودۆخی ئێمەی لەوێ زۆر شلۆق کردووە".گوتم "جا خۆ ئێوە لەوێ هیچ چالاکییەکتان نەبووە،ئێدی لەچی دەترسن و، بێجگەلەوەش تۆ ئەوەتە بۆ پارتی کار دەکەیت،فرۆشگەکەی پارتی بەدەست تۆیە".گوتی:" کە فرۆشگەی شۆرش بەدەست من بوو ، هی ئەوەیەکە لە کاسبی دەزانم و لەو رێیەوە خزمەتی شۆرشم کردووە.ئەمرۆ لە جیهاندا کار بە پارە دەکرێ، بە قسەی شیووئیانەی دژ بە ئیمپریالیست و سەرمایەداریی،کورد هیچی دەستناکەوێ".گوتم :" جا خۆ تۆ نە باسی ئیمپریالیستت کردووە و نە دژی سەرمایەداریی قسەت کردووە"،گوتی "مەبەستم تۆیە،نووسینەکانت هەموو چەپیین و لە قسەی شیووئییەکان دەچن".گوتم: " کاژیکنامەت خوێندووەتەوە"؟گوتی" کاژیکنامە لە کوردستان نەماوە،دەڵێن لە ئەوروپا چاپکراوەتەوە".گوتم" کەواتە نازانیت کە کاژیک رێبازێکی سۆسیالیستییە بەمانای ئازادیی و یەکسانیی"؟ گوتی:" ئەوە شتێکی دیکەیە".گوتم:" تۆ بە چ پەساپۆرتێک هاتوویت بۆ ئەلمانیا؟ گوتی:" بە پەساپۆرتی ئێرانیی و جنسییەی ئێرانیشم وەرگرتووە".گوتم" هەروا ئاسان بوو بۆت"؟ گوتی:" نا،چەند جار پرسییان لێم، پێوەندییم هەیە بە جەمال نەبەزەوە یان نا؟ کە دژی تۆ قسەم نەکرد کارەکەم زۆر دواکەوت، هەتا پارەیەکی باشم دا بە بەرتیل،ئەوجا وەرمگرت."گوتم:" باشە"،ئێمە هەردووکمان کەینێ چاومان بەیەک کەوتووە و کەینێ پێوەندییمان بەیەکەوە هەبووە،تاکو لەبەر دژایەتیی من بۆ ئێران کاری تۆ دوا بکەوێ؟"گوتی:" تۆ پێتوایە ئاگایان لە چالاکیی تۆ و لە نووسینەکانت نییە؟" گوتم :" خۆ تۆ ئەوانەت نە نووسیوە". گوتی" ئاخر ئەوان من بە کاژیک حسێب دەکەن". گوتم " بۆچی تۆ هیچ چالاکییەکی کاژیکانەت پێشانداوە کە ئەوان تۆ بە کاژیک بزانن؟" گوتی :" ئەوان کاخەزی سپیی دەخوێننەوە". ئەوجا گوتی:" تکای من لە تۆ ئەوەیە واز لەم نووسینە زبرانەت بهێنی،دڵنیابە بە

نووسین هیچ ناکرێ" . گوتم:" ئەی بەچی دەکرێ"؟ گوتی: " ئەمڕۆ ئیش هەر بە پارە دەکرێ".گوتم:" ئێ باشە دەبچۆ بە پارە بیکە،خۆ تۆ نامەخوا پارەت زۆرە."گوتی:" ئاخر هەر کارێک بکرێ، تۆ و ئەوانەی لێرە لەگەڵتن کارەکە تێک دەدەن لێمان". ئا لەمەداپێمگوت، ببوورە،کاتەکەم تەواو بوو..." ئەوە دووەمین جار و دواجار بووکە ئەز شێخ محەمەدی هەرسین ببینم.

لە مانگی نیسانی ١٩٧٨ دا بیستم کە مامۆستا ئەحمەد هەردیی هاتووە بۆ لەندەن. ئەو دەمە هێشتا لە ئێران پەنابەر بوو. لەبەرلینەوە چووم بۆ لای.چوونم بۆ لەندەن زەحمەت نەبوو، چۆنکە دووساڵ بوو پاسەپۆرتی ئەلمانیام وەرگرتبوو،دەمتوانی بە هەموو ئەوروپادا بێ ڤیزە بگەڕێم. مامۆستا هەردیی لە ماڵی دکتۆر شەفیق قەزازی زاوای میوان بوو. لە قسەکردندا لەگەڵی گوتی: "دەڵێن حیزبێک بە نێوی پاسۆکەوە دامەزراوە و تۆیان کردووە بە برا گەورەی خۆیان و، هیچ پرسێکیش بە من (واتە بە مامۆستا هەردیی :ج.ن)نەکراوە". چیرۆکەکە چۆن بوو گێڕامەوە بۆی، گوتم" پێیانم گوت کۆنگرەیەک بگرن لە هەموو هاوبیرانی کاژیک و، کۆنگرە بڕیاربدا چ بکرێ و پێشمگوتن کە ئەز ئامادەی ئەندامەتیی نیم و،دەبێ بزانم کاروهەڵسوکەوتتان چۆنە،ئەوجا بیروڕای خۆم دەربڕم. ئێستە بۆم دەرکەوت کە ئەوان لەو ڕێکەوتنە لایانداوە".مامۆستا هەردیی گوتی: "کەس پێوەندیی نەکردووە پێوە و هیچ کەسێکیش بانگی نەکردووە بۆ کۆنگرە". ئەوجا گوتی: " خۆ ئەگەر مەسەلەش هەر گۆڕینی نێو بێ،بەڵام ڕێباز هەر ڕێبازی کاژیک بێ، ئەوا هیچ ڕەخنەیەکی نییە". گوتم: ئێوە لەماوەی ئەم(١٩)ساڵەدا تەنێ(٣) نامەتان ناردووە بۆ من و، جارێکیش کاک کامیل ژیر لە هاوینی١٩٧٠دا هاتووە بۆ سەردانی من.لە نامەیەکدا کە پاش بەیانی مارتی ١٩٧٠ تۆ خۆت ناردبووت، نووسیبووت کەدەبێ ئێمە لێرە نووسینی" توندوتێژ" بڵاونەکەینەوە و، باسی "ئۆتۆنۆمیی" بکەین لە جیاتی سەربەخۆیی. ئەمە بێجگە لەوەی ئێوە لە مانگی شوباتی ساڵی ١٩٦٥ بەولاوە تا ئەوڕۆ(نیسانی ١٩٧٨)کە ١٤ ساڵ دەکا، هیچ چالاکییەکتان نەبووە کە ئێمە لێرە ئاگامان لێی بێ. بەکورتیی :کەستان خۆتان نەکردووە بە خاوەنی کاژیک.ئەو هەموو چالاکییە کە لە ئەوروپا کراوە،ئێوە هیچ سوودتان وەرنەگرتووە لێی..." مامۆستا هەردیی گوتی: " بارودۆخی کوردستان وەک ئێرە نییە. ئەوی وەک کاژیک بناسرێ،لەلایەن پارتی و کاربەدەستانی شۆڕش و حکوومەتی ئێراق و ئێرانەوە،خوێنی ڕەوایە. ئەم کارانەی ئێوەش لێرە،ئێمەی لەوێ خستووەتە بەر مەترسیی لەنێوبردنەوە...هتد".گوتم: باشە،وەک کاک

کامیل ساڵی ۱۹۷۰ گوتی : " ئێوە لە کوردستان چەند کەسێکتان ناردووەتە نێو شۆڕشەوە کە بوونەتە ئەندامی پارتی و خۆیان لە مەلا مستەفا نێزیک کردووەتەوە،ئەی ئەوانە چی!چ خێرێکیان هەیە بۆ کاژیک؟" گوتی: "ئەوانە هیچیان ناتوانن خزمەتی کاژیک بکەن.کاژیک دوژمنی یەکجار زۆرە. ئەو نووسینانەی کە ئێوە پاش ئاشبەتاڵ لێرە بڵاوتان کردووەتەوە، رکی پارتی یەکجار هەستاندووە...." گوتم : " پارتی ئاشبەتاڵی کردووە و هەڵوەشاوەتەوە و، ئێستە ئەوەتە لە تاران "قیادەی موەقەت" دروستبووە لەلایەن سامی ئەبدولڕەحمان و هەردوو کوڕەکەی مەلا مستەفای بارزانییەوە(ئیدریس و مەسئوود)و،مەحموود ئەلیی ئوسمانیش کە تا دوێنێ بوو، دەستی راستی مەلا مستەفا بوو،ئێستە هەموو گوناهەکانی خستووەتە سەر بنەماڵەی مەلا مستەفا و "لیژنەی ئامادەکاریی پارتی دیمۆکراتی کوردستان" ی لەسەرکاخەز دامەزراندووە. ئەمانەش هەموو دەسەڵاتیان نییە وەک جاران. لایەنگرانی جەلال تاڵەبانیش "یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان" یان لە شام دامەزراندووە. پارتی و یەکێتیی لە شەڕێکی خوێنیندان دژ بەیەک. باشە کاژیک هەڵوێستی چۆنە؟"مامۆستا هەردیی گوتی : " ئەوەی راستیبێ،کاژیک هەر وەک بیر ماوە،وەک رێکخراو دەمێکە نەماوە. ئەوەی تۆ دەڵێیت دەسەڵاتییان نییە وەک جاران،ئەوە وایە، بەڵام بۆ خراپەکاریی دژ بە ئێمەی(کاژیک) و سیخوڕیکردن بەسەرمانەوە و تەڵەنانەوە بۆمان، ئەوەیان بە باشیی پێدەکرێ و، بۆئەوە دەستیان باش دەڕوا. ئەگەر چاکەیان لەدەست نەیەت،کە نایی، خراپەیان باش لەدەست دێ".

بەکورتیی، لە قسەکانی مامۆستا فایەق ئارف و مامۆستا ئەحمەد هەردیی دا،هەروەها لە قسەکانی کاک کامیل ژیردا: کە چەند ساڵێک دوای ئەوە(سەرەتای هەشتاکان، خۆی و کاک فازیلی جوانەمەرگی برای هاتن بۆ بەرلین بۆ سەردانم)و منی لەو باسە ئاگادار کرد،رۆن دەبیتەوە کە ئەو دوو برادەرەی لە بەرلین بەڵێنیان دا بە من(کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک شێرزاد فاتیح)،لە کوردستان کۆنگرەی کاژیک بگرن و، هەموو هاوبیرانی کاژیک بانگ بکەن و، کۆنگرە بڕیاربدا، ئەوە رووی نەداوە و،پاسۆک وەک شتێکی نوێ دروستبووە،نەک وەک جێگرەوەی کاژیک. ئەمەش هۆیەک بوو لە نێو هۆیەکانی دیکەدا، بۆ دەرگەکردنەوە بە رووی کەسانی لە هەموو بابەتێک دا کە بتوانن دەستبگرن بەسەر پاسۆک دا و ،پاسۆک بەرەو بێهێزبوون و تواندنەوە لە نێو پارتیدا ببەن لەلایەن ئەبدوڵڵا ئاگرینەوە.خۆ ئەگەر مامۆستایان ئەحمەد

هەردیی و فرەیدوون ئەلی ئەمین و فایەق ئارف و کامیل ژیر و ئیحسان فوئاد بانگ بکرانایە بۆ کۆبوونەوە، دیارە ڕێبازی کارەکە جۆرەکی دیکە دەبوو.

لە پاییزی ١٩٧٨ دا نامەیەکم لە ڤیەنناوە بۆ هات بە نێوی سەروەت ئەلیی یەوە،دوایی خۆی بە "کوردۆ ئەلیی"ناساند.نووسیبووی نێونیشانەکەی منی لە کوردستانەوە"لە برادەران"وەرگرتووە و، زۆر حەز دەکا چاومان بەیەک بکەوێ. ڕاستییەکەی، پاش ئەوەی ئەو شتانەم بیستبوو،ئێدی لەسەرخۆ کەوتمە کارو جووڵە. وەرامم نەدایەوە. جارەکی دیی و جارەکی دیی نامەی نووسییەوە،هەروەها تەلەفۆنی بۆ هاوبیران بروسکە ئیبراهیم و بەختیار ئیبراهیم کرد بوو، کە ئەوان لە نێوچەی میونشن دەژیان،گوتبووی زۆر حەز دەکا بمانبینێ. ئەوانیش پێوەندییان کرد بە منەوە و، بڕیارمان دا بۆ چاوکەوتن بە یەک،کاک کوردۆ و ئەز هەردووکمان بچین بۆ میونشن،کە لە میونشن هەر چوارمان یەکدیی ببینین. کە کۆبووینەوە لە چایخانەیەکی میونشن، کاک کوردۆ گوتی:" ئەندامی کاژیک بووە" گوتمان "هیچ نامەیەکی کاژیکت هێناوە؟ئەویش وەک ئەبدوڵڵا ئاگرین و شێرکۆی هەژار و مامۆستا شێرزاد و کاک فەرهاد ئەبدولقادر گوتی" بە پەلەپروزکێ خۆی رزگار کردووە،لەبەر ئەوە فریای هیچ نەکەوتووە". ئەمیش بە هیچ جۆرێک باسی نەبەستنی کۆنگرەی کاژیک و دروستبوونی پاسۆک و ئەبدوڵڵا ئاگرین و شێرکۆی هەژار و کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کەسی دیکەی نەکرد. هەر هێندەی گوت کە " بارودۆخی ئەوانەی نەتەوەیین لە کوردستان زۆر خراپە".

بەڵام دوایی زانیم کە کاتێک پاسۆک دروستبووە، هەر زوو شەڕ و ناخۆشیی کەوتووەتە نێوان کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک جەلالی حاجی حسەین لە لایەکەوە، محەمەد مستەفا و شێرکۆی هەژار لە لایەکی دیکەوە،کاک جەلال لە پاسۆک جیابووەتەوە و چووە بۆ سووریا و کاک فەرهادیش لە پاسۆک جیا بووەتەوە و چووە بۆ سوێد و، پاسۆک هەرچەندە پێنج ئەفسەری دیاری تێدا بوو، کەوتووەتە دەست محەمەد مستەفا،کە خۆی بە "ئازاد" دەناساند. شێرکۆی هەژار گوتوویەتی "دەبێ بیکەن بە "نوێنەر"ی پاسۆک لە لوبنان"،کە کاک جەلال زۆر دژی ئەوە بووە و، گوتوویەتی ئێمە جارێ خۆمان دروستنەکردووە،تۆ دەتەوێ بتکەین بە "سەفیر".!

کاک سەروەت (کوردۆ)ئەلیی ئەمانەی هیچ باسنەکرد بۆمان، ڕەنگ و ڕوویەکی زۆر دۆستانە و بێزیانانەی پێشاندەدا و گوتی "دەیەوێ لە زانستگەی ڤیەننا بخوێنێ، بۆ ئەمەش پێویستی بە ئامۆژگاریی و ڕێپیشاندان هەیە لە لایەن

ئێمەوە". پاشان گوتی،" زۆر حەز دەکا ئەو بلاڤۆک و پەرتۆکانەی لە ئەوروپا لەبارەی کاژیک و نوکسەوە دەرچوون و لە کوردستان نێویانی بیستووە، سەرودانەی بدەینێ". لەبارەی کوردستانەوە، هیچ دەنگوباسێکی نەگێڕایەوە کە شایەنی باسکردن بێ، بەڵام وەک مرۆڤێکی بەتەنگەوە هاتوو بۆ کێشەی کورد هاتە بەرچاومان،کە زۆرجار ئەمە دەبێتە هۆی بە هەڵەچوونی گەورە لە باشناسینی خەڵکدا. ئەو بلاڤۆک و پەرتۆکانەی کاک سەروەت (کوردۆ)ئەلیی داوای کردبوون،هەموو بە دیاریی دران پێی،لەگەڵ پەرتۆکی "گەلێکی بێ پارێزەر،کێشەی کورد لە رۆژهەلاتی نێوەراستدا" لە نووسینی رۆژنامەنووسی نەمسایی،دکتۆر هاینتز گستراین.ئەم پیاوە پاش خوێندنەوەی "کوردستان و شۆرشەکەی" کە لەوێدا رەخنەم گرتبوو لە وتارێکی،دۆستایەتییەکی رۆنی پێشاندا بەرامبەرم و ئەو پەرتۆکەی بلاوکردەوە بۆ پشتگیریی کورد،کە گەلێک باسی کاژیکی تێدایە.

ماوەیەکی کورت دوای ناسیاوەتیی پەیداکردنمان لەگەڵ کاک سەروەت (کوردۆ)ئەلیی،لەناکاو نامەیەک لە کاک فەرهاد ئەبدولقادرەوە هات بۆم لە ستۆکهۆلمی سوێدەوە. وا دیارە بیستبووی کە کاک سەروەت هاتووە بۆ نەمسا و پێوەندیی بە ئێمەوە کردووە. کاک فەرهاد نووسیبووی، ماوەیەک بوو دەیویست نامە بنووسێ بۆم و ئاگادارم بکا لە بارودۆخی پاسۆک لە کوردستان،بەڵام چۆنکە چاوم بە کاک کوردۆ کەوتوە،حەز دەکا هێندەک شت رۆن بکاتەوە بۆم. سەرم لەوە سورما کە کاک فەرهاد ئەبدولقادر هاتبێتە سوێد و،منی ئاگادار نەکرد بێ لە هاتنی،هیچ نەبێ بە نامەیەک ،یان تەلەفۆنێک. دوایی زانیم کە پاسۆک لە کوردستان لە چەند کەسێک پێکهاتووە: جەلالی حاجی حسەین کەلۆش،فەرهاد ئەبدولقادر،شێرکۆی هەژار، حەمەی مستەفا(ئازاد)· و چەند ئەفسەرێک :ملازم مەنسوور حەفید،ملازم کەریم، ملازم شوان، ملازم حەمە شەوقی. پاش ئەوە، سێ جار چووم بۆ ڤیەننا بۆ سەردانی کاک سەروەت (کوردۆ)ئەلیی،جارێک لەگەڵ هاوبیر بەختیار ئیبراهیم،جارێک لەگەڵ هاوبیر بروسکە ئیبراهیم،جارەک هەر خۆم.جارێکیان کە چووم کاک جەلالی حاجی حسەین کەلۆش و ملازم شوان هەردووکیان لای کاک کوردۆ ئەلیی بوون. ئەو دەمە زانیم کاک جەلال لەگەڵ هێندەک لەوانەی بوونەتە ئەندامی کۆمیتەی پاسۆک،وەک ملازم مەنسوور حەفید و ملازم شوان و کاک فەرهاد ئەبدولقادر و شێرکۆی هەژار و محەمەد مستەفا ناکۆکیی هەیە.

ئەو رۆژەی هەردووکیان(کاک جەلال و ملازم شوان)لە لای کاک کوردۆ بوون، ملازم شوان دوور لەو ژوورەی کە کاک جەلال و کاک کوردۆ ئەلیی لێی دانیشتبوون، بە دەنگی نزم ویستی لە من بگەیەنێ کە کاک جەلال کابرایەکی زۆر سەرەڕۆیە، هەر بەدوای نێوبانگی خۆی دا دەگەڕێ و جێی باوەڕ نییە.
ئەو جارەی کە بەتەنێ چوومە لای کاک کوردۆ زۆر تکایکرد لێم کە "نوکسە" دروستبکرێتەوە. گوتم: " نوکسە لە ١٩٧٧/٩/٣ دا هەڵوەشێندراوەتەوە و بڕایەوە". گوتی ،" بۆچی نابێ جارەکی دیی بکەوێتەوە کار؟". گوتم : " دامەزراندنی کۆمەڵ و حیزب و ڕێکخراو لەم وڵاتانەی ئێرە بە پێی قانوونێکی تایبەتییە. کە کۆمەڵێک، یان ڕێکخراوێک خۆی هەڵوەشاندەوە،تەنێ مافی ئەو کەسانەیە کە خاوەنی بوون، جارەکی دیی زیندووی بکەنەوە،چۆنکە نێوی ڕێکخراوەکە هی ئەوانە و ، کەسی دیی مافی ئەوەی نییە ئەو نێوە بەکاربهێنێ. ئەوانەی نوکسەیان هەڵوەشاندۆتەوە، ئامادە نین زیندووی بکەنەوە و، ئەوەش دەبێ هۆکاریی قانوونی هەبێ بۆ دووبارە ڕێکخستنەوەی و،ئێمەش ئەوە ناکەین،بەڵام دەکرێ هەر لەسەر ڕێبازی نوکسە کۆمەڵەیەکی نوێ دروستبکرێ،بەڵام بە نێوێکی دیکەوە. تۆیش مرۆڤێکی ئازادیت کە بوویت بە خوێندکار دەتوانیت ئەو کارە بکەیت". گوتی "ئەو کارە بەو ناکرێ". هاوبیر بروسکە ئیبراهیمیش هەر ئەو قسەیەی سەرەوەی بە کاک کودۆ گوت،کاتێک کە پێکەوە دیمان.
بۆ جاری دووەم کە لەگەڵ هاوبیر بروسکە چووینەوە لای کاک کوردۆ ئەلیی، چۆنکە گوتی کاک حسەین کاژیک(نێوی ئەو برادەرە وابوو، خۆی نێوی حسەین شێخ حەمە ئەزیزی بەرزنجەیی بوو)لە مۆسکۆوە دێ و دەیەوێ چاوی پێتان بکەوێ و لەگەڵ ئێوە وتووێژێک بکا، لەسەر دەنگوەرگر تۆماری بکا و بیباتەوە بۆ کوردستان،کەچی چەند ڕۆژێک چاوەڕوانمان کرد، بەڕێز حەمەی کاژیک دیار نەبوو، نەشچووە بۆ کوردستان. نازانم کاک کوردۆ درۆی کرد لەگەڵمان و ویستی رامانبکێشێ بۆ ڤیەننا بۆ کاروباری خۆی،یان حەمەی کاژیک بەڵێنی ڕاست نەبوو. لەو چاوپێکەوتنەدا لەگەڵ کاک سەروەت ،بەگەرمیی تکای کرد لێمان کە پرۆگرامێک بۆ کۆمەڵەیەکی کوردیی خوێندکارانە بنووسین بۆی.گوتمان"باشە، ئێمە ئەوە دەکەین بۆت،بەڵام ئێمە هیچ بەرپرسیارێتییەکی ڕێکخراوەیی و بەڕێوەبردن ناگرینە ئەستۆ لەو کۆمەڵە خوێندکارییەدا،دەبێ تۆ خۆت بەرپرسیارێتیی بگریتە دەست". ئەمە لە کاتێکدا ،ئەوەدەمە لە نەمسا ٤_٥ خوێندکاری کورد هەبوون . یەکێکیان ڕەحمەتیی کاک سەئدوللا ئەبدوللا و ئەوی دییان کاک محەمەدی مەحویی بوو کە بە حەمەی کاژیک

ناسرابوو. ئێستە دوکتۆر محەمەد مەحویی لە زانستگەی سلیمانی کار دەکا.
کاک کوردۆ گوتی :" بەسەرچاو، هیچ ئەرکێک بەسەر ئێوەوە نابێ".
ئێمەش لەبەر بەرنامەکەی نوکسە و، بە پێی رەچاوکردنی بارودۆخی نوێ،پرۆگرامی کۆمەڵەیەکی خوێندکارییمان نووسییەوە بۆی بە نێوی "رێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کورد لە ئەوروپا"
Sozialistische Organisation Kurdischer Studenten in Europa
Socialist Organisation of the Kurdish Students in Europe
کە کورتکراوەکەی سۆکسە SOKSE یە و، بە سێ زمان کوردیی، ئارەبیی، ئەلمانیی دامانەدەستی. واتە سۆکسە بەرهەمی بیر و کاری کاک کوردۆ ئەلیی نەبوو. بەڵکو ئەو هاتە سەر خوانی ئامادە کراو. بەڵام نانخۆری سفرە دڕ دەرچوو.
ئەو سەردەمەی کە ئەم باسەی تێدا دەکەم،سەردەمی کۆتاییی هاتنی هەفتاکان و سەرەتای هەشتاکان بوو. سەددام حسەین هێزی بەتەواویی سەندبوو،بەوپەڕی جانەوەرێتییەوە شەڕی کورد و کۆمۆنیستەکانی دەکرد و،ژمارەیەکی زۆری لە کۆمۆنیستتەکان و کورد لە سێدارە دابوو، بە هەزاران کوردیی فەیلیی کرد بوو بە سنووری ئێراندا و ماڵی داگیرکردبوون و، بەئاسانیی سەرکۆماری ئێراق، ئەحمەد حەسەنولبەکری لەسەر کورسیی هێنابووە خوارەوە و خۆی کرد بوو بە سەرکۆمار و ژمارەیەکی زۆری لە بەئسییەکانی هەڤاڵی خۆی کوشتبوو، بە بیانووی ئەوەوە کە گوایە لەگەڵ حافز ئەسەد رێکەووتون بۆ رووخاندنی دەسەڵاتی جەنابی.هەر لەپاڵ ئەمەشدا، شەڕ و خوێنرێژییەکی دڕندانە لە نێوان چەکدارەکانی پارتی و یەکێتیی نیشتمانیی کوردستانیی(ی.ن.ك) تازە دروستبوودا روویدەدا، بە نیازی پێشڕەوێتیی و دەستگرتن بەسەر هێندەک شیو و دۆڵی سەرسنووری ئێراق و ئێراندا،هەروەها شەڕ لە نێوان ی.ن.ک و حیزبەکانی دیکەدا،وەک پاسۆک کە ژمارەیەک چەکدار لەدەوری کۆبووبوونەوە و، لە نێوان ی.ن.ک و پارتی کۆمۆنیستی ئێراقدا کە کۆمۆنیستەکان پاش ناهومێدبوونیان لە رژێمی بەئس و سەددام، سەرەڕای هەموو جۆرە هاوکاریی و ماستاوکردنێکیان بۆ بەئس و سەددام،بەتایبەتیی پاش ئاشبەتاڵی دووەم (مارتی ١٩٧٥)کەوتنە دژایەتیی رژێمی ئێراق بە شێوەیەکی چەکدارانە لەسەر چیاکانی کوردستان. ئەوە بێجگە لە شەڕ فرۆشتنی رژێمی ئیسلامیی ئێران بە کورد کە پاش رووخانی رژێمی شانشینیی ئێران لە ٢٢ ی بەهمەنی١٣٥٧ (١٩٧٩/٢/١١) دا هاتبووە سەرکار و، بەوپەڕی دڕندەییەتییەوە دژ بە کورد و

حیزبەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان لەجەنگدا بوو، تەنانەت خومەینیش لە ۱۸/۸/ ۱۹۷۹ (۱۳۵۸/٥/۲۷ دا)فتوای جیهادی دا بوو لە دژی کورد. لەپاڵ ئەمانە هەمووشیاندا ،جەنگی ئێران و ئێراق، ئەویان بەڕێبەرێتیی خومەینی و ئەمیان بە رێبەرێتیی سەددام لە ۱۹۸۰/۸/۲ دا کەوتبووە گەڕ و هەشت ساڵ درێژەی کێشا.ئەوجا رێکەوتنی چەکدارەکانی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان(ئێران)و کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستان(ئێران)و حیزبی رزگاریی(ئێران) لەگەڵ رژێمی سەددام دژ بە رژێمی خومەینی و،رێکەوتنی چەکدارەکانی پارتی دێمۆکراتی کوردستان(ئێراق)لەگەڵ رژێمی خومەینی دژ بە رژێمی سەددام و، گێرگۆڕینی چەندجارەی چەکدارەکانی ی.ن.ک،جارێک لەگەڵ رژێمی خومەینی دژ بە رژێمی سەددام و جارێک لەتەک رژێمی سەددام دژ بە رژێمی خومەینی،ئەوجا بادانەوە و ...هتد. ئەمانە هەمووی کوێرەوەرییەکی گەورەیان تووشی کورد کرد، لەوانە کۆچپێکردن و کاولکردنی هەزاران گوند و ئەوجا ئەنفال و کیمیاباران کردنی هەڵەبجە و قەراخ و بالیسان وسەردەشت..... هتد لە لایەن رژێمی سەددامەوە، هەروەها قڕکردنی کورد لە لایەن لەشکری ئیسلامیی ئێرانەوە،هەر بۆ وێنە کۆمەڵکوژیی لە کوردی گوندی قارناو لە سێدارەدانی سەتان کوردی بێ تاوان لە لایەن خەلخالییەوە کە ترکی ئازەریی بوو، ئەوجا کودەتای لەشکری ترک لە ۱۲ ی ئەیلوولی ۱۹۸۰ داو هەوڵی تواندنەوەی کورد و دروستبوونی پی کێ کێ لە ۲۷ی نۆڤەمبەری ۱۹۷۸دا و تێرۆری لەشکری ترک دژ بە کورد... ئەمانە هەموو هەر لە کۆتاییی هەفتاکانەوە بوونە هۆی ئەوەی بە هەزاران کورد،لەوانە گەنج و خوێندکار و گوندیی و شاریی لە هەموو لایەکی کوردستان و ئێراق و ئێران و ترکیا و سووریاوە رابکەنە ئەوروپا،بەتایبەتیی ئەلمانیا و داوای پەنابەرێتیی بکەن. ئەمە بێجگە لەوەی کە حکوومەتی ئەڵمانیا و حکوومەتی فەرەنسا و حکوومەتی نەمسا، هەریەکەیان پاش ئاشبەتاڵ،هەزاران کوردیان بە کۆمەڵ وەک پەنابەر وەرگرت و، حکوومەتەکانی سوێد و دانیمارک و نەرویج و فینلەندەش ئاسانکارییەکی باشیان کرد بۆ وەرگرتنی کوردی راکردوو لەدەست ئەو رژێمانەی کە ئاخای کوردستانن.

ئا لەم کاتەدا،دوو کۆمەڵی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپاهەبوون: KSSE وAKSA. KSSE سەر بە پارتی و AKSA سەر بە یەکێتیی بوو. NUKSE وەک گوترا، لە ۱۹۷۷/۹/۳ دا خۆی هەڵوەشاندبووەوە و نەمابوو. هەر لەپاش ئاشبەتاڵەوە کۆمەڵەیەکی خوێندکاریی دیکەش وەک لەمەوبەر باسمکرد،

بەنێوی UKSYE وە هاتبووە کایە،کە زۆر نەژیا. لەپاڵ ئەمانەشدا،لە کۆتاییی حەفتاکانەوە کۆمەڵەی خوێندکاریی SOKSE - وەک لەمەوبەر باسکرا - دامەزرابوو. بەرنامەیKSSE و AKSA دەنگدەرەوەی پارتی و یەکێتیی بوون. بەڵام بەرنامەی سۆکسە کە ئێمە (بروسکە و ئەز) لەبەر رۆشناییی رێبازی نوکسە ئامادەمان کردبوو،بەرنامەیەکی دیمۆکراتانە و ئازادیخوازانە و لیبەراڵ بوو.قورساییی خستبووە سەر رێنوێنیی خوێندکاران بۆ رێبەدێیکردن لەبارەی خوێندن و راهێنانی خوێندکار لەسەر ژیان لە ئەوروپا و، دەستنەخستنە کاروباری نێوخۆییی کۆمەڵگەکانی ئەوروپا و رێزگرتن لە خوورپۆشت و ئاین و رەگەز و ، سەربەخۆییی لە هەموو حیزب و حیزبایەتییەک و بەستنی دۆستایەتییی نێوان کورد و گەلانی ئەوروپا. بەکورتیی، بەرنامەی سۆکسە بەرنامەیەکی لیبەرالی مۆدێرنی دوور لە شەڕەدەندووک و شەڕەزرتانێ بوو. لەبەر ئەوە، کۆمەڵگە ئەوروپییەکان، بەتایبەتیی ئەڵمانیا،رێزی بیروبۆچوونەکانی سۆکسەیان دەگرت و، هەر بە هۆی ئەمەشەوە، ژمارەیەکی یەکجار زۆر خوێندکار و گەنج،لەرێی ئەندامەتیی سۆکسەوە توانییان مافی پەنابەرێتیی وەربگرن. هەر لەم ماوەیەدا خەڵکێکی زۆر، چ پەنابەرەکان و چ ئەلمانەکان داوایان لە من کرد سەمینار بکەم لەبارەی کوردەوە،چ بەکوردیی و چ بە زمانە ئەوروپاییەکان. سەروەت (کوردۆ) ئەلیی تکایکردلێم کە بانگێشتکردن بۆ سەمینارەکانم بە نێوی سۆکسەوە بێ، بۆ ئەوەی خەڵکانێک سۆکسە ناسبکەن و ببنە ئەندام. منیش بەوە رازی بووم ،بەمەرجێک هیچ جۆرە پروپاگەندە و چالاکییەک بۆ پاسۆک ،یان حیزبێکی دیکە نەکا. ئەمەش،پاش ئەوەی ئەو شەڕە زرتانێییەی نێو پاسۆکم بیست و، ئەو هەموو چاوبەستەش کە لە خۆم کرا لە لایەن لایەنگرانی پاسۆکەوە. کوردۆ ئەلیی بەڵێنی دا کە سۆکسەش و خۆشی بەسەربەخۆیی بمێننەوە.بەڵام دوایی دەرکەوت بۆم کە درۆی کردووە لەگەڵم و نوێنەری حەمەی مستەفایە لە ئەوروپا.

لە رۆژی ١٩٨١/٣/٥ دا بەڕێزان ئەفسەری سوپای ئێراق مەنسوور حەفید کە چووبووە ریزی پێشمەرگەی پاسۆکەوە لەگەڵ پەخشانخانی خێزانی کۆچکردووی کە ئەویش پێشمەرگەبوو، و منداڵەکەیان(رێناس)هاتن بە میوانیم بۆ بەرلین و لەو ماوەیەدا تکایان کرد لێم کە نامەیەک بنووسم بۆ بەڕێز فەرهاد ئەبدولقادر، کە وەک گوتیان دڵی لە بەڕێز حەمەی مستەفا(ئازاد)یەشاوە، تا دڵی بێتەوە جێ. هەرچەندە پێیانمگوت کە ئەز پاسۆک نیم و ئەوە کاری من نییە، بەڵام گوتیان،ئەوە کارێکی خێرە و تکایە بیکە. تکاکەیانم گرت،ئەگەرچی

کاک حەمەی مستەفام نەدیبوو و نەدەمناسی، نامەکەم نووسی بۆ کاک فەرهاد ئەبدولقادر. بەڕێزان مەنسوور و پەخشانخانی خێزانی و منداڵەکەیان لە کۆتایی هەفتەی دووەمی مانگی مارتی ۱۹۸۱ دا بە ڕێی بەرلینی رۆژهەڵاتدا گەڕانەوە وڵات.

یەکەمین سەمینارم کە کوردۆ ئەلیی کردی بە بانگاشەیەک بۆ خۆی و بۆ سۆکسە، بە بۆنەی کۆنگرەی دامەزراندنی سۆکسەوە بوو کە لە ۲۳ _ ۱۹۸۳/۹/۲۵ دا لە میونشن بەسترا. هەرچەندە سۆکسە پێش ئەم کاتە دامەزرابوو،بوونی خۆی بەرەسمی لە ۱۹۸۰/۹/۱۱ دا ناساندبوو، بەڵام کوردۆ ئەلیی، زاتی ئەوەی نەدەکرد کە کۆنگرە ببەستێ،چونکە کەسی لەگەڵ نەبوو.ئەم کۆبوونەوەیەی بە "کۆنگرەی دووەم" نێوبرد کە کۆنگرەی یەکەم هەرنەبوو. دوو خوێندکاری کورد لەو کاتەدا لە ڤیەننا بوون (کاک سەئدوللا ئەبدوللا و کاک محەمەدی مەحویی - حەمە کاژیک) کاک کوردۆ دەیناسین نێوانی لەگەڵ هیچ کامێکیان خۆش نەبوو. سەمینارەکە لەژێر سەرنێوی"ناکۆکیی نێوان ریزەکانی گەلی کورد و خاوکردنەوەی" دا بوو. نێزیکەی سەت کەسێک لەم سەمینارەدا بەشداربوون. بابەتی سەمینارەکە و نێوئاخنەکەی سەرنجی بەشدارانی بە تەواوەتیی راکێشا و وتووێژێکی ژیربێژانە و بابەتانە کرا لەسەری.تەنانەت کوردێکی گەنجی کۆمۆنیست کە نێوی بەختیار ئەبدوللا و نوێنەری "یەکێتیی خوێندکاران و لاوانی کوردستان لە ئەوروپا UKSYE بوو گوتی، ئەمە بۆ یەکەمجارە کە گوێم لەم شتە نوێیانە دەبێ لەبارەی بزووتنەوەی کورد و کوردایەتییەوە، بەڕاستیی زۆر دڵخۆشم بە ئامادەبوونم ئەورۆ،گەلێک شت فێربووم و پیرۆزبایی دەکەم لێتان." لەو کۆنگرەیەدا لەگەڵ گەلێک هاوبیر و دۆست قسەمانکرد کە لە هەڵبژاردندا بۆ دەستنیشانکردنی سکرتێری گشتیی دەنگ بە کاک سەروەت (کوردۆ)ئەلیی بدەن،لەسەر قسەی ئێمە دەنگیان دا پێی.هاوبیر بروسکە ئیبراهیم و ئەز،کە ئەندامی سۆکسە نەبووین، دەنگمان نەدا.

ئەمەوا و،کەچی کوردۆ لەو کۆنگرەیەدا کردی بە تووڕەبوون و قسەی ناشرین گوتن بە شاندی سوێد.کە گوایە پارەی نوستنەکەیان لەو شوێنەی گیراوە بۆیان نادەن، لە کاتێکدا ئەوانە - وەک کوردۆ دەیگوت - لە لایەن حکوومەتی سوێدەوە وەک پەنابەر هاوکارییەکی باش دەکرێن و پارەیان هەیە.زۆری نەمابوو هەموو شتێک تێکبچێ.ئەو بەشدارانەی کۆنگرە کە لە سوێدەوە هاتبوون،دەیانگوت جارێ ئەو پارەیەیان پێ نییە،بەڵام کە گەڕانەوە سوێد دەینێرن. کوردۆ هانای

هێنا بۆ من و گوتی" ئەگەر فریا نەکەویت ئەمانە لە کۆنگرەکە دەچنە دەرەوە".کە لە کێشەکە کۆڵیمەوە،کوردۆ پێیانیگوتبوو کە جێگە گیراوە بۆیان و پارەکەش دراوە.کە ئەوە راست نەبوو. لەبەرئەمە، ئەوانیش پارەی شوێنی خەوتنیان لەگەڵ خۆیان نەهێنابوو. لەوکاتەدا هاوڕێی کۆچکردووم کاک ئەحمەد نەقیب، ماوەیەک بوو لە دەست بەئس لە کەرکووکەوە(کە لەوێ فیتەرخانەیەکی ترۆمبێلچاککردنەوەی هەبوو)رایکردبووە ئەلمانیا و فیتەرخانەکەی فرۆشتبوو،چی پارەی دیکەشی هەبوو،لەگەڵ ئەو یارمەتییەی لەماڵەوەیان وەریگرتبوو،هەمووی لەگەڵ خۆی هانیبوو بۆ ئەلمانیا.ئەحمەد،یان بڵێین شێخ ئەحمەد،کوردێکی زۆر پاک و نیشتمانپەروەر بوو،باوەڕیشی بە ئیسلامەتیی هەبوو.ئاگام لێبوو کە نوێژی دەکرد،لە خوا دەپاڕایەوە کە پشتگیریی کورد بکا بۆ رزگاریی کوردستان.ئەحمەد باوەڕی وابوو،پارە نابێ بچێتە بانک،چۆنکە سوو لە ئیسلامدا حەرامە.لەبەرئەوە ،ئەو پارەیەی کە لە وڵاتەوە هێنابووی، هەمیشە لە گیرفانی بەرباخەڵیدابوو.ئەززی پەنام بردە بەر ئەحمەد و لە کێشەکەم گەیاند.ئەحمەد گوتی: وەی بەسەر چاو،دەستبەجێ پارەکەی دایە دەست کوردۆ و ئاوکرا بە ئاگردا.کە ئەو برادەرانەی سوێد گەڕانەوە شوێنی خۆیان لە سوێد، لە ڕێی کاک بورهانی مام تۆفیقەوە،ماڵی ئاوابێ، پارەکەیان ناردەوە بۆ شێخ ئەحمەد نەقیب.

سەمینارێکی دیکە، کە ئەوەشم لەسەر تکای کوردۆ هەر بە بانگهێشتی سۆکسە کرد، لەژێر سەرنێوی "بیری نەتەوەییی کوردیی، نەبیری قەومییەتی رۆژهەڵاتی و نە بیری ناسیۆنالیزمی رۆژاواییە" لە رۆژی ١٩٨٤/٨/١٨ دا لە ستۆکهۆلم(سوێد)بوو بە بۆنەی بەستنی کۆنگرەی سێیەمی سۆکسەوە لە ١٩٨٤/٨/١٨ دا،کە سەتان کوردی هەموو لایەکی کوردستان سەر بە هەموو حیزبەکانی تێدا بەشداربوون،هەر لەسەرەتاوە بە کوردۆم گوت،بۆ ئەوەی رێزێک بۆ خۆت و سۆکسە پەیدا ببێ،تۆ وەک سکرتێری گشتیی سۆکسە من پێشکێش بە بەشدارانی سەمینارەکە بکە. هەرچەندە کاک کوردۆ شەرمی بەخۆی هات و گوتی ئەوە چۆن دەبێ!گوتم خەمناکا،ئەز بەوە کەمناکەم،بەڵام ئەمە بۆ بەرژەوەندیی رێکخراوەکەیە و، واباشە.سەمینارەکە نێزیکەی هەشت دەمژمێری خایاند، بە پێشکێشکردنی سەمینار و وتووێژکردنی چڕوپڕ و فراوان لەسەری، کە بەشداران بەوپەڕی سەربەستییەوە بیروڕای خۆیان دەردەبڕی وئەوانی دیی وەرامیان دەدانەوە، بە جۆرێک کە سەمینارەکە تەواو بوو،یەکێک گوتی"بەڕاستیی ئەم سەمینارەشەرەشەقێکی زانستانە بوو".

سەمینارێکی دیکە لە ستۆکهۆلم لە ۱۹۸۵/٥/۱۱ دا لەژێر سەرنێوی "دۆزی ناسیۆنالی کورد"ئۆتۆنۆمیی، یان کوردستانێکی سەربەخۆ ،یان بڕیاری چارەنووس لە ئازادیدا و بۆ ئازادیی".ژمارەیەکی زۆر کورد بەشدارییان تێدا کرد و بەوە سۆکسە لایەنگرێکی زۆری پەیدا کرد.

سەمیناریکی دیکەشم هەر بە بانگێشتی سۆکە بەڕێوەچوو، لەژێر سەرنێوی "پێوەنداریتیی کوردیی،کورد کێ یە و کوردبوون مانای چی؟"ئەم سەمینارە لە کۆپنهاگن لە ۱۹۸٥/۱۲/۲۷ دا گیرا.گەلێک کورد لە وڵاتەکانی ئەسکەندنیاڤیا و بەریتانیا و ئەلمانیاوە هاتبوون.لەم سەمینارەدا بۆ یەکەمجار باسی ناسنامەی کوردیم کرد. ئەمەش لەکاتێکدا بوو،کە کوردۆ هەستی کردبوو، گومانم پەیداکردووە لێی، لەم سەمینارەدا بەشدار نەبوو،بە بیانووی نەخۆشییەوە.لیرەدا دەبی بێژم هاوبیرانی سۆکسە سەلاح کەرکووکیی،ئومەر کەرکووکیی و بورهانی مام تۆفیق و جەلال بارزانیی و ئەحمەد نەقیب زۆر خزمەتی سۆکسەیان کرد.

ئەم سەمینارانە،هەموو بە شێوەی نامیلکە بە یارمەتیی پارەی من چاپکران و لەسەرم دەنووسین "بڵاوکراوەی سۆکسە"کە هیچ رەنج و پارەیەکی سۆکسەی تێدانەبوو. ئەمەش رێزێکی دیکەی بۆ سۆکسە پەیدا کرد.لە کۆتایی ساڵی ۱۹۸٥ دا نێزیکەی ٦۰۰ کەس ئەندام و لایەنگری سۆکسەبوون.دۆستەکانی سۆکسە لە نێو کورد و ئەوروپاییەکاندا هەتا دەهات زۆرتر دەبوون.چەند ژمارەیەک کاتنامەی "کوردستان ئینفۆرماسیۆن"مان دەرکرد بۆیان،کە سۆکسە یان، وەک رێکخراوێکی زانستیی و کولتووریی دا بە ناساندن.

ئەم چالاکییانە، ترس و لەرزێکی زۆری خستە دڵی مەلاکانی ئێران و سەرکردەکانی پارتی و یەکێتیی ،کە لەلایەکەوە بووبوونە لایەنگری بەئس و خومەینی و،لە لایەکی دیکەوە،لە یەکدییان دەکوشت،بەڵام بە هەموو لایەکیان (پارتی و یەکێتیی و هەموو ئەوانەی دیی کە خەریکی کورد کوردێنە بوون)سوێندیان بە مارکس و لینین دەخوارد بۆ لەنێوبردنی سۆکسە.وەک لەدواییدا زانیم،پێوەندییان کردبوو بە حەمەی مستەفاوە،و داوایانکردبوو لێی کە سۆکسە نابێ بمێنێ،یان بەو شێوەیە بمێنێ کە هەیە،بەرامبەر بە هێندەک گفت و بەڵێن،بێجگە لەمەش هەڕەشەشیان کردبوو لێی. حەمەی مستەفاش کە کۆنە جەلالیی بوو،بە هەموو جۆرێک هەوڵی دەدا من لە سۆکسە دووربخاتەوە،تەنانەت ئەگەر ئەوەش ببێتە لاوازبوون، یان نەمانی سۆکسە،تاکو دڵی ئەو لایەنانە رازی بکا.

ئەز، بە هۆی هێندەک کردەوەی کوردۆ ئەلییەوە،وەک ئەوەی گۆڤاری **"خوێندکاری کورد"**ی ماوەیەکی درێژ وەستاندبوو،بە بیانووی ئەوەوە کە نەخۆشە و ناتوانێ بابەتەکان تایپ بکا،لە کاتێکدا کە سەفەری ئەم لاو ئەولای دەکرد و،نەخۆشیش ناتوانێ سەفەر بکا،کەمێک گومانم بەرامبەر کوردۆ لا دروست بوو بوو،بەڵام ئەو کارەیم بە تەمەڵیی دەدایە قەڵەم،نەک ئەوەی لەسەر فەرمانی **حەمەی مستەفا** ،نایەوێ ئەو وتارانەی کە دژ بە رژێمی ئێران و یەکێتیی و پارتین بڵاوبکاتەوە ،وەک لە دواییدا بۆم دەرکەوت،لەبەرئەوە،هەتا ئەو کاتەش هەر بە هاوبیری خۆمم دەزانی و زۆر یارمەتیم دەدا،تەنانەت کە تکای کرد لێم رێبدەم پێی سەمیناری" کوردستان و شۆڕشەکەی" لە ئەلمانییەوە بکاتە کوردیی کە ئەوە بەرهەمی ساڵی ١٩٧١ م بوو، لە ١٩٧٢ دا وەک بڵاوکراوەی نوکسە دەرچووبوو،رێم دا پێی و لە وەرگێڕاندا یارمەتییەکی زۆرم دا.لەسەر داخوازیی خۆی،پێشگۆتنێکم نووسی بۆی کە وەک هاوبیر نێوم برد،چاویشم لەوە پۆشی کە لە دووتوێی وەرگێڕانەکەیدا، هەژاری موکریانی چڵکاوخۆری بنەماڵانی بە "مامۆستا"هەژار دابووە قەڵەم.رۆژێکیان تەلەفونیکرد بۆم و گوتی، برادەرەکان دەڵێن پێویستە کۆنگرەیەکی سۆکسە بگیرێ.گوتم ئەوە کاری خۆتان و بڕیاری خۆتانە.گوتی بەڵام دەبێ لە بەرلین بگیرێ،گوتم لە ساڵی ١٩٨٤ دا لە بەرلین گیرا، با ئەمجارە لە ڤیەننا بێ.تۆ خۆت لەوێیت. گوتی لە بەرلین باشترە.گوتم بۆچی؟گوتی:چۆنکە تۆ لە بەرلینیت، خەڵکەکە بە خۆشی تۆوە دێن.گوتم کاک کوردۆ،ئەز ئەندامی سۆکسە نیم. تۆیش ماوەیەکە "خوێندکاری کورد"ت دەرنەکردووە و دەڵێیت نەخۆشیت.نەخۆش چۆن کۆنگرەی پێدەبرێ بەڕێوە؟گوتی ئێستە تەندروستیم باشتربووە و پاش کۆنگرە"خوێندکاری کورد"دەردەچێتەوە.زۆر پاڕایەوە لێم،گوتم باشە لە بەرلین بیگرە،بەڵام ئەز بەشداریی ناکەم تێیدا. گوتی باوەڕبکە ئەگەر لە بەرلین نەگیرێ سەرکەوتوو نابێ و ئاوڕووچوونێک دەبێ بۆی.

لێرەدا دەبێ ئەوەش باس بکەم کە پێش بەستنی کۆنگرەکە لە بەرلین، هێندەک شت روویان دا، گومانی منیان بەرامبەر حەمەی مستەفا و کوردۆ ئەلیی، قووڵتر کردەوە:

١ـ کێشەی هاوبیر جەوادی مەلا وەک پێشمەرگەی پاسۆک لە کوردستان و هەوڵدانی حەمەی مستەفا بۆ لەناوبردنی.

هاوبیر جەوادی مەلا ـ وەک لەمەوبەر باسمکرد ـ لە ساڵی ١٩٧٠ دا لە بەرلینەوە و بە رێی لوبناندا بە دزییەوە چوو بۆ سووریا و لەوێ لکێکی "یەکێتیی

نەتەوەییی خوێندکارانی کورد لە سووریا و لوبنان" ی دامەزراند ،کاتنامەیەکی بە کوردیی بە نێوی "هیشیاریی" یەوە دەرکرد و لکێکی کاژیکی لە ڕۆژاوای کوردستان دامەزراند. لە ساڵی ١٩٧٢ دا چوو بۆ باشووری کوردستان و هاوبیرانی کاژیکی دیبوو، پاش تەواوکردنی خزمەتی سەربازیی لە لەشکری سووریادا،لە مانگی مایس، یان حوزەیرانی ١٩٨١ دا بوو ڕۆژێکیان تەلەفۆنیکرد بۆم و گوتم لە کوێوە تەلەفۆن دەکەی گوتی: لە بەرلینەوە. بەڵام لەبەرئەوەی بێ ڤیزە هاتبوو بۆ بەرلینی ڕۆژاوا وەرنەگیراو ڕەوانەکرا بۆ ئەردەن. پاشان چوو بۆ نەمسا. ئەوجا نامەیەکی نووسی بۆم کە دەیەوێ بچێتە کوردستان و ببێ بە پێشمەرگەی پاسۆک. من ئامۆژگاریم کرد کە نەچێ.بۆم نووسی پەژیوان دەبیتەوە. بە قسەی منی نەکرد و چوو.چۆنکە خزمەتی سەربازیی کردبوو پێشمەرگەیەتیی بەلاوە ئاسان بوو.لەبەرئەوەی باسی سەربەخۆییی کوردستان و دژ بە داگیرکەران و ڕەخنەی لە سیاسەتی پاسۆک و پارتی و بە تایبەتی یەکێتیی، دەگرت،حەمەی مستەفا کەینوبەینێکی ڕێکخست بۆ کوشتنی،ئاراس وەلی(کە ئێستە لە سوێد دەژی)لەگەڵ خوشکەزایەکی جەلالی حاجی حسەین کە نێوی نیازە،حەمەی مستەفا هانی دابوون بۆ کوشتنی جەواد،بەڵام جەواد هاتە دەست وپیلانەکە سەری نەگرت بۆیان و ئەوجا جەواد بە زەحمەتێکی زۆر لە ڕێی چیای هەکاریی و شاری وانەوە خۆی گەیاندبووە ئەستەمبووڵ و لەوێ پەساپۆرتێکی کڕی بوو و پێی هاتبووە لەندەن و لەوی بوو بە پەنابەر. کاک جەواد لەو کاتەوە لە لەندەن دەژی و گەلێک خزمەتی کێشەی کوردی کردووە،وەک دامەزراندنی "کۆنگرەی نیشتمانییی کوردستان"١٩٨٥ و " کۆمەڵەی ڕۆژاوای کوردستان" و بردنی کێشەی ئەنفالکردنی هەشت هەزار بارزانییەکە بۆ لیژنەی ئاسایشی کۆمەڵەی نەتەوە یەکگرتووەکان،کە هەر لەوەوە بوو کۆمەڵەی نەتەوە یەکگرتووەکان و، ئەمریکا بە تایبەتیی، سەرنجیان بەرەو مەترسیی سەددام کەوتە پێشچاو. کاک جەواد یەکەمین کەس بوو کە بیری لە دامەزراندنی پارلەمانی کوردستان کردەوە لەدەرەوەی وڵات،چەندساڵێک دوای ئەوە، پێ کێ کێ هاتە سەر ئەو بیروبۆچوونەی کاک جەواد. کاک جەواد چەند کۆنگرەی بەست بۆ هەموو حیزب و کۆمەڵ و ڕێباز و کەسایەتییەکانی کورد و کوردستان بە نیازی کۆکردنەوەییان لەژێر سەیوانێکی نیشتمانیدا.

٢ـ بوختان کردن بە ئەحمەد نەقیب و هەوڵدان بۆ لەکەدارکردنی نێوونێوبانگی بەناڕەوا وەک خۆشخزمەتییەک بۆ ڕژێمی ئێران. لەمەو پێش باسی هەڵوێستی شێخ ئەحمەد نەقیبم کرد بەرامبەر کوردۆ ئەلیی لە کۆنگرەی میونشن دا،بەڵام

بابزانین، پێزانین و مەردایەتیی و سوپاسبزێریی و راستبێژیی کوردۆ ئەلیی بەرانبەر شێخ ئەحمەد چۆن بوو؟

پاش هاتنەسەرکاری خومەینی،"خوێندکارانی سەر بەهێڵی ئیمام" لە ١٩٧٩/١١/٤ دا،گەمارۆی سەفارەتخانەی ئەمریکایان دا لە تاران و ٥٢ کەسیان لە کارمەندانی سەفارەتەکەیان ٤٤٤ رۆژ بە بارمتەگرت.ئەم کارەش بە پیرۆزبایی و پشتگیریی راستەوخۆی خومەینی بوو.بارمتەگرەکان دەستیانگرت بەسەر بەلگەنامەکانی سەفارەتخانەدا، کە هێندەک لەو بەلگەنامانە بەشێوەی پەرتۆک،بەلگەنامە بنەڕەتییەکە بە ئینگلیزیی و، وەرگێرانەکەشی بە فارسیی پێکەوە بلاوکرانەوە.چەند بەرگێکی لەبارەی کوردستانەوەیە.لە یەکێک لەو بەڵگەنامانەدا نووسراوە کە پاش ئاشبەتاڵ، ئەحمەد نەقیب کە لە خێزانێکی ناسراوی کوردە چووەتە سەفارەت و داوای کردووە کە ئەمریکا فریای کورد بکەوێ،چۆنکە کورد لە بارودۆخێکی خراپ دایە. کاربەدەستی سەفارەت ویستویەتی شێخ ئەحمەد بە پارە بکەوێتە خزمەتی سەفارەت. شێخ ئەحمەدیش پێیگوتووە کە ئەو بە پارە کارناکا،بەلام ئەگەر ئەمریکاییەکان رازی بن یارمەتیی کورد بدەن،ئەو ئامادەیە خۆبەخشانە هاریکارییان بکا.(ئەمەش لە بەلگەنامەی سەفارەتی ئەمریکادا بە زەقیی تۆمارکراوە).

جا ئێستە بابێین و لەم هەلوێستە مەردانەیەی کاک ئەحمەد بکۆلینەوە،کە داوای لە ئەمریکا کردووە کورد لەو تەنگانەیەی پاش ئاشبەتاڵ رزگار بکا. ئەمریکاییەکان ویستوویانە شێخ ئەحمەد بە پارە بکڕن،ئەو گوتوویەتی بە پارە کارناکا،بەلکو ئەگەر خزمەتی کورد بکەن،ئەو بە خۆڕایی هاوکارییان دەکا.شێخ ئەحمەد کە هات بۆ ئەلمانیا و لە میونشن نیشتەجێ بوو،خۆی ئەمەی بۆ من گێڕایەوە کە هێشتا رژێمی شا نەڕووخابوو. کە رژێمی شا رووخا و پاسۆک دامەزراو، کاروباری پاسۆک کەوتە دەست محەمەد مستەفا،فەرمانی دابوو بە کوردۆ کە دەبێ ئەحمەد نەقیب لە سۆکسە دەربکرێ،چۆنکە ئێران رازی نییە بەوە،کوردۆ پێیگوتبوو شێخ ئەحمەد برادەری جەمال نەبەزە،ناتوانین دەریبکەین. کوردۆ لە نێو خەڵکەکەدا گوتبووی ئەحمەد نەقیب پیاوی ئەمریکایە.کەچی هیچ شەرمی نەدەکرد لەماڵی ئەحمەد نەقیب نانی دەخوارد.لە کاتێکدا کە ئەحمەد نەقیب هەتا مرد سەربەرزانە بەڕەنجی شانی خۆی ژیا،لەڕێی کاری فیتەرێتی و خەریکبوونی بە کشتوکاڵ و بەرهەمهینانی برشتی دەخڵ و دان و باخدارییەوە،کوردۆ پەنای بردەبەر پارتی و یەکێتیی و سەری شۆڕکردەوە بۆیان، وەک لە شوێنێکی دیکەدا باسی دەکەم.

٣- بانگێشتکردنی حەمەی ئەزیز(حەمەی ئەزەدۆم) بۆ کۆنگرەکە،ئەگەرچی زۆربەی زۆری ئەندامانی کۆمیتەی بەڕێوەبەرایەتیی کە لە رابووردووی حەمەی ئەزیز ئاگاداربوون،دژی ئەوەبوون حەمەی ئەزیز لە کۆنگرەدا بەشداربێ.کە لە کوردۆم پرسی بۆچی کاکە حەمەت بانگێشت کردووە بۆ کۆنگرە؟ ئەو خوێندکار نییە و گەلیک لەوانەی کە لە کوردستانەوە دەیناسن،رازی نین بەوەی ئەو بێتە کۆنگرەکە.گوتی "بەڕاستیی کاک حەمە منی منەتبار کردووە. مانگی ٢٠٠ مارک دەنێرێ بۆم. "گوتم زۆر سەیرە، هاوینی ساڵی ١٩٧٧ وەزارەتی نێوخۆی ئەلمانیا کۆنفرانسێکی گەورەی لە دۆرتموند بەست بەبۆنەی هاتنی هەزاران پەنابەری کورد، کە بە هۆی ئاشبەتاڵەوە رایانکردبووە ئێران و منیان وەک شارەزای کاروباری کوردستان بانگێشتکرد بۆ ئەوەی سەمیناریک بکەم بۆیان بە کوردییش و بە ئەڵمانییش، تا کوردەکان شارەزای ژیان و هەڵسوکەت بین لە ئەلمانیا و ئەلمانەکانیش لە کێشەی کورد بگەن. بە بۆنەی ئەو سەمینارەوە،کاک حەمەی ئەزیز کەئەویش دووساڵ بوو،بێ ئاگادارییی من وەک پەنابەر لە دۆرتمۆند دەژیا، بۆیەکەمجار دیم و ناسیم و لە قسەکردندا لەگەڵی دەیگوت باری ئابووریی زۆر خراپە و ،منیش ئەوکاتە بەباشیی نەمدەناسی، پارەیەکم دایە وەک یارمەتیی. تا دوایی هاوبیر ئومەر کەرکووکیی کە کاتی خۆی پێشمەرگە بووە و کاک حەمەی ئەزیزی دەناسی،باسی کاک حەمەی کرد بۆم کە لە شۆڕشدا پارەی باشی بەدەست بووە و دەسەڵاتی هەبووە و لە مەلا مستەفای بارزانی نێزیک بووە.بە کوردۆم گوت کە ئەو وا هەژار بووبێ،چۆن ئەو پارەیە دەدا بە تۆ؟ کاک کوردۆ گوتی "دەبێ ئێستە بارودۆخی ژیانی باشتر بووبێ". منیش گوتم لەم ماوەیەدا بۆم دەرکەتووە کە کاک حەمە بە تەواویی لەگەڵ پارتی یە،لەگەڵ ئەوەشدا جارێکیان لە ماربۆرگ گوتی کە بەتەمایە لەگەڵ تۆ (کوردۆ)حیزبێکی "نەتەوەیی"دروست بکا،ئەی ئەوە چی؟ گوتی ئەوە هەر بیرۆکەیەک بوو.گوتم ئێوە کە کاژێکتان هەبوو،هیچتان پێنەکرا و بە مازووتێشکان، ئێستە دەتانەوێ بە سیچکان هەستنەوە؟.
لەو رۆژانەدا کە کاک محەمەد ئەزیز هاتبوو بۆ بەرلین بۆ کۆبوونەوەکەی سۆکسە،چەندجار تەلەفونیکرد بۆم،رووم نەدایە.دوایی دەرکەوت کە بەڕاستیی پارتییە و سەر بە بنەماڵەی بارزانییە،ئێدی "نەتەوەیی"چی؟
ساڵانێک دوای ئەوە، کاک موحسین دزەیی کە ئەویش کەسێکە بە هۆی ئەوەی سەر بە بنەماڵەی بارزانی یە، گەلێک پلەی ڤەزیریی و سەفیریی و پارەی باشی دەستکەوتووە، بیرەوەرییەکانی خۆی بە ئارەبیی بڵاوکردەوە،کە پاشان بۆیان

کرد بە کوردیی،لەبەرگی سێیەمدا دەڵێ کە لە هاوینی ١٩٧٩ دا چووە بۆ ئەلمانیا، ئەو پارەیەی کە محەمەد ئەزیز لە کوردستان وەک ئامانەت دایانابوو لای،داوێتیەوە بە کاک محەمەد ئەزیز.{محسن دزەیی.آحداث عاصرتها، کوردستان ٢٠١٣،ل ٢٣٧}،لە لاپەرە ٢٢٨ دا دەڵێ، محەمەد ئەزیز لە کوردستان بەرلەوەی بچێ بۆ ئەلمانیا، ئەو پارەیەی لەلای کاک موحسین دانابوو بە ئامانەت کە شتێک لە دە هەزار دۆلار کەمتر بوو.چۆنکە دەیزانی کە گیرفانی وی(موحسین دزەیی)ناگەڕێن.(هەرئەوێ ل ٢٢٨).ئەوجا دەبێ بزانین کە دە هەزار دۆلاری ساڵی ١٩٧٩ چەندبووە و کاک محەمەد ئەزیز ئەو پارەیەی لە کوێ هانیوە.چۆنکە ئەو لە پاییزی ١٩٦٤ ەوە چووەتە نێو شۆرشەوە،خۆ لە نێو شۆرشدا بازرگانیی نەکردووە.

٤ـ هێنانی حەمەی مستەفا بۆ بەرلین بە بانگێشتی کوردۆ،بێ ئەوەی لە لای من باسیکردبێ،لە کاتێکدا کە حەمەی مستەفا ئەندامی سۆکسە نەبوو.ئەمەشی بەبێ پرسی کۆمیتەی بەڕێوەبەرێتیی سۆکسە کردبوو، کە بەڕێز سەلاح کەرکووکی چالاکترین ئەندامی ئەو کۆمیتەیە بوو.

حەمەی مستەفا ،وەک دوایی زانیم،چەند ڕۆژێک بەرلەوەی کۆنگرە دەستپێبکا هاتبوو بۆ بەرلینی ڕۆژاوا. پارتییەکان لە تاران پەساپۆرتی ئێرانیی و ڤیزەی ئەلمانیای ڕۆژهەڵات و سوێدیان بۆ وەرگرتبوو.ڕۆژێکیان تەلەفونێک کرا بۆم ،کە هەلمگرت گوتی ئەز محەمەد مستەفا(ئازاد)م و،زۆر دەمێکە هیوای ئەوە دەخوازم چاوێکم پێت بکەوێ.سەرم سوڕما،وامزانی لە تارانەوە تەلەفۆن دەکا بۆم. گوتم لەدوورەوە تەلەفۆن دەکەیت؟گوتی : " نا، ئەز محەمەد مستەفا(ئازادم)م و وام لە بەرلینی ڕۆژاوا و، زۆردەمیکە هیوای ئەوە دەخوازم چاوم پێت بکەوێ". ڕێکەوتین کە بۆ سبەینێ لە چایخانەیەکی نێزیک کودام چاومان بەیەک بکەوێ. ئەز تا ئەوکاتە نە محەمەد مستەفام دیبوو،نە دووربەدووریش پێوەندیی و ناسیاوەتیم هەبوو لەگەڵی.هەر بە هۆی کوردۆوە دەمزانی کە بووە بە سکرتێری گشتیی پاسۆک،بەڵام نەمدەزانی کە کوردۆ لەلایەن محەمەد مستەفاوە کراوە بە نوێنەری پاسۆک لە ئەوروپا.لە قسەکردندا لەگەڵ محەمەد مستەفا لێم پرسی، چۆنە لەم کاتەدا هاتووە بۆ بەرلین،گوتی "کاک کوردۆ منی وەک میوان و سکرتێری گشتیی پاسۆک بانگێشتکردووە بۆ کۆنگرەی سۆکسە".گوتم "بە چ پەساپۆرت و ڤیزەیەک هاتوویت؟گوتی " بە پەساپۆرتی ئێران و ڤیزەی ئەلمانیای ڕۆژهەڵات و، لە بەرلینی ڕۆژهەڵاتەوە بە دیوارەکەدا هاتووەتە ئەمدیو".ئەوجا گوتی:" ماڵی کاک کوردۆ ئاوابێ کە

کۆنگرەکەی هێنایە ئێرە،چۆنکە ڤیزەی ئەمسام بەهیچ جۆرێک دەستنەکەوت".
بەمەدا زانیم بۆچی کوردۆ کۆنگرەی هێنایە بەرلین.لە قسەکردندا لەگەڵی،گوتی"کاروباری پاسۆک باش بەرێوە ناچێ.کاک جەلالی حاجی حسین کەلۆش و کاک فەرهاد ئەبدولقادر دژ بە پاسۆکن و، خراپەکاریی دەکەن،بەلام هیچیان لەدەست نایەت،هەر ئێمە (مەبەستی خۆی و ئەوانەی لە گەڵین:ج.ن)دەیبەینەوە".گوتی، لە کوردستان باری ئابوورییان زۆر خراپە،یارمەتیی لە پارتی وەردەگرن و،گوتی "پارتییەکان زۆر منەت دەکەن بەسەرماندا و دەڵێن"ئێمە(واتە پارتییەکان :ج.ن)جاشەتیی ئێران دەکەین بۆ ئێوە.پارە لە ئێران وەردەگرین دەیدەین بە ئێوە". هەروەها گوتی: "پارتی و حیزبەکانی دیکە،ئێمە(واتە پاسۆک:ج.ن)بە سپڵی لاورگ دەزانن و،هەوڵی نەهێشتنمان دەدەن.ئێمەش پێیان دەڵێین ،ئامادەین لە پێناوی یەکێتیی ریزەکانی کورد دا خۆمان هەڵوەشێنییەوە". گوتم:"جا ئەو قسەیەت بەڕاستە؟" گوتی:ئا. ئێستەش بۆیە هاتووم بە ئاشکرا بە هاوبیرانی پاسۆک و سۆکسە بڵێم کە ئێمە دەبێ تا خۆ هەڵوەشاندنەوە و خۆتواندنەوە ئامادەی خۆبەختکردن بین". گوتم:گوێ بگرە، ئەز باسی پاسۆک ناکەم. هەرچەندە تۆ خۆت زۆر باش دەزانیت کە تۆ دامەزرێنەری پاسۆک نەبوویت ،ئەز نێوی پاسۆکم پێشنیاز کرد، بە شایەتیی کاک فەرهاد ئەبدولقادر و مامۆستا شێرزاد فاتیح، تۆیش، بەرێکەوت بوویتە سکرتێری پاسۆک..." لەمەدا قسەکەی بەمن بری و گوتی:"ئامادەم جێگەکەی خۆم بدەم بە تۆ.." بە پێکەنینەوە گوتم:"زۆر سوپاس بۆ ئەو خۆبەخشییە. بەلام ئەگەر ئەو جێیەم بویستایە، تۆ ئەو نێو و جێگەیەت نەدەبوو. ئەز حیزبایەتیی ناکەم.بەلام دۆستانە پێت دەڵێم.دەست نەخەیتە کاروباری سۆکسەوە.سۆکسە بە زەحمەتێکی زۆر گەیشتووەتە ئەم رادەیەی کە نێویک و رێزێکی زۆری دەستکەوتووە، تۆیش مافی خۆتێهەڵقورتانت نییە لەم کارەدا. چارەنووسی سۆکسە بەدەست ئەو خوێندکارانەیە کە ئەندام و لایەنگری سۆکسەن".

ئەوجا گەلێک پەسنی خۆی دا و لە نێو ئەو پەسنانەدا گوتی،کە ئەو وەک لێنین وایە،ئەگەر لەگەڵ پێنج کەس بێ،جارێ لەگەڵ سیانیان دەبێ دژ بە دوانیان،تا ئەو دووانە لادەچن.ئەوجا لەگەڵ دوانیان دەبێ دژ بە یەکێکیان. کە ئەو یەکەش لاچوو، دەمێنێتەوە خۆی و دووان. ئەوجا لەگەڵ یەکێکیان دەبێ دژ بە یەکەکەی دیی.کە ئەو یەکەی دیی نەما،و هەر یەکێک ما،ئەوجا بە ئاسانیی ئەویش لەنێودەبا".گوتم:بەڕاستیی،ئەگەر ئەمە کاروکردەوەت بێ، ئەوە

گوناهبارییەکی گەورەیە". گوتی:" تۆ بە برا گەورەی خۆم دەزانم، هەرچییەک بڵێیت پێم، لەسەر سەرم". ئەوجا گوتم ئەو قسەیەش لە ستالین دەگێڕنەوە، نەک لە لێنین . کەسیش نازانێ راستە،یان هەڵبەستراوە.
پاش ئەوە، باسی هاوبیر جەوادی مەلای کرد،گوتم"هاوبیر جەواد مرۆڤێکی نیشتمانپەروەر و دڵسۆژ و خەباتکەرە. کاتی خۆی پێمگوت مەچۆ بۆ کوردستان و مەبە بە پێشمەرگە لەوێ. چۆنکە تۆ لەوێ هەڵناکەیت.ئەمانە کوردایەتیی ناکەن،حیزبحیزبێنە دەکەن،دوایی ناچاردەبی وازبهێنی لێیان." هاوبیر جەواد بە قسەی منی نەکردو گوتی،جا ئەگەر ئێستا بۆ کورد نەمرم ئەی کەینێ بمرم؟". هات بۆ لای ئێوە،ئێوەش هەوڵی لە نێوبردنیتان دا." گوتی:ئەمە راست نییە.گوتم تا ئێوارە بەڵگە بهێنیتەوە باوەڕ بە قسەکانت ناکەم".
ئەوجا باسی گەلێک کەسی کرد، لەوانە ئاری کوڕی شێخ محەمەد هەرسین و گەلێک شتی قێزەونی لە ئاری و براکەی و ناکۆکیی نێوانیان گێڕایەوە،کە گوایە ئەو (محەمەد مستەفا)هەوڵی ئاشتبوونەوەی داون.گوتم" ئامادەنیم باسی شتی تایبەتیی کەس ببیستم".سەیرە،محەمەد مستەفا ئەو قسانەی دەکرد، کەچی ئاری جارێکیان نامەیەکی ناردبوو بۆم، نووسیبووی کە ئەو (ئاری) مامۆستایەتیی هەر لە کاک محەمەد مستەفا(ئازاد)ەوە دیوە..".بێجگە لەوەش،کۆبوونەوەکانی پاسۆک لە کەرەج بە زۆریی لە ماڵی گەلاوێژخانی بێوەژنی شێخ محەمەدی هەرسین بووە.
ئازاد لەو دانیشتنەدا زۆر هەوڵی دا بەرتیلی پەسندان بدا پێم،گوتی :"هەر لەبەرخاتری پیرۆزیی تۆ، نێوی منداڵەکەم ناوە " نەبەز"،چۆنکە تۆ یەکەمین کوردیت کە ئەو ناوە جوانەت بە خۆت رەوا بینیوە".
محەمەد مستەفا گوتی"لە کوردستان زۆر گلەیی لێدەکەن کەوا جەمال نەبەز بە بانگێشتی سۆکسە سەمینار دەکا و رەخنەی توندوتێژ لە حیزبە کوردییەکان و رژێمی ئێران و سووریا دەگرێ و ئەوانیش (پاسۆک)بێ دەنگن،" گوتم بۆ سەمینارەکانم پێویستم بە بانگێشتی هیچ لایەنێک نییە،سۆکسە پێویستی بە منە،نەک بە پێچەوانەوە.ئەگەر ئەوەم بەبانگێشتی سۆکسە نەکردایە،سۆکسە چوار کەس و لەتێکی لەدەور نەدەبوو. پێیان بڵێ جەمال نەبەز کەسێکی سەربەخۆیە. لە ئەوروپا دەژی و کەس ناتوانێ رێ بگرێ لێی و،لە ئەوروپاش قانوون هەیە و بەرەڵڵایی نییە.هەموو کەسێک مافی ئەوەی هەیە بە ئازادیی بیروڕای خۆی دەربڕێ.گوتی" ئاخر ئەمان تۆڵە لە پاسۆک دەکەنەوە"گوتم" جا تۆیش داخۆیانییەک دەربکە لە دژی من و خۆت رزگار بکە. ئەز هیچ بەوە تووڕە

نابم.دەزانم ئەوە بۆ پاراستنی خۆتە،بەڵام مەبە بە گوێڕایەڵی کەس و دەست مەخەرە کاروباری سۆکسەوە". ڕۆژێک پێش کۆنگرەکە،بە یارمەتیی کوردۆ کۆبوونەوەیەکی کردبوو لەگەڵ ئەوانەی سەر بە پاسۆک بوون،کە ئەوانیش لە سۆکسەدا ئەندام بوون. هێندەک تۆمەتی زۆر ناشرین و بێرەوشتانەی خستبووە پاڵیان و ،پێشیگوتبوون کە ئێوە(واتە خوێندکارانی سەر بە سۆکسە و لایەنگرانی پاسۆک:ج.ن)دەبێ لە کوردستان هەرچیەکم گوت، ئێوە لێرە وەک ئەشکەوت دەنگەکەی بستێننەوە". واتە،ئێوە هیچ جۆرە بیروڕا و بۆچوونێکی دیکەتان نەبێ.تەواو فاشیستانە..

بۆ ئەو ڕۆژەی کۆنگرە بەسترا، کوردێکی بە ژمارە زۆر هاتنە بەرلینی ڕۆژاوا.لەو برادەرانەی کە لە لای من میوان بوون کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک جەمالی زاوای و خێزانەکانیان.بەڵام ئەوان زۆر نەمانەوە لام،گوتیان،هەر بۆ بینینی من هاتوون و دەچن بۆ شارێکی دیی.لای ئێوارێ میوانانی دیکەش، بروسکە ئیبراهیم و بەختیار ئیبراهیم و کەریمی کاکە ئەوڵای کەرکووکیی و جەلالی حاجی حسەین کەلۆش و ئەحمەد نەقیب هاتن ئەوجا کوردۆ هات و پێمگوت کە ئەز نایەم بۆ کۆنگرەکە، گوتی بۆچی،گوتم ئەز ئەندامی سۆکسە و ئەندامی پاسۆک نیم و،خۆشت دەزانیت کە حەزم نەدەکرد ئەم کۆبوونەوەیە بخەیتە ئێرە و، لەمەودواشەوە دەبێ خۆت باری هەموو کارەکانی خۆت بگریتە ئەستۆ. ئەز پشتگیریی تۆم کرد لەبەرخزمەتی کێشەی ئەم کوردە دەربەدەرانە،نەک لەبەرخاتری تۆ. تۆ بەڵێنت دا کە سۆکسە لە حیزبحیزبێنە دوور بخەیتەوە،بەڵام ڕاست نەبوویت لە گەڵم." کاک کوردۆ زۆر هەوڵیدا کە بچم بۆ کۆبوونەوەکە کە نێوی نابوو "کۆنگرە"نەچووم. کاک ئەحمەد نەقیب و بروسکە ئیبراهیمیش نەچوون بۆ کۆبوونەوەکە.

بۆ ڕۆژی دوایی کوردۆ هات بۆ لام و گوتی بە بۆنەی هاتنی کاک جەلالی حاجی حسەینەوە،واجوانە دانیشتنێک بکرێ لەگەڵی،کە تۆ(واتە ئەز جەمال)و خۆی(کوردۆ) و کاک جەلال و کاک محەمەد مستەفا، ئامادەبین،هەرچوارمان.گوتم بۆچی؟ گوتی کاک جەلال و محەمەد مستەفا قسەیان هەیە و دەیانەوێ بیکەن.گوتم فەرموو با بیکەن و، زۆرباشە،چۆنکە ئەوانەی هاتوون بۆ کۆنگرە هێشتا نەڕۆیشتوونەتەوە،با هەموویان گوێیان لێی بێ.کوردو گوتی،"بۆخاتری خوا ئابڕوومان دەچێ"،گوتم " بۆچی ئابرووت دەچێ؟" گوتی" دوور نییە کاک جەلال قسەی زۆر ڕەق بە کاک محەمەد مستەفا بڵێ،لەبەرئەوە تکات لێدەکەم،با هەر چوارمان بین و کەسی دیی گوێی لێنەبێ". پاش پاڕانەوەیەکی

زۆری کوردۆ رازی بووم. بێجگەلەوەش بە چاکم زانی کە بزانم ناکۆکییی نێوان ئەمانە چییە!. لەماڵی هاوبیرێک دانیشتین کە ژوورێکی دا پێمان بۆ قسەکردن لەگەڵ یەک .

لەو دانیشتنەدا کاک جەلال قسەی وای بە محەمەد مستەفا گوت،ئەگەر بەخۆی بگرتایە دەبوو بگریایە،دەمی بوو بوو بەتەڵەی تەقیو. کوردۆ ئەلیش دەمی نەکرایەوە،بەڵام لە چاوەکانیدا دیاربوو کە بەلای محەمەد مستەفادا دادەشکێنێ،ئەگەرچی نەیدەوێرا بڵێ لەل. ئەو هاوبیرەی لە ماڵەکەیدا کۆبووبووینەوە،بەبێ ئاگادارییی من، دەزگەیەکی دەنگوەرگری لە ژوورەکەدا قایم کردبوو،هەموو قسەکانی تۆمار کردبوو. کە ئەوەی گێڕایەوە بۆم ،تکامکردلێی کە بەهیچ جۆرێک بۆ خەڵکی لێنەدا.ئەمەش بەزمی کوردۆ ئەلیی و حەمەی مستەفا.

هەر بۆ سبەینێ محەمەد مستەفا(ئازاد) بلافۆکێکی بە نێوی کۆنفرانسی کانوونی دووەمی سۆکسەوە دەرکرد،تێیدا نووسیبووی کە سۆکسە دەبێ پشتگیرییی بەرەی سۆسیالیزم بکا بەسەرکردەیەتیی سۆڤێت،کە ئەو بە "مەنزوومەی ئیشتراکیی" نێوی بردبوو.هەروەها نووسیبووی " لە پێناوی رێکەوتندا لەگەڵ بەرەی حیزبەکانی دیکەی کوردستان،دەبێ سۆکسە ئامادەیی خۆهەڵوەشاندنەوە(خۆتواندنەوە)ی هەبێ و، پێویستە بە هەموو جۆرێک جەمال نەبەز لە پاسۆک و سۆکسە دووربخرێتەوە. "ئەمەش ئەنجامی ئەو رێکەوتنە نهێنییە بووکە لەنێوان کوردۆ و ئازاد دا بەسترابوو بۆ نەهێشتنی سۆکسە.کە ئەمەش هەر ئەوە دەگەیەنێ محەمەد مستەفا خۆی بەخاوەنی سۆکسە دەزانی و فەرمانی بە کوردۆ ئەلیی دا کە گوێڕایەڵی بوو،بێ ئەوەی هیچ کامێکیان پووشێکییان بۆ سۆکسە هەڵگرتبێ.دوورخستنەوەی منیش گوایە لە پاسۆک و سۆکسە،ناماقوڵیی و قسەیەکی گەوجانە بوو.چۆنکە ئەز نە ئەندامی سۆکسەبووم و نە ئەندامی پاسۆک.ئەوان بوون کە هانایان دەهێنا بۆمن و پێویستییان بە یارمەتیی من بوو،ئەز هیچ پێویستییەکم بەوان نەبوو. شتەکانیش وەک رۆژی رۆن دیاربوون و دیارن. شایەنی باسە، حەمەی مستەفا لە مانگی تەمووزی ١٩٨٦ دا بە نێوی کۆنگرەی پێنجەمی "سۆکسە"ەوە بلاڤۆکێکی نێوخۆیی بڵاوکردەوە کە لەبارەی منەوە(جەمال نەبەز) ئەمەی تێدا بوو:

" کۆنگرە بڕیاری دا کە کاک (جەمال نەبەز)و ئەوانەی خۆیان پێوە هەڵواسیوە،بە هیچ جۆریک لەگەڵ بیروڕای رێکخراوماندا ناگونجێن...بۆیەپەڕکردنیان بوە پیویستییەکی مەوزوعی،هەربۆیە

(سۆكسە)بەرپرسیار نی یە لە هیچ یەکێک لەو نووسینانەی (جەمال نەبەز)".نووسینەکانی منیش هەموو دژ بە کەڵەگاییی پارتی و یەکێتییی و دژ بە داگیرکەرانی کوردستان بوون.

بۆ ڕۆژی دوایی،لەگەڵ هاوبیر ئومەر کەرکووکیی کە ئەندامێکی چالاکی سۆکسە بوو چووینە وێستگەی شەمەندەفەری تسۆZoo بۆ بەرێکردنی میوانەکان کە لەدەرەوەی بەرلینەوە هاتبوون. کوردۆ ئەلی لە وێستگەی تسۆ بوو،گوتم بیروڕات چییە بەرامبەر بەم کردەوانەی محەمەد مستەفا؟ وەرامی کوردۆ ئەمە بوو:" هیچ تاقەتم نەماوە و، ئێدی لەگەڵ سۆکسە کارناکەم".گوتم: تا ئێستە تاقەتت هەبوو،پاڕایتەوە لە من کە ئەم کۆبوونەوەیە لە بەرلین بێ،بێ ئاگادارییکردنی من،محەمەد مستەفا و حەمەی ئەزیزت هێنایە بەرلین.لەباتی ئەوەی ڕێ بدەیت کە کاک جەلال حسەین و کاک محەمەد مستەفا لەبەردەم جەماوەرەکەدا قسە بکەن،قسەکردنەکەت کرد بە قسەی دوو کەس و،لە دانیشتنەکەشدا یەک وشە لە دەمت نەهاتە دەرێ.ئێستەش دەبێژیت: تاقەتت چووە؟لەگەل ئەوەشدا تۆ مرۆڤێکی ئازادیت دەتوانیت دەست هەڵگریت،بەڵام دەبێ بلاڤۆکێک دەربکەیت بۆ برادەرانت و رای گشتیی و هەڵوێستی خۆت دەستنیشان بکەیت." گوتی "پێویست نییە"گوتم " زۆر پێویستە.ئەگەر دەترسیت ئەوا دڵنیابە ئەز پشتگیریت دەکەم".لەم وتووێژەدا هاوبیر ئومەر کەرکووکیی لەگەڵمان بوو. ئاگای لەم وتووێژە بوو.

هەر لە وێستگەی شەمەندەفەر،کاک حەکیم کاکە وەیسم چاوپێکەوت،گوتم،ها تۆ دەڵێیت چی؟گوتی،"مێشکی لە کاروەستاوە،ناتوانێ بیر بکاتەوە" گوتم" خوانەکا".ئێستەش شت دەنووسێ و پاکانە بۆ خۆی دەکا. پاش ئەوەی ئەو دەرفەتە هەڵکەوتووەیان لەدەست دا.

پاش گەڕانەوەی کوردۆ ئەلیی بۆ ڤییەننا، پەنای بردە بەر هاوبیری کۆچکردووم جەلال بارزانی و زیمۆ و پێیگوتبوون دەیەوێ دانیشتنێک هەبێ بۆ باسکردنی ئەوەی دەبێ چی بکرێ،تاکو ئەو داخۆیانییەک دەربکا لە بارەی کۆبوونەوەی بەرلینەوە.

بە کاک جەلال بارزانیم گوت،ئەمە دواجارە کە ڕێ بدەم بە کوردۆ کۆبوونەوە لە ڕێی منەوە بکا و درۆ لەسەر درۆ بەکاربهێنێ.کاک جەلال لە هانۆڤەر شوێنێکی بۆ کۆبوونەوەکە ئامادەکرد و ئەمجارە خەڵکێکی کەم هاتبوون،چۆنکە ژمارەیەکی زۆر لە سۆکسە جیابوونەوە.لە کۆبوونەوەکەدا کوردۆ بڕیاری دا داخۆیانییەک دەربکا،بەڵام ئەمجارەش درۆی کرد و دەرینەکرد.

ئەوجا سۆکسەی ئاوەڕووتکراو،مایەوە سەر ئەو چەند کەسەی کە گوێڕایەڵی ئازاد مستەفا بوون. لەوانە پشکۆ ئەمین، شەماڵ ئەزیز، بەختیار شابان و ئومەر تۆفیق - برای شەهید ملازم حەمە شەوقی. ئەم ئومەرە دەستی نیگارکێشیی هەبوو،دڕۆشمەکەی سۆکسەی گۆڕی.لەپاداشی ئەمەدا محەمەد مستەفا بەڵێنی کردنەوەی"پێشانگەی هونەریی" دا پێی. لە ماوەیەکی کەمدا لە چەند کەسێکی کەم بەولاوە جەماوەری جاران بە دەوری سۆکسەوە نەما. بەم جۆرە محەمەد مستەفا وای دەزانی ئامانجی هاتۆتەدیی. ئەوجا چوو بۆ سوێد و مژدەی برد بۆ فەرهادی شاکەلیی و شێرکۆی هەژاری موکریانی،ئەو شێرکۆیەی محەمەد مستەفا بە مامۆستای خۆیی دادەنا. فەرهادی شاکەلیی کە بە نێوی خزمەتی کولتووری کوردەوە ساڵانیک بە ملیۆن کرۆنی لە حکوومەتی سوێد وەردەگرت و کاتی خۆشی لە سووریا جەلال تاڵەبانی وا دەپەرست، دەیویست پانتۆڵەکەی جەلال تالەبانی بەدیاریی بدەنێ.ئەوجا لە پەرستنی مارکس و لینینەوە بوو بە نۆموسلمان و زوو زوو سەری ئێرانی دەدا.لە گۆڤارەکەیدا " مامۆستای کورد" کە بە پارەی حکوومەتی سوێد دەریدەکرد، بە نێوی خواستەمەنییەوە نووسیبووی "جەمال نەبەز خائینە،چۆنکە نە چووەتەوە بۆ کوردستان".بەڵێ نەچووم،لەپێش پاسدارەوە بڕۆم و بکەومە کوشتنی کورد.

فەرهادی شاکەلیی، محەمەد مستەفای گرتە خۆی، بەڵام کە محەمەد مستەفا هەستی بە ئاوەڕووتبوونی خۆی کرد و بۆی دەرکەوت ئەو جەماوەرەی کە بە دەوری سۆکسەوە بوو لە بەرخاتری کەراماتی جەنابی و خۆشەویستیی کوردۆی گوێڕایەڵی نەبوو، دەستی بەهەر دەرگەیەکەوە دەنا،دەریاندەکرد و یەکێتیی و پارتیش پاداشتی کارە سەرنەکەوتووەکەیان نەدایەوە،ئەوجا نامەیەکی نووسی بۆم کە لەم وتارەدا بڵاوی دەکەمەوە.بۆ ئەوەی خوێنەر لە کردەوەی ئەم کابرایە تێبگا و ئەو بلاڤۆکەی کە بە نێوی کۆنگرەی سۆکسەوە دژ بە من دەریکرد بوو لەگەڵ نامەکەی بۆ من بەراورد بکا ،تا بزانێ. ئەوەی ئەم کابرایە بە سۆکسە و پاسۆکی کرد و کاژیکی بە "ماکێکی گلاو" دەدایە قەڵەم،(سەرنجی نامیلکەی "شەهیدی سەرکردە ئازاد مستەفا لە دووتوێی نووسینەکانیدا" کۆکردنەوەی بێستون ئازاد مستەفا،سلێمانی ٢٠١٣،ل ٢٤) چ ئەنجامێکی هەبوو.

ئەز وەرامم نەدایەوە،محەمەد مستەفا نەخۆشییەکی قورسی گرت و لەسەر جێگەی مردن بوو کە بە یارمەتیی فەرهادی شاکەلیی و شێرکۆی هەژار چەند لاپەڕەیەک بە نێوی وییەوە بڵاوبووەوە دژ بە کاژیک. کەچی لەو ماوەیەدا

ئەوانەی پاسۆکیان دەبرد بەڕێوە، تکایان لە مامۆستا ئەحمەد هەردیی کرد بوو کە پاسۆک بگرێتە دەست خۆی.
مامۆستا هەردیی لە تارانەوە تەلەفونیکرد بۆم و، گوتی "شتێکی وا هەیە تۆ دەڵێیت چی؟"گوتم" تۆ مرۆڤێکی ئازادیت و خۆت خاوەنی بڕیاری خۆتیت،بەڵام ئەگەر بیروڕای من دەپرسیت، تۆ سەرپەرشتییان بکەیت لە کەسێکی دیکە باشترە."گوتی" بارودۆخی ئێرە زۆر خراپ بووە". گوتم" لێرەش بەناوی محەمەد مستەفاوە چەند لاپەڕەیەک دەرچووە ئەگەر کرا دەینێرم بۆت. مامۆستا هەردیی ماوەیەک سەرپەرشتییی پاسۆکی کرد.پاش ئەوەی کە نوسینەکەی دژ بە کاژیکی پێگەیشت،داوای لەسەرکردەکانی پاسۆک کرد، بێزاریی خۆیان دژ بەوە دەرببڕن.ئەوان بە مامۆستا هەردییان گوتبوو، "هێندە راوەستە تا لاشەی محەمەد مستەفا دەگاتەوە کوردستان و دەنێژرێت،ئەوجا بەسەرچاو". کە لاشەی محەمەد مستەفاش نێژرا،ئەوان بەڵێنی خۆیان نەبردە سەر. لەبەرئەوە مامۆستا هەردیی وازی هێنا لێیان و،لەوتوویژێکدا لەگەڵ تەلەفیزیۆنی مێدتی ڤی، زۆر بە توندوتیژیی دژی پاسۆک قسەی کرد و بەرگریی بۆ هەڵوێستی من کرد.
کە مامۆستا هەردیی وازی لە سەرپەرشتکارییی پاسۆک هێنا،پاسۆک بە هۆی خزمایەتییی ملازم شوان و ئەبدوڵلا ئاگرینەوە ،کەوتە دەست ئەبدوڵلا ئاگرین و ئەوەبوو ئەویش فرۆشتی بە پارتی،بەرامبەر بە وەرگرتنی هێندەک پلە و پارە لە پارتی و، لە حکوومەتی پارتیداکرا بە ئەندامی سەرکردایەتییی پارتی و پلەی دکتۆراو پرۆفیسۆری پێدرا بەرامبەر بەوەی پاسۆکی کرد بە خۆڵەمێش.
لەو رۆژانەدا کە پاسۆک دەفرۆشرا بە پارتی ،نامەیەک لە ملازم شوانەوەهات بۆم کە باس لە بارودۆخی خراپی خۆیان دەکا.ئەز چۆن وەرامی حەمەی مستەفام نەدایەوە،وەرامی ملازم شوانیشم نەدایەوە،چۆنکە کارەکە بەدەست وان خۆیان بوو ،لەربەئەوە پێویستە جامە ژەهرەکە، وەک مامۆستا هەردیی لە هۆنراوەیەکدا دەبێژێ،بنۆشن.
پاش ماوەیەکی دیی ملازم مەنسووری حەفیدیش، نووسیبووی بۆم کە وازی لە پاسۆک هێناوە، وەرامم دایەوە و نووسیم، ئەو مرۆڤێکی ئازادە و مافی خۆی بەکارهێناوە و هیچ پێوەندییەکی بە منەوە نییە.
پاش توانەوەی داروپەردووەکانی پاسۆکی رووخاو،لەنێو پارتیدا،چەند کەسێکی بە ژمارە کەم لە ئەوروپا ،بە تایبەتیی لە بەرلین، هەر بەنێوی سۆکسەی ئاوەڕووتکراوەوە جاروبار بلاڤۆکێکیان دەردەکرد،بەزۆریی دژ بە من و هاوبیر

بروسکە ئیبراهیم. سۆکسەش بەرەسمی لە ٢٠٠٥/٤/٢٢ دا هەڵوەشایەوە،چۆنکە هیچ بنکەیەکی جەماوەریی نەمابوو.
بەم جۆرە سۆکسەی لیبەڕاڵ و سەربەخۆ کە ئالآهەڵگری بیری ئازادیی و یەکسانیی بوو،جەماوەریکی کوردی شەشسەت کەسیی لەدەور بوو کە هەموو رێزیان دەگرت و بەشانازییەوە دەیانگوت ئەندامی سۆکسەن و بێگانەکانیش بەهۆی ئەو نووسینانەی منەوە کە وەک بڵاوکراوەی" سۆکسە"دەکەوتنە بەردەستیان، زۆر رێزی سۆکسەیان دەگرت، چۆنکە دەیانزانی کە لەسەر بنچینەیەکی زانستانەی ئازادیخوازانەی لیبەڕاڵ دامەزراوە،لەکاتێکدا کۆمەڵە کوردییەکانی دیکە هەموو زورناژەنی رژێمی تیرۆریستی سۆڤێت و پاشکۆکانی بوون، لەبەئەوە، بۆ چارەسەرکردنی هێندەک کێشە پرسیان بە سۆکسە دەکرد و، پشتیان بە بڵاوکراوەکانی سۆکسە دەبەست، بەڵام بەهۆی خراپەی کوردۆ و بازیی حەمەی مستەفاوە کۆتایی هات. پاش نەمانی سۆکسە،کوردۆ پەنای بردە بەر یەکێتیی و پارتی، ئەو یەکێتیی و پارتییەی کە چەند جارێک لە تەلەفیزیۆنی مێدتی ڤی دا،کوردۆ جنێوی بازاڕیانەی پێیان دا بوو، بۆ ئەوەی لە کوردستان کارێکی بدەنێ و لە گوومرگی ترومبێلەکەی خۆش بن{ سەرنج: بە چ پارەیەک ترومبێلی کڕیبوو،ئەوەش بۆ خۆی پرسیارێکە.چۆنکە ئەو بەدەمی خۆی دەیگوت کە محەمەد ئەزیز (حەمەی ئەزە دۆم) مانگی ٢٠٠ مارکی ئەلمانی دەداتێ:ج.ن}
کوردۆ ئامادەیی خۆشی بۆ پارتی دەربڕیبوو کە بەرامبەر بەوە شەش مانگ بە خۆڕایی خزمەتیان بکا، بەڵام پارتی ئامادە نەبوو هیچ خێرێکی پێ بکا. ئەوجا پەنای بردە بەر "یەکێتیی" لە سلێمانی، کە لەو کاتەدا یەکێتیی دژ بە پارتی بوو. یەکێتیی کارێکی بەخشی پێی،بەلام بە مەرجێک دژ بە جەمال نەبەز و کاژیک قسە بکا،ئەویش نەیکردە مەردایەتی{ سەرنج: کورد گوتوویانە:"نەیکردە نامەردیی". بەڵام ئەو" نەیکردە مەردایەتیی" :ج.ن} لە ئۆرگانەکەی یەکێتیی دا "کوردستانی نوێ"لە پاڵ تفونەحلەتکردن لە رابوردووی کاژیکایەتی خۆی، گوتی جەمال نەبەز هەڵیخەڵەتاندووە.ئەمە وەک ئەوەی ئەو کاتێک هاتە نەمسا و پێوەندیی بە ئێمەوە کرد، تەمەنی لە سیی ساڵ تێپەڕنەبووبێ، ئەگەرچی لە هێندەک شوێن دا کە بە پێویستی نازانم باسی بکەم، بە درۆ خۆی بە (٢٥) ساڵ دەدایە قەڵەم.دەبێ ئەو دەم هێندە منداڵ بووبێ، هەڵمخەڵەتاندبێ.راستییەکەی ئەو بوو کە دڵپاکیی و هەستی مرۆڤدۆستیی منی بە پیسترین و نزمترین شێوە دادۆشی، کە ئەوەش وانەیەکی باش بوو بۆم.

بەرێز کامیل ژیر، هەر لە" کوردستانی نوێ" دا وەرامێکی دابووەوە،ئەگەر ناموسی ببوایە، سەری لووتی خۆی ڕەش دەکرد.ئێستەش کە پاش هەڵبژاردنی پارلەمانی هەرێم(لە ٢٠١٣/٩/٢١دا)دەبینین یەکێتیی لە لایەن جەماوەریی کوردستانەوە ئاوەڕووتکرایەوە،بەشێکی هی ئەوەیە یەکێتیی پشتی بەو جۆرە هەلپەرست و کوڕی ڕۆژانەی وەک کوردۆ ئەلیی و هێندەک لە هەلپەرستە بێبارەکانی بەڕێوەبەرانی "کوردستانی نوێ " بەستبوو لە جۆری سالار باسیرە.

تەلەفیزیۆنی NRT (کۆمپانیای نالیا)و ئەبە ئاگرین و ئامانجی هەردوولایان

جارێ با بزانین هۆکاری تەلەفیزیۆنی NRT لەم گوتوبێژە لەگەڵ ئەبە ئاگرین و لەم کاتەدا چییە؟

ماوەیەک بەرلەوەی تەلەڤیزیۆنی NRT بکەوێتە کار،دامەزرێنەرانی ئێن ئارتی چووبونە لای دۆستێکی من و، پێیان گوتبوو،بەتەمان وێستگەیەکی تەلەڤیزیۆنی سەتەلایت دابمەزرێنن و،زۆر سوپاسبزێر و کەیفخۆش دەبن ئەگەر جەمال نەبەز رازی ببێ تەلەڤیزیۆنەکە بە وتووێژێک لەگەڵ وی دەستپێبکا. ئەویش گوتبووی،باشە پێیدەڵێم.کە ئەو دۆستە ئەوەی گێڕایەوە بۆم، گوتم تکایە بپرسە لێیان،بزانە ئەو تەلەڤیزیۆنە سەر بە حیزبێکە،یان سەربەخۆیە. ئەگەر سەر بە حیزبێکە،ئەوا دەبێ ببوورن لێم،لەگەڵ تەلەفیزیۆنی هیچ حیزبێک وتووێژ ناکەم،چۆنکە ئەگەر لەگەڵ تەلەڤیزیۆنی سەربەحیزبێک قسە بکەم،تەلەفیزیۆنێکی سەر بە حیزبێکی دیش دێ بۆ لام و،دەڵێ وەک لەگەڵ ئەوانت کرد،لەگەڵ منیش بیکە.بەڵام ئەگەر ئەوە تەلەڤیزیۆنێکی سەربەخۆیە،تکایە بپرسە بزانە خاوەنەکەی کێ یە،یان کێن و، پارەی ئەو سەتەلایتە لە کوێوە دێ،چۆنکە سەتەلایت پارەیەکی یەکجار زۆری دەوێ. کە دۆستەکەم لەو بارەیەوە پرسیاری کردبوولێیان،گوتبوویان:" تەلەڤیزیۆنەکە سەربەخۆیە و، پارەکەشی هی چەند کەسێکی خێرەومەندە،کە دەیانەوێ خزمەت بکەن". ئەوجا پرسیبووی لێیان: ئەو خێرەومەندانە کێن ؟ پێیان نەگوتبوو.بە دۆستەکەمم گوت، تکایە پێیان بڵێ : کە ئێوە دەڵێن تەلەفیزیۆنەکە سەربەخۆیە و،سەر بە هیچ حیزبێک نییە،دەبێ دڵنیابم لەوەی کە پارەی لە کێ و لە کوێوە دێ،بەدۆستەکەمیان نەگوتبوو،منیش وتووێژم نەکرد لەگەڵیان،چۆنکە دەمویست بزانم ئەو مستەر ئیکس(X)ە خێرەومەندە کێ یە، کە هێندە پارەی هەیە،بەشێکی لێدەڕژێ بۆ "خێرێکی وا". دیارە وەرامەکەی من بەردڵی خاوەن و هەڵسوڕاوانی NRT ی توندگرتبوو،چۆنکە بەتەمای ئەو وەرامە نەبوون،ئەمە لەکاتێکدا کە زۆر کەس هەن دەپاڕێنەوە بۆ ئەوەی چەند

خولەکێک لە تەلەڤیزیۆنێکدا دەربکەون. لەبەرئەوە بۆ هەلێک گەڕاون کە بە بیری خۆیان، تۆڵە بکەنەوە لێم،بەڵام بە هەڵبژاردنی ئەبە ئاگرین بۆ گێڕانی ئەو رۆڵە بە پەندبووانەیە،دەریانخست کە نەک هەر سەربەخۆنین،بەڵکو لە رامیاریشدا گێل و نەزانن.چۆنکە ئەگەر سەربەخۆبوونایە،دەبوو سەرچاوەی پارەکەیان بدرکێنن و خۆیان نەخەنە بەردەم گومانی رەوای جەماوەری کوردەوە،کە هێندەک بە پارەی ئومەر فەتاح و،هێندەک بە پارەی ئێران و هێندەکی دیی بە پارەی دکتۆر بەرهەم سالحی دەزانن.پاشان دەبێ منیان باش نەناسیبێ و، پێیان وابووبێ کە بەو کردەوە گەمژانەیەیان من ناچاردەکەن لە TV"خێراتییەکەیان"دا وەرام بدەمەوە. هێنانی ئەبە ئاگرین بۆ سەرتەلەڤیزیۆنی ئێن ئاڕ تی بۆ باسی کاژیک کە کاژیک نێزیکەی پەنجا ساڵە،نە هیچ بڵاڤۆکێکی لە کوردستان بڵاوکردووەتەوە و،نە هیچ چالاکییەکی پێشانداوە،ئەبە ئاگرینیش ئەو کەسەیە کە پاسۆکی فرۆشت بە پارتی،وەک لەمەوبەر باسکرا. ئەوجا ئەبە ئاگرین بەرامبەر بەچی وا پاشڵی پیسی خۆی دەرخستووە،جارێ نازانم.خۆئەگەر مەبەستیی NRT زانیاریی مێژوویی بوایە، دەبووهیچ نەبێ پرسیارێکی لە دکتۆر بەرهەم ساڵحیش بکردایە،چۆنکە جەنابی دکتۆر بەرهەم دوومانگ و پێنج رۆژ (بە پێی زانیارییەک کە لە مامۆستا ئەحمەد هەردیم بیست) ئەندامی کاژیک بووە. ئەوجا حکوومەتی بەئس ناردوویەتی بۆ لەندەن بۆ خوێندن. لەوتووێژێکی تەلەڤیزیۆنی"جزیرە"دا لەگەڵ پرۆفیسۆر کەمال ئەبدولمەجید کە مامۆستای د.بەرهەم بووە هەروەها لەگەڵ کاک محەمەد ئیحسان وەزیری مافی مرۆڤ لە هەرێمی کوردستان، پرۆفیسۆر کەمال باسی گەندەڵیی د.بەرهەمی کرد. با ئێستە بزانین NRT کە وێژەرەکەی، فەیسەڵ محەمەد، بە پرسیارەکانی وەرامەکانی دەخستە دەمی ئەبە ئاگرینەوە،چ زانیارییەکی بەنرخی لە ئەبە ئاگرین کڕیوە.ئەبە ئاگرین لەوتووێژەکەیدا لەگەڵ ئێن ئاڕ تی خۆی هەڵدەکێشێ پڕ بە کراسێ،وەک ئەوەی کەس نەیناسێ،چۆنکە پێیوایە کە بەڕێزان ئەبدوڵڵا جەوهەر و ئەحمەد هەردیی و فەرەیدوون ئەلیی ئەمین و ئیحسان ئەبدولکەریم کۆچییدواییان کردووە،هەر درۆیەک بفرۆشێ بەنرخی رۆژ لێیدەکڕدرێ. ئەوە نازانێ کە هێشتا هی وا ماون کە باش دەیناسن و، ئەگەر چەند وێنەیەکی لەگەڵ دامەزرێنەرانی کاژیک بڵاوبکاتەوە،ئەوە ناگەیەنێ کە پاشڵی پاک بووە.

ئەبە ئاگرین دەبێژێ، پاش جیابوونەوەی بەڕێز ئەبدوللا جەوهەر لە کاژیک و چوونی ئیحسان فوئاد بۆ خوێندن لە مۆسکۆ،کاروباری کاژیک کەوتە دەست

دووکەس. کاروباری ڕێکخراوەیی کەوتووەتە دەست جەنابی لە کوردستان و،کاروباری نووسین کەوتۆتە دەست بەندە(جەمال نەبەز).ئەوەش زۆر باش دەزانێ کە لە پاش ١٩٦٥/١٩٦٤ ەوە کاژیک لە کوردستان هیچ جۆرە چالاکییەکی نەبووە،بە هۆی دوژمنایەتیی لەسنووربەدەری پارتی و پاراستن بەرامبەر بە کاژیک،ئەو پارتییەی ئەبە ئاگرین دەمێکە بووە بە ئەڵقەلەگوێی،ئەمە بێجگە لە دوژمنایەتییی ڕژێمی ئێراق وهەموو ڕژێمە داگیرکەرەکانی دیکە. ئەبە ئاگرین بۆیە باسی چالاکیی ڕێکخراوەیی دەکالە کوردستاندا،چۆنکە دەزانێ لە ١٩٦٤ ەوە یەک دێڕ لە لایەن کاژیکەوە نەخراوەتە سەر کاخەز لە کوردستان، ئەوەی لە ئەورووپاش کراوە و، ڕەوانەی کوردستان کراوە،ئەوان خۆیان نەکردووە بە خاوەنی.هیچ هاوبیرێکی کوردستانیش رووی لەمن نەناوە کە بنووسم،ئەگەر شتێکم کردبێ بۆ ئارامیی ویژدانم کردوومە. پارتی و چڵکاوخۆرەکانیشی هەموو کاتێک لە دژم بوون.بە پێچەوانەی درۆکانی ئەبە ئاگرینەوە،کاژیک لە ١٩٦٤ بەولاوە،بە نێوی کاژیک و وەک ڕێکخراو،هیچ جۆرە چالاکییەکی نەبووە لە کوردستان.

ئەگەر دامەزرێنەرانی کاژیک لە کوردستان چالاک بوونایە،ئەوا هاوبیران ئەحمەد هەردیی،فەرەیدوون ئەلیی ئەمین،فایەق ئارف و کامیل ژیر،هەموویان مرۆڤی خاوەن پێنووس بوون. ئەحمەد هەردیی و کامیل ژیر دوو هەڵبەستوانی ناسراوی کوردبوون. فەرەیدوون ئەلیی ئەمین نووسەرێکی ژێهاتی بوو. فایەق ئارف، ڕاستە مامۆستای کیمیا بوو،بەڵام ئەویش دەستی نووسینی هەبوو. لەبەرئەوە لەسەر نووسەر لە کوردستان پەک نەکەوتبوو. قوڕبەسەرییی کاژیک ئەوە بووکە ئەو جۆرە کەسانەی وەک ئەبە ئاگرین لە ڕێی" پارتی گەلی کورد"ەوە کەوتنە نێو کاژیکەوە، گابەردیان خستە بەر ڕەوڕەوەی کاژیک و ، ئێستەش پاش پەنجاساڵ لە ڕێی درۆ و دەلەسەوە، نان و کەبابی پێوە دەخۆن.

وەک لەمەوبەر گوتم ،کاژیک لە ١٩٥٩/٤/١٤ دا لە سلێمانی لەلایەن حەوت کەسەوە دامەزرێندرا. ئەز کە وڵاتم بەجێهێشت لە ١٩٦٢/٥/١٩ دا بوو،واتە ٣ ساڵ دوای دامەزراندنی کاژیک.لەو سێ ساڵەدا ئەبە ئاگرین و محەمەد ئەزیز (حەمەی ئەزە دۆم) و شێخ محەمەدی هەرسین،هیچیان پێوەندییان بە کاژیکەوە نەبوو.ئەمانە لە ساڵی ١٩٦٤ ەوە پاش توانەوەی ئەوەی نێویاننابوو"پارتی گەلی کورد" کە ئەز هەر بە نێو بیستوومە،هاتنە نێو سەرکردەیەتییی کاژیکەوە.ئەمەش بە بێ پرسوڕای من و بێ ئاگادارییی من. ئەز یەکەمجار لە

١٩٧٠ دا لە کاک کامیل ژیر، نێوی محەمەد ئەزیز و شێخ محەمەدی هەرسینم بیست. کاتێک لە کوردستان بووم ئەو دووانە و ئەبە ئاگرینم نەدەناسین.
شتێکی دیکە کە ئەبە ئاگرین هەوڵدەدا بۆی،ئەوەیە، دامەزراندنی کاژیک ببەستێ بە بنەماڵەی بارزانییەوە. ئەز هەموو لایەک ئاگادار دەکەمەوە، نە ئیدریس بارزانی و،نە هیچ کەسێکی دیکە لە بنەماڵەی بارزانی، دەستییان نەبووە لە دامەزراندنی کاژیک دا.پارتی و مەلا مستەفای بارزانیش زۆر دژی کاژیک بوون. ئەبە ئاگرین بەم درۆ بۆگەنەی دەیەوێ ماستاوێکی دیکە بۆ بنەماڵەی بارزانی بکا کە ئێستە بووە بەنانخۆری وان.تەنانەت بەم درۆیەش هیچ خزمەتێکی بنەماڵەی بارزانی نەکرد،بەڵکو کۆنە برینی کولاندەوە. چۆنکە هەر لەرێی NRT و وتووێژەکەی لەگەڵ بەرێز شێرزاد فاتیح دەرکەوت کە پارتی بەر لە ئاشبەتاڵی ١٩٧٥ ، فەرمانی بە پاراستن دابوو، هەشتا کەسێک لە ئەندامان و لایەنگرانی کاژیک تیرۆر بکا،خۆ ئەگەر ئاشبەتاڵ روونەدایە، هەشتا کاژیکیی دەبوونە کۆچی قوربانیی.
شایانی باسە، لەسەردەمی سەرەتای شۆرشی ئەیلولدا،هێشتا مەلایی و جەلالیی نەهاتبوونە کایە.سەرکردەیەتیی پارتی کە پێکهاتبوو لە برایم ئەحمەد،جەلال تاڵەبانی،حیلمی ئەلی شەریف،ئومەر دەبابە،ئەلی ئەبدوڵڵا، نووری ئەحمەدی تەها،هەموویان مەلا مستەفایان بە سەرۆکی خۆیان دەزانی.
تەنانەت لەسەرەتای شۆرشی ئەیلوولەوە،مەلا مستەفای بارزانی،بە فیتی سەرکردەکانی پارتی،بوو بوو بە دوژمنێکی سەرسەختی کاژیک. دوژمنایەتیی پارتی و بنەماڵەی بارزانی بەرامبەر بە کاژیک، پاش جیابوونەوەی دەستەی برایم /جەلالیش هەردرێژەی کێشا. فەرموو تەماشای ئەو بەیانە بکەن کە لکی چواری پارتی سەر بە بارزانی لە ٢٥ /٩ /١٩٦٤ دا دژ بە کاژیک دەریکردووە.وێنەکەی لە کۆتاییی ئەم وتارەدا پێشاندراوە.
لەبەرئەوە، بنەماڵەی بارزانی هیچ پێوەندییەکیان نە راستەوخۆ و نە ناراستەوخۆ بەدامەزراندنی کاژیکەوە نەبوو. لە ئەورووپاش دوژمنایەتیی بنەماڵەی بارزانی دژ بە کاژیک ئاشکرابوو. پارتی، یەکێکیان راگرتبوو نێوی راستینەی گوینتەر سپۆر بوو بەڵام نێوی خۆی کردبوو بە ئەلەکساندەر فۆن شتێرنبێرگ کە "فۆن" لە ئەڵمانیدا نیشانەیەکە بۆ "بەگزادەیەتی"...!!! کەسیش نازانێ ئەم پیاوە بنەچە و رەچەڵەکی لە کوێیە. خۆی دەیگووت لە کیێڤ(ئۆکرانیا) لەدایکبووە. لە لای من، لە ساڵی ١٩٧٠ لە بەرلین گوتی کە کوڕی مەلا مستەفای بارزانییە لە ژنە رووسەکەی. ئەم کابرایە نێزیکەی پەنجا

ساڵە لە ڕێی پارتیەوە بە نانی کورد دەژی،بێ ئەوەی هیچی بۆ کورد کردبێ،ئەوە نەبێ کوردی کردووە بە گژ کورد دا،بەتایبەتیی بە ئاشکرا و نهێنیی دوژمنایەتیی ئێمەی سەر بە نوکسە و هەموو مرۆڤێکی کردووە کە سەر بە پارتی نەبووبێ. ئێستەش وا لە نوێنەرایەتیی هەرێمی کوردستان لە بەرلین کاربەدەستە و، مووچەی باش وەردەگرێ و، نوێنەرایەتیی دڵشادی کوڕی مەلا مستەفای بارزانی دەکا.

بە پێچەوانەی ئەبە ئاگرینەوە کە دەیەوێ بنەماڵەی بارزانی بە نەتەوەیی پێشان بدا،بنەماڵەی بارزانی نەتەوەیی نین،چۆنکە ئەگەر نەتەوەیی بوونایە دوژمنایەتیی کوردی نەتەوەییان نەدەکردو پێوەندییان بە یەکێکی وەک ئەو ئەلێکسەندەرەوە نەدەبوو،کە ئێستەش لە نوێنەرایەتیی یەکەیاندا بەخێوی دەکەن و،هەتا ئێستەش دوو وشە کوردیی فێرنەبووە.پاشان ،ئەبەئاگرین هیچ مافی ئەوەی نییە مرۆڤی نەتەوەیی دەستنیشان بکا،چۆنکە خۆی نەتەوەیی نییە.ئەگەر نەتەوەیی بووایە،خۆیی و پاسۆکی نەدەفرۆشت بە پارتی. مرۆڤی نەتەوەیی خۆی بە هیچ بنەماڵە و حیزب و کەسایەتیی و دەوڵەتێک نافرۆشێ. مرۆڤی نەتەوەیی حیزبحیزبێنە ناکا، بۆ ئازادیی و ئاشتیی و یەکسانیی هەوڵدەدا. هەروەها مرۆڤێکی خاوەن ڕێوشت و ئاوڕوودار، نەتەوەیی بێ، یان نەتەوەیی نەبێ،خۆی بە هیچ لایەنێک نافرۆشێ،ماستاو بۆکەس ناکا و، وەک کورد دەبێژن"گونی هیچ زۆرداریێکیش هەڵناسەنگێنێ".

جا ئێستە با وادابنیین،کاتێ ئەبە ئاگرین چووە نێو پاسۆکەوە و زانی ،پاسۆک لەبەر هەر هۆیەک دەبێ با ببێ،کەڵکی بە پێوە وەستانی نەماوە و،دەبێ لە حیزبێکی دیکەدا بتوێتەوە،تەنانەت ئەوەشی ئەو دەمە هەر بە بیروڕایەکی تایبەتیی خۆی بۆ دادەندرا،ئەگەر خۆی هیچ پلە و پایە و پارەیەکی لەو حیزبە (پارتی)وەرنەگرتایە،نەک ئەوەی بەرامبەر بەو خۆفرۆشییە، بیکەنە ئەندامی سەرکردەیەتیی پارتی و پلەی دوکتۆرا و پرۆفیسۆریی پێبدەن. ئەوجا چۆن بەڕێوەبەرانی شۆرشی ئەیلوول ئاشبەتاڵیان بە شۆرش کرد بۆ ڕژێمی ئێران،هەر ئاواش ئەبە ئاگرین ئاشبەتاڵی بە پاسۆک کرد بۆ پارتی لە ۱۹۹۳/۷/۲۷ دا.

ئەم کردەوەیەی ئەبە ئاگرین، مەبەستم لە درۆکانێتی لە وتووێژەکەی NRT دا، لەوپەڕی گەوجێتییەوە بوو،بەوە هیچ خزمەتێکی بنەماڵەی بارزانی نەکرد کە نانبدەر و پلەبدەری ئەبە ئاگرینن،هەروەها گومانی خەڵکی لە ناسەربەخۆییی تەلەڤیزیۆنی ئێن ئاڕ تی و کۆمپانیای نالیاش پتر خەست کردەوە و، ئەم

کۆمپانیا و تەلەفیزیۆنەش پێویستە تازووە گومانی خەڵک بڕەوێننەوە و، بە ئاشکرا بڵێن بۆ چ لایەنێک کاردەکەن و ئەو "مستەر ئیکسە خێرەومەندە" کێ یە. کە هێندە لە پارەکەی دەڕژێ،وا بە "خێری خۆی" ئەم تەلەفیزیۆنەی دامەزراندووە بۆ دوژمنایەتیی مرۆڤی خۆنەفرۆش،ئەگەرنا گومانەکە خەستتتر دەبێ، بە تایبەتیی لەم رۆژانەدا کە " یەکێتیی " بەهۆی کردەوەی لەم جۆرەوە کەوتووەتە ئەو تەنگانەیەوە. ئەوجا لەبارەی ئەوەوە کە ئەبە خۆڵەمێشی دەڵێ،کاژیک کۆبوونەوەیەکی کردووە بۆ ئەوەی گوایە جەمال نەبەز لەگەڵ حیزبی پان ئێرانیست و سەرۆکەکەی موحسینی پزیشکپور پێوەندی هەبووە،لەکاتێکدا ئەو حیزبە سەر بە شای ئێران بووە، ئەم پێوەندییەش لەرێی میر کامەران بەدرخانەوە بووە (ل ٦٨ و ٧١ی ناملیکەکەی)، حەزدەکەم لێرەدا ئەوە بڵێم، ئێمە لە ئەوروپا (ئەلمانیا)خوێندکاربووین و،کۆمەڵەیەکی خوێندکاریمان هەبوو - وەک لەمەوبەر باسمکرد - بە نێوی نوکسەوە، کە بە چالاکیی خۆی،سەرنجی گەلێک لایەنیی دۆست و نادۆستی بۆ خۆی راکێشابوو. ئێمەی هاوبیرانی نوکسە،لایەنگریی شۆرشی کوردمان دەکرد دژ بە رژێمی ئێراق. سەرەرای هەموو خراپە و تاوانێکی کاربەدەستانی شۆرشی ئەیلوول و پارتی بەرامبەرمان، هەوڵمان دەدا دۆست و لایەنگر بۆ شۆرشی ئەیلوول بدۆزینەوە،بەهیوای ئەوەی شۆرشەکە بەسەر رژێمی ئێراقدا سەرکەوێ،کەمخابن ئاشبەتاڵی لێدەرچوو. ئەم ئاشبەتاڵەش رێکەوت نەبوو، چۆنکە لەو شۆرشەدا کەسانی زۆری وەک شێخ محەمەدی هەرسین و محەمەد ئەزیز و ئەبە ئاگرینی تێدا بوو،کە هەر بیریان لە دەستکەوتی خۆیان دەکردەوە. ئێمە ، پێوەندییمان بە ژمارەیەکی زۆر خوێندکاری ئەلمان و خوێندکاری بیانییەوە هەبوو.لەوانە : خوێندکارانی ئەرمەنیی،خوێندکارانی یۆنانیی، خوێندکارانی قوبرسیی،خوێندکارانی ئاشووریی،خوێندکارانی ئیرلەندیی،خوێندکارانی باسکیی، خوێندکارانی باشووری تیرۆڵ،خوێندکارانی خوارووی سۆدان،خوێندکارانی ئەریتیریایی،خوێندکارانی ئێراقیی،خوێندکارانی ئەمازیخیی،و لە نێو ئەم خوێندکارانەدا خوێندکارانی فارس،کە هێندێکیان سەر بە دکتۆر موسەدیق بوون و، هێندیکیان توودەیی ،ئەمانە بە هیچ جۆرێک پشتی کوردیان نەدەگرت. دەیانگوت مەلا مستەفا پیاوی شای ئێران و ئەمریکایە،بەلام هێندێکیان سەر بە حیزبی پان ئێرانیست بوون،کە توانیمان کاربکەینە سەریان، پشتگیریی شۆرشی کورد بکەن و بەرامبەر خوێندکارە ئارەب و ترکە شۆڤێنییەکان بەرگریی بۆ کورد بکەن.

یەکێک لە تایبەتمەندییەکانی من ئەوەیە:لەگەڵ هەموو کەسێک وتووێژدەکەم،تەنانەت ئەگەر بیروڕای سەتی سەت پێچەوانەی بیروڕای من بێ،بەمەرجێک باوەڕی بەو شتە هەبێ کە پشتگیریی دەکا و ئامادەی گوێگرتن بێ و قسە وەربگرێ، بەکرێگیراو نەبێ. بەزمانی شیرین و گوێگرتن بۆ قسەی دژبیر،رک و کین خاودەکرێنەوە.

لەگەڵ ئەو خوێندکارانەدا کەسەر بە حیزبی پان ئێرانیست بوون وتووێژمان کرد و تێمانگەیاندن کە ئەگەر ئەوان بۆ ئازادیی و بەختیاریبیی گەلانی ئێران کاردەکەن،ئەو گەلانەی کە لەدەرەوەی سنووری ئێران دەژین و، پێوەندییەکی مێژوویی و فەرهەنگییی کۆنیان بە ئێرانەوە هەیە، ژمارەیان دەهێندەی ئەو خەڵکەن کە لە نێو سنووری ئێراندا دەژین،بۆ وێنە کورد کە وڵاتەکەی بە پێی شەرەفنامەی شەرەفەدینی بیتلیسیی لە تەنگەی هورمزەوە دەستپێدەکا تا چیاکانی قەفقاس و لەوێوە تا دەوروبەری زەریای سپییی ناڤین.گەلی بەلووج کە ژمارەیان لە پاکستان و ئەفغانستان پترە لەوانەی لە ئێرانن و گەلی داریزمانی ئەفغانستان و گەلی ئۆسێت کە لە سنووری یەکێتیی سۆڤێتدا دەژین و چەندین گەلانی دیی وەک تاجیکەکان. ئەمانە هەموو لەرووی ئێتنۆلۆژییەوە،بە گەلانی ئێرانیی دێنە ژماردن.وشەی ئێران(نەک ئیران وەک فارسەکان بە هەڵە دەریدەبڕن) لە وشەی کۆنی"بوومی ئاریانام"ەوە،واتە "زەویی ئارییەکان" هاتووە. کە بووم بەمانای زەوییە (سەرنجی وشەی بوومەلەرزە بدە) .وشەی "ئاریا"ش پیوەندییی بە ئاگرەوە هەیە،واتە بە فەرهەنگی پەرستنی خوای ڕۆناکی یەوە،نەک بە رەگەزێکی تایبەتییەوە.

گەلی فارسیزمان لەچاو ئەم گەلانەدا ١٠% - ١٥ % یە. لەبەرئەوە، کاتێک وشەی پان - ئێرانیزم راست دەردەچێ کە مشووری هەموو ئەم گەلانە بخورێ. ئێستە(مەبەستمان لە "ئێستە" ئەو کاتە بوو کە ئەم قسانەدەکرا، واتە لە شەستەکانی سەتەی رابوردوودا: ج.ن)ئەگەر ئەو گەلانەی ئارەبیزمانن و لە بنەڕەتدا ئارەبیش نەبوون و، بە هۆی پسوڵمانەتییەوە بوون بە ئارەب،هەوڵی "یەکێتییی ئارەب"بدەن ،بۆچی دەبێ هەوڵی جۆرە کۆنفیدراسیۆنێک بۆ گەلانی ئێرانیی نەدرێ ،ئەو دەمە دەوڵەتێکی کۆنفیدەراڵی ئێرانیی لە کورد و فارس و بەلووج و پەشتوون و داریزمان و تاژیک و ئۆسێت و.... هتد دروست دەبێ بەرامبەر یەکێتییی ئارەب و تۆرانیزم و یەکێتییی ئەورووپا کە ڕۆژێک دێ دروست دەبێ (سەرنج: ئەو سەردەمە هێشتا یەکێتیی ئەورووپا دروست نەبووبوو). دیمان ئەم قسانەیان بەدڵ بوو، کەوتنە پشتگیریی شۆرشی کورد و

ڕۆژنامەکەیان "خاک و خون" خستە خزمەتی شۆرشی ئەیلوولەوە. مامۆستا جەمیل ڕۆژبەیانیی کە ئەودەمە لە تاران دەژیا و، پەنابەربوو، لەم ڕۆژنامەیەدا وتاری لەبارەی مێژووی کورد و جوگرافیای کوردستان و کێشەی کورد و زمانی کوردییەوە دەنووسی. تەنانەت دوکتۆر مەحموود ئەلیی ئوسمان کە بە نێوی سەرکردەیەتیی شۆرش و نوێنەرێتیی مەلا مستەفای بارزانییەوە قسەی دەکرد،وتووێژی لەگەڵ ئەم ڕۆژنامەیەدا دەکرد و بیروڕای خۆی تێدا بڵاودەکردەوە.پێوەندییی نوکسە بەم خوێندکارانەی سەر بە حیزبی پان ئێرانیستەوە لە ڕێی میر بەدرخانەوە نەبوو، ئەبە ئاگرین بەدرۆ ئەو قسەیە دەکا. بەڵکو پێوەندییەکی نێوان دوو کۆمەڵەی خوێندکارانە بوو. کە شای ئێران و سەددام حسەین پەیمانی جەزائیریان گرێ دا، سەرکردەی پان ئێرانیست موحسینی پزیشکپوور دژی پەیماننامەی جەزائیر قسەی کرد و لەسەر کوردی کردەوە دژ بە سەددام حسەین و، ئەمەش ڕکی شای ئێرانی هەستاند لێیان .
دیارە لە نێو ئەم پان ئێرانیستانەدا وەک چۆن مرۆڤی ڕۆشنبیر، بژیشک، هەندازیار، ئابووریناس، نووسەر...هتد هەبوو،مرۆڤی خراپیش هەبوون کە دەیانگوت " باشە ئەگەر کورد توانییان لە ئێراق جیاببنەوە و دەوڵەتێکی سەربەخۆیان دروستکرد،ئەوە نابێتە مەترسیی بۆ ئێران. موحسینی پزیشکپوور وەرامی ئەمەی بەوە دەدایەوە: دەوڵەتێکی کورد لەسەر سنووری ئێران بێ باشترە ،یان دەوڵەتێکی ئارەب و ترک؟. لە کۆبوونەوەی سالانەی خوێندکارانی پان ئێرانیستدا، مارشی کوردستان " سروودی ئەی ڕەقیب" دەچرێندرا و چەپڵە لێدەدرا بۆی. نوکسە بە پێچەوانەی پارتی و حیزبە کوردییەکانی دیکەوە،تاکە کۆمەڵەیەک بوو کە ئالای کوردستانی لە کۆبوونەوەکانیدا هەڵدەکرد. پارتی وەک ئارەب و ترک و فارسە شۆڤێنییەکان لە دژی هەڵگرتنی ئالای کوردستان بوو. ئێمەی بە شۆڤێنی و جیابوونەوەخواز (انفصالی)و کۆنەپەرست(واتە دژ بە سۆڤێت)دەدایە قەڵەم،دەیگوت لە سووریا کوردستان نییە.
ئەمە بەرهەمی کاری ئێمە بوو،بێ ئەوەی بۆ هیچ کەسێک دەست لە هیچ بیروبۆچوونێکی خۆمان هەڵگرین. بەڵام شۆرشی ئەیلوول یەکسەر لەژێر دەسەڵاتی شای ئێران و ساواکدا بوو،هەر ئەوەش بوو کە ئاشبەتاڵی لێکەوتەوە.
هەڵوێستی من بەرامبەر ڕژێمی شای ئێران و دارودەستەی ئاشکرا بوو. شای ئێران پاش بەیانی مارتی ١٩٧٠ بە میر کامران بەدرخانی گوتبوو،دەیەوێ کورسییەک لە زانستگەی تاران تەرخان بکا بۆ زمانی کوردیی و، داوای لە میر کردبوو دوو پسپۆڕی زمانی کوردیی دەستنیشان بکا بۆی کە ببنە پرۆفیسۆر لە

زانستگەی تاران. میر بەدرخان نێوی من و دوکتۆر نوورەدین زازای دابوویە. پاش ماوەیەک کە شا بە هۆی ساڤاکەوە قەباڵەی ئێمەی بۆ چوو بوو، بە میر بەدرخانی گوتبوو، زۆر پێی سەیرە کە ئەو دۆستی میر بەدرخانە، کەچی دووکەس پێشنیاز دەکا،یەکێکیان (نوورەدین زازا)کۆمۆنیستە و ئەوی دی(جەمال نەبەز) لە کۆمۆنیست خراپترە، جیابوونەوەخوازە. ئەگەر ئەوە بکا ئیمپراتۆرێتیی ئێران تێکدەچێ. ئەم باسە میر خۆی، نەک هەر بۆ من بەڵکو بۆ شەهید ئەورەحمانی قاسملۆشی گێڕابووە و قاسملۆش بۆ مامۆستا کەریمی حوسامی باسکردبوو، کە ئەویش لە بیرەوەرییەکەیدا لە زمانی قاسملۆوە تۆماری کردووە:

" کامران بەدرخان چۆتە ئێران، هەموو کوردستان گەڕاوە،ئاخرین جاری ساڵی ١٩٧٠ چاوی بە شا کەوتوە،بە شای گووتوە: مەدرەسەی کورد دابنێ و رۆژنامەی کوردی بڵاوبکاتەوە. لە زانستگەی تاران دەرسی زمانی کوردی بکاتەوە.پێشنیازی کردووە کە جەمال نەبەز و نورەدین زازا بۆ مامۆستای زمانی کوردی لە زانستگەی تاران بانگ بکا. شا لەوەرامدا گوتویە: ئەگەر ئەم پێشنیارانەی تۆ جێ بە جێ بکەم،ئیمپراتۆری ئێران تێک دەچێ".{ کەریمی حیسامی: لە بیرەوەرییەکانم ١٩٧٠ _١٩٧٥، بەرگی چوارەم.ستۆکهۆڵم ١٩٩٠ ل ١٤٤ }. راستییەکەی کردنەوەی بەشێکی کوردیی لە زانستگەی تاران، کردەوەی شای ئێران خۆی بوو، پاش داخۆیانیی ١١ی مارتی ١٩٧٠،نەک پێشنیازی میر بەدرخان.

درێژەی ئەم باسەشم لە "رۆژانی ئاوارەییم لە سویسرە"(سلێمانی،بنکەی گەلاوێژ ١٩٩٩)و "باسنامە" (هەولێر ٢٠١١) دا خستۆتەڕوو.

ئێ باشە ،جەمال ئەبدولناسری سەرکۆماری میسر،ئاڵا هەڵگری ناسیۆنالیزمی ئارەب و رێبەری نەتەوەی ئارەب نەبوو؟ ئەی چۆن توانیم لە رێی نامیلکەی "کفاح الاکراد" و پێوەندییەوە لەگەڵی،کارێک بکەم کە بەرنامەیەکی کوردیی لە رادیۆی قاهیرەدا بکاتەوە و ئاوڕێک لە کێشەی کورد بداتەوە، با بەرژەوەندییی خۆشی تێدابووبێ؟ئایا ئەمە بە پارتی، یان هیچ کوردێکی دیکە، بێجگە لە من کرا؟ لە لاپەڕە(٣١)ی نامیلکەی ناوبراوی ئەبدوللا ئاگریندا،ئەبە ئاگرین شێخ محەمەد هەرسین و " خاڵە حەمەی" (واتە: محەمەد ئەزیز) وەک دامەزرێنەری "پارتی گەلی کورد" دەداتە قەڵەم و لە ژێر وێنەکەی محەمەد ئەزیزدا دا دەنووسێ (١٩٦٢) کەچی هەر لەو لاپەڕەیەدا دەنووسێ کە لە سەرەتای ساڵی ١٩٦٣ شێخ محەمەدی هەرسینی پێیگوتووە " ئەبێ حیزبێ هەبێ سەرپەرشتی

ئەو ڕێکخراوانە بکات".واتە: یەکێتیی قوتابییان و یەکێتیی لاوان و هێزی پێشمەرگە هەبووە،بەڵام حیزب نەبووە سەرپەرشتییان بکا. دەوەرن خەڵکینە باوەڕ بەم قسەیە بکەن.
لە لاپەڕە (٣٥)دا ئەبە ئاگرین دەنووسێ: کاژیک نوخبەیەکی دانسقەی زۆر زۆر کەمیان لەگەڵدابوو. کاتێک لە نێوان هەردوو سەرکردایەتیی کاژیک و حیزبی گەلی کورد دا مداوەلات کرا، بەبێ کۆنگرە بڕیار درا، بووین بە یەک حیزب، ئەویش بەناوی کاژیکەوە ساڵی ١٩٦٤ ". واتە لە ساڵی ١٩٦٤ ەوە باسی کاژیکی بیست" ووە.
سەیرەکە لێرەدا لەوەدایە کە حیزبێکی بە قسەی ئەبدوڵلا ئاگرین گەورەوگرانی وەک "پارتی گەلی کورد" خاوەنی ڕێکخراوی" یەکێتیی لاوانی نەتەوەییی کورد" و " یەکێتیی قوتابیانی نەتەوەییی کورد" و خاوەنی ڕێکخستنی "هێزی پێشمەرگەیی" بووبێ، کەچی خۆی لەنێو حیزبێکی چوارپێنج نەفەری وەک کاژیکدا تواندبێتەوە. ئەوەش بێ بەستنی کۆنگرە و، هەر لەبەرخاتری ئەوەی دووکەس"شێخ محەمەدی هەرسین و محەمەدی ئەزیز" ببنە دوو ئەندامی سەرکردەیەتیی کاژیک. پاش ماوەیەکی کەمیش کارەساتی کانیی ماسیی ڕوودەدا،هەر پاش ئەوەش،ئەو دوو سەرکردەیە (شێخ محەمەد هەرسین و محەمەد ئەزیز) دەچن بۆ شاخ و، پارتی و بارزانی بەخێرهاتنیان دەکەن، تەنانەت ڕۆژنامەی "خەبات"لەسەر محەمەد ئەزیز دەکاتەوە، کاتێک هێندەک کەس بە کاژیکی دەدەنە قەڵەم و دەڵێ نا،ئەو خزمەتی ئامانجەکانی شۆڕش دەکا و، ئێدی ببڕای بە نێوی کاژیکەوە لە کوردستان هیچ بڵاقۆکیک دەرناچێ. بە هەمو هێزێک هەوڵ دەدرێ چالاکیی کاژیک لە کوردستاندا بوەستێندرێ و هەوڵدەدەن ئەوانەی لە ئەوروپا کاژیکن بێدەنگ بکرێن. محەمەد ئەزیز و شێخ محەمەدی هەرسین هیچ جووڵەیەک ناکەن و لە " خەباتکاری مەزنیش" ئەبدوڵلا ئاگرین پزیسکیک دەرناچێ، نازانم ئەبدوڵلا ئاگرین ئەم قسانە بۆ منداڵ دەنووسێ ؟یان دەیەوێ دەوری "پاراستن"ی سەر بە پارتی، لەم کەینوبەینەدا بەم شێوە گەوجانەیە بشارێتەوە؟؟؟.
لەبارەی کارەساتی کانیی ماسییەوە کە لە١١ی ئەیلوولی ساڵی ١٩٦٤ دا ڕوویدا،گوایە بە بۆنەی هێنانەوە بیریی ڕۆژی هەڵگیرسانی شۆڕشی ئەیلوولەوە کە پارتی سەرکردەیەتیی دەکرد،ئەبدوڵلا ئاگرین بە "ڕووداوی خوێناوی "دەیدا لە قەڵەم بەڵام دەڵێ:" ئەو لە بەغا قوتابی بووە" و دەڵێ: "ئەبوایە سەرکردایەتی کاژیک بەیانێکی دەربکردایە،هەم نارەزایی و هەم بێ بەری

خۆی لەو کارەساتە ناخۆشە بە جەماوەر و خەڵکی شاری سلێمانی خۆشەویست و هەموو دنیا رابگەیاندایە.مەخابن ئەوەی نەکرد.هەڵەیەکی زۆر گەورە بوو،چۆنکە بە دڵنیاییەوە ئەیڵێم :ئێمەی کاژێک نەبووین...رەنگە هەندێ عەناسری ناو کانی ماسی هەبوو بن سەر بە تەنزیمی کاژێک بوون؟بەڵام بە ئاگاداری و ئەمری کاژێک ئەو کارە نەکرا". ل(٥٧) باشە ئایا خاڵە حەمەی ئەبدوڵڵا ئاگرین و شێخ محەمەدی هەرسین دووسەرکردەی کاژێک نەبوون،بۆچی دەنگیان لێوە نەهات؟باشە، کە ئەبدوللا ئاگرین دەبێژێ، رەنگە هەندێ عەناسری کاژێک هەبووبێ،باشە ئەمانە کێ بوون؟ بۆچی نێویان ناهێنێ؟

ئەبە ئاگرین لە ناملکە پڕ لە هەڵەی زمانەوانیی و رێنووس و پەلە پروسکێدا کە لە هێندەک شوێندا دەستکارییی قسەکانی خۆیی نێو NRTشی کردووە، گەلێک قسەی ناڕاستی دیکەشی تێدایە. بۆ وێنە: دەڵێ چوونی کاک کامیل ژیر بۆ بەرلین ساڵی ١٩٧٢ بوو.ئەمە ناڕاستە.ئەز رۆژی ٢٦ی ئەیلوولی ١٩٧٠ بوو کە پێشوازییم لە کاک کامیل کرد لە بەرلین. لەوکاتەدا هێشتا کاک جەواد مەلا لە بەرلین بوو، و هەردووکیانم بەیەکدی دا بەناسین.واتە کاکە جەوادیش ئاگای لەوە هەیە کە لە ساڵی ١٩٧٠ دا بووە، نەک ١٩٧٢ . لە تەلەفونێکدا لە رۆژی ٢٠١٤/١/١٤ دا لەگەڵ کاکە جەواد، گوتی "پاییزی ١٩٧٠ ، کاک کامیلم لە بەرلین لە ڕێی تۆوە ناسی".

هێژای گوتنە، کاک کامیل ساڵی ١٩٨٢ لەگەڵ رەحمەتیی کاکە فازیلی برای هاتن.بۆ بەرلین بۆ سەردانم و ماوەیەک پێکەوەبووین.کاک کامیل بە یەک وشە باسی ئەبدوللا ئاگرینی نەکرد. بە پێچەوانەی قسەکەی ئەبدوللا ئاگرینەوە کە دەڵێ جەمال نەبەز و کامیل ژیر پێکەوە چوونە ئەورووپا بۆ خوێندن، ئێمە پێکەوە نەچووین. ئەز چووم بۆ سوێسرە،بۆ خوێندن. پاش ماوەیەک کاک کامیل هات، جا لەبەر ئەوەی کارەکەی سەری نەگرت، گەڕایەوە بەخدا.ئەمەشم لەمەوبەر باسکرد. کاک کامیل لەو ساڵەوە(١٩٦٢) هەر لە کوردستان بووە تا ئەورۆ.

بەرلەوەی ئەبدوللا ئاگرین لەسەروبەندی تازەبوونەوەی شەڕی نێوان بەئس و سەرکردایەتییی بارزانی،لە مارت ١٩٧٤دا، بێ بۆ لای من لە بەرلین،چوو بووە شام بۆ لای کاک جەواد.کاک جەواد برایانە میوانداریکردبوو و سەرەڕای سەختیی سەفەر لە دیمەشقەوە بۆ بێرووت،کاک جەواد بردبووی بۆ بێرووت و ئەویش بە فرۆکە لە بێرووتەوە هاتبوو بۆ ئەورووپا. کە لە بەرلین چاومان بەیەککەوت، هیچ باسی کاروباری کاژێک و هاوبیران و ئەو شتانەی کە لە ئێن

ئار تی و نامیلکەکەیدا گوتویەتی و نووسیویەتی هیچ باسێکیان نەبوو. چەند جارێک بەجەختەوە گوتی: دەیەوێ بمباتەوە بۆ کوردستان،چۆنکە ژیانی من لە ئەوروپا لە مەترسیدایە، ئەو دەتوانێ لە کوردستان بمپارێزێ و بمشارێتەوە.راستییەکەی ئەو کاتە کاک ئەبدوللا ئاگرینم نەدەناسی و نە نێویشیم بیستبوو،لەبەرئەوە هیچ جۆرە کاردانەوە و بەرتەکێکم پێشاننەدا لە زەردەخەنەیەک پتر.چۆنکە گوتم ئەگەر ئەو کاژیک بێ،ئەوا کاژیکەکان خۆیان پێ ناپارێزدرێ و کەوتوونەتە بەر هەڕەشەی "پاراستن"و"بەئس"و رژێمی شا و چی و چی. خۆ ئەگەر کاژیک نەبێ،بۆچی دەبێ من بپارێزێ و بە چ هێزێک و لەبەرچی....بیرم بۆ هیچ پیلان و نەخشەیەکی پشت پەردە نەچوو بۆ لەناوبردنم. پاش گەڕانەوەی ئەبە ئاگرین چەند نامەیەکی نارد بۆم و، منیش چەند جارێک وەرامم دایەوە هەتا ئاگادارکرام کە پێوەندیی ژێربەژێری بە پارتییەوە هەیە،ئێدی وەرامی نامەکانیم نەدایەوە.

گوناهی ئەمانە هەموو دەکەوێتە ئەستۆی ئەو هاوبیرانەی کە هیچ دەنگوباسێکیان نەدەنارد بۆ من. لەبەرئەوە، هەر کەسێک بهاتایە و بیگوتایە کاژیکم ناچاربووم باوەڕ بکەم پێی. چۆنکە بەدەگمەن کەسێک هەڵدەکەوت کە بە ئاشکرا بلێ کاژیکم.

لە نامیلکەکەی ئەبە ئاگریندا گەلێک قسەی هەڵبەستراوی دیکە هەن،وەک ئەوەی لە لاپەرە ١١٨ و ١٢٠ دەڵێ:" کاک کامیلم بینی،ئەرزیمکرد با دانیشتنێک یا کۆبوونەوەیەک بکەین...لەسەر پێشنیاری من بریاردرا...کۆنفرانسێک....ببەستین. ئەو کۆنفرانسە لە مانگی دووی ١٩٧٥ دا لە ماڵی کاک هەردی لە نەغەدە سازکرا "کاک کامیل لەم بارەیەوە دەڵێ" راستییەکەی ئەو کۆنفرانسە لە سەرەتای پاییزیی ١٩٧٤ دا بوو. ئەویشی تێدا نەبوو.هاوبیر فەرهاد ئەبدولحەمیدیش ئەڵێ ئەوی تیا نەبوو(وەرامی ژمارە (٦٠) ی کاک کامیل ژیر بۆ پرسیارەکانی کاک هەڵۆ بەرزنجەیی). ئەم پرسیار و وارامانەم لە لایە.

هەروەها کاک کامیل دەڵێ؛ "دیارە هەموو ئەو قسانەش لە نامیلکەکەیدا کە گوایە لەو کۆنفرانسەدا کردوومانە،بوونیان نییە و راست نین".ئێدی ئەگەر ئێستا چرا بۆ قسەکانی جەنابی ئەبدوڵلا ئاگرین هەڵکەین، دەبێ چی تێدا مابێ؟

لێرەدا دەمێنیتەوە چەند تێبینییەک لەبارەی وتوویژەکەی هاوبیر کامیلژیرەوە لەگەل تەلەفیزیۆنی NRT لە ٢٤ و ٢٠١٤/٢/١٨ دا،(بەتایبەتیی لە ٢/٢٤ دا)

ئەوەی کە گوتی "مەلا مستەفای بارزانی ئاگای لەوە نەبووە کە پارتی و پاراستن بەوجۆرە دژ بە کاژیک بوون و،بارزانی لەسەرەتاوە گومانی هەبووە بەرانبەر کاژیک بەڵام دوایی گومانەکەی رەواوەتەوە و،فرۆشگەی شۆرشی داوە بە شێخ محەمەدی هەرسین و زۆر رێزی محەمەد ئەزیزی گرتووە". باشە، بۆچی پاش ئەوە،چالاکیی رۆشنبیریی و رێکخراوەیی کاژیک لە کوردستاندا بە جارێک وەستاون و، پارتی و پاراستن هەر وەک جاران و لە جاران توند و تێژتر دوژمنایەتیی کاژیکییان کردووە؟ بۆچی شێخ محەمەدی هەرسین و کاک محەمەدی ئەزیز کە بوونەتە باوەرپێکراوی بارزانی،رێیان لەو دوژمنایەتییە نەگرتووە و، هیچ چالاکییەکی کاژیکانەیان نەبووە/ بۆچی ئەحمەد تۆفیق(ئەوڵای ئیسحاقیی)کە زۆر دلسۆژ و سەرلەپێناوی مەلا مستەفای بارزانی بوو، بە (قسەی کاک کامیل ژیر)،ئەو پێشنیازی ئەوەی کردووە کە کاژیک دوو ئەندامی خۆی بنێرێ بۆ لای بارزانی و نێو شۆرش؟ بەڵگە چییە بۆئەوەی کە ئەو پێشنیازە پێشنیازی ئەحمەد تۆفیق خۆی بووە و رانەسپێردراوە بۆ ئەو کارە؟ پاشان بۆچی ئەو دوو کەسەی نێردراون، کاک محەمەدی ئەزیز و شێخ محەمەدی هەرسین بوون و دوو کەسی دیکە نەبوون؟کێ ئەو دووانەی هەڵبژارد و بە پێی چ پێوانەیەک؟راستییەکەی مرۆڤ ناتوانێ هەروا بە سادەیی باوەڕ بەمە بکا و نەیەتە سەر ئەو بیرەی کە تەواوییی چیرۆکی لە پڕ پەیدابوونی "پارتی گەلی کورد" و خۆتواندنەوەی لە نێو کاژیکدا بێ کۆنگرە و بێ هیچ پرسکردن بە من و بێ وەرگرتنی بیروڕای من و، هەر پاش ئەوەش رووداني کارەساتی کانی ماسیی و چوونی محەمەد ئەزیز و محەمەد هەرسین بۆ لای بارزانی، نەخشە و پلانێک نەبووبێ بۆ نەهێشتنی کاژیک،هەروەک پلانی کوردۆ(سەرووت)ئەلیی بۆ نەهێشتنی سۆکسە.کە سەرووت (کوردۆ)ئەلیی هەر پاش ئەو رۆڵەی گێڕای بۆ نەهێشتنی سۆکسە، لە نەمساوە بەجارێ هاتە ئەلمانیا و ماوەیەک خەریکی کاری ئێکسپۆرت و ئیمپۆرت و خانوو کڕین و بازرگانیی بوو، کە ئەم کارانە هەموو پێویستییان بە سەرمایەیە و، ئەو سەرمایەیە لە کوێوە هات؟ پاشان چوونەوەی بۆ سلێمانی و تفونەحلەتکردن لە رابوردووی خۆی لە رۆژنامەکەی "یەکێتی" دا(کوردستانی نوێ)هەروەها درۆکردن لە بارەی منەوە کە گوایە هەڵمخەڵەتاندووە،وەک من کردبێتم بە نوێنەری پاسۆک لە ئەوروپا.ئەمەش هەمووی بەرامبەر مووچەخۆرییەکی "یەکێتی".

ئەو قسەیەی کە کاک شێرزاد فاتیح لە تەلەفیزیۆنی NRT دا کردی و گوتی گوایە ئەز (جەمال نەبەز)رازی بووم بەوەی بچن بێ کۆنگرەی کاژیک،پاسۆک

دروست بکەن، ناڕاستە وەک لەمەوبەر باسمکرد.کاک فەرهاد ئەبدولقادر ماوە و ئاگای لەمە هەیە. پاشان ئەو رەخنەیەی کە کاک شێرزاد لە منی گرت،گوایە نەچوومەتەوە کوردستان،دەبێ ئەوە بزانێ کە ئەگەر بچوومایەوە کوردستان، ئەو دەیتوانی لە NRT TV کاژێکنامە بگرێ بەدەستیەوە و خۆی پێوە هەڵکێشێ؟.پاشان ئەز دەمتوانی وەک بەڕێزی، سالانی ساڵ لە سەردەمی بەئسدا لە کەرکووک مامۆستایەتی بکەم و ئەندامی سەرکردەی پاسۆک بم و هیچیشم بەسەر نەیەت.؟

هەرچی تەلەفیزیۆنی ئێن ئار تییشە، ئەوا هی کۆمپانیای نالیایە. دوایی دەرکەوت بۆم کە خاوەنی ئێن ئار تی بەڕێز شاسوار واحیدە کە کاتی خۆی وەک ئەوانەی دەیناسن گوتیان باوکی کەبابچی بووە،لەگەڵ هەموو ڕێزێکم بۆ پیشەی کەبابچێتی،کاک شاسوار مرۆڤێکی بێ سەرمایە بوو،بەلام یەکێتیی، پرۆژەی گوندی ئەڵمانیی و چاڤی لاند و بناری گۆیژە و چی و چی داوەتێ و هەر لە پڕێ کردیان بە کوڕێ.لەبەرئەوە ئێن ئار تی بە دەزگەیەکی سەربەخۆ دانانرێ.

تەلەڤێزیۆنی "رووداو" یش پاش تەلەڤیزیۆنی "NRT" کەوتە باسی کاژیک

TV ی "رووداو" لە ئێوارێی رۆژی دووشەممەی ٢٠١٤/٤/٢١ دا بەرنامەیەکی لە بارەی (کاژیک)ەوە پێشاندا،ئەمەش پاش ئەوەی چەند جارێک لەوەبەر کاتی ئەو بەرنامەیەی دیارییکردبوو،خەڵکێکی بۆ بینینی بەتەماکردبوو،بەلام نەیهێنابووە دیی.

لەم بەرنامەیەدا،بەڕێزان:کامیل ژیر،فایەق ئارف،شێرکۆ بێکەس،فوئاد حەمەمین ،شێرزاد فاتیح،فەرهاد ئەبدولحەمید، مامۆستا خەفوور ئەمین،ئەنوەر برزوو،ئەلیی ساماخا و ئاسۆس ئەحمەد هەردیی بەشداربوون.

ئامادەکاریی بۆ ئەم بەرنامەیە دەبێ زۆر لە مێژ بێ.چۆنکە شێرکۆ بێکەس (١٩٤٠/٥/٢ _ ٢٠١٣/٨/٤) لە ٢٠١٣/٨/٤ دا لە ستۆکهۆڵم کۆچیدواییی کردووە،ماوەیەکیش بەر لە کۆچیدوایی زۆر نەخۆش بوو. لەبەرئەوە،دەکرێ بگوترێ وتووێژکردن لەگەڵی، رەنگە ساڵێک تا ساڵونیوێک لەوە پێش بووبێ.

بەرنجڕاکێش لە کەسە بەشداربووەکانی بەرنامەکەدا ئەوەیە،هەریەکەیان،بێجگە لە ئاسۆس ئەحمەد هەردیی،بە جۆرێک پێوەندیی بە رێکخراوی کاژیکەوە هەبووە،سا یان وەک دامەزرینەر(فایەق ئارف و کامیل ژیر)،یان وەک ئەندام(مامۆستا خەفوور ئەمین،ئەلیی ساماخا،ئەبدوللا ئاگرین، فوئاد حەمەئەمین، شێرزاد فاتیح،ئەنوەر برزوو)،بەلام ئاسۆس ئەحمەد هەردیی،ئەودەمەی کە کاژیک دامەزرا،یان هێشتا لە دایک نەبووە، یان زۆر

منداڵ بووە. دوور نییە هەر لەبەرئەوە بانگکرابێ کە کوڕی ئەحمەد هەردیی یە.ئەحمەد هەردیی یەکێک بوو لە حەوت دامەزرێنەرەکەی کاژیک.لێرەدا دەبێ تیڤی "رووداو" بە پێی دەستووری بنەماڵەیی جووڵابێتەوە،چۆنکە تیڤی "رووداو" خۆشی تەلەڤیزیۆنی بنەماڵەیەکە.بەڵام کاژیک رێکخراوێکی بنەماڵەیی نەبوو. نێزێکترین کەس لە دامەزرێنەرانی کاژیک هیچ زانیارییەکیان لەبارەی دامەزرێنەرانەوە پێنەدەگەشت.

سەرنجێکی دیکەش ئەوەیە، هەردوو کۆنە ئەندامی چالاکی کاژیک،بەڕێزان جەواد مەلا و بروسکە ئیبراهیم کە بەدرێژایی پەنجا ساڵ لە خزمەت بیر و ریبازی کاژیک دابوون و هەردووکیشیان سەرچاوەیەکی گرنگن بۆ مێژووی کاژیک و نوکسە و پاسۆک و سۆکسە، نە لە NRT و نە لە Rudaw دا بەشدارنەبوون.

ئێستە دەمەوێ رۆناکییەک بخەمە سەر هێندەک لەو شتانەی لەوتووێژەکاندا گوتران:

١)- یەکێک لەو قسە ناڕاستانەی کە کران ئەوبوو، گوایە"کاژیکنامە"لەلایەن ئەبدوللا جەوهەرەوە نووسراوە،یان جومگە سەرەکییەکانی هی ئەحمەد هەردیی یە.راستییەکەی ئەوەیە،تەنێ سەرەتاکەی"مژدە و بانگ" و دواوشەی،نووسینی ئەبدوڵلا جەوهەرە.بەشی تیۆریی و سۆسیالیزمەکەی هی منە.بەشە مێژووییەکەی هی هەموومانە،بە تایبەتی چەند تێبینییەکی ئەحمەد هەردیی و فرەیدوون ئەلیی ئەمین و ئەبدوڵلا جەوهەر.

بە کورتیی، کاژیکنامە کارێکی نێوکۆییە،بەڵام لە هەموو کۆبوونەوەکاندا،پوختەی بیروڕاو قسەکان لە لایەن منەوە دەخرانە سەر کاخەز و،پاش کۆکردنەوەیان وتووێژێکی خەستوخۆڵ کرا لە سەریان و، دوای نێزیکەی دووساڵ لێوردبوونەوە و، رازیبوونی هەمووان لەسەری، ئەوجا لە لایەن منەوە پاکنووس کرا و، بە پێشنیازی من نێونرا"**کاژیکنامە**"لەسەر کێشی "شەرەفنامە"ی شەرەفەدینی بیتلیسی. پاش ئەوە ـ وەک لەمەوبەر باسمکرد ـ بە تلینڤیسەکەی خۆم ،لە رۆژانێکی پڕ مەترسییدا،لە شێوەی نامیلکەیەکی گیرفاندا تایپمکرد و بەرگم تێگرت و،وینەیەکیم بە دەستنووس لەسەر کاخەزی زۆر تەنک لێگرتەوە و لای خۆم هەڵمگرت.کاژیکنامە دەستنووسەکە و گەلێک وتاری کاژیکم لەگەڵ خۆم هێنایە ئەوروپا و، تلینڤیسەکەم دایە دەست هاوبیران.بەڵام هاوبیران،نە کاژیکنامەکەیان پاراست و نە تلینڤیسەکە.خۆ ئەگەر ئەو روونووسەی "کاژیکنامە"و نووسینەکانی دیکە و، ئەو نووسینانەی کاژیک کە هاوبیر بروسکە ئیبراهیم ساڵی ١٩٦٤ لە کوردستانەوە هێنانی بۆم لە گەڕانەوەیدا بۆ میونشن،

لە لایەن منەوە نەپارێزرانایە و چاپنەکرانایە،ئێستە کاژیکنامە و ئەو بەرهەمانەی دیکە هەر دەنگیان دەما و رەنگیان نەدەما.
٢)باسی ئەوە کرا کە کاژیک بۆ نووسینی کاژیکنامە سووتی لە نووسینەکانی ساتیئولعوسەریی (ساطح الحصری) وەرگرتووە،یان لاسایی کردووەتەوە، ئەوە بوختانێکی یەکجار گەوجانەیە. هەرکەسێک بە هوردیی کاژیکنامە بخوێنێتەوە،بۆی دەردەکەوێ کە کاژیکنامە هیچ پێوەندییەکی بە نووسینەکانی ئەو ناسیونالیستە ئارەبەوە نییە. پاشان ئەگەر یەکێ خویندەوارییەکی بەرزنا،بەڵکو مام نێوەندیی هەبێ و نووسینەکان و سەمینارەکانی من بخوێنێتەوە،بەتایبەتی "حقیقە کاژیک"(راستینەکانی کاژیک) ١٩٧١،"دۆزی ناسیونالی کورد،ئۆتۆنۆمیی؟یان کوردستانێکی سەربەخۆ؟یان بڕیاری چارەنووس لە ئازادییدا و بۆ ئازادیی؟(چاپی سوێد ١٩٨٥،چاپی بەریتانیا ٢٠٠٢،چاپی هەولیر٢٠٠٧)،گۆڤاری نیشتمان،ئۆرگانی کۆمەڵەی ژێکاف و ئیدۆلۆژیای هوردە بۆرژوای رۆشنبیری ناسیونالیستی کورد"(چاپی سوێد ١٩٨٥،چاپی هەولێر ٢٠١٠)،گۆڤاری کۆمۆنیستانەی "یەکێتیی تێکۆشین"و ئیدیۆلۆژیای هوردە بۆرژوای مارکسیستی کورد"(چاپی ستۆکهۆلم ١٩٨٨)،یان "بیری نەتەوەیی کوردیی،نە بیری "قەومیەت"ی رۆژهەلاتی و نە بیری ناسیۆنالیزمی رۆژئاواییە"(چاپی سوێد ١٩٨٤،چاپی بەریتانیا ٢٠٠٢)،یەکسەر هەست بەوە دەکا کە رێبازی کاژیک زۆر جیاوازە لە بیری ناسیۆنالیزمی ئەوروپایی و "قەومییەت"ی ئارەب و ترک و فارس.
راستییەکەی،بیری کاژیک لەسەر بنچینەی قوتابخانەی کوردییی سۆسیالیزم دامەزراوەکە ئەز ئەم بیرەم لەگەڵ چەند کەسانێکی بە ژمارە کەم لەوانە : ئەبدوللا حاجی ئەلیاس(میدیا، سەرسام)،کاکە جەلال تۆفیق(خاوەنی کۆگای سرۆچک لە سلیمانی)،فایەق ئارف(مامۆستای کیمیا و دوایی یەکێک لە دامەزرینەرانی کاژیک)،ئەلیی تۆفیق(موئیدی بەشی کیمیا لە زانستگەی بەغدا و دوایی دکتۆر لە کیمیادا و مامۆستا لە زانکۆی سلیمانی و بەغدا)،مەلا ئەبدولی مەلا سەئیدی بەرگدروو(لە سلیمانی کە هاورێی منداڵیشم بوو)ئەبدوللا زێباریی(مامۆستای قوتابخانەی نیوەندیی سلێمانی)،ئەحمەدی حەمائاخای برایماخای خوبیلە(ناسراو بە ئەحمەد سمێڵ کاکەیی)ئەحمەد شێخ رەئووف نەقیب،ئیحسان فوئاد(دوایی دوکتۆر لە زمانی کوردیی).ئەمە لە نیوەی یەکەمی پەنجاکانی سەتەی رابووردا بوو، چەند ساڵێک پێش دامەزراندنی **کاژیک**. کە قسەمان لەگەڵ خەڵکەکە دەکرد و بیروڕای خۆمان پێدەگوتن و دەیاندیی

قسەکانمان لە قسەی پارتییەکان و کۆمۆنیستەکان ناچن،دەیانگوت ئەمانە"ڕێبازی سێیەمن".قوتابخانەی کوردییی سۆسیالیزم،ئەو بیرە بوو کە سۆسیالیزمی بە ئازادیی و یەکسانیی مرۆڤ دەزانی ،نەک بە بیری "دیکتاتۆرێتییی پرۆلیتاریا"وەک کۆمۆنیستەکان دەیانگوت،چۆنکە هیچ جۆرە دیکتاتۆرێتییەک سۆسیالیزم نائافەرینێ،یان بە بیری سۆسیال دێمۆکراتیی کە ئەویش ڕێبازێکی هەلپەرستانەی بیری مارکسیزمە و لە خزمەتی سەرمایەدارییدایە. قوتابخانەی کوردیی سۆسیالیزم،قوتابخانەیەکە بیروبۆچوونی کوردە سۆسیالیستەکان بۆ سۆسیالیزم پێشاندەدا، کە کرۆکی ئەم بیرە ئازادییی مرۆڤە و، ئازادییش هەر لە یەکسانیدا بوونی هەیە،واتە ئازادیی و یەکسانیی تەواوکەری یەکن و،بێ یەکدیی بونیان نییە و نابێ.ئازادیی بەپێی ئەم تیۆرییە یەکینەیەکە شیوای پلەپلەکردن نییە.واتە،ئازادیی،یان هەیە،یان نییە.کەمێک ئازادیی بۆ یەکێک و زۆریک ئازادیی بۆ یەکیکی دیی،درۆیەکی گەورەیە،وەک ئەو درۆیەی کە بگوتری ژنێک کەمێک زگی پڕە. چۆنکە زگپڕیی کەموزۆریی نییە.ئازادییش کەموزۆریی نییە و،کەمیک ئازادیی مانای دیلێتیی یە و هیچی دیی.کورتەی ئەم تیۆرییەشم لە نامیلکەی "هێندەک لە کێشە بنەڕەتییەکانی قوتابخانەی کوردییی سۆسیالیزم" کە لە نێوەڕاستی هەشتاکانی سەتەی رابوردوووەوە چەند جارێک چاپکراوەتەوە، خستۆتەڕوو.

کاتێک ئەم بیرورێبازە بەسەر کێشەی کورد دا،دەچەسپێندرێ، دۆزی ئازادیی و یەکسانیی وەک تەواوکەری یەک،واتە یەکسانیی لە دەسەڵاتدا، دیتە پێشەوە.جا کە ئارەب و ترک و فارس دەوڵەتی ناسیۆنالی خۆیانیان هەبێ و کورد بە "مافی خوێندەوارییی"یان مافی هاونیشتمانبوون"یان" مافی ئۆتۆنۆمیی"یان "مافی فیدرالیی یان" مافی کۆنفێدەرالیی" دەمکوتکەن، مانای وایە ئازادییی ئارەب و ترک و فارس پترە لە ئازادییی کورد. بەوتەیەکی دیی کورد لەگەڵ ئارەب، ترک ،فارس یەکسان نین،واتە:دیلن و بڕایەوە. کاتێک کورد دەتوانن بە مافی کەمتر لە دەوڵەتی سەربەخۆ رازی بن،کە ئەو گەلانەش بۆ خۆیان بەو مافە کەمانە رازیی بن بۆ وێنە: مافی ئۆتۆنۆمیی،یان فێدەراڵیی،یان کۆنفێدەرالییان هەبی.بەڵام ئایە ئارەب و ترک و فارس بەمە رازیی دەبن/ئەگەر بەوە رازی بوون باشە، خۆ ئەگەر رازی نەبوون"کوردیش دەبێ وەک ئەوان دەوڵەتی ناسیۆنالی خۆی هەبێ.دەوڵەتی ناسیۆنال،دەوڵەتی ناسیۆنالیستی نییە،بەلکو دەوڵەتێکی نیشتمانییە.

جا ئێستە ئەم بیرو بۆچوونە لە کوێ و بیروبۆچوونی ئارەب و ترک و فارسە ناسیۆنالیستەکان لەکوێ؟کە هاتمە ئەوروپا هەل هەلکەوت بۆم،تیۆریی کاژیک لەسەر بنچینەی قوتابخانەی کوردیی سۆسیالیزم دابڕێژم. هەر لە نووسینەکانمدا بییری ناسیۆنالیزم و بیری نەتەوەییم لە یەک جیاکردووەتەوە.ڕێکخراوی کاژیک ڕێکخراوێکی ناسیۆنالیستانە نەبوو،بەڵکو ڕێکخراوێکی نەتەوەیی بوو،واتە هەموو نەتەوەکەی دەگرتە بەرچاو بە یەکسانیی،ئەمە لە کاتێکدا کە دەوڵەتێکی ناسیۆنالیستی، تەنێ دەوڵەتی چین ،یان دەستە،یان توێژێکە.جیاوزییی چینایەتیم وەک نەخۆشییەکی کۆمەڵگە خستە بەرچاو.

نووسینەکانم و سەمینارەکانم و لێکۆڵینەوەکانم هەموویانم لە سنوورێکی فراواندا بڵاوکردەوە و ئەمانەم هەموو لەسەر ئەرکی خۆم چاپ کرد.بوونم لە ئەوروپا،دوور لە دیکتاتۆریێتییی دەوڵەتەکانی ئارەب و ترک و فارسەوە،دەرفەتێکی هانییە پێشەوە بۆم کە بتوانم نووسینەکانم بگەیەنمە ئەوانەی ئارەزووی خوێندنەوەیان دەکەن،ئەمەش چەمۆڵەیەکی دەمکوتکەرانەیە بۆ ئەوانەی لە رووی دوژمنایەتییەوە،رەخنەی ئەوە دەگرن لێم کە لە ئەوروپام و، نەگەراومەتەوە کوردستان.پرسیار ئەمەیە،ئایا ئەوانە دەیانتوانی هەلومەرجێک بهێننە کایەوە کە بمتوانییایە ئەو بیر و بەرهەمانە، نەک بڵاو بکەمەوە،بەڵکو هەر بیاننووسم؟. بەڵێ قسەی بێ گومرگ خۆراکی مرۆڤی نابووتە.

مەودای رۆشنکردنەوەی بیروربێبازی کاژیک بە شێوەیەکە کە جارێکیان رەحمەتی برایم ئەحمەد بە خۆمی گوت: " کە نووسینەکانت دەخوێنمەوە،هەست بەوە دەکەم، بەشارەزاییەکی زۆرەوە کوردایەتیت کردووە بە زانستێک کە بەسەرپێی خۆیەوە وەستاوە".ئەم گۆڤانیی(شایەتی)یەی کەسێکی وەک ئەو نووسەر و قانووناس و رامیارە ناسراوە،بەڵگەیەکە بۆ قسەکانم و بەرپێچێکە بۆ درۆ و بوختانی نەزانان و نابووتان.

بێجگە لەمەش، رەحمەتی برایم ئەحمەد گوتی:" باوەڕ بکە،ئەگەر کاژیک نەدەچووە لای مەلا مستەفا،خۆم یەکەم کەس دەبووم کە دەهاتمە ناو کاژیکەوە".رەحمەتی برایم ئەحمەد،ئەم قسەیەشی جارێک لەوەپێش،لە وتووێژێکدا کردبوو لەگەڵ شێخ حسەینی بەرزنجەیی(ناسراو بە شێخ کاژیک)وتووێژەکە لە نامیلکەیەکدا بڵاوکرایەوە،لەسەردەمی ژیانی رەحمەتی برایم ئەحمەددا.

٣)- یەکێک لە ئەندامانی کاژیک (شێرکۆ بێکەس)لە کاتی رەخنەگرتندا لە کاژیک گوتی،کە گەورەترین هەڵەی کاژیک ئەوەبوو کە چووە لای مەلا مستەفای بارزانی.ئەز ئەو رەخنەیە بەڕاست دەزانم.خۆم لە هەموو ژیانمدا سێ چوار جار مەلا مستەفای بارزانیم دیوە. لەسەردەمی منداڵیمدا کە مەلا مستەفا لە سلێمانی دەستبەسەر بوو لە سەرەتای چلەکانی سەتەی رابووردوودا و، لە ماڵێکدا دەژیا لەسەروو قاوەخانەی سەرچیمەنەوە و جاروبار بە کۆڵانەکەی لای ماڵی ئیمەدا خۆیی و چەند خزمێکی تێدەپەرین بەرەو بازار. کە ئەمەشم لە بیرەوەرینامەکەمدا باسکردووە.جاری دووەم کاتی گەڕانەوەی لە سۆڤێتەوە بۆ بەغدا پاش کودەتای لەشکری ئێراق بەسەرکردەیەتیی ئەبدولکەریم قاسم لە ١٩٥٨/٧/١٤ دا. کە ئەمەش هەر بۆ بەخێرهاتنەوەکردنی بوو،هیچ جۆرە وتووێژ و باس و راپرسینێکی تێدا نەبوو.جاری سێیەم لە بەغدا لە ساڵی ١٩٥٩ دا بوو ، مام جەلال بردمی بۆ ماڵی بارزانی کە لە کۆنە خانووەکەی نووری سەئیدی کۆنە سەرۆکڤەزیرانی ئێراق لەسەردەمی شانشینییدا بوو. ئەوجارەش هیچ ماوەیەک نەبوو بۆ هیچ جۆرە قسەکردنێک لەگەڵی،چۆنکە بە ژمارەیەکی زۆر لە کەسانی خۆهەڵپەسپێر و خۆبژێن و ماستاوکەر دەورەدرابوو.جارەکی دیکە لە ئاهەنگێکی نەورۆزدا بوو کە چەند قسەیەکی کرد و داوای لە خەڵکەکە کرد چەپڵە لێنەدەن بۆی بەلکو چەپڵە بۆ ئەبدولکەریم قاسم لێبدەن.،چۆنکە ئەوە کە ئێراقی لە زۆرداریی رزگار کرد...هتد. کە لە ١٩/گولانی١٩٦٢ دا لە کوردستان و رۆژهەڵات دەرچووم و رووم‌کردە ئەوروپا،ئەودەمە مەلا مستەفای بارزانی سەرکردەی لەشکری پێشمەرگە و شۆرشی ئەیلوول بوو.کە لە ساڵی ١٩٦٤ دا و بۆ یەکەمجار ئەو بیرخەرەوانەی کاژیک گەیشتنە دەستم کە درابوون بە بارزانی و پیمابوو، لەسەر ئەو رێ یە رۆیشتووە کە کاژیک لە ئامۆژگارییەکانیدا پێشانی داوە. ئێدی کاژیک تا ١٩٧٠ هیچ پێوەندییەکی بەمنەوە نەکردەوە تا، بزانم هەڵوێستی بارزانی بەرامبەر کاژیک چۆن بووە. هیچ وتار و نامیلکە و پەرتوکێکی بارزانیشم نەدیوە تا بتوانم بیروڕای خۆم لەبارەی بارزانییەوە لەسەر بنچینەی نووسینەکانی دەرببڕم.کە کاک کامیل ژیر لە ١٩٧٠/٩/٢٦ دا هات بۆ بەرلین بۆ لام، بۆ یەکەمجار ئەوەم بیست کە پارتی بەدوای سێبەری سەری کاژیکدا دەگەڕێ تا پانی بکاتەوە و تکای کرد لێم کە چاوێکمان لە هەلومەرجی ژیانی هاوبیران بێ لە کوردستان.چۆنکە نوکسە ئەگەرچی لە ئۆرگانەکەی دا "کوردستان ئینفۆرماسیون" هیوای خواستبوو کە رێکەوتنی مارتی ١٩٧٠ سەربگرێ،بەڵام گومانەکانی لەو رێکەوتنە

نەشاردبووەوە.ئێمەش لێرە،واتە هاوبیرانی نوکسە،ناچاربووین بارودۆخی هاوبیران لە کوردستان بگرینەرچاو، ئەگەرچی هاوبیر کامیل ژیر دەیزانی کە بیروڕای من بەرامبەر ڕێکەوتنی مارتی ١٩٧٠ ئەوەیە چاوبەستێکە لە کورد کراوە و ئاشبەتاڵێکە سەپێندراوە بەسەر شۆڕشی کورد دا. ئیدی هەتا ئاشبەتاڵی دووەم(مارتی ١٩٧٥)و پاش ئەوەش تا هاوینی ١٩٧٧ کە هاوبیر فایەق ئارف هات بۆ بەرلین بۆ لام، یەک کەسی کاژیک نەهات بۆ لام و یەک نامەی کاژیک نەگەیشتە دەستم.

پاش ئاشبەتاڵی دووەم(١٩٧٥)کە دیم هاوبیرانی کاژیک هیچ چالاکیی و هەڵوێستێکیان نەبوو لە سەروبەندی ئاشبەتاڵدا،ئیدی خۆم بەدەرویست نەدیی بە بڕیارەکانی هاوبیرانی کوردستانەوە،وەک مرۆڤێکی سەربەخۆ کەوتمە کار. ئەوی ناملکەی "کاژیک و نکسة الثورة الكردية" (کاژیک و نووچدانی شۆڕشی کورد) کە لە ١٩٧٥ دا چاپکراوە بخوێنێتەوە،بەجوانیی جیاوازیی هەڵوێستی من و هاوبیرانی ئەوروپا لە هەلوێستی هاوبیرانی کوردستان دەبینێ. پاش ئەوەش هیچ شتێک بە نێوی رێکخراوی کاژیکەوە لە ئەوروپا دەرنەچوو.

٤)_ رەخنە لەوەگیراوە کە کاژیک زۆر بە نهێنیی کاری کردووە،لەبەرئەوە جەماوەری زۆر نەبووە.هەرچەندە لەمەوبەر ئەم بابەتەم رۆنکردەوە،بەڵام دەمەوێ لێرەدا بێژم کە هێندەک کەس ناهەقیان نییە ئەو گلەییە بکەن. چۆنکە یان گەنجن و ئەو سەردەمەیان نەدیوە،یان هێندە پیربوون و ئەو سەردەمەیان لە بیرنەماوە،ئەگەرنا ئەو زەمانە زەمانێک بوو هەر کەسێک بە سووسەیەک شتێک ببیسترایە لێی،یان گومانێکی لەسەر بوایە،پێستی دەبرا بۆ دەباخانە.ئەودەمە،هەر لە یەکەمین جەزرەبەدا هەموو ئەوانەی کە سەر بە بیروباوەڕ و ڕێبازی کاژیک بوون لە نێودەبران و بیرەکەش شوێنەواریشی نەدەما. پێدەچێ شێرکۆ بێکەس لەبەر پیریی و خراپیی تەندروستیی کە بە باشی لە تەلەفیزیۆنەکەدا دەرکەوت،ئەوەی لە بیرچووبێتەوە کە بردیانە بەکرەجۆ بە پەلبەستراویی و هێندە دارکارییان کرد،زۆری نەمابوو بمرێ.

هێندەک کەسیش قسەی بەر سێبەر دەکەن. کاژیک نەک هەر داگیرکەرانی کوردستان لە دژی بوون،بەلکو کوردەکە خۆشیی، هەر لە کۆمۆنیستەکان و ئاخاکان و بازرگانەکانەوە بگرە هەتا دەگاتە دارودەستەی پارتی،پێیان بە سێبەری سەریدا دەنا.ئەوەتا ئێستەش پەنجاساڵ بەسەر ئەو رۆژانەدا تێپەڕیوە و کاژیک وەک ڕێکخراو بە لایەنی کەمەوە چل ساڵە نەماوە،کەچی هێشتا

زراویان لێی کەوتووە و مووچە خۆرەکانیان وەک کاوە ئەمین و تەلەفیزیۆنیەکەیان "رووداو" لە کۆڵمان نابنەوە.

٥)- باسی پێوەندیی کاژیک بە زەردەشتێتییەوە کرا،گوایە کاژیک دەیەوێ ئاینی زەردەشتیی زیندوو بکاتەوە.ئەمەش بوختانێکی گەوجانەی دیکەیە. ئەوی شارەزای ئەلفوبێی کاژیک بێ دەزانێ کە کاژیک بیرێک و ریبازێکی زانستانەیە،واتە،لەسەر بنچینەی زانست دامەزراوە،نەک باوەڕ.زانست و باوەڕ دوو شتی زۆر جیاوازن لە یەک.زانست سنوور و پێوانەی خۆی هەیە و دەچێتە ژێر رکێفی ئەزموون و گومان و دەمەتەقێ دەکرێ لەسەری و شێوای گۆڕانە.بەڵام باوەڕ جۆرە پێوەندییەکی گیانیی و تایبەتیی کەسێکە بەو شتەوە کە باوەڕی پێیەتی، نە پێوانەی هەیە و نە سنوور دادەنرێ بۆی و، نە دەخریتە ئەزموون و تاقیکردنەوەوە و شێوای گۆڕانیش نییە.لەبەرئەوە،ئاین کە باوەڕە و ناچێتە خانەی زانستەوە،هیچ پێوەندییەکی نییە بە بیری کاژیکەوە.ئەوەشم لە "حقیقة کاژیک"دا رۆنکردووەتەوە. ئاین رێزی دەگیرێ،بەڵام تێکەڵ بە رامیاریی ناکرێ.

بێجگە لەمەش ،زەردەشتێتیی هەر باوەڕ(واتە:ئاین) نییە،بەلکو فەلسەفەیەکە لەسەر سێ کوچکەی پێکەوە بەستراو وەستاوە: **بیر و گوتە و کردەوە** . سێ کوچکەی زەردەشتیی بریتییە لە : بیری باش و گوتەی باش و کردەوەی باش.بیری باش دەبێتە هۆی گوتەی باش و خۆدەربڕینی باش. هەردووکیان پێکەوە دەبنە هۆی کردەوەی باش.بیری خراپیش بە پێچەوانەی ئەمەوەیە. جا ئێستە ئەگەر ئەم فەلسەفەیە:بیری باش و گوتەی باش و کردەوەی باش، لە زەردەشتێتییەوە نەهاتبێ،دەبێ چ خراپەیەکی تێدا هەبێ؟مەگەر ئەوانەی کە ناتوانن بە مێشکی خۆیان بیر بکەنەوە و مێشکیان بووە بە کۆیلەی ئەم و ئەو.

٦)- باسی وشەی "ئاریا" کرا کە هێندەک نەزان و ئامانجپیس دەیانەوێ ئەوە بە "رەگەزپەرستیی" بدەنە قەڵەم.وشەی "ئاریا" ئاماژەیەکە بۆ فەرهەنگی کۆنی ئێران و هیندستانی کۆن، کە فەرهەنگی میترابیزم بووە. واتە، **پەرستنی خوای خۆر** بە کورتی : پەرستنی خوای رۆناکیی،دژ بە هێزی تاریکیی. کە ئەم بیرەی کۆنی کورد کەوتووەتە ئاینی ئیسلامەوە. ئەوەتا ئایەتێکی قورئان دەبێژێ:" الله نور السموات والارض"(خوا رۆناکیی ئاسمانەکان و ئەرزە){سورەتی : النور(رۆناکیی)ئایەتی:٣٥}.وشەی ئاگر کە لە کۆندا نیشانەیەک بووە بۆ رۆناکیی و گەلێک هاو وشەی دیکەی هەیە وەک :ئار،ئاور،ئایر...هتد ئاماژەن بۆ ئەو نێوە کۆنە و ئەو فەرهەنگە کۆنە و، ئەوەتا گەلێک شوێنی کوردستان وەک

ئارارات،ئاربیل، ئاردەلان...هتد پێشکۆی "ئار" یان پێوەیە. وشەی "ئێران"یش لە "ئاریان"ەوە وەرگیراوە و هیچ پێوەندییەکی بە رەگەزەوە نییە.
لە نامیلکەی "حول المشكلة الكردية"دا کە لە ساڵی ١٩٦٩ دا لە هامبۆرگ نووسیومە و هەر لەو ساڵەدا وەک بڵاوکراوەی "نوکسە" کەوتوەتە بەردەست ئارەزوومەندانی،بێ پێچوپەنا ئاماژەم بۆ ئەمە کرد.شایانی باسە لە سەردەمی دەسەڵاتی نازییەکاندا لە ئەلمانیا،وەک چۆن وشەی سۆسیالیزم و ناسیۆنالیزم بە درۆ و ساختەکارێتیی بەکارهێندران،هەروەها وشەی"ئاریا" و"ئاریی"ش بە هەڵە بۆ ساختەکارێتی بەکاربرا، ئەگەرنا، گەلی ئەلمان سەر بە فەرهەنگی ئاریایی نین.گەلی ئەلمان جەرمانی باکوورن،نەک ئاریایی. ئارییاییەکان تەنی خەڵکی ئێرانی کۆن و هیندستانی کۆن بوون و بەس،کە کوردیش یەکێکە لەو نەتەوانەی ئەو فەرهەنگە(کولتووره) کۆنەی هەبووە. ئەوەش فەرهەنگی رۆناکیی یە،بەرامبەر هێزی تاریکیی،واتە فەرهەنگیی راستیی و بەرچاو،دژ بە فەرهەنگی درۆ و دەلەسەو چاوبەست و ژێرپەردە.
٧)ـ باسی ئەوە کرا کە ئەوانەی کاژیکیان دامەزراند خوێندەواربوون،بەڵام پیاوی سیاسەت نەبوون. باشە.نازانم ئەو بەرێزانە رامیاریی(سیاسەت)بەچی دەزانن؟ ئەوانەی ساڵانێک شەڕی کوردکوژییان کرد و نێویان نا براکوژیی، لە رامیاریی دا قاڵ بوون؟ ئەوانەی پەنجاساڵ تەپڵوزوڕنایان بۆ رژێمی تیرۆریستی سۆڤێت و ستالینی کوردکوژ لێدا،رامیارییان باش دەزانی؟ ئەوانەی پاش ١٤ ساڵ قوربانیدان لە لایەن کوردەوە ئاشبەتاڵیان بە شۆرشی کورد کرد،وەستای رامیاریی بوون؟ ئەوانەی هەر لەشکری ئەمریکا هاتە کوردستان و ئیراقەوە پێش مارینزەکان کەوتن ،بێ هیچ پەیمان و گەرەنتییەک، ئەوانە رامیاریزان بوون؟ کاژیک فەلسەفەیەکی نوێ و رێبازێکی نوێی هێنایە پێشەوە،چەکێکی زانستانەی دایە دەست بەشخوراوان، جا ئەگەر ئەو بەشخوراوانە نەیانزانیبێ بەکاری بهێنن،یان رێیان لێگیرابێ بۆ بەکارهێنانی،گوناهی دامەزرینەرانی کاژیک چییە؟ هەی قسە زلی هیچ لە باردا نەبووان...
٨)ـ کێشەی کانی ماسیی، یەکێک بوو لەو باسانەی لە تیڤی" ئێن ئار تی" یش و، تیڤی"رووداو"یش هاتە پێشەوە، ئەم تاوانە دەستدرێژییەک بوو بۆ سەر گیانی چەند کەسێک کە بە کۆمۆنیست ناسرابوون و، لە بەرنامەکەدا گوترا لە ئەستۆی پارتییە. ئەم باسەشم لە شوێنێکی دیکەی ئەم نامیلکەیەدا خستەڕوو.بەڵام لەبەرئەوەی ئەبدوللا ئاگرین لە نامیلکەکەیدا "لاپەڕەیەکی گەش لە مێژووی کاژیک ١٩٦١ _١٩٧٥،هەولێر ٢٠١٣،لە لایەکەوە دەبێژی،ئەگەرچی من (واتە

ئەبدوللا ئاگرین:ج.ن)لە ساڵی ڕووداوەکەدا لە بەغا قوتابی بووم،ئەبوایە سەرکردایەتی کاژیک بەیانێکی دەربکردایە،هەم نارەزایی و هەم بێ بەری خۆی لەو کارەساتە ناخۆشە بە جەماوەر و خەلکی شاری سلێمانی خۆشەویست و هەموو دنیا رابگەیاندایە،مەخابن ئەوەی نەکرد هەڵەیەکی زۆر گەورە بوو،چۆنکە بە دلنیاییەوە دەیڵێم : ئێمەی کاژیک نەبووبین...هتد (ل ٥٧)،بەلام لە لایەکی دیکەوە دەبێژێ کە لە "١٩٦٩ـ ١٩٧٤ لە لقی ڕێکخستنەکانی کاژیکدا بەرپرسیار بووە"(ل ٥٦).

باشە بۆچی ئەو (ئەبدوللا ئاگرین)ە، لەماوەی ئەو پێنج ساڵەدا کە بەرپرسیاری لکی ڕێکخستنەکانی کاژیک بووە ئەم کێشەیەی ڕۆننەکردووەتەوە؟بۆ لە وتووێژە تەلەفیزیۆنییەکاندا بە ئاشکرا نەیگوت،کێ بووە؟ لە کاتێکدا کە حەمە سەئید حەسەن لە ژمارە (٣٢)ی کاتنامەی "پەیام"دا (مارتی ٢٠٠١)واتە١٣ ساڵ لەمەوبەر،بە ئاشکرا نێوی " پیاوکوژەکانی کانی ماسی "نووسیوە(ل ٤٢)کە محەمەد ئەزیز(خاڵە حەمەی کاک ئەبدوللا ئاگرین)یەکێکە لەو ریزەدا.

ئەبدوللا ئاگرین هەواڵ و زانیاریی ناراست بڵاودەکاتەوە:

١ـ ئەبدوللا ئاگرین لە لاپەڕە (٣٨ـ٥٠) ی نامیلکەی نێوبراودا دەبێژێ کە ئەو نامەیەکی کاژیک کە لە رۆژی ١٩٦٤/٥/١٣ دا نووسراوە بۆ مەلا مستەفای بارزانی، هەر ئەو رۆژە بردوویەتی بۆی. مامۆستا ئەحمەد هەردیی لە لەندەن لە ١٩٧٨ دا پێمیڕاگەیاند کە ئەو نامەیەیان بە حەمەی ئەزیزدا ناردووە بۆ بارزانی. بێجگە لەمەش،مامۆستا هەردیی گوتی" چوارنامەمان نارد بۆ بارزانی ،بەڵام ئەو (بارزانی)وەرامی هیچ نامەیەکی ئێمە(کاژیک)ی نەدایەوە".شایەنی باسە ئەحمەد نەقیب لە سەفەرێکی دا بۆ کوردستان کە گەڕایەوە میونشن نامەی چوارەمی کاژیک بۆ بارزانی کە بەرواری ١٩٦٥/٢/٢١ ی لەسەر بوو،هێنابووی لەگەڵ خۆی.پاش ئەوە هیچ بلاڤۆک و نامە و نووسینێکی کاژیک دەرنەچوو.

٢ـ ئەبدوللا ئاگرین لە ل ٤٦ـ٤٩ ی نامیلکەی نێوبراودا نامەیەکی بڵاوکردووەتەوە بە دەستنووس کە بەرواری ١٩٦٤/٥/١٣ ی لەسەرە و گوایە ئەو نامەیە بووە کە ئەو بردوویەتی بۆ بارزانی. بە دڵنیاییەوە دەبێژم کە ئەو قسەیە ناڕاستە. هاوبیر بروسکە ئیبراهیم ئەو نامەیە و دوو نامەی دیکەی لەگەڵ خۆی هێنا بۆ میونشن. نامەکان هەموو بە ئارەبیی نوسرابوون و تایپ کرابوون. ئەز لە لەندەن لە مامۆستا هەردییم پرسی بۆچی نامەکانتان بۆ بارزانی بە ئارەبیی بوو،گوتی" چۆنکە پێمان وایە بارزانی ئارەبیی لە کوردیی

ئاسانتر دەخوێنێتەوە". ئەبدوللا ئاگرین کاخەزی ئەو نامەیەی وا ژاکاندووە و لە هیندەک شوێندا دڕاندوویەتی، پێی وایە منداڵ دەخڵەتێنێ.

٣)ئەبدوللا ئاگرین لە لاپەڕە (٤٢) ی نامیلکەکەیدا بە تیپی درشت دەنووسێ"دیسان بارزانی ژمارە (١) مانگی شوبات ساڵی ١٩٦٢" ئەز بۆ یەکەمجار لە سەمیناری "کوردستان و شۆڕشەکەی"دا کە لە ساڵی ١٩٧١ دا بە زمانی ئەلمانی پێشکێشمکرد و لە ساڵی ١٩٨٤ دا بە کوردیی بڵاوکرایەوە، بۆ یەکەمجار ئاماژەم بۆ ئەو بلاڤۆکە کرد و گوتم ئەم "دیسان بارزانی"یە لەلایەن ئەولای ئیسحاقی (ئەحمەد تۆفیق)ەوە لە سلێمانی دەردەکرا و بەسەر ماڵاندا شەوانە بڵاودەکرایەوە بۆ پشتگیریی مەلا مستەفای بارزانی دژ بە سەرکردەکانی ئەو سەردەمەی پارتی (برایم ئەحمەد،جەلال تاڵەبانی...هتد) دڵنیام کە ئەبدوللا ئاگرین ئەو بلاڤۆکەی بڵاونەکردووەتەوە. ئەو سەردەمە لە سلیمانی بووم و دەزانم کە کوردێکی خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان هاوڕێی ئەحمەد تۆفیق ئەو کارەی دەکرد. نێوانی من لەگەڵ ئەحمەد تۆفیق خۆش بوو. زۆر هاتووچۆی منی دەکرد. بۆ خۆیی و هاورێکانی خانوویەکی گەورەم پەیدا کرد کە ماوەیەک وەک "کۆمۆنە" یان لێکردبوو.شوێنی نیشتەجێ بوونیان بوو.پاشان ئەو بلاڤۆکە"دیسان بارزانی" چ پێوەندییەکی بە کاژیکەوە هەیە، ئەگەر مەبەستی ئەبدوللا ئاگرین تەنێ ماستاوکردن نەبێ بۆ بنەماڵەی بارزانی؟ کە بەم نامیلکەیە و بە قسەکانی لە ئینتەرنێتدا کەڵکی نەگەیاند بە بنەماڵەی بارزانی، بەلکو زیانی گەیاند پێیان.

٤) بۆ ئەوەی ناڕاستییەکانی ئەبدوللا ئاگرین باشتر دەربکەون،دەستنووسێکی هاوبیری کۆچکردوو لەتیف ئەلیی وەک خۆی بڵاودەکەمەوە کە ماوەیەکی کورت پاش هاتنی بۆ میونشن نووسی و دایە دەستم.هاوبیر لەتیف ئەلیی کە لە مانگی ئۆکتۆبەری ١٩٦٤دا هات بۆ میونشن، دەیگوت لە ساڵی ١٩٦١وە لە ڕێی شێرکۆ بێکەسەوە زانیوێتی کە کاژیک هەیە و بووە بە کاژیک.بەڵام ـ وەک ئەو دەیگوت ـ کاژیک زۆر بە نهێنی کاریدەکرد و زۆر بە زەحمەت و درەنگ یەکێکیان کردووە بە ئەندام. دەستنووسەکەی هاوبیر لەتیف ئەلیی بەرواری ١٩٦٥/٢/٢٨ ی لەسەرە.لەو نووسینەدا دەردەکەوی کە لە ساڵی ١٩٦١ دا زانراوە کە کاژیک هەیە،بەڵام ئەبدوللا ئاگرین دەڵێ ئەو لە ساڵی ١٩٦٤ دا زانیوێتی کە کاژیک هەیە. لێرەدا هیندەک پرسیار هەن کە دەبێ هاوبیران کامیل ژیر و فایەق ئارف وەرامی بدەنەوە. بۆچی کاژیک کە هیندە بە نهێنیی کاریدەکرد، دەرگەی خۆی هەروا بە ئاسانی بۆ "پارتی گەلی کورد" خستە سەر پشت؟پارتی کە ئەو هەموو

رک و کین و دوژمنایەتییەی هەبوو بەرامبەر کاژیک، کاتیک محەمەد ئەزیز و محەمەد هەرسین چوونە نێو پارتییەوە، بۆچی پارتی هیچ وشەیەکی دژ بە "پارتی گەلی کورد" و ئەم دوو کەسە پێ نەبوو؟

کۆچی دوایی هاوبیر لەتیف ئەلیی

هاوبیر لەتیف ئەلیی کە تووشی نەخۆشیی سنگ بوو بوو.بە نەخۆشی هات بۆ میونشن.هاوبیر بروسکە و ئەز بردمان بۆ لای دکتۆر.دەرکەوت کە تووشی سیل بووە.ئەوجا بردمانە نەخۆشخانەی سیلدارەکان لە Gauting.لەوێ باش خزمەتی دەکرا،بەتایبەتیی یەکێک لە دکتۆرەکانی نەخۆشخانەکە کوردی باکوور بوو.هاوبیر لەتیف بەرەو چاکبوونەوە هەنگاوی دەنا.بەلام زۆر حەزی دەکرد زوو لە نەخۆشخانە دەربچێ،دەیگوت" نەهاتوومەتە ئێرە بۆ خواردن و خەوتن".

هەرچەندە ئێمە(هاوبیر بروسکە و ئەز) زۆر خەریک بووین لەگەلیدا،دان بە خۆیدا بگرێ و جارێ لە نەخۆشخانە بمێنێتەوە. بەلام بە قسەمانی نەکرد و لەگەل دکتۆری نژدار(جراح) رێکەوتبوو کە سیی نژداریی بکەن،گوایە بۆ ئەوەی زوو چاک ببێتەوە. پاش نژداریی کردن چووین بۆ لای،دیسانەوە پێمان گوت کە دەبێ پەلە نەکا هەتا تەواو چاک دەبێتەوە.رۆژێک دوای ئەوە بە تەلەفون ئاگادارکراین کە بە نەخۆشیی ئەمبۆلی کۆچیدواییی کردووە. ئەم نەخۆشییە، وەک دەلێن،لە نێو چەند هەزار کەسێک دا تەنێ یەکێک پاش نژداریکردن تووشی دەبێ.لەتیف ئەلیی لە ١٩٦٨/٣/٨ دا کۆچیدواییکرد و لەو تەمەنە گەنجییەدا، گوناهی خۆشی تێدا هەبوو. سیل نەخۆشییەکی کوشندەیە و ئەوی تووشی بێ، دەبی باش بحەسێتەوە. ئەو زۆر بە پەلە بوو بۆ دەرچوون لە نەخۆشخانە.

شایەنی باسە، ئەز وێنەیەکیی گۆڕەکەی هاوبیر لەتیف ئەلیم نارد بۆ ئەبدوللا ئاگرین.بەلام هەر لە ئامازەکردن دا بۆ ئەو وێنەیە دوو هەلەی کردووە.١ ـ نێوی ئەو شوێنەی کە هاوبیر لەتیف لێی نێژراوە گاوتینگە Gauting نەک گاوستنگ. ٢ ـ گۆڕستانی گاوتینگ وا لە نێزیک میونشن نەک بەرلین.

وتووێژی مووچەخۆری پارتی (کاوە ئەمین) لەگەل شێرکۆی کوڕی هەژاری موکریانیی ، پارتی و بنەماڵەی بارزانی پاش پەنجا سالیش سامی تارماییی کاژیک بەرینەداون

کاوە ئەمین کە یەکێکە لە مووچەخۆرەکانی بنەماڵەی بارزانی و لە نێوان سوێد و هەولێردا لە جرتوفرتدایە، وتوویژێکی لەگەل شێرکۆی کوڕی هەژار کردووە و، لە هەفتەنامەی "رووداو" دا بلاویکردووەتەوە {"رووداو" چاپی هەولێر

٢٠١٤/٥/٥،چاپی کوێلن ژ ٢٤٨ ٢٠١٤/٥/٨)لێرەدا دەمەوێ بە چەند خاڵێک درۆکانی شێرکۆی کوڕی هەژار بخەمە بەرچاو:

١)۔ مووچەخۆری بنەماڵە(کاوە ئەمین) وەک ئەوەی هەنگوینی لە هیلانەدا دۆزیبێتەوە، هەر لە سەرووی لاپەڕەکەوە بە مانشێتێکی گەورە لە زمان شێرکۆی کوڕی هەژارەوە نووسیوێتی:" بارزانی کاژێکی بە هیچ نەدەزانی،چۆنکە هیچ نەبوون".

جارێ ئەوانەی سەر بە کاژێک بوون"هیچ بووبن" یان " هیچ نەبووبن" ئەوە بابەتێکی دیکەیە. با بڵێین "هیچ نەبووبن". بەڵام ئایا ئەوانەی شۆڕشێکی (١٤)ساڵییان بە ئاشبەتاڵ کۆتایی هانیی،"زۆرهیچ" بوون؟.ئەوانەی ساڵانی ساڵ کوردکوژییان کرد لە پێناوی پارە و دەسەڵاتدا و نێویاننا"براکوژیی" ئەوانە"زۆر هیچ"بوون؟

پاشان،ئایا مووچەخۆرەکانی بنەماڵەی بارزانی لە هۆشیارییەوە دلیان بەم قسەیەی بارزانی دژ بە کاژیک خۆشە؟ دیارە هێندە هۆشیان نییە،تا ئەو پرسیارە لە خۆیان بکەن،ئایا مەلا مستەفای بارزانی کە کاژێکی "بە هیچ نەزانیوە" ،حیزبەکەی خۆی، واتە "پارتی" کە خۆی سەرکردەی بوو"، بە هیچ دەزانی؟هەڵوێستی مەلا مستەفای بارزانی بەرامبەر پارتی و سەرکردەکانی پارتی چووەتە مێژووەوە و خەڵک ئەوە دەزانن.ئەز نامەوێ گەلێک نموونە بهێنمەوە،تەنێ یەک نموونەی سووک باس دەکەم، تا بزانن نرخاندنی مەلا مستەفای بارزانی بۆ سەرکردەکانی حیزبەکەی خۆی چۆن بووە:

دەستەیەک لە کوردەکانی رۆژاوای کوردستان(چەپاژۆ و راستاژۆ)چووبوونە لای بارزانی بۆ ئەوەی رێکیان بخاتەوە و ئاشتیان بکاتەوە. لە نێو قسەکردنیاندا،مەلا مستەفا گەلێک جنێوی دابوو بە ئاپۆ ئۆسمان سەبری.لەوەدا محەمەد بەکر کە خەباتکارێکی کورد و دژ بە رژێمی سووریا و، لەسەر ئەوە ساڵانی ساڵ کەوتە زیندان و دەربەدەریی،لەو کۆبوونەوەیەدا بەشدار بوو.محەمەد بەکر بە مەلا مستەفای گوتبوو" باشە جەنابت وا بە ئاپۆ ئۆسمان دەڵێیت،ئەی خۆ ئەوەتا رۆژنامەی "خەبات" زۆر بە باشیی باسی ئۆسمان سەبری دەکا و،بە تێکۆشەرێکی مەزنی دەداتە قەڵەم".مەلا مستەفا بە پەنجە ئاماژەی بۆ حەبیب محەمەد کەریم و مەحموود ئۆسمان سۆرانی و ئەوانی دیی کردبوو کە لەوێ بوون و گوتبووی:"ئێ خۆ رۆژنامەی خەبات بەدەست ئەم مندالانەوەیە...".

دوایی،کاژیک هیچ جۆره چاوەڕوانییەکی خۆیی لە مەلا مستەفا نەبووە.کاژیک ئامۆژگارییی مەلا مستەفای کردووە و ڕێی ڕاستی پێشانداوە لە پێناوی چاکەی خەلکی کوردستاندا،نەک لە پیناوی پلەوپایە و پارەدا وەک هەژاری باوکی شێرکۆ کە شێرکۆ بەو نانە"حەلالە"ی باوکی بەخێوکراوە و، ئێستەش لە درۆ و دەلەسە و بوختان و قسە هەلبەستندا، دەی وەکو باوکی ناگەن پێی.

مەلا مستەفا هیچ چاکەیەکی بەسەر کاژیکەوە نەبووە،کاژیک چاکەی بەسەر مەلا مستەفاوە بووە.کاتیک کە دەزگەی راگەیاندنی گشتیی لە ئەوروپا مەلا مستەفایان بە "مەلا سوورەکە"The Red Molla و داردەستی سۆڤێت لە قەلەم دەدا، ئەز ئەو دەمە تاکە کەسێک بووم کە ئەو قسانەم بە درۆ دەخستەوە،ئەوەش لە پیناوی خراپنەبوونی نێوی کورد دا.ئەمەش سوپاس و پێزانینی ئەم بنەمالەیە.

٢)- مانشێتێکی دیکەی "رووداو" ئەمەیە: "کوردایەتی نەیتوانیوە ڕێکخراوێکی لە دەرەوەی بارزانییەکان هەبێت".جارێ با ئەم مانشێتە لەگەل قسەکانی شێرکۆی هەژار دا بەراورد بکەین کە لە دەقی وتووێژەکەدا هاتووە،تابزانین کاوە ئەمین و هاوکارەکانی چەندە دەسپاکن لە کاری ڕۆژنامەوانیدا.دەقی قسەکەی شێرکۆی هەژار ئەمەیە:" ئێستا بیری نەتەوەیی کوردستانی،جگە لە بنەمالەی بارزانی و بەو شێوە کۆنەی خۆیان،هیچ ڕێکخراوێکی نییە".باشە،ئەمە لە کوێ و مانشێتەکەی "رووداو" لە کوێ.ئەمە دەستکاریکردنی دەقەکەیە.بۆ بەرژەوەندییی بنەمالە.چۆنکە وشەی "کوردایەتیی"لە قسەکەی شێرکۆی کوڕی هەژاردا نییە. پاشان شێرکۆی هەژار نابێژێ "ڕێکخراوێکی لەدەرەوەی بارزانییەکان هەبێت"،بەلکو دەلێ"جگە لە بنەمالەی بارزانی بەو شێوە کۆنەی خۆیان".واتە بارزانییەکان بە "بنەمالە" و شێوەکەیان بە"کۆنە" دەداتە قەلەم.بەلام کە دەبێژێ: "ئێستا بیری نەتەوەیی کوردستانی،جگە لە بنەمالەی بارزانی...هتد"مانای وایەڕێکخراوەکەی بنەمالەی بارزانی کە پارتییە بە خاوەنی "بیری نەتەوەیی کوردستانی" دەناسێنێ،ئەگەرچی"بەشێوەی کۆنی خۆیان".ئەمەش ماستاوکردنێکی شێرکۆی هەژارە بۆ بنەمالەی بارزانی و میراتێکە لە باوکییەوە بۆی بەجێ ماوە".

٣)- لەبارەی ئەو بلاڤۆکەوە کە لە ١٩٧٥/١/٢٥ دا، واتە،دوومانگێک پێش ئاشبەتال دژی سەرکردەیەتیی کاژیک دەرچووە،کاوە ئەمین لە نەزانییەوە پرسیاری بلاڤۆکێک دەکا کە گوایە لە سالی ١٩٧٤ دا دەرچووە.شێرکۆی هەژار دەلێ:

"من ئەو بەیانەم بەناوی سەرکردایەتیی کاژێک نووسیوە و بە پێشنیازی ماموستا عوسمان رەشید و،رەزامەندی کاک ئازاد (محەمەد مستەفا)ئەوسا هەر ئەو سێیە لە سەرکردایەتی کاژێکدا ،مابووینەوە...هتد؟."باشە،کە شێرکۆی کوڕی هەژار دەبێژێ:"کاژێک هیچ نەبوون،کەچی ئەو بە "نێوی سەرکردایەتیی کاژێکەوە" بەیانی دەرکردووە. واتە، ئەو خۆی بەنێوی "هیچی نەبووەوە بەیانی دەرکردووە". ئەمەش ئەوە دەگەیەنێ کە خۆی هەر بە قسەی خۆی "هیچ نەبووە".

بێجگە لەوەش، " هیچ نەبوون"ی شێرکۆی هەژار و ئازاد مستەفا(حەمەی مستەفا)لەوەدا دەردەکەوێ کە داوای "حوکمی زاتی"یان کردووە بەسەرکردایەتیی بارزانی - وەک لە بلاڤۆکەکەیاندا نووسراوە،واتە داوای ئەو شتەیان کردووە کە پارتی هەزاران کەسی بۆ بە کوشت داوە و دوایی ئاشبەتاڵی کردووە. ئامانجی کاژێک حوکمی زاتی نەبوو. ئێستادیارە پەنجەی کێ لەم قورەدابووە بۆ خراپ کردنی کاژێک و سیخوڕێتی بەسەریانەوە.

٤)- لەبارەی ئەو سیخوڕێتیی(جاسووسێتیی)یەی کە خۆی و حەمەی مستەفا(ئازاد)و ئوسمان رەشید پێکەوە کردوویانە و نێوی سەرکردەکانی کاژێکیان خستووەتە بەردەم رژێمی بەئس و رژێمی شای ئێران ،بابزانین لە وتووێژەکەیدا لەگەڵ موچەخۆرەکەی بنەماڵەی بارزانی،واتە کاوە ئەمین چی گوتووە و بەچی پاساوی ئەم سیخوڕێتییەی خۆی داوەتەوە:

"رووداو" :گلەیی ئەوەشتان لێدەکرێت کە ئێوە ناوی سەرکردەکانی کاژێکتان نووسیوە، بەرەمزیش بێت،وەکو (ا.هـ)کە هەموو کەس دەزانێت ماموستا ئەحمەد هەردییە؟ئەوە تا چەند راستە و مەبەستتان چی بووە لەوە؟".

"شێرکۆی هەژار" ئەوە راستە.من روونمکردەوە کە دەمانویست نیعتباری نوێنەریی کاژێک لەوانە بستێنین،نەوەکا بەناوی کاژێک لەگەڵ کۆنە ئەندامێک و پێشمەرگەدا بدوێن و کار لە دژی ئێمە بکەن".

"رووداو" :دوای دەرکردنی ئەو بەیاننامەیە،ئەو گرووپە چیتان کرد؟ ئایا درێژەتان بەکاری سیاسی دا،بە چ ناوێکەوە؟".

"شێرکۆی هەژار: پێنج - شەش حەفتەیەک دوای ئەو بەیانە،هەرەسی شۆرش بڵاوەی پێکردین".

سەرنج: لێرەدا شێرکۆی کوڕی هەژار دان بەوەدا دەنێ کە کارێکی راستی کردووە نێوی سەرکردەکانی کاژێکی بۆ رژێمی بەئس و رژێمی ئێران و ...هتد ئاشکرا کردووە.ئەم زانیارییانەشی لە ئەبدوللا ئاگرین وەرگرتووە - وەک

ئەبدوڵلا ئاگرین خۆی دان بەمەدا دەنێ لە نامیلکەکەی دا.واتە شێرکۆی هەژار دان بە سیخوڕێتیی خۆی دا دەنێ. هەر بە قسەی خۆی(شێرکۆی هەژار)لەگەڵ هاودەستەکەی حەمەی مستەفا(ئازاد)پاش ئاشبەتاڵی پارتی ئەو (شێرکۆی کوڕی هەژار) و ئازادی هاودەستی، ئەوانیش ئاشبەتالیان کردووە،چۆنکە ئەو فەرمانەی پێیان سپێردرابوو تەواو بووە و ،ئێدی فەرماندەر کاری نەماوە پێیان. شێرکۆ رایکردووە بۆ ئەوروپا بۆ ئەوەی لەسەر حسێبی کرێکار و کارکەری ئەوروپا چەند ساڵێک ژیان بباتە سەر.ئەوجا ساڵی ١٩٧٩ گەڕاوەتەوە ئێراق و ئێران.رژێمی بەئسیش هیچ ئازارێکی نەگەیاندووە پێی. دوای ئەوە هاتووەتەوە ئەوروپا و لە هۆڵەندە نیشتەجێ بووە.

٥)- هەر لەو وتووێژەدا شێرکۆی کوڕی هەژار کە خۆی ماوەیەک و لەسەرەتاوە لەگەڵ پاسۆک دا بووە و، تەنانەت ویستوویەتی پاسۆک بینێرێ بۆ لوبنان و لەوێ بیکەن بە "نوێنەری پاسۆک" کاک جەلالی حاجی حسەین کەلۆش پێیگوتووە،ئێمە جارێ خۆمان نەخستووەتە سەرپێ، تۆ داوای پلە و پایە دەکەیت لێمان؟ لەوەوە شێرکۆی هەژار رای کردەوە بۆ نەمسا. ئەم زانیارییە کاک جەلالی حاجی حسەین پێمی ڕاگەیاند.

لە وەرامی پرسیارەکەی کاوە ئەمین دا لە بارەی پاسۆکەوە دەبێژێ:

"ئەوەندەی من بزانم دامەزرێنەرانی پاسۆک پێشتر ئەندامانی کاژیک بوون. کاژیک چەند فکری هەبوو،ئەمانیش هەر ئەوەندە،تاقە یەک دانەشیان تێیدا نەبوو،مانای وشەی "سۆسیالیست"بزانێت. جەمال نەبەز بۆ مەبەستی خۆی لەناوی "نەتەوەیی"ی دوورخستەوە و "سۆسیالیست"ی بۆ هەڵبژاردن...و هتد".

سەرنج: ئەوەی پاسۆکەکان چییان زانیوە و نەزانیوە،ئەوە دەبێ خۆیان وەرامی ئەوە بدەنەوە. شێرکۆی هەژاریش خۆی یەکێک بووە لەوان.ئەوەی کە گوتوویەتی : "جەمال نەبەز بۆ مەبەستی خۆی لەناوی "نەتەوەیی" ی دوورخستەوە و "سۆسیالیست" ی بۆ هەلبژاردن، بوختانێکی ئاشکرایە،وەک هەموو درۆ و بوختانەکانی دیکەی. ئەز نە کاک فەرهاد ئەبدولقادرم دەناسی و نە کاک شێرزاد فاتیح،ئەوان هاتنە لای من و بە منیان گوت حیزبێکیان دروستکردووە بە نێوی"حیزبی سۆسیالیزمی نەتەوەیی کورد"ەوە.واتە، ئەوان خۆیان وشەی سۆسیالیزمیان بۆ خۆیان هەلبژاردبوو،بەلام بە شێوەیەکی خراپ. ئەز لەرووی چاکەخوازییەوە پێیانمگوت "سۆسیالیزمی نەتەوەیی" زاراوەیەکە بە تایبەتیی لە ئەوروپا و هەموو رۆژاوا بۆ حیزبی نازیی بەکاردەبرێ. واتە،من هەڵەکەیانم سەرڕاستکردەوە بۆیان، نەک بچم لە نێوی نەتەوەیی دووریان بخەمەوە و

سۆسیالیست هەڵبژێرم بۆیان،جگەلەمەش کاژێک کۆمەڵە و ڕێبازێکی سۆسیالیستی بوو.کاک شێرزاد فاتیح لە تەلەفیزیۆنی ئێن ئار تی دا باسی ئەمەی کرد،ئەگەرچی باسی ئەوەی نەکرد کە پێیانگوت ئەم یارمەتییەی من واتەی ئەوەی نییە کە کار دەکەم لەگەڵتان، ئێوە دەبێ کۆنگرە بگرن بۆ ئەندامەکانی کاژێک و کۆنگرە بڕیار بدا بۆ گۆڕینی نێوی کاژێک. ئەمان بەداخەوە چاوبەستیان لە من کرد و باسی ئەوەیان نەکرد کە ئەوان ئاگایان لەو بەیانە بووە کە دژی سەرکردەکانی کاژێک لە لایەن شێرکۆی کوڕی هەژار و محەمەد مستەفا(ئازاد)و ئۆسمان رەشیدەوە دەرچووە.ئەو زانیاریانەیان لە من شاردەوە و دڵی پاکی منیان بە خراپترین شێوە بەکار هێنا.

٦)لەبارەی ئەو تۆمەتەوە کە لە **کوردستان پۆست** دا بەڕێز کەمالی جەمال موختار خستوویەتە مل شێرکۆی هەژار کە شێرکۆ ویستوویەتی بیکوژێ،کاوە ئەمین قوڕوقەپی لێکرد و پرسیاری نەکرد لێی کە لە بارەی ئەو تۆمەتە سەختەوە چ دەڵێ...ئەوەش هاوکاریی کۆن و نوێی پارتی و شێرکۆی کوڕی هەژار باش دەردەخا.

٧) شێرکۆی کوڕی هەژار کە هیچ چالاکییەکی رامیاریی نەبووە ئەو جاسووسێتییە نەبێ کە باسکرا.لە وتووێژەکەدا گوتوویەتی کە نایەوێ وێنەی خۆی بڵاوبکاتەوە،چۆنکە شتی بەدەستەوەیە بیکا.وا دیارە دەبێ فەرمانێکی دیکەی پێ سپێردرا بێ.

زلترین درۆی هەژاری مۆکریانی: "ئەم هەتیوەم(شێرکۆ) زۆڵە" لچۆن هەژاری موکریانی و شێرکۆی کوڕیم ناسی؟

ئەز لە نیوەی یەکەمی پەنجاکانی سەتەی رابوردوودا خوێندکاربووم لە کۆلیژی پەروەردەی زانستگەی بەخدا.ئەو سەردەمەش سەردەمێکی پڕ لە چالاکیی خوێندکاران و رامیاران بوو لە ئێراقدا،بە تایبەتیی چەپییەکان و حیزبی نیشتمانیی دێموکراتیی(الحزب الوطني الديمقراطي) بەسەرۆکایەتییی کۆچکردوو کامیل چادرچی. ئەز ژیی بە پێی پێویست ،وتارم لە رۆژنامەی "صدى الاهالي" ئۆرگانی حیزبی نیشتمانیی دێموکراتیی دا بڵاودەکردەوە،کە جارێک بۆ مافی خوێندەواریی بە زمانی کوردیی و جارێک بۆ بەرپەرچدانەوەی قسەکانی جەلال بایار سەرکۆماری ترکیای ئەو سەردەمە کە لە ئەمریکا گوتبووی لە ترکیا هەر ترک هەن، گەلێکی دیکە نییە. هەروەها لە گۆڤاری"صدى المستقبل"یشدا کە رەسمی ئەلئامل(رسمي العامل)دەریدەکرد، ئەم وتارانەم بە نێوی خواستەمەنیی ج.ا.کلۆڵ ەوە دەنووسین.لەو کاتەدا مام جەلال لە کۆلیژی مافیەل(حقوق)

دەیخوێند. بەهۆی خەریکبوونمانەوە بە چالاکیی خوێندکارانە دژ بە رژێمی ئێراق و کێشەی کوردەوە،هاورێیەتیمان لەگەڵ یەک زۆر خۆش بوو.رۆژێکیان گوتی، دەزانیت کێ حەز دەکات بتبینێ؟گوتم:کێ.گوتی: هەژار.گوتم هەژار کێ یە؟گوتی: هەژاری هەڵبەستوان.گوتم:بۆچی لێرەیە؟گوتی:ئا،بەڵام لێرە نێوی ئەزیزە و نابێ کەس پێبزانێ.گوتی:لەگەرەکی فەزڵ (فضل)لە ستۆدیۆیەک کاری وێنەگریی دەکا،ئێستە دەچین بۆ لای. کە چووین بۆ لای، هەر لەیەکەمین ناسینەوە هەستمکرد کە کابرایەکی گاڵتەزان و قسە خۆشە.لەگەڵ کات، بە ئوستاد بەشیر موشیر و چەند کەسێکی دیکەم ناساند.ئەو ستۆدیۆیەی کە کاری تێدا دەکرد هی کاک جەلال بێتووشی بوو،بەلام هەژار هەر وەک خاوەنی ستودیۆکە بێ وابوو.پاش ماوەیەک زانیم کە نەخۆشیی هەناسەسواریی هەیە، بردم بۆ لای دکتۆر نووری فەتووحی کە خەڵکی سلێمانی و لە بنەماڵەی ئەلەکە بوو،گوتی دەبێ بە رۆنتگەن وێنەی سنگی بگیرێ.کە وێنەی سنگی گیرا،نەخۆشیی سیل دەرچوو.تومەز ئەمە کۆنیش ئەم نەخۆشییەی هەبووە و ناردوویانە بۆ لوبنان و ماوەیەک لەوێ بووە و گوایە چاکبووەتەوە و گەراوەتەوە بەخدا.بەڵام دیارە لێیهەڵداوەتەوە، بە زەحمەتێکی زۆر توانیم ماوەیەک لە نەخۆشخانەیەکی سنگ وەربگیرێ.دوکتۆر گوتبووی دەبێ ماوەیەک لە شوێنێکی هاوینەهەوار بژی.جا لەبەر ئەوەی کەس خۆی تێنەدەگەیاند،ئەوەی لەدەستم هات بۆ یارمەتیدانی کردم و رەوانەی شەقلاوەم کرد.

بۆ سەفەری شەقلاوە، ئەز تاکە کەسێک بووم کە بە شەمەندەفەری بەخدا - هەولێر بە رێمکرد لە شەقلاوەوە هەڵبەستێکی پر لە گاڵتە و قسەی خۆشی نارد بوو بۆم،وەک سوپاسنامەیەک. هەڵبەستەکەیم لە "باسنامە"دا چاپی هەولێر(٢٠١٢)دا بڵاوکردووەتەوە.

پاش چەند مانگێک گەرایەوە بەخدا و تەندروستیی بەرەو باشیی چوو بوو.دەستیکردەوە بە کار لە شوێنەکەی خۆی.نێوانمان بەرەو خۆشتر چوو.جاروبار بە ئێواران لە دوکانی ئوستاد و بە قسەی خۆش و گاڵتە و گەپ کاتی خۆشمان دەبردەسەر.

رۆژێکیان لە دوکانی ئوستاد بەشیر موشیر بووم،رەفیق چالاک هات گوتی"فەرمانگەی لێکۆڵینەوەی تاوانەکان"(دائرة التحقیقات الجنائیة) کە فەرمانگەیەک بوو وەک "ئاسایش"،بانگیان کردم و کە چووم گوتیان ئاگاداریی هاتووە بۆیان کە کوردێکی ئێرانی تۆمەتبار رایکردووە بۆ ئێراق و ئێستە لە بەخدا لە گەرەکی فەزل لە دوکانێک کار دەکا و نێوی "هاجەر"ە. رەفیق

گوتی،"هەر زوو زانیم کە هەژارە،چۆنکە ئارەب "ژ" دەکەن بە "ج".(رەفیق هەژاری باش دەناسی).رەفیق گوتی: " گوتم شتی وا نییە و نایناسم".کە رەفیق ئەوەی گوت، دەستبەجێ چوومە لای هەژار و باسەکەم گێڕایەوە بۆی.ئەویش دەمودەست شتی کۆکردەوە و گوتی"تۆ بڕۆ هەقت نەبێ"گوتم"ئاخر چۆن؟" گوتی: " خۆم جێبەجێی دەکەم". دەرگەی دوکانەکەی داخست و ئێدی نەمزانی چی بەسەر هات.پاش ئەوەی بەتەواویی نازانم کەینێ بوو کە پۆلیس چووبوونە دوکانەکە، هەر براکەی جەلال بێتووشییان لەوێ دیی بوو.هەژار بەرنەکەوت.دەنگوباسی هەژار بڕا.ئەز خوێندنی خۆم لە زانستگە تەواو کرد و بوومە مامۆستا لە قوتابخانەی نێوەندییی موسەللا و نێوەندییی رۆژاوا لە کەرکووک.ساڵی ١٩٥٦ بوو، رۆژێکیان مامۆستا ئەباس هەبوو سەر بە پارتی بوو لە کەرکووک گوتی: ئەم ئێوارەیە هەژار لە چایخانەی پشت سەرا دەبێ،چۆنکە دەیەوێ سەفەر بکا،حەز دەکەین تۆیش بێیت.گوتم بۆچی هەژار لە کوێیە؟گوتی لە کەرکووکە.گوتم، ئەم ماوەیە لە کوێ بوو،گوتی هەر لە کەرکووک.گوتم چی دەکرد لە کەرکووک؟گوتی کاری دەکرد.گوتم ،دەیزانی کە ئەز لە کەرکووکم.گوتی:ئا،پێمان گوتووە کە تۆ لە کەرکووکیت.سەرم سوڕما. لای ئێوارێ کە چووم بۆ چایخانەکە چەند کەسێک هاتبوون لەوانە مامۆستا ئیحسان ئەبدولحەمید .وەک بیستم ئەبدوللای شەریفی(خەلکی سنە و خاوەنی مەلهای ئەبدوللا لە بەخدا کە بە هۆی دەوڵەمەندییەوە، گەلێ کەسی دەناسی)رووی لە حەسەن تۆحلە ناوە کە سەرمایەدارێکی گەورەی مووسڵ بوو،هەژار بە دزییەوە بگەیەنێتە تورپاسپی کە گوندی بنەماڵەی حاجۆ ئاخا بوو. لە هاوینی ساڵی ١٩٦٥ دا کە چووم بۆ سووریا هەژارم لە دیمەشق دیی بە تەما بوو بینێرن بۆ فیستیڤاڵی لاوان و خوێندکاران کە کۆمۆنیستەکان لە وڵاتێکی ئەورووپای رۆژهەڵات سازیان دەکرد.(وابزانم وارشۆ/پۆلۆنییا بوو) هەژار لەوێ مایەوە تا کودەتای قاسم، ئەوجا گەڕایەوە بەخدا و جەلال بێتۆشی دوکانەکەی خستەوە خزمەتی.ئەمە ساڵی ١٩٥٨ بوو.بووبووم بە مامۆستا لە قوتابخانەی دوا نێوەندییی جافەرییە لە بەخدا کە قوتابخانەی شیئەکان بوو.

هەژار ئەمجا کەوتە زورنازەنین بۆ رژێمی قاسم و خۆ نێزیککردنەوە لە مەلا مستەفای بارزانی.رۆژێکیان گوتی تکایەک دەکەم لێت خێرێک بۆ خۆت بکە.گوتم خێری چی؟گوتی مردووم بەدەست شێرکۆوە، بە ڕاستیی ئەم هەتیوە زۆڵە.کورە پێی بڵێ بچۆ گوو بکە نازانێ گوو بکا.گوتم بیبەم بۆ مزگەوت گووی پێ بکەم؟گوتی کوڕە نا. بیبە بۆ ئەو قوتابخانەیەی لەوێ کاردەکەیت. لە کورتیی

بیبرمەوە شێرکۆم بردە ئەوێ و بەڕێوەبەری قوتابخانە مامۆستا حەسەن زەلزەلە وەریگرت.ئەو کاتە شێرکۆ ١٣ ساڵان بوو.هەر بۆ رۆژی دوایی بەردەستی قوتابخانەکە هات گوتی: ئەو منداڵەی دوێنێ هێنات، ئەورۆ هەڕەشەی لە قوتابییەکان کردووە و چووە بە گژیاندا.منیش گوتم بانگی کە بۆم. کە شێرکۆ هات گوتم ئەوە چیت کردووە؟ بێ وەرامدانەوە دەستیکرد بە گریان و قوتابخانەی بە جێ هێشت.دوایی کە لە باوکیم پرسی،گوتی بردمان بۆ شوێنێکی دیی.بە کورتی شێرکۆ تەنیا دوو رۆژ لە قوتابخانەی جافەرییە بوو بەس. ئێدی شێرکۆم نەدییەوە تا ساڵی ١٩٧٥.

شێرکۆی هەژار پاش ئاشبەتاڵی ١٩٧٥ هات بۆ بەرلین بۆ لام

چۆن کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک شێرزاد فاتیح بە چاوبەست و خۆگۆڕین هاتنە لام و هەموو شتێکییان لە من شاردەوە،بەتایبەتیی ئەو بەیانەی لە دژی سەرکردەیەتیی کاژیک لە ١٩٧٥/١/٢٥ دا بە ئاگادارییی وان دەرچووبوو، هەروەها پێچەوانەی ئەو بەڵێنەش کەوتنەکار کە لە بەرلین دابوویان پێم لە بارەی ئەوەوە کە چوونەوە بۆ وڵات کۆنگرەیەک بگرن و هەموو ئەندامان و لایەنگرانی کاژیک بانگهێشت بکەن و کۆنگرە بڕیاربدا لەسەر گۆڕینی نێوی کاژیک(ئەمەشم لەمەوبەر باسکرد)،بەڵام ئەوان ئەمەیان نەکردبوو،هەر لە خۆیانەوە و بێ کۆنگرە "پاسۆک"یان لە چەند کەسێک دامەزراندبوو.هەر بەو جۆرە،شێرکۆی هەژاریش کە بەداخەوە دوایی دەرکەوت بۆم هاوکاروهاودەستی وان بووە،هات بۆ بەرلین بۆ لام و ،خۆی بە ئەندامی کاژیک ناساند و،بەیەک وشەش چییە باسی ئەوەی نەکرد کە ئەو، ئەو بەیانەی لە دژی سەرکردەکانی کاژیک دەرکردووە.هیچ گلەییەکیشی لە هیچ ئەندامێکی سەرکردەیەتیی کاژیک نەبوو.هەر هێندەی گوت کە رەوشی کاژیک لە باری ئابوورییەوە زۆر خراپە و،پێویستییان بە یارمەتییە و دەیەوێ بڕواتەوە بۆ کوردستان.منیش حەفسەت(٧٠٠)مارکی ئەلمانیای رۆژاوام دا پێی تاکو بیباتەوە بۆ برادەرەکان.دوایی دەرکەوت کە پارەکەی هەڵگرتووە بۆ خۆی و نەیدابوو بە برادەران.کاتێک بەڕێز ملازم مەنسوور حەفید ئەوەی پرسی بوو لێی،شێرکۆی هەژار گوتبووی"جەمال نەبەز ئەو پارەیەی داوەتێ بۆ خۆی".هەرچەندە ئەمە درۆیەکی رووتە و دەیەوێ بەوە دەستپیسیی خۆی و پیاکێشانی پارەکە بشارێتەوە،بەڵام با وادابنێین کە پارەکە بۆ خۆی بووە،کە وا نییە،ئەوێک کە هێندە دوژمنی من بووە و بە قسەی خۆی لای خەلک گوتبووی چووە بۆ بەرلین بۆ ئەوەی بە دزییەوە دەنگی جەمال نەبەز بە دەزگەی دەنگوەرگر بگرێ، کە

نازانم بۆ چ دەزگەیەکی نهێنیی ئەو کارەی کردووە،بێجگەلەوەش ئەو بەیانە جاسووسانەیەی بە دڵی رژێمی ئێراق و ئێران دژی من و چەند کەسێکی دیکە دەرکردبوو، کە لەمەدا ئەبدوللا ئاگرین هاوتاوانە،چۆنکە ئەو وەک خۆی دانی پێداناوە کۆڵێک نهێنیی لا باس کردووە.(سەرنجی ئەبدوللا ئاگرین:لاپەڕەیەکی گەش لە مێژووی کاژیک،بەشی یەکەم،هەولێر ۲۰۱۳،ل ۸۲ و ۱۰۲). باشە،شێرکۆی کوڕی هەژار دەبێ چەند ناموسی هەبێ کە سەرەڕای ئەمانەش هەر پارەی لە من وەرگرتووە؟ لەمەشدا بە تەواویی کوڕی باوکی خۆیەتی.چۆنکە هەژاری باوکیشی هەروابوو. بە خێری ئەم و ئەو و بە تایبەتیی کاک جەلال بێتووشی دەژیا،کەچی جوێنی پێدەدا، دیارە لەبەردەمی کاک جەلال خۆیدا نا،چۆنکە لەبەردەمی ئەوانەدا کە دایدەدۆشین دەیبردنە ئاسمان،بەڵام لەپاشملە دەیبردن بە ناخی زەویدا.

هەژار لە درۆنامەکەیدا"چێشتی مجێور" کە پڕە لە بوختان و قسە هەڵبەستن و باسکردنی هێندەک شت کە ئاگام لێیان بووە و دەزانم سەتی سەت درۆن ،تایبەتکارەکانی خۆی پێشانداوە:درۆودەلەسە،بوختان کردن، چیرۆک هەڵبەستن،گاڵتەکردن بە خەڵک،پوولەکێتیی،سپڵەیی و پێنەزانیی. شێرکۆی کوڕی کە لە بوختان و خەیاڵپلاویی و هەستکردن بە ناتەواویی، ئەو هەموو لایەنە خراپانەی باوکی خستووەتە سەرکاخەز،کەچی باوکی ئەو درۆ زلەی دەکرد کە دەیگوت"ئەم شێرکۆ....زۆڵە"راستییەکەی شێرکۆ زۆڵ نییە،کوڕی باوکی خۆیەتیی.

<u>سەرنج:</u> کاوە ئەمین کە مووچەخۆری بنەماڵەی بارزانییە،لەگەڵ مووچەخۆرەکانی دیکەی بنەماڵە،وەک بەڕێوەبەرانی تیڤی "رووداو" و ئەبدوللا ئاگرین ،بەدوای خراپکردنی نێوی "کاژیک" دا دەگەڕێن. جا کێ دوو قسەی بە کاژیک گوتبێ و دوو درۆی کردبێ لە بارەی کاژیکەوە بۆ داپۆشینی دەستەوستانیی خۆی، وەک محەمەد مستەفا(ئازاد)کە چارەکە چەرخێکە کۆچیدواییکردووە و،بنەماڵەی بارزانیی هیچ باسێکیان نەکردووە،ئێستە کاوە ئەمین بەدوایاندا دەگەڕێ. لە هەفتەنامەی "رووداو"(ژ ۲٤۳ ی ۲۰۱٤/٤/۳،چاپی کوێلن)وتارێکی نووسیوە بەم سەردێرە: " ئازاد مستەفا...خەونێک لە غەریبی سەردەنێتەوە".ئەوجا دوای ئەوە سەرە هاتووەتە سەر هاودەستەکەی محەمەد مستەفا،واتە شێرکۆی کوڕی هەژار کە پاش ئاشبەتاڵ هات بۆ بەرلین و خۆی بە پەروەردەی دەستی باوکی پێشاندەدا و گوتی: "لەگەڵ باوکی خۆم گەورە بووم بە نیشتمانپەروەریی".هێندەک لە درۆزلەکانی ئەوەیە کە باسی قوتابخانەی

جافەرییە لە بەخدا دەکا و نێوی مامۆستا شێخ ئەبدولزەهرە دەهێنێ،وەک ئەوەی نان و پیازیان پێکەوە خواردبێ.ئەم خەیاڵپلاوە تەنێ دوو رۆژ لەو قوتابخانەیە بوو.ئەوەش بە تکای من وەرگیرا لەوێ. هەر بۆ رۆژی دوایی شەڕی فرۆشت بە قوتابییەکان و هەرەشەی کرد بوو لێیان. کە ئاگادارکرام بانگم کرد بزانم کێشەکە چییە.بێ وەرامدانەوە دەستی کرد بە گریان و لە قوتابخانە چووە دەرەوە. پاش ئەوەش سالێک،مامۆستای ئەو قوتابخانەیە بووم،جارەکی دیی لەوێ نەمدییەوە.باوکیشی هەر وابوو.شتی نەدیبوو،تێیدا نەبوو،بە درۆ دەیکرد بە هی خۆی و دەیگێڕایەوە.درۆنامەکەی "چێشتی مجێور" پڕن لەو چیرۆکانە.هەر بۆیە وەسێتی کردبوو پاش مردنی چاپی بکەن.شێرکۆی کوڕیشی نوسیوێتی گوایە من نەخشەیەکم پێشان داوە کە دێرسیمم کردووە بە ئەرمەنستان.بەڕاستیی درۆی وا هەر بۆ بەنگکێشێک دەستدەدا.

لەبارەی ئەو تۆمەتە سەختەوە کە بەڕێز کەمال جەمال موختار لە "کوردستان پۆست"دا خستوویەتە مل شێرکۆی کوڕی هەژار کە شێرکۆ ویستوویەتی کاک کەمال بکوژێ،هەروەها کەسانی دیکەش ئەو تۆمەتەیان خستووەتە پاڵ، بەڵام مووچەخۆری بنەماڵەی بارزانی کاوە ئەمین ئەو پرسیارە ناکا لێی. ئەوەش دەبێ بێژم،کاتیک شێرکۆی کوڕی هەژار باسی رۆیشتنەوەی دەکرد بۆ کوردستان ،گوتی دەیەوێ کاتمێک(دەمانچەی بێدەنگ) بکڕێ،ئامۆژگاریم کرد کە بیر لە شتی وانەکاتەوە.ئەوروپا ئێراق و ئێران نییە، گەوجێتی نەنوێنێ.دوایی چی کردنازانم، چۆنکە جارەکی دیی نەمدییەوە.شێرکۆی کوڕی هەژار دەبێ وەرامی ئەو تۆمەتەی کاک کەمال جەمال موختار بداتەوە،ئەگەرنا وەرامنەدانەوە،وارامدانەوەیە.

ئەوەش دەبێ بگوترێ کە ئەم چەند کەسە گومانلێکراوانە پێوەندییان بە پارتی کۆمۆنیستی ئێراق(رێبەرێتیی نێوەندیی - القيادة المركزية) وە هەبووە کە سەربە نۆکەری حیزبی بەئس ئەزیزولحاج قولی فەیلی بوون. فاروقی مەلا مستەفای حاجی مەلا رەسوول نوێنەری ئەم تاقمە کۆمۆنیستە بووە لە کوردستاندا،هەرچەندە شێرکۆی کوڕی هەژار لەوتوویژەکەیدا لەگەڵ کاوە ئەمین دەڵی هەر یەکجار فاروقی مەلا مستەفای دیوە و هیچ پێوەندیی نەبووە بەو کارەوە،بەلام ملازم مەنسوور حەفید منی ئاگادار کرد کە فاروقی مەلا مستەفا هاوکاری شێرکۆی کوڕی هەژار بووە لەو کارەدا. دوایی فاروقی مەلا مستەفا پاش ئەوەی ئەو تاقمەی بە نێوی "رێبەرێتیی نێوەندیی" پارتی کۆمۆنیستی ئێراقەوە بوون، تەفروتوونا بوون،ئەوجا فاروقی مەلا مستەفا خۆی لە ی.ن.ک

نێزیککردەوە، جەلال تالەبانی کردی بە نوێنەری ی.ن.ک لە ئێران بۆ کاروباری بازرگانیی.دوایی هەر لە رێی ی.ن.ک وە بوو بە ملیاردێر.

چەند وشەیەک بۆ کۆتاییی ئەم باسە کە کۆتاییی نەهاتووە

ئۆخەی و سەت ئۆخەی لە خۆم کە توانیم لە دوا کاتی ژیانمدا،ئەو زانیاریی و بەڵگەنامانەی لە لای من هەن،لە بارەی کاژیک و پاسۆک و پێشخان و پاشخانی هەردووکیانەوە،واتە:قوتابخانەی کوردییی سۆسیالیزم(رێبازی سێیەم)،وەک پێشخان و، دوو رێکخراوی خوێندکارانەی کورد لە ئەوروپا،واتە:نوکسە و سۆکسە،وەک پاشخان، تۆمار بکەم و،بەوە کونجێکی مێژووی بیر و بزاڤی رامیارییی کورد و کوردستان،تا هەندازەیەک لە ڤالایی بپارێزم. لەگەڵ ئەمەشدا،ئەم بابەتە گەلێک کەلێنی پێوە دیارە کە پڕکردنەوەیان پێویستی بە یارمەتیی و هاوکارییی کۆنە کاژیکەکان هەیە، زۆر بە تایبەتیی،هەردوو هاوبیری بەڕێز کاک کامیل ژیر و مامۆستا فایەق ئارف،چۆنکە ئەو دوو هاوبیرە،تەمەنیان درێژ بێ،دوو دامەزرێنەری کاژیکن،کە هێشتا لە ژیاندا ماون و،هەموو کاتەکەش هەر لە کوردستان بوون و، بەشداری بریارەکان بوون.دیارە،وەک خۆشیان دەزانن،ئاگایان لە گەلێک شتە کە منی دوور لە کوردستان،ئاگام لێیان نەبووە و نییە.هەرچەندە هاوبیر کامیل،لە وەرامی چەند پرسیارێکی هاوبیر هەڵۆ بەرزنجەیی دا،تا راددەیەک،رۆشنایی خستە سەر چەند خاڵێکی پێوەند بە کاژیک،لەگەڵ ئەمەشدا،گەلێک پرسیاری زۆر گرنگ ماون کە چاوەڕوانی بەرسیڤدانن و، ئەز ژی هێندێک لەو پرسیارانەم لە لاپەڕەکانی ئەم باسەدا بەرەو ڕووی ئەو دوو هاوبیرەم کردووەتەوە،نەمازە،لەپڕ هاتنە کایەی "پارتی گەلی کورد"و خۆتواندنەوەی ئەم "پارتە" لە نێو کاژیک دا،بێ بەستنی هیچ جۆرە کۆنگرە،یان کۆنفرانسێک ،ئەوەش بێ بەشدارییپێکردنی من لە دەنگداندا بۆ ئەو هاتنە نێوەوەیە و،بێ پرسکردن پێم،هیچ نەبێ،پرسە گورگانەیەکیش.ئەوجا روودانی کوشتاری کانی ماسیی هەر پاش ئەوە و، چوونی دوو سەرگەورەکەی "پارتی تەواوەی گەل"،کاک محەمەد ئەزیز (دۆم) و شێخ محەمەدی هەرسین بۆ لای مستەفا بارزانی و نێو شۆرش و،پێدانی پلەوپایە پێیان لە لایەن پارتی یەوە. شان بە شانی ئەمەش،وەستاندنی هەموو چالاکییەکی کاژیک لە کوردستاندا و، پێنانی پارتی بە سێبەری سەری کاژیک دا...

ئەوەی کە کاژیک، بێجگە لەوەی نیشانەی تیری کوژەری داگیرکەرانی کوردستان و زلهێزەکانی پاڵپشتیان بووە،بە نیازی نەهێشتنی و،ئامانجی

ناپاکانە و دزێوی تەواوی حیزب و حیزبۆلکەکانی کوردستان،بە تایبەتیی پارتی، لەنێوبردنی کاژیک بوو،بە پەلاماردانە سەر ئەوانەی گومانی کاژیکایەتیی کراوە لێیان و،بوختان و درۆ هەڵبەستن بۆیان،بۆ زڕاندنی نێویان،ئەوە شتێکی راستی راستە و، ئەوڕۆ لایەنێکی ئەو تاوانانەی کە دژ بە کاژیک کراون،بە هەموو گەمارۆیی و بۆگەنییەکییەوە، بۆ کۆمەڵگە دەرکەوتووە،لێ ئەمە بەس نییە و، دەبێ رۆڵی دژبەران و دەستدرێژیی تاوانباران بە ڕۆنی بخرێنە بەرچاوی نەوەی نوێ،لە پێناوی خزمەتی مێژووی کورددا.

ئەگەرچی،وەستانی چالاکیی و جموجوڵی هاوبیرانی کاژیک لە کوردستان،پاش خۆتواندنەوەی ئەوەی بە نێوی "پارتی گەلی کورد"ەوە،وەک قارچک لە زەوی هەڵتۆقی،سا لە ترسی ئەو شەپۆلە دوژمنانەیە بووبێ کە ناحەزانی کاژیک و چڵکاوخۆرانی داگیرکەران و، حیزبحیزبێنەکەران و،کەسانی گێل و نەزان،بەرەوڕووی کاژیکیان کردووەتەوە،کە ئەمەش شتێک بووە نکوولی لە مەترسیداریێتیی ناکرێ،یان لەبەرئەوە بووبێ کە هاوبیرانی کوردستان پێیان وابووبێ،هەموو چالاکییەکی کاژیک دەبێ رابگیرێ و بکرێ بە قوربانی شۆڕشی ئەیلوول و سەرکردەیەتیی مەلا مستەفای بارزانی،لێ بە دڵنیاییەوە،بەشێکیشی دەگەڕێتەوە بۆ تەمەلیی و تەوەزەلی ئەو هاوبیرانە و،سووک و سادە روانینیان بۆ رووداوەکان.هەر بۆ نموونە:وەرامنەدانەوەی ئەو بلاڤۆکەی کە شێرکۆی کوڕی هەژار و محەمەد مستەفا و هاودەستەکانیان لە ١٩٧٥/١/٢٥ دا لە دژی سەرکردەیەتیی کاژیک دەریانکردبوو، کە سیخوڕێتیی ئەم تاقمەی بۆ رژێمی بەئس و شای ئێرانی، بە ڕۆنی پێوە دیار بوو.

ئەز،سەرەڕای هەموو پرسپێنەکردن و پشتگوێخستنم لە لایەن هاوبیرانی کوردستانەوە، ئەو بارەی هەڵگرتنی لەسەر ویژدانی من بووبێ بە ماڵ، بۆ پێشاندانی رووی گەشی کاژیک، بەوپەڕی لێبووردنەوە،درێخیم نەکردووە لێی و،پتر لە وزە و سنووری توانست و دەسەڵاتی خۆم جێبەجێم کردووە و، شوێنەواریشیان دیارن و دەمێنن. ئەمەش لە پێناوی ئەوەدا بووە کە باوەڕێکی پتەوم بە بیرۆکە و رێبازی کاژیک هەیە لە پێناوی چاوهەڵهێنانی مرۆڤدا،نەک تەنێ کورد.چۆنکە رێبازی کاژیک ئەو رێبازەیە کە خەڵک فێردەکا،رێ نەدەن کەس لە باتی وان بیربکاتەوە بۆیان،بەڵکو خۆیان بە مێشکی ئازادی خۆیان ژیرانە بیربکەنەوە و بڕیار لە چارەنووسی خۆیان بدەن.رێبازی کاژیک ئەو رێبازەیە کە ئازادیی و یەکسانیی مرۆڤ،وەک تەواوکەری یەکدی دەبینێ و

نەبوونی هەردووکیان پێکەوە ،بە نەبوونیان دادەنێ.ئازادیی ،کەموزۆریی هەڵناگرێ و، کە یەکسانی لە دەسەڵاتدا نەبوو،ئەوا ئازادییش بۆ کەمدەسەڵات درۆیەکی رووتە.

رێبازی کاژیک ئەو رێبازەیە کە هەوڵی دەدا کۆمەڵگەی سەقەتی کورد،لە کۆمەڵگەیەکی ئاغایەتیی و مسکێنیی،سەرکردەییی پیاو و ژێرکردەییی ژن،دەسەڵاتی نارەوای حیزب و بنەماڵە،کەسایەتیپەرستن،ژێردەستەییی کورد و سەردەستەییی داگیرکەرانی کوردستان،لە رەگوڕیشەوە دەربهێنێ. ئەمەش لە رێی رۆشنکاریی و رۆشنبیرکردنی خەلکی کوردستانەوە و، زاتنانە بەریان بۆ پشتبەستن بە خۆیان و، پەندوەرگرتن لە بەسەرهات و رووداوەکانی رابوردوویان و، دوورکەوتنەوە لە ناهومێدیی و پشتساردبوونەوەیان. بەکورتیی: هەڵگێڕانەوەی کۆمەڵگە لە کۆمەڵگەیەکی سەقەتەوە بۆ کۆمەڵگەیەکی تەندروست.

جا لەبەر ئەمە،هیچ سەیروسەمەرە نییە،ئەوانەی دژ بەم بیرورێبازە جوانانەن و، بەرژەوەندیی کۆمەڵگە و مرۆڤایەتیی دەکەنە قوربانیی بەرژەوەندییەکانی خۆیان، بە خوێنی سەری هەڵگرانی رێبازی کاژیک تینووبن، ئەوجا، نەک هەر بە درۆ و دەلەسە رێکخستن بۆیان،نەک هەر بە تۆقاندن و دەستوەشاندن لێیان،نەک هەر بە پاشقول لێگرتن و چاڵهەڵکەندن بۆیان،بەڵکو بە هێنانە سەرکاری کەسانێک بە نێوی نەتەوەییخوازییەوە کە ئەلقە لە گوێی خۆیانن و، راهێنانیان بۆ چوونە نێو ریزەکانی کاژیکخوازانەوە،بەئامانجی سیخوڕییکردن بەسەریانەوە و، ئاشکراکردنیان بۆ داگیرکەرانی کوردستان،کە ئەم هەوڵە لە جرتوفرتەکانی شێرکۆی کوڕی هەژار و حەمەی مستەفا(ئازاد) و، هاودەستەکانیاندا دەردەکەوێ،کە لە لایەن ئەبدوللا ئاگرینی کۆنە ئەندامی "پارتی گەلی کورد"ی" خۆتوێنەرەوە" لە نێو کاژیکدا،گەلێک نهێنێتی رێکخراوی کاژیکیان پێدراوە و،ئەوانیش بە نێوی گوایە"سەرکردەیەتیی کاژیک"ەوە، نێوی سەرکردە راستینەکانی کاژیکییان بە بلاڤۆکێک کە لە ١٩٧٥/١/٢٠ دا دەریانکردووە، بۆ رژێمی بەئسی ئێراق و رژێمی شای ئێران و هەموو دژبەران، یەکالا کردووەتەوە.

هەر بەمەش وازییان نەهێناوە،چوونە نێو پاسۆکەوە و، پاسۆکیشیان شەق و پەق کردووە و، ئەبدوللا ئاگرینیش لاشەکەی پاسۆکی بە پارتی فرۆشتووە. ئەوجا،لە رێی سەروەت ئەلیی(کوردۆ)وە چوونەتە نێو "سۆکسە"وە و ئەوەشیان

لە نێو بردووە و، سەرووەت ئەلیی(کوردۆ)، لە پاداشی ئەم "خزمەتە"دا، کراوە بە کارمەند لە زانستگەی سلێمانی.

ئەو کارەساتەی کە لە مانگی تەمووزی ئەمساڵدا لە شەنگار روویدا و،بوو بە هۆی کۆمەڵکوژییەکی بێوێنە لە هاونەتەوە و هاووڵاتە کوردە ئێزدییەکان لە لایەن " دەوڵەتی ئیسلامیی(داعش)ەوە،بە بەرچاوی کارمەندان و چەکدارانی پارتییەوە کە نێوچەکەیان، بێ هیچ جۆرە بەربەرەکانێیەک چۆڵکرد، بە بیانووی ئەوەی کە چەکی وایان نەبووە بەربەرەکانێیی "داعش" ی پێبکەن. ئەم بیانووە ئەگەرچی زۆر جێی گومانە،چۆنکە YPG(یەکیینەکانی پاراستنی گەل) سەر بە حیزبی PYD(پارتی یەکێتیی دیمۆکرات)لە رۆژاوای کورستان ،ساڵێک پترە بەو جۆرە چەکە سووکانە شەڕی "نوسرە"و"داعش"دەکا،بەڵام خۆ ئەوە سەرکردەکانی پارتی بوون کە دەیانگوت "سەردەمی چەکبەکارهێنان نەماوە،سەردەم سەردەمی وتووێژە"و دەیانویست سەربەخۆیی کوردستان بە "وتووێژ" بە ئەنجام بگەیەنن.هەرچی چۆنێک بێ، ئەم بارودۆخەی ئێستە و، سەرەڕای ئامادەیی هێندەک لە دەوڵەتانی رۆژاوا و ئەمریکا بۆ ناردنی هێندەک چەک بۆ پێشمەرگە و مەشقکردن بە پێشمەرگە،نەک لەبەرخاتری چاوی کورد،بەلکو لەبەرئەوەی "داعش"مەترسییەکە بۆ ئەورووپاش و ئەمریکاش،ئەم پاشەکشەیەی پارتی بوو بە هۆی دەرخستنی لاوازیی پارتی و دەرگەخستنە سەر پشت بۆ خۆشکردنی ئاگری حیزبحیزبێنە و کرکردنی بانگاشەیدرۆزنانەی پارتی بۆ "سەربەخۆکردنی کوردستان".

هەرچی چۆنێک بێ،سەبارەت بەوەی کورد لە جەنگێکی یەکجار گەورەدا،رۆڵی بریکار(نیابة)ێکی نێونەتەوەیی دەنوێنێ،پێویستە ئەوانەی بەنێوی کوردەوە قسەدەکەن،داوای بەڵێنێکی نێونەتەوەیی بکەن بۆ بڕینەوەی چارەنووسی کورد. کوردو کوردستانیان و دۆستەکانیشیان بە خۆپێشاندانی چڕوپڕ پشتگیرییان بکەن،ئەگەرنا ئەمجارەش خوێنی کورد دەبێتە قوربانیی بەرژەوەندیی دەوڵەتە زلەکان و داگیرکەرانی کوردستان. داخوازیی ئەم بەڵێنە نێونەتەوەییەم ئەورۆ (١٠/٩/٢٠١٤) لە لاپەڕەکەمدا لە فێس بوک بڵاوکردەوە.

بەرلین ١٥/٩/٢٠١٤

بەڵگەنامەکان

فەرماندەری پاسەوانگە (آمر الحامية) ی
سلێمانی (پایزی ١٩٦١) عەقید کاکە
نووری مەلا عارف

سەبریە خانی کچی توفیقە فەندی
ئاغای گەورە، خێزانی نووری مەلا عارف

حەسەنی توفیقە فەندی، مامۆستای کیمیا،
حەسەنی جوانەمەرگ پاش [illegible] ناچار
کرا رابکا بۆ سووریا، لە شاری دەمەشق
پەنابەر دەژیا، لەوێ هەواڵی مردنیان بیست.
هۆی مردنەکەشی بە تەواوی ساغ نەبووەوە.

چەند وشەیەک لە بارەی ئەم بزووتنەوە چەکدارەوە

هاوبیرە پێشمەرگەکانمان . برا کوردە نیشتمانپەروەرەکانمان :

لە بەیاننامەکانی پێشووماندا زۆر بە وردی ڕوونمان کردەوە کە بزووتنەوەیەکی نەتەوەیی ی ڕاستەقینە چۆن دروست ئەبێ و لەسەر چ بنچینەیەک ڕەنگی خۆی دائەکوتێ . لەبەر ئەوە پێویست ناکا جارێکی تر بە ئاشکرا ئەو باسە دڕێژەدا بێینەوە خوارێ ، تەنیا ئەوەندەتان بیر ئەخەینەوە کە هۆی هەرە بنچینەیی و مەرجی هەرە پێویستی سەرگرتنی بزووتنەوەیەک (نەتەوەیی بێ یا نەتەوەیی نەبێ) ئەوەیە ئەو بزووتنەوەیە تەنیا ملی یەک ڕێڕەو (مسار، اتجاه) ی ئاشکرا بگرێ و تاقە یەک سەرکردەیی (قيادة) بیبا بە ڕێوە . چونکە ئەگەر هاتوو بزووتنەوەیەک چەند ڕێڕەوێکی جیاوازی گرتە بەر و لەچەند سەرکردەیی یەکی جیاوازەوە گوێ و تینی خۆی وەرگرت ، دیارە لە کاتی پەلامارداندا لە لایەن دوژمنەوە ، زوو پەرشوبڵاو ئەبێتەوە و هەربەشەی بۆ لایەک مل ئەنێ . کەئەمەش ئەبێتە هۆی پچڕپچڕبوونی ئەو بزووتنەوەیە و سەرنەگرتنی لە ئەنجامـــدا .

جا ئەگەر لەبەر ڕۆشنایی ئەم ڕاستی یەدا تەماشەیەکی ئەم بزووتنەوەیەی ئێستە بکەین کە پارتی بە دەم لافوگەزافی سەرکردەیەتـــی ی لێ ئەدا ، دەمودەست دوو ڕێڕەوی زۆر لە یەک جیاواز لەم بزووتنەوەیەدا ئەبینین :-

(١) — ڕێڕەوێک کە لە ناوخەڵکدا بە حیزبی " شۆڕش " دراوەتە قەڵەم — هەرچەندە مەرج نیە ئەم ناوەش ڕاست بێ (×) بەڵام زۆربەی هێزی ئەم بزووتنەوەیە بریتی یە لەو چەند ئاغا و خاوەن زەوی یانەی کە هەزاران جار پارتی بەسەروگوێلاکیاندا هاتووەتـــە خوارەوە و بە پیاوی " ئیمپریالیزم " و " هەڵاتوو لە دەست کۆماری سەربەخۆ و دیموکراسی عێراق " ی داناون و تەنانەت لە گەلێک بەیاننامەی پارتی دا بە ئاشکرا ناویان بە خراپ براوە و پەلاماردراون . کەچی ئەمانە ئێستە وان لە ریزەکانی پێشەوەی ئـــەم بزووتنەوەیەدا و پارتی دەستی وا بە دەستیانەوە .

ئێمە بەلامانەوە وایە ئەوەی زۆرتر ئەمانەی کۆکردووەتەوە ئەوەیە زۆربەی ئەم ئاغا و خاوەن زەوی یانە رقێکی ئەستووریان لە کۆمۆنیستی یە و ئەوەش سەبارەت بەو دەستدرێژی و پیاوخراپی یەیە کە کۆمۆنیستەکان لە کاتی خۆی دا بەرامبەریان کردوون . بێجگە لەوەش بـــە داخەوە ئەڵێین زۆربەیان ساویلکە و نەشارەزای سیاسەت و بێ تەجروبەن و لە بەدبەختی ی کورد هەندێکیان هەر بە جارێ بـــو چوونە ژێر ڕێکخستن (تنظيم) دەست نادەن . هەرچەندە ئینکاری ئەوە ناکەین کە هی وایان تێدایە زۆر دڵسۆز و کوردپەروەر و پێشمەرگەن .

(٢) — ڕێڕەوی پارتی کە وەکو لەمەوپێش وتمان حیزبێکە نە یەکێتی ی بیروباوەڕ و نە یەکێتی ی ڕێکخستنانە (تنظيمي) تێدایـــە . دەستێک بەلای ئەو پەڕی چەپدا و دەستێکی تر بە لای ئەو پەڕی ڕاستدا مل ئەنێ . دیارە ئەمەش کردەوەی هیچ حیزبێکی خـــاوەن بیروباوەڕ نیە . کە باوەڕ بنچینەی هەموو جۆرە بزووتنەوەیەکە . هەر لەبەر ئەوەشە ئەوەتا ئەبینین لە کاتێکدا کە پارتیەکان بیرخەرەوە-کەیان بریتی یە لە " پاراستنی یەکێتی ی عێراق " و " بنبەستکردنی ژیانی دیموکراسی " (××) وتەنانەت داوای بەرەڵاکردنـــی ڕۆژنامەی " ئازادی " — زمانی حاڵی حیزبی کۆمۆنیستی عێراق — ئەکا کە ئەم ڕۆژنامەیە بارەها پەلاماری پارتی داوە ، هەر لـــە هەمان کاتدا پارتی دەرری ئەندامەکانی وا دائەدا کە ئەم بزووتنەوەیە جووڵانەوەیەکی ی نەتەوەیی ی پەتی یە و هەندێ جاریش وا لە خەڵک ئەگەیەنن کە ئامانجی ی سەربەخۆیی ی کوردە ، واتا جیابوونەوەی کوردستانی عێراقە .

ئەم ئاڵۆزاویی یەی ئێستە و ئامانج شاراوەیی ئەم بزووتنەوەیە زۆرتری لە ئاژاوەو ئاڵۆزانی باری بێ بیروباوەڕی " پارت " و لە یەک نە چوونی دامودەزگای " پارت " و حیزبی " شۆڕش "ەوە هاتووە . وادەرئەکەوێ هەر لەبەر ئەمەشە کە پارتەکان ناتوانن ڕەوڕاســـت بەیاننامەیەکی حیزبی لەسەر بزووتنەوەکە دەربکەن و بە ئاشکرا پشتگیری ی بکەن . چونکە حیزبێک کە ئامادە بێ ڕۆژێ بەلای چەپ و ڕۆژێ بە لای ڕاستدا بڕوا ، بێ گومان ئەوەی بۆ خۆی داناوە کە ئەگەر هاتوو سبەینێ ئەم هەڵایە سەری نەگرت ، ئەبێ لـــە لای کۆمۆنیستەکان وا خۆی نیشان بدا کە گوایە پارتی نەی هێنتووە ئەو کۆمەڵی شۆڕشە بکەوێتە هەڵمەوە و داوای جیابوونەوە بکا (×××) . و لە هامان کاتدا ئێستا بە منەت بەسەر کۆمۆنیستەکانەوە کە گوایە ئەمان ئەم هەموو " ئاغاو دەرەبەگانەیان " والێ کردووە کە بـــۆ " یەکێتی ی عێراق " تێ بکۆشن و بۆ " سەربەستی ی دیموکراتی " هەوڵ بدەن و بە " قسەی ئیمپریالیستەکان " هەڵنەخەڵەتێـــن و نەبنە " دەستەچیلەی پەیمانی سەنتۆ " . هەمووی پار بوو کە مستەفا بارزانی سەرۆکی پارتی لەگەڵ هەندێک لەم ئاغایانەدا لـــە بەغدا کۆئەبووەوە کەچی ڕۆژنامەی " خەبات " یەیتا یەیتا پەلاماری ئاغاکانی ئەدا و بە پیاوی ئەمریکا و کۆمپانیەکانی نەوتی ئەدانـــە قەڵەم . جا لەبەر ئەمە ئەم دوو کۆمەڵە ڕێڕەو جیاوازە بکەونە یەک — بە هیوای هێنانە دی ئامانجێک ، دیارە هەر لە یەکـــەم جەزرەبەدا ناکۆکی و ناتەبایی ئەکەوێتە بەینیانەوە و کەلێنی ناویان ئاوالتر ئەبێ . واتا بە جارێک لەیەک هەڵ ئەوەشێ و لێدانی بـــۆ

(×) — دوایی دەرکەوت کە حیزبێکی نهێنی هەیە بە ناوی " شۆڕش "ەوە . لە هەڵێکدا شتێکی لەسەر ئەنووسین (بانگی کازیک) .
(××) — لە کاتی کرژبوونی باری سیاسی دا لە کوردستان پارتی لە بیرخەرەوەیەکی دا بە قاســم .
(×××) — پارتیەکان لە بەیانی ٢٤/ ٩/ ١٩٦١ یاندا دانیان بەوەدا نا کە گوایە ئەم " بزووتنەوە چەکدارە (انفصالی) نیە و نۆکەری پەیمانی سەنتۆ " شی تیدا نیە . ئەم پێشبینیەی کازیک ڕاست دەرچوو .
(+) — ئەم قسەیەی عەبباس لە ڕۆژی ٢/ ٧/ ١٩٦٣ دا بوو .

دوژمن ئاسانتر ئەبێ . ئەمە بێجگە لەوەی کە هێشتا هەستی نەتەوەیی نەبووەتە بیروباوەڕێکی بنەبەستووی پتەو و لە قاڵبێکی ڕێکخراوانەی بە هێزدا دانەڕێژراوە. لەبەر ئەوە ئەگەر ئەم بزووتنەوەیە وا بڕوا هیوای سەرکەوتنی زۆر کزە و خۆ ئەگەر دەستکەوتیشی ببێ شتێکی ئەوتۆ نابێ لە چاو ئەو قوربانی یە زۆرەدا کە بۆی ئەدرێ . ئەمە ئەگەر بێتو کارەساتێکی گەورە یا گۆڕانێکی کتوپڕی چاوەڕواننەکراو لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا ڕوونەدا . بێجگە لەوەش بە داخەوە ئەیڵێینەوە کە ژێرکەوتنیشی ئەبێتە هۆی ئەوەی کە بزووتنەوەی کوردایەتی چەند قۆناغێکی زۆر بخاتە دواوە و دوژمنی داگیرکەر و جاسووس و پاشڵ پیس و کۆمۆنیست و نۆکەر و کاسەلێسی بێگانەی زۆرتر لێ هان بدا و ئەم بەڵگەیەشیان بۆ بخاتە سەر بەڵگەکانی تریان بۆ بەربەرەکانی جووڵانەوەی کوردایەتی ی ڕاستەقینە . هیچ دووریش نیە کە پارت لە نیوەی ڕێگەدا ئەگەر هاتوو زۆری بۆ هات یا چەند داخوازییەکی حیزبیانەی خۆی هاتە دی، دەست لە وانی تر بەر بدا و پاشەوپاش بگەڕێتەوە. لەبەر ئەوە ئێمە وای بەباش ئەزانین کە ئەم هێزە گەورەیە جارێ بپارێزرێ و زیاتر ئامادە بکرێ و چاکتر ڕێکبخرێ بۆ پاشەڕۆژ تاکو ئەم وزە پەزمەندکراوە (قوة احتیاطیة) لە هەلێکی باشتر و لە شێوەیەکی چاکتر و لە ژێر ئاڵای داموودەزگایەکی سیاسی بە دەسەڵاتتر و شارەزاتردا بەکاربهێنرێ .

ئێمە هەرچەندە ئەزانین کە سەرکەوتنی ئەم بزووتنەوەیە سوودێکی زۆرە بۆ کوردایەتی لەم ڕۆژەدا، ژێرکەوتنیشی زیانێکی زۆر ئەدا لە بزووتنەوەی کوردایەتی، لەبەر ئەوە لە کانی دڵمانەوە حەز بە سەرکەوتنی ئەکەین، بەڵام حەز و خوزگە و ئاوات هیچ لا یەک لەم ڕاستی یانەی سەرەوە ناگۆڕن و دیارە "حەقیش ڕەقە" . . .

ئیتر هەربژی بەربەرەکانی نەتەوەی کورد بەرامبەر ئیستیعمار و داگیرکەران و هەموو دوژمنان لە پێناوی ڕزگاریی کورد و سەربەخۆیی ی کوردستاندا .

مردن بۆ ئیستیعمار و داگیرکەران و نۆکەران و بێگانەپەرستان .

بژی حیزبەکەمان ـ حیزبی کاژیک ـ تاکە حیزبی نەتەوەیی لە کوردستاندا .

بژی تێکۆشانی نەتەوەی کورد بە سەرکردەیەتی کاژیک بۆ دامەزراندنی کوردستانێکی یەکگرتووی ئازادی هەڵگری بیروباوەڕی کاژیکی .

٣١ ی ئابی ١٩٦١

ئەم بزووتنەوە چەکدارە و تاکتیکی سوپایی

هاوبیرە پێشمەرگەکانمان ، برا کوردە نیشتمانپەروەرەکانمان :

لە بەیاننامەی رۆژی ٣١ ی ئابی ١٩٦١ ماندا جەوهەری ئەم بزووتنەوەیەی ئێستەمان لە باری سیاسییەوە خستە بەر چاو و وتمان ئەم بزووتنەوەیە کە پارتی لافی رابەرێتی ی لێ ئەدا لە بنەرەتدا لە دوو ڕێڕەوی جیاواز ئەبیا بەرێوە. ڕێڕەوی حیزبی " شۆڕش " ئەگەرچی مەرجیش نیە ئەم ناوە راست بێ ، بەڵام گەلەکۆمەیەکی هەستیچ کراو لەبەینی هەندێ کەسدا هەیە کە بە ناوی " شۆڕش "ەوە لە ناو خەڵکدا ناسراوە کە ئەم حیزبی شۆڕشە وەك دەرئەکەوێ رەپوراست لایەنی راستڕەوی " یەمینی " گرتووە. ڕێڕەوی دووەم ڕێڕەوی پارتە کە تەواو پێچەوانەی یەکەمە و لایەنی چەپڕەوێتی (يسارية) ی گرتووە. وە وتمان بەرەیەکی ئاوا دوو چەشن نابێتە هۆی ئەوەی خۆراگیکی هەمیشەیی ی بەسوود بو بەرێوەچوونی بزووتنەوەیەکی سیاسی شۆڕشگێڕ ئامادە بکا . بەڵکو بە پێچەوانەوە لە یەکەمین لێدانیدا لە لایەن دوژمنەوە ناکۆکی ئەکەوێتە ناوی و پەرشوبڵاو ئەبێتەوە . ئەمە هەمووی لە رووی سیاسییەوە بوو. ئێستە ئەمانەوێ لە رووی تاکتیکی سوپایی یەوە نەختێك لەم بزووتنەوەیە بکۆڵینەوە .

وەك لە پێشەوە دەرمان خست " پارتی " حیزبێکی چەپڕەوە و هەمیشە بڕوای بە کارکردنی دیموکراتیانەیە لەژێر سایەی دەوڵەتە داگیرکەرەکانی کورد ستاندا . ئەوەتا ئەبینین لەم رۆژانەشدا کە بەدەم لە ناو خەڵکدا لافوگەزافی شۆڕشی پرچەك لێ ئەدا ، کەچی ئێستەش دروشمی " پارێزگاریی کۆماری نەسری عێراق " و " یەکێتی ی راستەقینەی عێراق " و " برایەتی ی کورد و عەرەب " سەرپەڕەی دروشمەکانێتی . دیارە حیزبێك کە ئەمە رەوشت و ڕێڕەوی بێ ، ئیتر شتێکی سەیر نیە کە لە باری سوپاییشەوە هەر هەمان ڕێگە بگرێتە بەر و بچێ هەموو سەرۆکەکانی ئەم بزووتنەوە چەکدارە بزڕێنێ و پیشانی دوژمنیان بدا وەك چۆن هەر لەپێڵاوی کارکردنی ئاشکرادا چوو ناوی هەموو ئەندامە ئیشکەرەکان و کادیرە نەناسراوەکانی خۆی پێشکەش بە " دائیرەی ئەمن " و میری کرد بە خۆیان و وێنەیان و شوێنی دانیشتنیان و سەرچاوەی رزق و رۆژییانەوە ، تەنیا بۆ ئەوەی بە ملهوڕی و قەڵەباڵغی و ژمارەزۆری خۆی پیشان بدا . ئەمە گوایە بڕوای وایە بەم شێوەیە مافی کورد ئەسێنرێ . ناهەقیشی نیە پارت وا بکا . چونکە خۆی حیزبێکی دیموکراتیە و دیموکراتیش تەنیا بڕوای بە زۆروکەمی هەیە و هیچی تر. کە بە پێچەوانەی ئەمەوە ئەبوو ئەو سەرۆکانە بکرانایە بە بنکەیەکی قایم

بو ئەو چەتە نیشتمانی یانەی کە ئەیانەوێ بە زەبری کوتەك مافی کورد بسێنن . کە دیارە ئەمەش بەردەوامی یەکێ زۆری ئەدا بە بزووتنەوەکە چونکە :-

یەکەم — لە شەڕی چەتەگەرێتیدا عادەت وایە هەمیشە جڵەوی کات و جێگە بە دەست چەتەگەلەوەیە. واتا چەتەگەل کات و جێگە بو دوژمن دائەنێ . کە ئەمەش گەورەترین هۆی سەرکەوتنێتی . دیسانەوە کەمی ژمارەی چەتەگەلەکە و ئەم تاکتیکی خۆشاردنەوە و هەڵبژاردنی وەختی ناوەختە بۆ دوژمن ئەبێتە هۆی پاراستنی و خۆ ئەگەر بەر چەپۆکی دوژمنیش کەوت ئەوحەلە ئەو زیانەی لێی ئەکەوێ یەکجار کەمە لە چاو ئەو زیانە گەورەیەدا کە لە لەشکرێکی گەورەی نیزامی ئەکەوێ. چونکە ئامانجی چەتەگەل ئەوەیە دەستی خۆی بوەشێنێ و رابکا .

١٠/

سەرنجێکی تر لە کارەساتەکەی ئەم دوایی یە

هاوبیرە بەشەرەفەکانمان . کوردە نیشتمانپەروەرەکان :

لە بەیاننامەی (٣١) ی ئاب و (٨ و ٩) ی ئەیلوولی ١٩٦١ ماندا ئەم بزووتنەوە چەکدارەی دوواییمان شی کردەوە و بەرلەوەی کە " کاکە کەریم قاسمی دیموکراتی " و " سەرۆکی تاقانەی کورد وعەرەب " بە سایەی " ئازایەتی ی وجوامێری ی " فرۆکەوان و سەربازی عەرەب و تورکومانەوە مێشکی مندالی سەرێشکە و ئافرەتی بێتاوان و پیرەمێردی کەفتەکاری سەد ساڵەی کورد بە ئارەوا بپژێنێ هەندێك شتی شاراوەمان خستە بەرچاو چ لە باری هەڵوێستی " پارت " و " کۆمۆنیست "ەوە و چ لە باری جەوهەرو پاشەڕۆژی بزووتنەوەکە خۆیەوە . ئەوەبوو وتمان " لە رووی سیاسی یەوە بزووتنەوەکە کرچوکاڵە و دوو رەنگ و لە رووی سوپاییشەوە زۆر کەموکورت و ناتەواوە " لە ئەنجامدا راستی ی قسەکانمان لەوەدا دەرکەوت کە زوربەی دانیشتوانی کوردستان و تەنانەت هەندێـــك لــە پارتەکان خۆشیان دانیان بەمەدا نا . بەڵام پاش چی ؟ پاش ئەوەی کە " معنەویات " ی گەلێك کەسیان شکاند و زیانێکـــی زۆریان بە جەنگاوەرانی بە شەرەفی ئەو بزووتنەوەیە و نەتەوەی کوردیش بە تێکڕایـــی گەیاند .

ئێمە وتمان پارتی ئەو حیزبە نیە کە بتوانێ بزووتنەوەیەکی (انفصالی) ببا بە ڕێوە و هەرگیز لافی ئەمەشی بە ئاشکرا لێ نە داوە . وەك وتمان ــ هەرچەندە پارتی لە ناو خەڵکدا بە دەم ئەڵێ " داوای جیابوونەوەی کوردستان " ئەکەم بەڵام بە کردەوە ئیسپاتـــی کردووە کە درۆ ئەکا و هەر رۆژێکیش زانی بە جورێکە گورج پاشەویاش ئەکەرێتەوە و دەستلە وانی تر بەرئەدا (تەماشای بەیاننامەی ٣١ ی ئابمان بکە) . دە ئەم قسانەی ئێمە بە زیادەوە راست دەرچوو . چونکە پارت پاش بۆمباباران و خوێنڕژانی لاو و منـــداڵ و ئافرەت و پیری کورد نەك هەر وتی : " ئەم بزووتنەوەیە انفصالی نیە و بەس " ــ وەك لە بەیاننامەی پارتی رۆژی ٢٤/٩٩/١٩٦١ دا دەرئەکەوێ ــ بەڵکو لە وەرامی " کاکە کەریمی " دا وتی : " إنّ هذا القول یتضمن جملةً من الإفتراءات . ١ــ إنّه لم تكن فــــی کردستان اية حركة انفصالية . فالانفصال عبارة مفهومة غیر غامضة فلیأت سیادته بمجرد قول یعزی الی واحد من یسمیهـــم سیادته برؤوس التمرد او من أی کردی معروف فی الحرکة القومية الکردية فی العراق یشم منه رائحة الرغبة فی فصل کردستـــا ن عن سائر اجزاء الجمهورية . . . إن الشعب الکردی و قادته قد اکدوا اخلاصهم للوحدة العراقية الحقيقية الصادقة فـــی ظروف بالغة الخطورة کان یتوقف فیها کیان العراق علی هذا التاکید . . . " .

ئەمە وا و بێجگە لەوەش ئەوەبوو وتیان " کۆمیتەی ناوەندی ی پارتی گوایە هەر ئاگای لەم هەراو هوریایە نەبووەو نیە " (×) . بەڵا م حیزبی کاژیك بەڵگەی زۆر بەهێزی بە دەستەوەیە کە " بارزانی " هەر لە سەرەتاوە ئاگای لەم بزووتنەوەیە بووە و هەیە و ماوەیەکـــی درێژیشە خەریکـــی رێکخستنێتی (××) .

ئێمە وەك لە نامیلکە ی کاژێکنامەی پیرۆزدا روونمان کردووەتەوە ، هەروەها ئەم (امتحان) ەی دوایی کە پارتی دای و تێیدا سەر نەکەوت بەتەواوی یەکلا بووەوە کە پارتی حیزبێکی نەتەوەیـــی نیە . بەڵکو حیزبێکی دیموکراتی یە و حیزبێکی دیموکراتیش لە مـــاوەی شەوورۆژێکدا ناتوانێ ئەو ئەندامانەی کە ساڵەهای ساڵ بە خۆراك و شێوەی دیموکراتیانە گۆشی کردوون بەو دەمودەستە هۆگری خۆراك و شێوەی شۆڕشگێری یان بکا و وایان لێ بکا بە دزی یەوە و لەژێر پەردەی دامودەزگایەکی نهێنی دا ببێ دەنگی کاربکەن . ئەوەبوو وەك لە بەیاننامەی (٨ ی ئەیلوول) ماندا وتمان هەموو جووڵانەوە و هاتوچۆ و هاڵوهەواڵێکی نهێنی ی هۆزەکان بەرووەوەبوو بەجورێك کە کاربەدەستان و جاسووسەکانی میری لەپێش کورد پەروەرەکاندا ئەیانبیستەوە بە هۆی چەنەبازی و خۆهەڵکێشانـــی ئەندامانی پارتەوە کە ئەم خود دەرخستن و هەڵەوەڕی و خۆبادانەش رەوشتی حیزبێکی دیموکراتی چەنەبازە ، نەك حیزبێکـــی نەتەوەیـــی ی نهێنی ی شۆڕشگێڕ .

بەم بۆنەیەوە ئەڵێین کە سەرەتای ئەم دووبەرەکی یەی ئێستە کەوتووەتە ناو پارت خۆیەوە ، چ جایەکی دووبەرەکی ی بەینی پارت و ئـــەو هۆزانەی لەم بزووتنەوەیەدا بەشدارن ، هیچ دوورنیە بۆ پاشەرۆژ ببێتە هۆی دووکەرت بوونی پارت کەرتێکی راستەوخۆ قـــوڵ بکا بە قوڵی کۆمۆنیستەکاندا ، یان بە جارێ بچێتە باوەشیانەوە . کەرتەکەی کەش بۆ رزگارکردنی ناووناوبانگی پارتی دەست بکا بـــە کوردایەتی یەکی تیژ و توند . بەڵام ئێمە پیمان وایە حیزبێك کە بەو گیانە پارتیانەیەی باسمان کرد پەروەردەکرابێ ناتوانێ ببێتـــە حیزبێکی نەتەوەیـــی ی پێشڕەو .

بەڵام کۆمۆنیستەکان هەر لەسەرەتاوە پێچەوانەی ئەم بزووتنەوەیە بوون ــ ئەگەرچی بۆ هەندێك ساویلکە وادەرئەکەوێ کە گوایـــە کۆمۆنیستەکان لەم دووایییەدا پشتگیری ی بزووتنەوەکە ئەکەن ــ چونکە ئەوەتە لە بەیاننامەی رۆژی ١٧/٩/١٩٦١ یاندا ئەڵێن : " لقد نبه حزبنا الشیوعی العراقی منذ مدة طویلة الی تفاقم النشاط الاستعماری فی کردستان الذی یستغل ســـــوء الاوضاع الاقتصادية و المعاشية . . . " هەروەها لە بەیاننامەی رۆژی ١٧/٩/١٩٦١ یاندا ئەڵێن : " وفی نفس الوقـــت ابدینا معارضتنا لکل تمرد . . . قولا و فعلا . . . " .

(×) ــ سەرکردەکانی پارت هەتا ماوەیەکی زۆریش پاش تێکچوونیان لەگەڵ بارزانی دانیان بەم راستی یەدا بە نووسین نەئەنا . بەڵام پاش دوورکەوتنەوەیان لە شۆڕش ویستیان هەموو گوناوڕوکە بنێنە ملی بارزانی و خۆیان بکەنە پیاوچاك بە ناوی ئەوە وە گوایە " بارزانی ئەم شەڕەی کردوون بە کوڵکەوە " تەماشای رۆژنامەی " خەبات " ــ ئاقی برایم ئەحمەد ــ بکە ژمارە (٤٨١) اواخر آب ــ ١٩٦٧ الصفحة الثانية .

(××) ــ پارتیەکان هەر لە هەمان ژمارەی خەبات دا دانیان بەم راستی یەدا نا ــ بەڵام پاش شەش ساڵ .

کوردستان بۆ کورد — یەکسانی بۆ گەل

بانگی کاژیك

ڕۆژنامەیەکی کوردییە فەلسەفە و بیروباوەڕی حیزبی "کاژیك" بڵاوئەکاتەوە

دامودەزگای "کاژیك" لە ئەورووپا ناو بەناو دەری ئەکات

بە سەرپەرشتیی هاوڕێ ڕەسووڵ؟ و لەسەر بڕیاری کۆنفرانسی دامودەزگای "کاژیك" لە نیسانی ١٩٦٨ دا

ژمارە (١) - ١٤ ی نیسانی ١٩٦٨

کۆچی دوایی هاوڕێ
لەتیف عەلی، پێشمەرگەی کورد و ئەندامی کاژیك

لە ئێوارەی ڕۆژی هەینی ٨ی مارتی ١٩٦٨ دا هاوڕێی تێکۆشەری کاژیك و یەکێك لە پێشمەرگەکانی سوپای ڕزگاری کوردستان کاك لەتیف‌عەلی محەمەد لە نەخۆشخانەی گاوتینگ لە مۆنیخ کۆچی دوایی کرد.

هاوڕێ "لەتیف‌عەلی" لە ساڵی (١٩٣٩) دا لە شاری سلێمانی لە خێزانێکی زۆر هەژار و دەستکورت پێی ناوەتە مەیدانی ژیانەوە. هەر لە سەرەتای منداڵییەوە هەستی ڕزگاری‌خوازانەی نەتەوەیی لە مێشك و دڵ ا جێگیر بووە و لە پاش دامەزراندنی حیزبی "کاژیك" شەرەفی ئەندامەتی ی پێدراوە.

لە پاش هەڵگیرسانی شۆڕشی ١١ ی ئەیلوول ١٩٦١ بووەتە پێشمەرگە و نزیکەی دوو ساڵ خۆبەختکەرانە دژی سوپای داگیرکەرانی تات جەنگیوە. بە هۆی برسێتی و سەرما و خۆتێنەگەیاندنی تەواوەی ئەو دەمە لە شۆڕشەدا کاربەدەست بوون، تووشی نەخۆشی سیل بووە. بەو حاڵەشەوە هەر شەڕی کردووە تا لە پەلوپۆ کەوتووە.

بۆ تیمارکردنی نەخۆشییەکەی لە ئۆکتۆبەری ١٩٦٤ دا ڕووی کردە ئەڵمانیا و لە لایەن هاوڕێکانییەوە خرایە نەخۆشخانەی "گاوتینگ" لە مۆنیخ. لەم ماوەیەدا نموونەیەکی دڵسۆزی و فیداکاری بوو بۆ حیزب و بیروباوەڕی کوردایەتی.

بەڵام ئاکامی مەرگ و توندیی نەخۆشییەکەی کە لە چارەکردن نەیەری بوو بەرۆکیان بەرنەدا و لە بەهاری ژیانیدا تاساندیان. گیانی پاکی هاوڕێ لەتیفی جوانەمەرگ ڕۆی بۆ لای ئەو پاڵەوان و قارەمانانەی کە لەڕێی ڕزگاری کورد و کوردستاندا شەرەفی شەهید بوونیان بە سەربەرزییەوە نۆشی.

ئێمە هەڵگرانی بیروباوەڕی کاژیك لە کاتێکدا کە یادی هاوڕێی خۆشەویستمان لەتیف ئەکەینەوە بەڵێنیش لەگەڵ تازە ئەکەینەوە کە تا دوا هەناسەی ژیانمان هەر لەسەر ئەم ڕێگەیە بڕۆین، ئیتر ئەنجامی کار هەرچەندێك خوێن و فیداکاری ئەوێ با بیەوێ.

حیزبی کاژیك
دامودەزگای ئەورووپا

شەهیدبوونی سەلامی سەرتاش

کاك سەلامی سەرتاش کە یەکێك بوو لە سەربازانی ڕێی کوردایەتی لە شاری سلێمانی لە پاییزی ١٩٦٧ دا شەهید کرا. بێزاری و پەستی ی خۆمان بەرامبەر ئەو کارە دەربڕین و سەرخۆشی لە کەسوکاری ئەکەین.

بانگی کاژیك

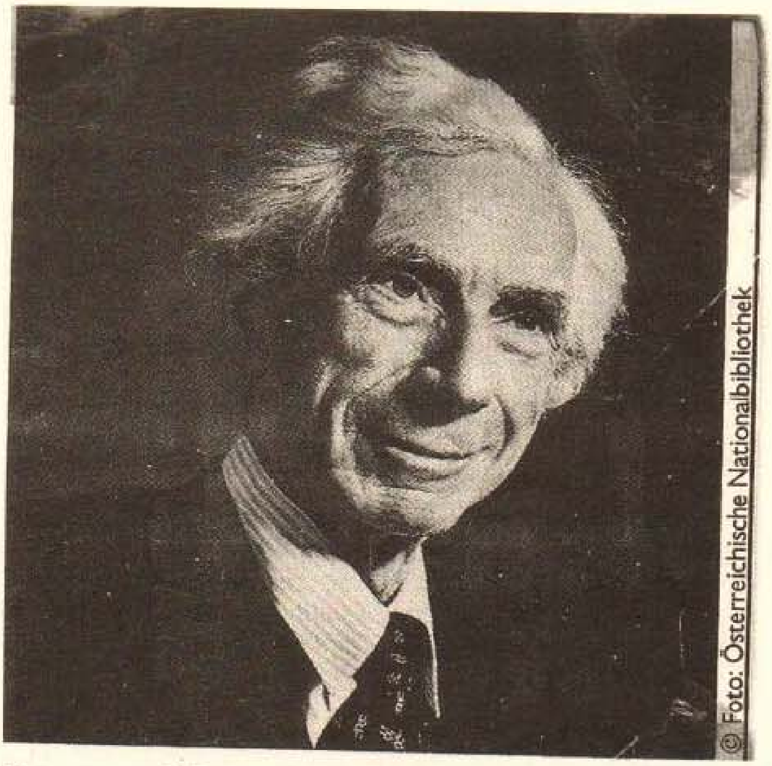

Bertrand Russell

فەیلەسووف و ماتماتیکەوانی بەناوبانگ
برتراند ڕەسل (١٨٧٢ - ١٩٧٠) کە وەڵامی
نامەکەی دایەوە و ئامادەیی خۆی دەربڕی
بۆ پشتگیریی کێشەی ڕەوای کورد

From: The Earl Russell, O.M., F.R.S.

PLAS PENRHYN,
PENRHYNDEUDRAETH.
MERIONETH.
TEL. PENRHYNDEUDRAETH 242.

5 July, 1963.

Mr. J.T. Nebez,
Kunigundenstr. 21/IV,
München 23,
Germany.

Dear Mr. Nebez,

Thank you very much for your letter of the 25 June. I am most concerned with the brutal conduct of the Government of Iraq towards your people and all those whom they dislike, and aware of the tremendous suffering the Kurdish people have endured in all the countries you mention.

I shall certainly do my best to bring the atrocities committed against your people to the attention of all those willing to listen, and should be grateful if you would send me any information you receive as to the war at present being carried on in Kurdistan.

I am hoping to send representatives to Iraq in the near future to investigate at first hand the situation in that country.

Yours sincerely,

Bertrand Russell

Bertrand Russell

ئەمە نامەی ڕۆژی ١٩٦٣/٧/٥ ی فەیلەسووف و مرۆڤ دۆستی بەنێوبانگی بەریتانیایی برتراند ڕەسل بۆ جەمال نەبەز .

سەرنج : بلاوكراوەى پارتى دژ بە كاژيك لە ٢٥/٩/١٩٦٤ دا

پارتی دیمکراتی کو ردستان

لقی سلیمانـــــــــــی

((بە یا نیك دە ربارە ی پر و پا گند ە ی د و ژمنا نی شو رش))

لە م پلە گر نگە د ا کە شو ر شە خینا وی یە کە ی نە تە و ە ی کو ردی دلیر پیدا ئە روات ئە و شو رشە ی کە هە ر گیزا و هە ر گیز گلپی ئا گری نا کو ژیتە وە هە تا ئە و ئا ما نـ انە نە خشە کرا وا نە ی کە بو ی بە رپابووە لە ئو تو نو می بو کو ردستان نە هینیتە دی بە لکو لە وە ش زیا تر ئە وگلپە رو نا کی یە کە بو دوا رو ژیکی با شتر بو نمتە وە کە مان وە هە تا هە تا یە نا کو ژیتە وە •

وە سە رکرد ە کانی پار تیمان وە لە شکری شو ر ش گیری کو ردستان بە سەر کردا یە تی قارە مان مستە فا — بارز انی بە هیچ جو ریك وە لە هیچ رو ژیکدا خو پا ن لە کارو انی تیکو شانی گە لی کورد دو ر نا خە نە وە • وە خو یا ن بە خوینی شورشە کە دا ئە نین • ئە ی نە تە و ە ی کو ردی سارە مان لە م رو ژا نە دا ئا منو استخبارات وە چە ند بە کر ی گیرا و یك بە ریکو پیکی پر و پا گند ە بلا وئە کە نە وە بە ناوی ئە وە وە کە گوایا میری ما فی نە تە و ە ی کو ردی دا و ە وە هیچ شتیك نە ما و ە وە ملا مستە فا لە گە ل میریدا ری کە و توە — وە ریگا ی ئید ارێ محلی ئە د ریت کە بگە ریتە وە ناو چە رزگار کرا وە کان ئەم جو رە پر و پا گندانە دو ژمنانی شو ر شو ر ش وە نە تە و ە ی کو رد د رو ستی ئە کە ن • وە کو مە لە لا د او ە کە ی ابرا هیم ا حمد ئە مە و ە ك قە وان لی ئە دە نە وە وە بە هە مو توا نا یە کیانە وە ئەم جو رە پر و پا گند ا نە بلا وئە کە نە وە وە قە وا نیکی تا زە ش لی ئە دە ن ئە لین پار تی کا ژیك ئە ییا ت بە ریوە •

ئیمە ش بە پیو یستی یە کی میژو یی ئە زانین کە بو هە مو کورد پە رو ە ریکی رو ن بکە ینە وە کە وا میری ما فە — نە تە و ە ی کو ردی نە داو ە وە نیا زیشی نیە بیدا تا وە کو بو ما ن د ە رکە و تووە •

وه به هیچ جوریك ریگا ی ئیدا راتی محلی نادریت بگه ریته وه ناو په رزگاری کرا وه کا ن وه تیکوشه رملا مسته فا له گه ل میریدا ری نه که وتووه به لکو تیکوشه ر مسته فا بارزانی وو تو یه تی که وا شورشی نه ته وه ی کورد به ئا ما نجی خوی ئه گات له ریگا ی یه کیتی وه تیکوشا نی نمته وه ی کورد ونیمه هه تا بتوانین ما فی نه ته وا یه تیمان به ریگا یه کی ئا شتی ئه سینین ئه گه ر به ریگا ی ئا شتی نه سه ندرا ریگا ی تر هه یه بو سه ندنی وه هه روه کو له مه وبه ر رو نمان کرد و ته وه میری گه لی کوردی په به شیك له عه ره ب دانا وه وه ئه یه ویت نه ته وه که مان له بو ته قه ی عه ره بچیتیدا بتوینیتـــه وه . وه هه تا ئه و ما فه که ی که عبد الکریم له دستوری کا تیدا دا بوی که وا کورد و عه ره ب هاو به شن له نیشتیماندا هه لیا ن گر تو وه .

ئه ی نه ته وه ی کورد ی قا ره ما نما ن یه کگرن وه ریزی تیکوشانتان به تین که ن بو هینا دی ئوتونومی بو کوردستان چونکی ئوتونومی وه ما فی نه ته وا یه تیمان نادریت ئه سه ندریت وه سه ندنیش به تسمو چریه چری پروپا گند ه کرد ن دژی شورش وه پار تیمان نا بیت به لکو به تیکوشانو فیدا کاریو یارمه تی دانی شورش ئه بیت وه به به رنگا ری کرد نی هه مو جوره پروپا گنده یه ك ئه بیت که ئیستا دژی شورشه که مان وه پارتی وه سه رکرد ه که ی تیکوشه ر بارزانی ئه کریت وه ئه مه ش بزانن .

شورشه که مان هیچ هیزیك نی یه له جیهاندا بتوانیت به سه ریا سه رکه ویت وه له ناو به ریت چونکی شورشی نمته وه یه کی خاوه ن میژویه کی خویناوی یه وه که م سا نه ی بیر له وه ئه که نه وه که شورشه که مان له نا به رن شوینیا ن ژیر گلـــه . چونکی ئه م شورشه له سه ر که له وئیسکولا شه ی ئه ندامانی پارتی وه کورد په روه ران دروست بووه وه ریگا ی تیکوشانی به وکه له و ئیسکو خوینی شه هیدان چا ك کراوه تیکوشه رانی نه ته وه ی کورد ی قاره مان پیویستی یه کی نمته وا یه تی یه له سه رشانی هه مو کورد یك شه هیدانی ریگا ی رزگاری کوردستان داوا تان لی ئه کات که له ده وره ی شورش کو ببنه وه وه یارمه تی بده ن وه زیانی ئه که سا نه ببرن که پروپا گند ه ی دژی شورش ئه کات .

تیکوشه رانی کورد . له روژانه دا پروپا گند ه یه ك دروست کراوه که وا پارتی کا ژیك ئه پیا ت بیر بگاوه ئه ما نه وی بوتان رون بکه ینه وه که وا کا ژیك کومه لیکی چه ند که سین که سه ریا ن لی شیواوه وه خو شیار نازانن چی ئه که ن (1) وه به هیچ جوریك له ریزی پارتیمان جیگا یان نا بیته وه (2) وه خویا ن بدوه داله نین که ا خزمه تی شورشو نمته وه ی کورد ئه که ن به لا م که وه کو بو هه مو کورد په روه ریك ده رکه و تووه (3) که په یوه ندی یان له گه ل شورشدا نه بووه وه یارمه تی شورشیا ن نه داوه (4) وه گری یه تی هه ستیان (عقید نفسی) (5) یان هه یه سه ده ر باره ی ژیان وه خویا ن .

لقی ٤ سلیما نـــــی

٩٦٤ / ٩/٢٥

PUBLIKATION

NEWROZTAN

CEJNÎ

PÎROZ

BÊ

DER
NUKSE

درەوشی نوکسە خەنجەر و تیشووس
بە هێزی لەش و هێزی مێشک
خور لە هەر پێنج پارچە داگیرکراوەکەی کوردستانە
هەڵدەگرێ

1965

Yekê'îy y Netewe î y Xö ... nî Kurd le Ew'Op'.
Nat o al Union of the Kurdish Students in Europe

NUKSE

مۆری یەکێتیی نەتەوەیی خوێندکارانی
کورد لە ئەورووپا (نوکسە NUKSE)
بە کوردی و بە ئینگلیزی لەسەری
نووسراوە.

منهــــــــاج

الاتحــاد القومــي للطلبــة الاكــــراد في ســوريــة

:-

كيل اتحاد طلابي نقابي قومي ينير الطريق لجماهيرنا الطلابية الكردية حي ضرورة حتمية تتطلبها الطلابية والارادة القومية فبعد عدة اجتماعات واتصالات وضعت اللجنة التأسيسية مشروع منهــاج لقومي للطلبة الاكراد في سورية بتاريخ ٢١ آذار ١٩٧١م واقره المؤتمر الاتحــادى الاول فــي ١٩م الموافق في ٢٥٨٣ كردى ، على النحو التالي :-

اد القومي للطلبة الاكراد في سورية منظمة طلابية نقابية قومية تناضل لتحقيق اهداف الطلبة الاكــراد نيل حقوق الشعب الكردى القومية عامة ، ويؤمن الاتحاد بقوة الجماهير الكردية في سبيل البلــوغ .

ؤمن الاتحاد بحق كافة الشعوب في تحررها وينادى بصداقتها والتعاون مع المنظمات الطلابيــة لجميع الشعوب المضطهدة والتي تعاني من مشكلة الاغتصاب والتجزئة كشعبنا الكردى .

هذا فان الاتحاد يناضل من اجل :-

، على الحقوق الثقافية والاجتماعية والسياسية للشعب الكردى في سورية .

كافة المخططات العنصرية التي من هأنها الاذابة والتعرض للشعب الكردى ك(الحزام العربي) .

الشخصية الكردية ، وذلك يتم باحياء وتطوير التراث القومي للشعب الكردى في كافــــة

ت (اللغة ــ التاريخ ــ الموسيقى ــ الرقص ــ الدبكة ــ الغناء والازياء الكردية) .

ع على كافة القوى الكردية والمنظمات القومية الشقيقة .

حقوق الشعب الكردى للحكومات والاحزاب العربية والاجنبية .

التعاون المادى بين الطلبة الاكراد .

م بمشاكل الطلبة الاكراد الدراسية وتوطيد الصلات فيما بينهم .

وسيع المعرفة والتعليم والثقافة في المجتمع الكردى وازالة الامية عن طريق :-

فتح مدارس يجرى التعليم فيها باللغة الكردية سريا وعلنيا حسب ظروف المنطقة .

حث الشعب على ارسال ابنائه للمدارس .

. فتح مكتبة كردية تضم جميع الثروات الثقافية الكردية .

تشجيع المواهب الفنية وتبادل الوفود المسرحية والتمثيلية بشكل يعكس المظهر القومي للشعب الكردى .

ارسال البعثات من الطلبة للدراسة في الخارج .

مساعدة الطلبة المشردين من اجزاء كردستان بسبب نضالهم السياسي (كورد ايهتي) ماديا ومعنويا .

ع التعاون والصداقة بين الطلبة الاكراد وطلبة البلدان الاخرى والاتصال بالمنظمات الطلابيــة نية وعالمية ضمن الاهداف والمصالح المشتركة .

الاتحاد مجلة شهرية باللغة الكردية باسم (هيشيارى) .

ت الحركة التحررية الكرديــــة .

ت الحركة الطلابيــة الكرديــــة .

، الاتحاد القومي للطلبة الاكراد في سورية طليعة صامدة للاهداف الطلابية والقومية المشروعة .

١٩٧٢م = ٢٥٨٣ كردى

اللجنــة الاداريــة العــامــة

للاتحــاد القومــي للطلبــة الاكــــراد في ســوريــة

KURDISTAN

INFORMATION

Nr. VIII. - 20. April 1968

Herausgeber:

NATIONAL-UNION KURDISCHER STUDENTEN IN EUROPA (N U K S E)

1) Unser lieber Freund und Gleichgesinnter Latif Ali ist am 8. März 1968 im TBC-Sanatorium in Gauting acht Tage nach einer schweren Lungenoperation gestorben. Latif hatte in Kurdistan als Partisan für sein Land gekämpft und sich dabei die Krankheit zugezogen, durch deren Folgen wir ihn so früh verlieren mußten. Im Oktober 1964 kam er nach Deutschland um gesund zu werden und zu studieren. Wir sind alle sehr betrübt, einen so treuen Freund und Mitarbeiter verloren zu haben.

2) Nach kurdischer Zählung hat am 21. März 1968 das iranische Jahr 2580 begonnen. Wir wünschen dem kurdischen Volk und allen unseren Freunden zum Fest Newroz alles Gute, vor allem aber, daß sich Kurdistan im neuen Jahr um ein gutes Stück der von uns allen ersehnten Freiheit nähern möge.
Einige unserer Mitglieder wurden von Vertretern der europäischen Zweigstelle der paniranistischen Partei zur Feier des Newroz-Festes nach Wien eingeladen. Sie verbrachten gemeinsam das Fest in großer Fröhlichkeit, Einigkeit und gegenseitiger Hochachtung.

3) In Belgrad/Jugoslawien wurde vom 27. bis 31. Dezember 1967 der 12. Kongreß der Vereinigung kurdischer Studenten in Europa abgehalten. Einen wichtigen Punkt der Tagesordnung bildete die einstimmige Verurteilung des Staates Israel.
Die Vereinigung kurdischer Studenten in Europa arbeitet zum größten Teil immer noch mit der Partei der Talabani-Söldner (Dschaschen) zusammen, obwohl allgemein bekannt ist, daß Talabani und seine Anhänger mit der irakischen Regierung zusammenarbeiten, und daß die irakische Regierung sogar plant, mit Hilfe dieser abtrünnigen Kurden die kurdische Freiheitsbewegung zu zerschlagen. Allerdings besteht kein Grund zu der Befürchtung, die kurdischen Freiheitskämpfer könnten besiegt werden, weil Barzani und seine Befreiungsarmee inzwischen zu mächtig geworden sind, und weil die Kurden nach so langen Kämpfen durch nichts mehr davon abgebracht werden können, alles für ihre Freiheit einzusetzen.

4) Der Generalsekretär unserer Union Bruska A. Ibrahim hat am 17., 24. und 31. Januar 1968 im Rahmen der Münchner Volkshochschule drei Vorträge mit Lichtbildern und Schallplatten über "Kurdistan in Geschichte und Gegenwart" gehalten. Die Vortragsabende waren alle gut

لەڕۆژی ٢٠/٤/١٩٦٨دا دەرچووە. کۆچیدوایی هاوبیر
شەهید و یادی زیندووە بۆ هاوبیرانی.

besucht und schlossen stets mit einer lebhaften Diskussion, an der sich fast alle Hörer beteiligten. Der Inhalt dieser Vorträge wird als Informationsbroschüre herausgegeben werden. Außerdem hielt Herr Ibrahim einen dreistündigen Lichtbildervortrag über das gleiche Thema in einem Münchner Studentenheim. Er wird auch weiterhin Vorträge über Kurdistan halten.

5) In Bagdad erscheint seit dem 17. Februar 1968 wieder die Zeitung Al-Taachi, die im Herbst 1967 verboten worden war. Al-Taachi wird von Kurden in arabischer Sprache mit einer kurdischen Beilage herausgegeben. Obwohl das Blatt regierungsfreundlich eingestellt ist und nur gelegentlich und schüchtern für die kurdischen Forderungen eintritt, war es von der irakischen Regierung verboten worden. Allein aus dieser Tatsache ist für jeden unterrichteten Beobachter ersichtlich, wie wenig für die Kurden vom "guten Willen"der irakischen Regierung zu erwarten ist.

6) Der 14. April 1968 war der 9. Jahrestag der Gründung der Kajyk-Partei. Die Konferenz der Kajyk-Partei im Ausland hat unter anderem beschlossen, gegen General de Gaulle's Absicht, die Araber mit Waffen zu unterstützen, zu protestieren, gleichzeitig allen französischen Zeitungen und Organisationen, die der gleichen Meinung sind, zu danken, den Süd-Sudan im Kampf gegen die arabischen Imperialisten zu unterstützen, weiterhin niemals irgendeine arabische Einheit anzuerkennen, solange zwei Teile Kurdistans von den Arabern beherrscht werden, und die Ansprüche des Iran auf den Persischen Golf zu unterstützen. Außerdem hat die Konferenz der Kajyk-Partei im Ausland beschlossen, ab sofort eine parteieigene Zeitung "Bang-î-Kajyk" (= Stimme der Kajyk) herauszugeben.

7) Die Lage der Kurden in Syrien hat sich um nichts gebessert. Immer noch haben sie unter den Verfolgungen durch die baathistische Regierung stark zu leiden.

8) Im Gebiet von Hawlêr wurde der bekannte Bandenchef (Dschasch) Huwêz-î-mam Yihya mit 16 seiner Anhänger von den Partisanen beseitigt. Die irakische Regierung war über den Tod der Terroristen sehr verärgert. Die irakische Regierung hat auch seit dem Waffenstillstand vom 29. Juni 1966 keines ihrer vertraglich festgelegten Versprechen gehalten.

9) Die bekannte sowjetische Kurdologin Frau Prof. Dr. M. V. Rudenko in Leningrad bereitet die Veröffentlichung eines Bandes kurdischer Erzählungen aus der Sowjetunion in kurdischer und russischer Sprache vor. Frau Rudenko hat durch ihre zahlreichen Übersetzungen kurdischer Dichtungen (z. B. Mem û Zîn) in die russische Sprache schon sehr viel auf dem Gebiet der Kurdologie geleistet.

10) Herr Jemal Nebez hat folgende Manuskripte zum Druck vorbereitet:

1. Kurdistan erzählt: Märchen, Fabeln und Volkserzählungen aus Kurdistan. Das Manuskript enthält 20 Erzählungen mit einem wissenschaftlichen Vorwort und ausführlichen Anmerkungen.
2. Deutsch-kurdisches Wörterbuch: Mit etwa 10 000 Wörtern.
3. Kurdische Sprichwörter und Gedanken: 800 Sprüche und Redewendungen mit einem Vorwort und einem Glossar.
4. Lalo Kerim - der Onkel Kerim: Eine Erzählung aus Kurdistan. Diese Geschichte eines kurdischen Dörflers wurde erstmals 1956 in Kerkuk gedruckt. 1968 wurde sie ins Deutsche übersetzt.

گاشنامەی "کوردستان ئینفۆرماسیۆن" (ژمارە (8) کە
لەتیف ئەلی (لە ٨/٣/١٩٦٨دا) راگەیاند. رەوانی

بمناسبة اجتماع الاكراد فى برلين الغربيه يوم ٢٧ آب ـــ ١٩٧٥

ايها الطلبة و العمال الاكراد فــى اوروبــا

بمناسبة اجتماعكم فى برلين الغربية يحيكم الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا تحيه حارة ويرجوان يكون اجتماعكم هذا اجماعا على خير الشعب الكردى وعــزه .

من المعلوم أن اجتماعكم فى هذا العام يصادف الكارثة العظمى التى حلّت بشعبنا الكردى و قواه الثورية فى آذار الماضى عندما خضعت قيادة الثورة و كانت خليطا من العشائريين الاقطاعيين و صغار البرجوازيين المتذبذبين لمشيئة حكام طهران، فعملت على تفتيت الفصائل المسلحة للثورة الكردية و قدمتها برمتها قربانا لمصالح الاستعمار العالمى و الاحتكارات النفطية و الاستعلاء القومى للدول التى تقتسم كردستان، بعد ان ضحت جماهير شعبنا الكردى طيلة ١٤ عاما بكل غال و نفيس فى سبيل بناء جيش التحرير الكردستانى .

لقد كان المصير المؤلم الذى انتخبته قيادة البارتيين للثورة غير خاف علينا ابدا . فقد تنبأت القوى الاشتراكية القوميــة فــى كردستان و المنظمات الكردية التقدمية فى الخارج وفــى مقدمتها الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا بمصير الثورة الكردية على ايدى تلك القيادة الهزيلة المساومة منذ امد طويل . الا ان بعض الانتصارات الوقتية المزيفة التى احرزتها حركة البارتيين وخاصة بعد اتفاقية آذار ١٩٧٠ و الضجيج الذى احدثته العناصر الانتهازيــة السائرة فى ركاب مصالحها الخاصة، ابهرت عيون البسطاء من الناس و اخدعت الكثيرين مــن اصحاب القلوب الطيبة . فقام البارتيون باستغلال الموقف وجعلوا من حزبهم المثل الوحيد للشعب الكردى كما واعلنوا دكتاتورية هوجاء فــى كردستان وخاصة فى المناطق المحررة فاسكتوا كل صوت ناقد بقوة السلاح ، وحاربوا كل الاحزاب و الحركات التقدمية المعارضة باسلوب فاشى بغيض، و احدثوا جهازا سريا على غرار ((ساواك)) الايرانى ؛ هدفه تلفيق التهم الرخيصــة للعناصر الوطنية المخلصة و بث التفرقة فى صفوف القوى الاشتراكية القومية التقدمية فى كردستان عن طريق شراء ذمم الضعفاء المحسوبين على تلك القوى و التجسس على الشرفاء من ابناء شعبنا . كما وقد تعاونوا مع حكام الدول التى تقتسم كردستان لضرب الحركات الكردية التحررية فــى كردستان ايران و تركيا و سوريا و اخذوا يطبلون و يزمرون بحمد الاستعمار الامريكى بعد ان كانوا يسبحون قبلا بحمد الاستعمار السوفياتى . كما وقد تعاونوا فى الخارج و بصفة خاصة فى اوروبا مع العناصر العميلة المعروفة باتصالاتها المشبوهة مع الدوائر الاستعمارية و شبكات التجسس ضد الاكراد الشرفاء و بصفة خاصة ضد منتسبى الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فــى اوروبا ؛ طليعة المناضلين التقدميــين الاكراد فى هذه الاقطار من الدنيــا .

ايهــا الطلبــة و العمــال الأكــراد فــى اوروبــا

ان شعبكم الكردى يمر اليوم بمرحلة خطيرة جدا فهو يواجه خطر الفناء على ايدى الشوفينيين الترك و الفرس و العرب، علينا أن نكون حذرين و نعلم ان الحركات التى تنطلق من منطلقات عشائرية اقطاعية (كاليمين البارتى) او ماركسية اصلاحية (كاليسار البارتى) او كوسموبوليتيــة (كالاوطنيين) لا يمكن ان تحرر الشعب الكردى قطعا . اذ انها لا تطابق ابعاد المجتمع الكردى الفلاحــى الذى هو مجتمع قومى و اجتماعى واحد رغم اختلاف انظمة الدول التى تقتســم ذلك المجتمع . و الحركة الكــردية التحررية الحقيقية هى تلك الحركة التى تنبع من واقع ذلك

المجتمع و تعالجه ككل دون ان تنطلق على اساس جزء منه و تغض النظر عن باقى الاجزاء او تعتمد على احد الغاصبين ضد غاصب اخر كما تفعل البارتيون. فغاصبوا كردستان هم كلهم من معدن واحد فيجب ان ينظر اليهم نظرة واحدة. فالعدو لا يمكن ان يصبح صديقا حميما بمجرد ان يقول قولا حقا بشأن الاكراد الذين يعيشون خارج حدوده فى الوقت الذى يسوم رعاياه من الاكراد سوء العذاب. عليكم ان تعيدوا النظر فى المعايير و الشعارات التى استعملها البارتيون سنينا طوالا و ثبت فشلها بالتجارب المريرة لتنبذوها جملة و تفصيلا.

عليكم ان تعيدوا النظر فى استراتيجية الثورة الكردية و تكتيكها. علما بان بعض التيارات النابعة من البرجوازية الكردية الصغيرة و التى كانت تعادينا قبل الكارثة و تعتبر نفسها جزءا لا تتجزأ من الحركة البارتية اخذت تتعلم من التجارب فتراها تستعير من مبادئنا و ايديولوجيتنا بعض الاشياء الا انها تعمل بنفس ذهنية البارتي القديمة و تكرر نفس الشعارات و الاقاويل المضللة التى كانت ملكا للحركة البارتية رغم انها تهاجم القيادة البارتية و تخشى ان تذكر البارتى و لو بكلمة واحدة.

ايها الطلبة و العمال الاكراد فى اوروبا

ان اتحادكم الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا و الذى يقدم اجل الخدمات لقضية شعبكم الكردى من الناحيتين الثقافية و السياسية منذ عشرة سنوات بكل جرأة و نكران للذات و يعاضد الطلاب و العمال فى اوروبا، يدعوكم الى ان تلتفوا حوله و تساندوه فى نضاله ليخدم قضيتكم اكثر فاكثر.

عاش نضال الطلبة و العمال الاكراد فى اوروبا لتعريف شعبهم فى الخارج و عضده فى الداخل.

عاش الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا NUKSE طليعة مناضلة لاكراد اوروبا.

عاشت الصداقة بين القوى التقدمية الكردية و سائر القوى التقدمية فى منطقة الشرق الاوسط و العالم اجمع.

عاشت الثورة الكردية الصلاحية.

٢٧ آب ١٩٧٥ — الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا

NUKSE

سەرنج: [illegible]

ئەوا جارێکی تر بە کوردستانی یە خۆشەویستەکان

لە من کاکە زادەی خۆشەویستتان ئەم هەیە:

[illegible] کورد [redacted] [illegible]

[illegible]

ئەوا جارێکی تر بە کوردستانی یە خۆشەویستەکان

لە من کاکە زادەی خۆشەویستتان ئەم چەند:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [redacted] [illegible] [redacted] [illegible]

[illegible] [redacted] [illegible]

[illegible] [redacted] [illegible]

[illegible]

١٩٧٦/٩/١١

سەمیناری " بیری نەتەوەیی کوردی و ئەبیری قەومییەتی عەرەبی هاوکات
و ئەبیری ناسیۆنالیزمی رۆژئاوایی " لە گوردۆ (سەرەتا) ئەلیی کردی بە
بۆنەی بۆ کۆنگرەی ستۆکهۆلم لە رۆژانی ١٨-١٩/٨/١٩٨٤دا لە
ستۆکهۆلم. وێنەی سەرەوە لە چەپەوە: جەلال بارزانی، جەمال نەبەز،
ئەمیر کوردی، ئەستەمال نەزیز. وێنەی خوارەوە لە لای راستەوە بە پێیانەوە:
جەلال بارزانی، جەمال نەبەز، بە دانیشتنەوە: بەدرخان ئیبراهیم، تەیار ئیبراهیم
(وێنەی خوارەوە کاتێ گەیشتمان بۆ ئەڵمانیا).

"کوردستان، دوا کۆلۆنی جیهان".
ئاڵا و نەخشەی کوردستان (پێکەوە) — بەرەو ئازادی و یەکسانی
هاوبیری کۆچکردووم جەلال بارزانی، لە نەورۆزی ساڵی ١٩٩٣دا ئەم
نەخشەیەی ئامادە کرد و هەزاران دانەی لەسەر ئەرکی خۆی چاپ کرد و
بە خۆڕایی بڵاوی کردەوە. ڕووحی هاوبیر جەلال شاد و یادی زیندووە لەلام.
(جەمال نەبەز)

سەرنج: ئەم نەخشەیەی سەرەوە وەک کارتی پۆستە ناردنی
ئامادە کراوە. ئەوەی خوارەوە پشتی کارتەکەیە کە بە ئینگلیزی لەسەری
نووسراوە: کوردستان پاش یەکەمین جەنگی جیهانی لە نێوان ئێراق و
ئێران و سووریا و تورکیا و یەکێتیی سۆڤیێتدا دابەشکرا. دانیشتووانەکەی
چل (٤٠) ملیۆنە. مافی چاپکردنەوەی: جەلال بارزانی.

After the first world war Kurdistan was divided between Irak, Iran, Syria, Turkey and U.S.S.R.
40 million inhabitants

Copyright: Jalal Barzani 1993

بڕیارە نێوخۆییەکانی کۆنگرەی پێنجەمی ڕێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کورد لە ئەورووپا - سۆکسە -

١- کۆنگرە بڕیاری دا کە (سۆکسە) پێویستە دروست بەپێڕەوی سیاسەت و ڕێبازو (نهج)ی دیاری و دیاریکراوی سەرکردایەتی (پاسۆک) بکات و شاوێنەی بالانەی پێشمەرگەکانی کوردستان بێت .

٢- کۆنگرە بڕیاری دا کە کاک (جەمال نەبەز) و ئەوانەی خۆیان پێوە هەڵواسیوە، بە هیچ جۆرێک لەگەڵ بیروڕای ڕێکخراوماندا ناگونجێن ... بۆیە پەرکردنیان بوە پێویستیەکی موضوعی، هەر بۆیە (سۆکسە) بەرپرسیار نییە لە هیچ یەکێک لەو نووسینانەی (جەمال نەبەز).

٣- کۆنگرە بە زوربەی دەنگ بڕیاری دا کە (شارم و دروشمی) ڕێکخراو بگۆڕێ بەو شێوە (شارم و دروشم)ی کە زیاتر (تعبیر) لە ڕاو بۆ چون و بیری ڕێکخراو دەکات .

٤- کۆنگرە بە زوربەی دەنگ بڕیاری دا لەسەر دامەزراندنی لیژنەی ڕۆشنبیری کە هەمان لیژنە سەرپەرشتی (خوێندکاری کورد) دەکا ... و هەوڵی زیاتر فراوان کردن و دەوڵەمەند کردنی باسەکانی دوو تویی خوێندکارو بڕیاردان لەسەر هەندێ گۆڕان لەبەرگی (خوێندکاری کورد) دا .

٥- کۆنگرە بڕیاری دا کە پێشانگای هونەری بە ناوی (سۆکسە)وە لە وڵاتانی (هۆڵەندە، سوێدو دانیمارک) بۆ هاوبیر (عومەر تۆفیق) بکرێتەوە .

٦- کۆنگرە بڕیاری دا کە کۆمیتەی بەڕێوەبەرایەتی پێویستە لە ماوەی نێوان دوو کۆنگرەدا کۆبونەوەی ساڵانەی خۆی بکات و ئەرکەکانی کۆنگرەی داهاتوو جێ بە جێ بکات .

٧- کۆنگرە بڕیاری دا هەر هاوبیرێک پشوویەکی (شەممەو یەکشەممە) کرێکاری بکات بۆ ڕێکخراو.

٨- کۆنگرە بڕیاری دا توندو تۆڵترین پەیوەندی دۆستایەتی و بەرابەری لەگەڵ ڕێکخراوە کوردیەکانی تردا ببەستێ و بانگەوازی یەکبوون و هاوخەباتی بۆ کۆڕو کۆمەڵە پیشەیی و هونەری و سیاسیەکان بنێرێ.

٩- کۆنگرە بڕیاری دا کە ناو بەناو کۆمیتەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی ((ڕاپۆرتی گشتی)) دەربارەی باری ناو خۆو چالاکیەکانی ڕێکخراو و باری ناوخۆی کوردستان و ناوچەکە بە گشتی بنووسێ بۆ هاوبیران. تاکو هاوبیران ئاگاداری سەر لەبەر گۆڕان و دەنگوباسەکان بن.

١٠- کۆنگرە بڕیاری دا هەر کەسێ لەو سەرلێشێواوانەی کەبە نووسین و دەم قسەرە باڵغی لەم لاو لا ناو و ناتۆرە دەخەنە پاڵ ڕێکخراومان و پێشمەرگەکانی پاسۆک، بە هیچ جۆرێک لە ڕیزەکانی (سۆکسە) وەرناگیرێنەوە، تەنها لە کاتێکدا وەردەگیرێنەوە کە نامەی پەشێمانی بنووسن و دان بە هەڵەو سەر لێ شێواویەکەی خۆیاندا بنێن.

١١- کۆنگرە سەر لەبەری بڕیارە ناوخۆیی و دەرەکیەکانی کۆنفرانسی مانگی کانوونی دووەمی ساڵی (١٩٨٦) ی پەسەند کرد.

کۆنگرەی پێنجەمی

ڕێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کورد لە ئەورووپا

- سۆکسە -

سەرەتای تەمموزی (١٩٨٦)

کانیی ماسی
هەواری کەنار شاری بکوژان

که له ٨ی فێبریوەریی ١٩٦٣دا بەعس بۆ یەکەمین جار دەسەڵاتی گرتە دەست، حشع دژی وەستایەوە. یەک ئەم هەڵوێستەی حشعی بە دڵ نەبوو. کە ١٩٦٨ بەعس دەسەڵاتی کەوتەوە دەست و دواتر شیوعییەکان بەرەی نیشتمانییان لەگەڵدا مۆر کرد، ئەمجارەیش یەک هەر دژی ئەو سیاسەتەی حشع بوو، ئەگەرچی خۆی هاوپەیمانی بەعس بوو! ئەوەی بۆ یەک ڕەوا بوو، بۆ حشع ناڕەوا بوو!

چونکە ڕەوتاری قاسم بەرانبەر کورد دوژمنانە بوو، پارتی لە ٨ی فێبریوەریی ١٩٦٣دا چەپڵەی بۆ بەعس لێدا. بەڵام چوار مانگ دوای کوودەتا شوومەکە، لە ١٩٦٣/٦/٩ دا بەعس خەڵکی سلێمانی ڕەشبگیر کرد و لە «دۆڵی مەرگ»دا قەسابخانەی بۆ دەیان تێکۆشەری ئەو شارە ساز کرد.

چونکە بەعس جاری قەڵاچۆکردنی شیوعییەکانی دابوو، (بەیاننامەی ژمارە ١٣) هێندەی نەما بوو، هێڵی ئاب (١٩٦٤) حشع بەرەو ئاشتی عارف بیات. ئەو سازشکارییە یەکێک بوو لەو هۆکارە گرنگانەی لە سێپتێمبەری ١٩٦٧دا حشعی دوو لەت کرد. پارتی و حشع چونکە لەبەر ڕۆشنایی «دوژمنی دوژمنم دۆستمە»دا ڕەوتاریان دەکرد، هەردوو لایان زوو زوو کاڵەکیان بە ئەژنۆیان دەشکاند.

محەمەدی حاجی مەحموود دەڵێت: "حشع دوا لایەن هاتە شەڕی (یەک)ەوە و دوا لایەنیش ئاشتی لەگەڵدا مۆر کرد."(١) لە سێپتێمبەری ١٩٦١دا شۆڕشی ئەیلوول دەستی پێ کرد، حشع لە دوای کوودەتای ٨ی فێبریوەرییەوە پێوەندیی پێوە کرد. دوای نسکۆ لە ناوەراستی ساڵی ١٩٧٦دا شۆڕش هەڵگیرسایەوە، حشع لە سەرەتای ١٩٧٩دا لەنێویدا گیرسایەوە. هەردوو جارەکە کوودەتای ٨ی فێبریوەریی ١٩٦٣ لە ماوەت دەستی دەکرد بەبەر پشتوێنەکەیدا و دەیگوت: "لە کوردستانی مندا جێی حیز و شیوعی نابێتەوە." مرد، هاوڕێ دێرینەکانی قوربانییەکان، بە بۆنەی ئەو 'کارەساتەوە!' هەر لە باشووری کوردستانەوە، تا باکووری ئەورووپا پرسەنامەیان بۆ جەلال تاڵەبانی نارد. ئەوشیروان مستەفا ئامین کە بەوپەڕی لێهاتووییەوە شوێنپێی ئیبراهیم ئەحمەدی هەڵگرتووە وەک هەر دریغی لە شیوعیکوشتن نەکردووە، بەڵکوو لە مامۆستاکەیشی تێپەڕاندووە، دەشێ ئەگەر سبەی دڵی لێدان بکەوێت، ڕێبەرانی حشع بە بۆنەی کۆچی دوایی ئەویشەوە، دریغی لە جوانهۆنینەوەی پرسەنامەدا نەکەن.

مەکسیم گۆرکی لە ڕۆمانی دایکدا، لەسەر زمانی یەکێ لە کارەکتەرەکانییەوە دەڵێت: "مێشوولەیەک کە دڵۆپێک خوێنمان دەمژێت، بە دوو پەنجە دەیفلیقێنینەوە، ئەدی چۆن لە کەسێ خۆش ببین کە چاکترین هاوڕێمانی کوشتبێت؟" لەنێو حیزبی شیوعیشدا هەڵۆ و کۆتر هەبوون. لایەنگرانی هێڵی ئاب و بەرەی نیشتمانی کۆترەکانی ناو حشع بوون. هەڵۆکانی نێو ڕێکخستنەکانی سلێمانی حشع «کۆمیتەی بەرگری و تۆڵەسەندنەوە»، لەنێو باڵی سەرکردایەتیی ناوەندیدا گیرسانەوە، بۆیە لە بواری تۆڵەسەندنەوەی خوێنی بەناهەقڕژاوی شیوعییەکاندا، ئەو باڵە دەست بەکارتر بوو.

شیوعییەکانی عیراق کە هەمیشە لەسەر بیروڕا لێیان تیرۆر کراوە، تەنانەت ئەوانیش لەسەر بیروڕای

حەمەسەعید حەسەن

کانیی ماسی ڕەوا بووە، بەبەر چاوی شارێکەوە، بە ڕۆژی نیوەڕۆ تیرۆریان بکەن! جێی سەرنجە ئەو شیوعییانەی ١٩٦٤/٩/١٠ تیرۆر یان بریندار کران، زۆربەیان لە سەروەختی بزێوییەیداکردندا، لە دووکانەکانیاندا، بەر دەستڕێژ دران.

هەژار دەبێژێت: "هونەری شێخ لەتیف هەر ئەوە بوو، کوڕی شێخ مەحموودە و بەس."(٧) وەک چۆن ڕیشی باوک، دادی کوڕی کوسە نادات، هەروایش ناکرێت ئاوانی حەمەی دەرویش نادر لەسەر کوڕەکەی بکرێت بە ماڵ. بە درێژایی مێژوو، هەمیشە کەسانی ڕابردووی سیاسی و کۆمەڵایەتی

حانەوە. - (٤) مەلا حەمەئەمین (دووکاندار) (٥) نوری حەمەعەلی - ناسراو بە نوری زەنگیانە، بکوژی ئەم شەهیدە کەریم دانزێر بوو. - هەمان ڕۆژ سمایل پاڵەوان و کەریمی عەبەخەرەیش بە سەختی بریندار کران.

چوار قوربانیی دیکە: عارفی وەستا حەسەن (کۆیاندروو)، عوسمان سەیوانی (پەرگدروو)، ساڵح میرزا و عەبدوڵڵا میرزا - برای یەکتری، ئاغوا و کوردی ئێران بوون، کە تیرۆر کران دەستیان بە هەویرەکەوە بوو. - هەندێ لە هەڵۆکانی نێو حشع: شێخ عەلی بەرزنجی، حەمە کوڵەباڵ، جەمالی عەلی فائیز، ئەکرەمی حەپسە و لەتیف حەمەمراد.

ئەگەر بە هۆی ئەم نووسینەوە کەسێکی بێ تاوان بریندار ببێت، ئەوا داوای لێبووردن دەکەم و سەری ڕێز بۆ هەر زانیارییەکی نوێ کە چاوتی هەر بۆچوونێکم بسەلمێنێت، دادەنەوێنم.

٢٠٠١/٢/١١

براى هێژام کاک ئەحمەد حامید

سڵاوی گەرم
هەواڵتان دەپرسم و سەرکەوتنتان بۆ دەخوازم.

لە گۆڤاری «پاسکار»دا، ژمارە سێ ١٩٩٩ لەندەن، حەمەی عەزیز باسی ڕووداوەکانی سەردەمی کانیی ماسی کردووە. ساسان کە کوڕی حەمەی دەرویش نادرە، لە ژمارە شەشی گۆڤاری «هەڵاڵە»دا، کە سەر بە پارتییە و لە ئەڵمانیا دەردەچێت، وەڵامی داوەتەوە و شیوعیکوشتنی بە کاری شۆڕشگێڕانە لە قەڵەم داوە و کرد، هیچیان زانیاریی تەواو دروستیان لە کن نەبوو.

تکایە جێی زووتر وەڵام بدەنەوە. پێشەکی سوپاس بۆ ماندووبوونتان.

براتان: حەمەسەعید حەسەن
٢٠٠١/٢/٧

براى خۆشەویستم
کاک حەمەسەعید حەسەن

دوای هەواڵپرسین و هیوای سەرکەوتن، دەستخۆشی لە هەوڵ و کۆششەکانت دەکەم. ڕووداوەکەی کانیی ماسی ڕۆژی ١٩٦٤/٩/١٠ و شەوی ١٠-١٩٦٤/٩/١١ بە ئەنجام گەیەنراوە. ڕۆژی ٩/١٠ سەر لە بەیانی تا پێش نیوەڕۆ ئەم شەهیدە ئەمرانە: (١) مەلا عەلی (٢) عومەری مام عەلی (٣) مەلا حەمەئەمین (٤) نوری حەمەعەلی (٥) ئەورەحمانی ساڵحی خلە، لە ماڵ و لەناو بازاڕ و بەبەر چاوی خەڵک و خێزانەکانیانەوە، گیران و فڕێندران و کوژران. لە هەمان کاتدا تەقە لە ئیسماعیل پاڵەوان و کەریمی عەبەخەرە کرا و وایانزانی مردوون، بۆیە بەجێیان هێشتبوون.

چوار کەسی یەکەم هەر ڕۆژی ١٩٦٤/٩/١٠ بەدەم ڕێگاوە تا کانیی ماسی هەمووویان کوشتن. بۆ شەوێ بڵاویان کردەوە گوایە شەهید ئەورەحمان ڕایکردووە، بەڵام بە کوژراوی سووتاندیان و تەرمەکەیان لەو چەمەی خوار کانیی ماسییەوە فڕێ دا.

براتان: ئەحمەد حامد - سلێمانی
٢٠٠١/٢/١٠

ژێدەرکان

(١) محەمەدی حاجی مەحموود، ڕۆژژمێری پێشمەرگەیەک بەرگی سێیەم، هێشتا چاپ نەکراوە.

پەیوەندیکردنی حشع بە شۆڕشەوە، لە ژێر گوشاری بەعسدا بوو.
ئەگەرچی دەبوو شیوعییەکانی کوردستان لە بزاڤی ڕزگاریی کوردستاندا ڕۆڵی سەرەکی وازی بکەن، وەلێ هەمیشە شەقی زەمانە ڕەوانەی ئەو سەنگەرەی کردوون و ڕۆڵێکی لاوەکییان تێدا گێڕاوە. لە هیچ شۆڕشێکدا خانەخوێ نەبوون، هەمیشە بە پەرۆشەوە چاوەڕێی هەڵوێستی دۆستانەی باڵە بەهێزەکانی نێو شۆڕشەکان بوون.
شیوعییەکان کە دەبوو هەمیشە دەستپێشخەری بکەن، پێش سەردەمەکەی خۆیان بکەون، لە پێش ڕووداوەکانەوە بن و زووتر گوێیان لە زەنگی مەترسییەکان بێت، هەمیشە پاشکۆی ڕووداوەکان بوون. ئەگەرچی سەرکردایەتیی حشع چل ساڵێکە شیوعییەکان لە تێکشکانێکەوە بەرەو تێکشکانێکی دیکە دەبات، وەلێ هەرگیز هێندە بوێر نەبووە، تەنیا جارێ دان بە لێنەهاتوویی خۆیدا بنێت و دەست لە کار بکێشێتەوە.
ئەگەرچی حیزبە شیوعییەکان بۆ شەڕی پیرۆزی چینایەتی لە دایک دەبن، وەلێ حشع هەمیشە بە دوای سازشدا گەڕاوە و خۆی لە شەڕ دزیوەتەوە. چونکە هەرگیز خۆی بۆ هیچ شەڕێ ئامادە نەکردووە، هەر کە تووشی شەڕ هاتووە، دژوارترین زەبری بەر کەوتووە. حشع هەمیشە لە سەنگەری داکۆکیکردندا بووە، هەرگیز هێرشی نەبردووە. هەمیشە دەستی بە کڵاوی خۆیەوە گرتووە و بڕوای بە "زیان لە نیوەی بگەڕێتەوە" هەبووە.
دوای بەیاننامەی ژمارە ١٢ کە شیوعییەکان لە (بەمۆ) بنکەیەکیان ئاوەدان کردەوە، چەکدارەکانی ئیبراهیم ئەحمەد، پەلاماری ئەو بنکەیان دا و لە شەڕێکی نابەرانبەردا، دوای کوشتنی چەندین شیوعی، بنکەکەیان گرت و پێنج شیوعیشیان بە دیلێتی گوللەباران کرد و چەند شیوعییەکیشیان وا تەنگاو کرد، خۆیان دا بە دەم ڕووباری سیروانەوە و خنکان.(٢)
کە ئیبراهیم ئەحمەد ئەوی دوای

جیاواز، هەندێ جار ئیرۆریستانە ڕەوتاریان لەتەک هاوڕێیانی دێرینی خۆیاندا کردووە و هەرگیز لەنێو حیزبیدا بواریان بۆ فرسەکی ئەرمخساندووە.
لە ڕوانگەی حەمەی عەزیزەوە، تۆڵەی کوشتنی شیوعییەکانی سلێمانی لە لایەن پیاوکوژەکانی کانیی ماسییەوە، لە ئەستۆی حەمەڕەشیدی ئەحمەد شانە و کەمال بەرقی دایە و ئەو ئاوانە سەرئەنجامی بڕیارێکی سەرپێیی ئەو دوو کەسە بووە، نەک هەڵوێستی پارتی و بارزانی.(٣)
ئەو بۆچوونەی حەمەی عەزیز جێگەی متمانە نییە و تەقەلایەکی بێسوودە، لای کەم بۆ خاوێنکردنەوەی پەڕێزی خۆی، چونکە بارزانی ناردی بە دوای پیاوکوژەکانی کانیی ماسیدا و وەک دەستخۆشانە سەر و کلاشینکۆفی خەڵات کردن.(٤) بۆیە ڕێی تێدەچێت قەلاچۆکردنی شیوعییەکان لە (١٩٦٤/٩/١٠)دا بە فەرمانی، یان لای کەم بە ئاگاداریی ئیسماعیل عارفی ئەندامی مەکتەبی سیاسیی پدک و عەگید سەیفی بەرپرسی لقی چواری پارتی بووبێت، کە ئەو سەروەختە هەردووکیان لە سلێمانی دەبن.
حەمەی عەزیز، ماڵی ئاوا، هەنووکە ئینسان لەسەر بیروباوەڕ کوشتن بە تاوان دەزانێت، بەڵام ساسان دەروێش کە کوڕی حەمەی دەروێش نادرە، لە شا شاپەرستترە و ئەو دڕندایەتییەی باوکی و ئەندامانی دیکەی لیژنەی پیاوکوشتنی سلێمانی بە "زەروورەتی مێژوویی، بوێری و کردەوەی شۆڕشگێڕانە تێدەگات و دەستخۆشی لەو پیاوکوژانەی کانی ماسی دەکا!"(٥) لە کن ساسان، قالە تەگەرانی کە یەکێک بوو لە هاوسەنگەرەکانی باوکی و هاوزەمان پیاوی عێراق و ئێرانیش بوو، هەر لەبەر ئەو هۆکارەیش سەری تێدا چوو، "خوا لێ خۆشبووە، وەلێ شیوعییەکان: "هیچ لە دەست نەهاتوو، تێکدەر، پیسایی سەرەڕێ بوون و قاچی هەمووانیان تێوە چووە."(٦) بۆیە بۆ باوکی و پیاوکوژەکانی دیکەی

پۆخڵی بەدناو، ئەو کەچەڵ و گوجەڵ و هەرچی و پەرچییانەی لە ئەدەبی سیاسیی ئێمەدا بە خلتەی پرۆلیتاریا تێوەژەند دەکرێن، بۆ سەرکوتکردنی شۆڕشگێڕان، کوتەکی دەستی خوێنڕێژان بوون.
ڕۆژی قەلاچۆکردنی شیوعییەکانی سلێمانی (١٩٦٤/٩/١٠) یەکێکە لە لاپەڕە هەرە ڕەشەکانی مێژووی پدک و پەڵەیەکی لە کاڵبوونەوە نەهاتووە بە تەوێڵی هەموو ئەو ترسنۆکانەوەی لە دوای ئەو قەسابخانەیەوە بوون.
ئەوانەیشی وەک ساسانی حەمەی دەروێش نادر، کوشتنی سڤیل لەسەر بیروباوەڕ، "بە کاری شۆڕشگێڕانە لە قەڵەم دەدەن،"(٨) پێیان خۆش بێت یان نا، ئاو بە ئاشی فاشیستەکاندا دەکەن.
پرشنگ قەڵەکەدین کاکەیی یەکێکە لە دەستەی نووسەرانی گۆڤاری هەڵاڵە، باوکی ئەو خانمە ئەو سەردەمە کۆمۆنیست بوو، ئەگەر ئەو وەختە لە سلێمانی ژیابا، هیچ دوور نەبوو، یەکێک بووایە لە قوربانییەکانی ئەو ڕۆژە خوێناوییە. بریا پرشنگیش وەک باوکی بانگەشەی بۆ پشتکردنە زەبروزەنگ کردبا و بواری بڵاوکردنەوەی بۆ نووسینێ ئەرەخساندبا کە لایەنی تیرۆر دەگرێت و کۆمۆنیست بە پیسایی دەچوێنێت.

پیاوکوژانی کانیی ماسی
عوسمەی ئامە، مەجەی بابەکەوە، ساڵەی قالە حەلاو ساڵپیرە، حەمەی دەروێش نادر، حەمەی عەزیز، قوربانی، عەلی ئیبراهیم دەروێش، عەبە لالە، قالە تەگەرانی، کەمال بەرقی، حەمەڕەشیدی ئەحە شانە، کەریم دانزێڕ، عەبدوڵڵا قەرەتۆغانی.

قوربانییەکانی کوشتارەکەی (١٩٦٤/٩/١٠)ی سلێمانی
(١) ئەورەحمانی ساڵحی خلە — ئەندامی لیژنەی ناوچەی سلێمانی/حشع — (٢) مەلا عەلی — بکوژی ئەم دوو شەهیدە عوسمەی ئامە بوو. — (٣) عومەری مام عەلی — دووکاندار لە خوار مزگەوتی حاجی

نووسیویەتی: "شیوعییەکان پیسایی سەرەڕێ بوون و قاچی هەمووانیان تێوە چوو."
منیش خەریکی وەڵامدانەوەی ئەو ئەو دوو بابەتەم و پێویستم بە ڕۆژی شیوعیکوشتنەکە هەیە. ئەو ڕۆژە کەی بوو؟ هەمان ڕۆژ چەند شیوعی تیرۆر کران؟ ناویان چی بوو؟ خۆم پێم وابە ڕۆژێکی ناوەڕاستی سێپتێمبەری ١٩٦٤ بوو. ئەحمەد بانیخێلانی لە بیرەوەرییەکانیدا نووسیویەتی ئەو تاقە ڕۆژە حەوت شیوعی تیرۆر کران، بەڵام نە ڕۆژەکەی دیاری کردووە، نە ناوی قوربانییەکان.
پێشتر و باشتر چەند شیوعی تیرۆر کران؟ ئەوەم مەبەست نییە، تەنیا قوربانییەکانی ئەو تاقە ڕۆژەم پێویستە، کە دڵنیا نیم ٤ ڕۆژێ بوو. لێرە پێوەندیم بە هێژایان: بابی ئارا، باوکی سەرباز، جەلال دەباغ، فاتح ڕەسووڵ، مەلا عەلی و نایب عەبدوڵڵاوە

(٢) نایب عەبدوڵڵا، ~~بیرەوەریی~~ ٢١ ساڵ تێکۆشان، چ١ سوید ١٩٩٦
(٣) حەمەی عەزیز، ئاوڕێک لە ڕابردوویەکی نزیک، پاسکار، ژ: ٣ ل ٨٨ لەندەن ١٩٩٩
(٤) ئەحمەد بانیخێلانی، بیرەوەرییەکانم، ل ٢٢٠ ستۆکهۆڵم ١٩٩٧
(٥) ساسان محەمەد دەروێش نادر، نامەیەکی کراوە، هەڵاڵە، ژ: ٦ ل ٣٢ و ٣٤ ئەڵمانیا ٢٠٠٠
(٦) سەرچاوەی پێشوو.
(٧) هەژار، چێشتی مجێوەر، ل ١٠٧ پاریس ١٩٩٧
(٨) سەرچاوەی پێنجەم.
× سوپاس بۆ هێژا ئەحمەد حامد و هەموو ئەو بەڕێزانەیشی لە نامەکەمدا ناویان هاتووە، ئاخر ئەوانیش هێندەی بیرهاتنەوە بە هانایانەوە هات، بە هانامەوە هاتن و تیشکی زانیارییەکانیان، لە کاتی نووسینی ئەم باسەدا بەرچاوی ڕوون کردمەوە.

پێڕەوەکانی بڵاوکراوەی پەیام

– لە ڕووی یاساییەوە، دەستەی نووسەران، بەرپرسیاری سەرەکییە بەرانبەر بەو بابەتانەی بڵاو دەکرێنەوە.
– لە کاتی بڵاوکردنەوەی بابەتەکاندا، دەستەی نووسەران، بە هیچ جۆرێک دەستکاریی ناوەڕۆکی بابەت و بیر و بۆچوونی نووسەرەکانیان ناکات، بەڵام بەپێی پێویست، دەستکاریی شێوازی نووسین و ڕێنووسی بابەتەکان دەکات و لەگەڵ شێواز و ڕێنووسی پێڕەوکراودا دەیانگونجێنێت، پێش ئەوەی پێشوەخت نووسەرەکانیان ئاگادار بکاتەوە.
– دەستەی نووسەران، پێڕەوی پەیامی بە "ئازادیی ڕادەربڕین" دەکات و ئەو بابەتانەی بڵاو دەکرێنەوە، تەنیا دەربڕی بیر و بۆچوونی نووسەرەکانیان و مەرج نییە لەگەڵ ڕێبازی پەیام و بیر و بۆچوونی دەستەی نووسەراندا یەک بگرنەوە.
– دەستەی نووسەران، بە هیچ جۆرێک ئەو بابەتانە بڵاو ناکاتەوە، کە کۆمەڵانی بڵاودەکردن و سووکایەتیکردن بە تاکەکەس و بریندارکردنیان لێ دەکرێت، هاوکات، گرنگییەکی تایبەت بەو بابەتانە دەدات، کە بە کیانی ڕەخنەگرتن و بەرپرسێتییەوە دەنووسرێن.
– ئەو بابەتانەی، لەگەڵ شێوە و ڕەوەیەری بڵاوکراوەکەدا ناگونجێن، یان کورت دەکرێنەوە یان بەپێی گرنگیی بابەتەکان کۆ دەکرێنەوە و لە پاشکۆیەکەدا، بەپێی توانا، بڵاو دەکرێنەوە.
– ئەو بابەتانەی بڵاو ناکرێنەوە، بە هیچ جۆرێک، بۆ خاوەنەکانیان ناگەڕێنرێنەوە.
– پەیوەندی تەنیا لەگەڵ (پەیام)دا دەکرێت، ئەویش بە نووسین.

[١]

حول المشاكل القومية الراهنة

سيادة الاخ الكبير مصطفى البارزاني
تحية قومية صادقة

ان دستور (عارف) الجديد قد اظهر بصورة قاطعة سياسة حكام العراق العقلية التى تتلخص فى الوحدة مع الجمهورية العربية المتحدة. فما هو موقف حكام بغداد وبالتالى حكام العربية المتحدة من قضيتنا القومية ؟

ان موقف حكام بغداد فى الماضى القريب حين كانوا شركاء للبعثيين فى الحكم لا يحتاج الى بيان. كما ان دستورهم الجديد الذى اعتبر شعبنا الكردى جزءاً من "الامة العربية" (x) خير دليل على موقفهم الحاضر تجاه قوميتنا . لذلك فنحن لن نحتاج الى بحث طويل فى موقف هؤلاء الحكام .

هذا بصدد موقف حكام العراق. فماذا بصدد موقف حكام العربية المتحدة وعلى رأسهم عبد الناصر ؟

هل ان موقف عبد الناصر من قضيتنا هو موقف "رجل وطنى متفهم لقضيتنا"، كما صرح بذلك جلال الطالبانى لجريدة "خه بات" (x) بعد عودته من اوروبا ؟ وكما صرح قبل ذلك ابراهيم احمد من اذاعة وتلفزيون بغداد فى سنة ١٩٥٨ (xx) .٢٢٢

كلا . فان اظهار عبد الناصر بمظهر رجل "متفهم لقضيتنا" يناقض الحقيقة والواقع مناقضة تامة. علاوة على ما فى ذلك من خداع للشعب الكردى وحجب الحقائق عنه . ونحن لن نبحث هنا عن الاسباب التى تدفع البارتيين الى هذه المغالطة وانما سنحاول فقط اثبات وجهة نظرنا بما لدينا من الحقائق وسنحاول

(x) — ورد فى الدستور ان العراق جزءاً من الوطن العربى وشعبه جزءاً من الامة العربية ولغة الدولة الرسمية هى اللغة العربية فقط وغاية العراق هى الوحدة العربية الشاملة مبتدئة بالوحدة مع الجمهورية العربية المتحدة " .

(+) — جريدة الحزب الديمقراطى الكردستانى (البارتى) .

(xx) — راجع جريدة "الجمهورية" البغدادية — السنة الاولى — العدد (١٣) الجمعة ١١ آب — ١٩٥٨ (م٢٠) .

دراسة موقف عبد الناصر من خلال تحقيقات مستشاره الصحفى الذى لاشك فى اطلاعه الواسع على اراء رئيسه بما لا يقاس به اطلاع جلال الطالبانى وامثاله لنرى كيف يصور هيكل موقف عبد الناصر تجاه قضيتنا ؟

كتب حسنين هيكل فى جريدة "الاهرام" القاهرية بعددها الصادر فى ٢٨ حزيران ١٩٦٣ مقالا تناول فيه (المشكلة الكردية) من وجهة نظر حكامه ونظرا لطابع المقال الذى يوضح موقف عبد الناصر الثابت تجاه مشكلتنا راينا من الواجب اقتطاف فقراته الهامة فيما يلى لكى نعلق على كل منها تسهيلا للبحث.

قال هيكل ما ياتى بالنص :

" ... وبقدر ما يتعلق الامر بموقف الجمهورية العربية المتحدة من القضية فلقد اوضح جمال عبد الناصر لجلال الطالبانى رايه قائلا : احب ان اقول لك اولا اننى ضد اى عملية انفصالية فى اى وطن عربى ، وستقاوم الجمهورية العربية المتحدة اى اتجاه من هذا النوع مهما كانت الظروف ... "

فماذا يقصد عبد الناصر بقوله "اى عملية انفصالية فى اى وطن عربى "؟ الا يعنى ذلك ضمنا ان كردستان الملحقة بالعراق جزء من الوطن العربى فى نظر عبد الناصر ؟ وهل هذا الموقف يعتبر موقف "رجل متفهم لقضيتنا "؟ اولا تعطيه حجة الانفصالية "سلاحا يحاربنا به متى ما اراد ؟

ولكن لنترك هذا جانبا وننتقل الى فقرة اخرى . يقول هيكل بعد ذلك :

"ما دامت الحكومة العراقية تسلم اصلا واساسا بوجود قومية كردية فان القتال المسلح حتى اذا انتهى بالنصر على اى تمرد محلى ، لا يجدى لحل مشاكل القوميات ... "

اننا سنصرف النظر الان عن نعته لثورتنا القومية بـ "تمرد محلى" ولكننا نريد من كل قومى مخلص لقوميته امعان النظر فى هذا النص لخطورته : "ما دامت الحكومة العراقية تسلم اصلا واساسا بوجود قومية كردية فان القتال ... لا يجدى" . افلا يتضمن

ذلك نصيحة حكومة العراق – اية حكومة – كي "لا تسلم اصلا و اساسا بوجود قومية كردية" ؟ . افلا يعني ذلك بان المشكلة ليست مشكلة قومية خاصة و انما مشكلة مواطنين يعيشون في الوطن العربي ؟

نحن نعتقد بان كل من تحرر عقله من الاوهام يجيب على تلك الاسئلة بالايجاب .

هذا هو موقف حكام القاهرة و رجالاتها من قضيتنا . فما سر تمسكهم بـ "الحل السلمي" للقضية ؟؟؟

يجيب على ذلك حسنين هيكل في تحقيقه الانف الذكر بجملة اسباب نقتطف منها الفقرة الرابعة :

"ان حركة القومية العربية مشتبكة بالفعل – وقتها – في معركة مسلحة في اليمن و ليست هناك ضرورة عاجلة لمعركة اخرى في – شمال الارض العربية – و ان الصبر – و لو تكتيكيا – يتيح فرصة لانهاء معركة قديمة قبل فتح جبهة جديدة و الا فان الحركة الثورية بهذا الشكل تستنزف قواها في معارك جانبية (على جبهات متعددة)" :

هكذا يظهر لنا بان صبرهم تجاه معركة اخرى في "شمال الارض العربية" اى معركة كردستان، ما هو الا صبر تكتيكي و انهم سوف ينقضون علينا متى ما انهوا معركتهم في "الجنوب العربي" . وهذا هو بالاجمال موقف عبد الناصر "الوطني المتفهم لقضيتنا" .

هذا ومما تجدر الاشارة اليه و ملاحظته ان عارف قد اثبت في دستوره انه تلميذ مخلص لعبد الناصر . فهو لم يعترف بـ "الاكراد" الا كمواطنين يعيشون في البلاد العربية و بكلمة اخرى انه "لم يسلم اصلا بوجود قومية كردية" كما اوحى اليه حسنين هيكل و من يقفون وراءه .

فما هي اذن نتيجة وحدة عارف بالنسبة لنا و بالنسبة للقوى السياسية الموجودة في الشرق الاوسط ؟؟؟

لا شك ان عبد الناصر سيحاول بكل قوته ان يظهر قضيتنا الى العالم كانها قضية مواطنين و سيسعى في الوقت نفسه لتجريدنا من السلاح لانه يعلم بان من السهل القضاء على شعب اعزل . ولان وجود قوات مسلحة في "شمال الارض العربية" خطر على "القومية العربية" و سوف يتذرع في سبيل ذلك بشتى الحجج المختلفة من انفصالية و استعمارية و الحادية الى اخر اسطواناته المعروفة .

هذه هي نتيجة الوحدة بالنسبة لنا كما نعتقد . فما هي نتائجها بالنسبة للقوى الموجودة في الشرق الاوسط . و لكن يجدر بنا قبل ذلك ان نتساءل ما هي القوى الهامة في الشرق الاوسط و ما هي انعكاسات هذه الوحدة عليها ؟؟؟

القوى الموجودة في الشرق الاوسط و انعكاسات الوحدة عليها :

ان القوى المهمة في منطقتنا هي حسب اهميتها :

(١) – دول حلف السنتو التي تتكون من :

(أ) – تركيا و هي دولة من الدرجة الاولى في الشرق الاوسط و لا شك ان ظهور دولة عربية قوية على حدودها سيجعلها دولة من الدرجة الثانية و هي تعلم مع ذلك ان ظهور دولة كهذه ستصطدم معها بسبب لواء الاسكندرونة (x) التي يعتبرها العرب "لواءاً عربياً" . هذا فضلا عن سياسة عبد الناصر الخارجية التي لا تروق لحكام تركيا . و مع ذلك فتركيا تعتبر عدوا تقليديا لنا لاغتصابها قسما كبيرا من كردستان و هي تنظر بعين الحذر و الشك الى حركتنا .

(x) – ظهر صدق هذا التنبوء باعتراف محمود الدرة (راجع كتابه القضية الكردية) حيث يقول : "و اذا اضفنا الى ما تقدم قرار مؤتمر المحامين العرب الذى انعقد في بغداد واعلن بتاريخ ١٠ كانون الاول ١٩٦٤ ((ان عربستان و اسكندرونة وكيليكيا جزء لا يتجزأ من الوطن العربي ارضا وشعبا)) . . . نرى كم كان تاثير الكلمات غير المؤقتة و التي تصاغ من غير تقدير كامل للمسؤليات الوطنية او القومية المجردة عن اى معنى جدى في التطبيق العملي . . في دفع الثورة الكردية في الشمال الى طور جديد لم يسبق ان وصلته عبر تاريخ الدولة العراقية" – ص ٣٥٧ و ص ٣٥٨ (م ١٠)

(ب) ـ ايران وهي كـكـل دولة اخرى تخاف من ظهور دولة قوية علـى حدودها ولا سيما اذا كانت دولة عربية برئاسة عبد الناصر وهي تخاف بالدرجة الاولـى مـن ضياع منطقة خوزستان الغنية بالنفـط التي ستكون هدف دعايات عبد الناصـر الوحدويـة بـلاشك . وهـي لموالاتها للغرب تخاف من سياسة عبد الناصـر الخارجية مـن جهة ودعاياته الاشتراكية المحرضة للقوى اليسارية في ايران من جهة اخـرى . لذلك فهي الدولة الوحيدة من بين دول الشرق الاوسط التي ستحاول بكل وسيلة محاربة عبد الناصر . ونحن الاكراد يمكننا استغلال هذا الاتجاه في سياسـة ايران لفائدتنـا . ولكننا يجب ان نعلم ان ايران لن تفعل ذلك حبا بنا . فهي الدولة الشـــــــــــــمانيـــة التي اغتصبت قسما كبيرا من وطننا الغالي وهي تعلم بان نجاح حركتنا سينعش امال اخواننـا في التحرر والانعتاق من نير عبودية بها ولذلك فليس تساهلها معنا في بعض الامور الا محاولة منها لاشغال حكومة العراق واضعافها لكي تمهد الطريق بذلك للعناصر الموالية للغرب كي تستولي على الحكم وحينذاك سوف نرى ايران تمد يدها للحكومة الجديدة وتتفق معها على ضربنـا (x) .

(x) ـ ظهر صدق هذا التنبوء ايضا . لقد تعاونت حكومة ايران مع حكومة البعثييـن ضد الثورة الكردية عام ١٩٦٣ (راجع كتاب القضية الكردية لمحمود الدرة ص ٤٠٦) وامدت الجيش العراقـي بمعلومات عن تحركات الثوار . الا ان ايران بدلت موقفهـا المعادي من الثورة الكردية بعد مجيء حكومة عارف الوحدوية الى دست الحكم في العراق . ومن الاهمية بمكان ان نفرق بيـن موقـف الطبقة الحاكمة الايرانية الموالية للغرب (عن القضية الكردية) وبيـن موقـف العناصر القومية من الشعب الفارسـي والمؤمنـة بالاخاء الاري عن القضية نفسها . فموقـف الجماعة الاولـى موقوت بظروفـه يتبدل بتبـدل الظروف والاوضاع . اما موقـف الجماعة الثانية فيرتكز على اسـس عقائدية . (٢٠١أ)

- 8 -

(ج) ـ الباكستان وهـي بعيدة عن حدودنا وليست لها مطامع في وطننا كردستان . لذلك لـن نشرح مـوقـفـهـا .

(د) ـ الاستعـمار الانكليزي وهو يخاف من تعاظم نفوذ عبد الناصر في البـلاد العربية بوجه عام وفي العراق بوجه خاص تمشيا مع سياسته التقليدية في "حفظ التوازن" وخوفا على ابار بتروله وضياع نفوذه . وهو العدو الذي طالما حافظ على هذه الحدود المصطنعة بكل الوسائل المشروعة وغير المشروعة . وهولا يُؤمَنُ جانبه لعراقتـه فـي الغدر والخيانة لذلك يجب ان نكون منه على حذر اذا ما جمعتنا الظـروف معـه فـي جبهـة واحـدة .

(هـ) ـ الولايات المتحدة الامريكية . وهـي زعيمة الكتلة الغربية ولها النفوذ الاول في حلف السنتو . وهي وان كانت تتظاهر بتفهمها للتيارات القومية في البلاد العربية لكنها تسير على سياسة "توازن القوى" بين العرب والاسرائيليين الذين لهم نفوذ قوي في الولايات المتحدة وهي تعادي الشيوعية بشكل سافر وتنافس الاستعمار الانكليزي علـى مناطق النفوذ وتشجع الفوضى في العراق بامل تهيئة الجو لعمل انقلاب عسكري مـوال للغـرب علـى الاقـل . وكموقـفـنـا مـن الاستعمار الانكليزي يجب ان نكون علـى حذر منها ايضا .

وبالاجمال فان حلف السنتـو يشكل اكبر قوة في الشرق الاوسط يجب علينا تجنب الاصطدام معها في الوقت الحاضر على الاقل . كي نحصر جهودنا عند القتال في جبهة واحدة ومع ذلك فنحن نستطيع الاستفادة مـن معاداة هذا الحلف لعبد الناصر شرط ان نكـــون حذريـن متيقظيـن وشرطان نتجنب الوقوع فـي حبائلهم بكل مهـارة .

(٢) ـ حكومة البعثييـن فـي سوريـا . وهي معروفة بعدائهـا الشديد للنـاصر والعارف على حد سواء ولاتكمـن قوتها في حكومتها فـقـط وانما تكمن في منظمات حزبها المنتشرة فـي اكثر البـلاد العربية . وموقفـهم تجاه قضيتنـا لا يختلف عن موقـف غيرهم مـن ناصرييـن وقوميـين ووحدوييـن وقد اختبرهم شعبنا الكردي عندما كانوا يحكمون

- 9 -

العراق و لكنهم من جهة اخرى ينتظرون قتال عارف معنا لينشطوا من عقالهم و ليحيكوا الدسائس و المؤامرات لاسترجاع حكمهم و فى هذا انشغال لحكومة عارف و اضعاف لخططها و تقوية لموقفنا (×) .

(٣) — دولة اسرائيل . و هى تخشى من نفوذ عبد الناصر و من قيام دولة عربية موحدة و لكنها لا تستطيع الدخول فى المعركة بصورة مباشرة الان . و مع ذلك ستستعمل نفوذها فى الاوساط الدولية لمحاربة عبد الناصر و وحدته .

(٤) — الشيوعيون المحليون . لقد ضربهم البعثيون ضربة كادت تكون المميتة عند استيلائهم على الحكم فى العراق وقد تفتتت منظماتهم و قضى على كثير من قادتهم من جراء ذلك . كما ان سمعتهم انهارت نتيجة اعترافات بعض قادتهم الاخرين التى فضحت جبنهم و سلوكهم المشين ولكننا يجب ان نعلم بان منظماتهم فى كردستان خرجت من تلك المحنة سالمة بصورة عامة . فلقد التجأ الكثيرون منهم الى حماية قواتنا الثورية و لقد استعادوا قواهم فى الاونة الاخيرة و اخذوا يظهرون نشاطهم بشكل صريح . اننا يجب ان نحذر من التحالف معهم لاسباب ثلاث :-

(ا) — ان دراسة فلسفتهم من جهة و تجارب الاحزاب التى تحالفت معهم من جهة اخرى تثبت بما لا يدع مجالا للشك بان تحالف الشيوعيين مع غيرهم ما هو الا خطة تكتيكية يقصدون بها السيطرة على الحركة باجمعها و توجيهها وجهة تتفق مع اهدافهم .

(ب) — ان التحالف معهم معناه معاداة حلف السنتو علنا . الامر الذى يجب اجتنابه ما امكن فى الوقت الحاضر على الاقل للاسباب التى شرحناها فى الفقرة الاولى .

(ج) — ان الشيوعيين لا يؤمنون بالنظريات القومية التى يجب ان تكون اساسا لكل حركة قومية . و هم بسبب ذلك لا يخطون سياستهم وفق المصالح القومية و انما وفق

(×) — ظهر صدق هذا التنبوء ايضا . لقد كافح حزب البعث بصورة سرية مستفيدا من الوضع السياسى و العسكرى المتأزم الى ان جاء الى الحكم فى ١٧ تموز ١٩٦٨

(م ١٠)

المصالح الاممية التى تعتبر (موسكو) مركزا موجها لها . و لا يخفى ان اخذ التوجيه من عاصمة دولة اجنبية يجعل منا ذيلا لها و يرغمنا على ترك مصالحنا فيما اذا تعارضت مع مصالحها . و بهذه المناسبة نحب ان نشير الى زيارة خروشوف للقاهرة فى هذه الايام بالذات ولا باس هنا ان نقتطف فقرة اخرى من مقال هيكل الانف الذكر لصلتها بموضوعنا فى الوقت الحاضر .

يشير هيكل الى الاسباب التى تحتم "الحل السلمى "لقضيتنا فيقول :

"ان صالح العراق يقتضى تحسين العلاقات بين الاتحاد السوفياتى و بين العراق بعد حوادث ١٤ رمضان ... الخ" . ثم يستانف هيكل كلامه موضحا : "ومن الناحية الاستراتيجية السياسية فان الصداقة العربية السوفيتية يجب المحافظة عليها باستمرار و تصفيتها من اى رواسب تعلق بها بسبب الاحتكاكات الحتمية" .

افلا يعنى ذلك بان عبد الناصر سيحاول فى اجتماعه الان مع حكام السوفييت فيما يحاول تصفية الجو بينهم و بين حكام العراق و من جهة اخرى الا يحاول عبد الناصر حمل عارف و زمرته على سياسة تهادن الشيوعيين فى العراق ؟ و فى هذه الحالة — اى فى حالة مهادنة حكام العراق للشيوعيين و تخفيف الضغط عليهم — الا يرجعون الى ما كانوا عليه فى زمن قاسم من مهجمة ثورتنا بحجة انها اضعاف لموقف "الحكومة الوطنية" (×) و اضرار بـ "الوحدة العراقية" ؟ .

(×) — لقد ثبت صدق هذا التنبوء ايضا . اذ اصدر الحزب الشيوعى العراقى بيانا فى اواسط ايلول ١٩٦٤ (اى بعد حوالى اربعة اشهر من تقديم هذه المذكرة) جاء فيها حول حكومة عارف "التقدمية" مايلى : "... لقد رافقت الخطوات التقدمية التى خطتها الحكومة بعض التعديلات الوزارية فى مراكز الدولة . انها عموما كانت لصالح تعزيز مواقع القوى القومية المعادية للاستعمار" و دعى البيان جماهير الشعب "الى السير قدما فى طريق الوحدة و الحرية و الاشتراكية" اى العمل على تحقيق شعار البعث العربى (راجع البيان الصادر فى اليوم المذكور تحت عنوان الحزب الشيوعى العراقى يدعو الى الحزم و العمل الجدى لقهر المؤامرات الاستعمارية")

(م ١٠)

بلى انه احتمال جدير بالتقدير و ان كنا لا نزعم بانه مؤكد الوقوع (×) . و لكننا نؤكد على مزيد من التقارب بين (موسكو) و بين الدول العربية التى يسمونها بـ " المتحررة " فى ميادين السياسة الخارجية و بالتالى مزيدا من التقارب بين الشيوعيين المحليين و بين حكام تلك الدول و من بينهم حكام العراق . غير ان احتمال التضحية بالشيوعيين العراقيين من قبل الحكام السوفييت احتمال وارد كذلك . و نريد هنا ان نذكركم بنغمة طالما كان الشيوعيون يرددونها اذا ما رأوا الحركات القومية تناقض امالهم و اهدافهم و تلك هى نغمة " التضحية بالجزأ فى سبيل الكل " . و مصلحة " الكل " فى نظر الشيوعيين تعنى مصلحة الشيوعية الدولية التى يجب التضحية بالحركات القومية فى سبيلها . و لا يخفى ان الحركات القومية تعتبر جزءاً من الحركة الشيوعية فى نظرهم و فى نظر تلامذتهم . هذه هى دراستنا للوضع السياسى بصورة عامة و هى كما ترون دراسة واقعية لجميع القوى السياسية الموجودة فى منطقتنا دون التحيز الى اية واحدة منها الا بقدر ما تقتضيه مصلحتنا القومية قبل كل شئ . ولا بد انكم ستلاحظون انتقاداتنا للمعسكرين الشرقى و الغربى على حد سواء و سوف تلاحظون كيفية تحديدنا لـ (نقاط الالتقاء التاكتيكية) و (نقاط الاختلاف الاستراتيجية) مع كل واحد منها بشجاعة لا مثيل لها فى الاحزاب البرجوازية المترددة .

(×) ــ لم يهادن عارف الشيوعيين العراقيين بالشكل الذى هادنهم قاسم . بل اخذ يعزز صداقته مع موسكو بصورة مباشرة . فترك الاتحاد السوفياتى قضية الشيوعيين العراقيين طبقا للقاعدة الماركسية القائلة بـ " التضحية بالجزأ فى سبيل الكل . هذا و قد اصدر لفيف من اعضاء الحزب الشيوعى العراقى كراسا فى اواخر شهر اغسطس ١٩٦٤ هاجموا فيه اللجنة المركزية للحزب لموالاتها لسياسة حكومة عارف البرجوازية القومية المعادية للشعب العراقى بأسره و الشعب الكردى بصفة خاصة. فلم يتمكن الشيوعيون و الحالة هذه، ان يبدوا مزيدا من التاييد و الاسناد لحكومة عارف .

(م ٤٠)

واجباتنا فى هذه المرحلة

بعد هذه الايضاحات الضرورية علينا ان نسال انفسنا . ما هى واجباتنا التاريخية فى هذه الظروف الحاسمة ؟

ايجب علينا ان نقف مكتوفى الايدى مستسلمين للقضاء و القدر امام هذا الوضع ؟ كلا . ان الواجب يحتم علينا دراسة الموقف فى اقرب فرصة ممكنة و تحديده تجاه المفاجئات التى قد تحدث فى المستقبل القريب (×) . لذلك فنحن نطالبكم بعقد مؤتمر عام يشترك فيه جميع الشخصيات الحزبية وغير الحزبية من قومية و اجتماعية وعسكرية ونحن نقترح وضع الاسئلة التالية امام المؤتمر لتكون اساسا للبحث، فيما اذا وافقتم عليها .

١ ــ ان دستور عارف الجديد لم يعترف بحقوقنا القومية كأمة لها ارضها و لغتها وانما اعتبر كردستان جزءاً من الوطن العربى و هذا شئ لا جدال فيه . فهل ترضون بهذا الوضع بعد كل هذه التضحيات الجسيمة خلال سنوات ثلاث؟

٢ ــ و فى حالة عدم رضاكم عن الدستور، فماذا يجب ان يكون موقفنا ؟ هل نعلن الحرب دون مقدمات؟ ام يجب علينا شرح قضيتنا فى مذكرات سياسية نرسلها الى جميع القوى السياسية و الدولية تمهيدا لاعلان الثورة مرة اخرى ؟ ام نكتفى بكتابة المذكرات فقط دون ان نعقبها خطوات ايجابية ؟

٣ ــ و فى حالة عدم موافقتكم على استئناف القتال، فهل تعتقدون ان العدو لن يهاجمنا بدوره دون سابق انذار . كما فعل فى المرة السابقة ؟ وما هى اسس

(×) ــ تحقق صدق هذا التنبوا بحذافيره . فقد نفذ عارف بحق الاكراد خطة " التسويف والمماطلة " الى ان هاجم كردستان فى ١٩٦٤/٣/١١ على حين غرة مستعملا قنابل النابالم المحرقة و الغازات السامة المحرمة دوليا (م ٤٠).

هـذا الاعتقـاد ؟ (×) .

٤ ـ واذا هاجمنا العدو رغم ذلك فهل نحن مستعدون لصده ؟) (هـل ان تنظيماتنا ـ مثلا ـ سليمة وهل ان وحدتنـا رصينـة ؟) . واذا لم تكن كذلك افـلا يجب الاستعداد منذ الان لكل طـارى ؟

٥ ـ ان الدستور قد فتح الباب امام الوحدة ولا سيما مع عبد الناصر . فهـل تعتقدون بان الوحدة تسكت عن وجود قوات مسلحة فـي " شمال الوطن العربي " كما يقولون واذا لم تسكت عن ذلك ورات فيها ذريعة للهجوم علينا فما هو موقفكم؟

٦ ـ لقد قال عبد الناصر بانه يحارب " اية حركة انفصالية في اى جزء من الوطـن العربـي " . فهل لا يهاجمنا مادام يعتقد بان كردستان جزء من الوطن العربـي

٧ ـ لقد قال حسنين هيكل، المستشار الصحفي لعبد الناصر " ما دامت الحكومة العراقية تسلم اصلا واساسا بوجود قومية كردية فان القتال لا يجدى . . . الخ " فهل معنى ذلك " ان القتال يجدى اذا لم تسلم الحكومة العراقية بوجود قوميـة كردية كما ورد فـي دستور عارف الجديد .

٨ ـ اذا أرغمنا على القتال او اذا اردنا نحن القتال بارادتنا، فهل ندخل الحرب بنفس الشعارات والاساليب القديمة ام يجب علينا اعادة النظر فيها واذا كان من الواجب تبديل شعاراتنا السياسية، فما هي الشعارات الجديدة التي يجب ان نخوض الحرب مـن اجلهـا ؟

اننا بصرف النظر عن اجابات المؤتمر سوف نحاول فيما يلي الاجابة عليها بصورة عامة ، نظرا لاجابتنا عليها بصورة ضمنية في الصفحات السابقة ولكننا سنعنى بالسؤال الثامن

(×) ـ لقـد هاجم العدو فعلا بصورة مباغتـة (راجع الصفحة السابقة) (م ١٠)

عناية خاصة في نهاية هذا الفصل :

ا ـ اننا نعتقد اعتقادا جازما بان السكوت عن الدستور الجديد اعترافنا بان (كردستان) جزء من (الوطن العربـي) وفي ذلك اهدار لدماء شهدائنا الذين ضحوا بارواحهم الغالية في سبيل الاعتراف بوجودنا كأمة لها ارضهـا وتاريخها ولغتها ونحن نعتقد باننا مسؤولون امام التاريـخ وامام الاجيال القادمة التي لن تستغفر لنا ذلـك .

ب ـ ومن ناحية اخرى، فان سكوتنا وتمسكنا بالسلم لا يجدينا نفعا وذلك لان الذئب لم يحترم في يوم من الايام سكوت الحمل ووداعته وهل من المعقول ان يسكت هؤلاء عن بقـاء قواتنا المسلحة (الجيش الثوري الكردستانـي) داخل ارض يعتبرونها جزءا من الوطـن العربـي ؟

كـلا . فهم ولا شك يحاولون تجريدنا من السلاح حالما ينهون مشاكلهم ومتى ما تم لهم ذلك ـ لا سمح اللـه ـ فان من السهل عليهم تصفية الحسـاب مـع شعبنـا نهائيـا . ولعل قول الدكتور عبد الرحمن البزاز المنشور في مجلـة "روز اليوسف" (فـي ١ / تمـوز / ١٩٦٣) ـ يلقـي ضوءاً ساطعا علـى نياتهم الخبيثة . قال البزاز : " لو كنا نسلك سلوك الاخرين لحلت المشكلـة الكردية فـي ايام بنقل الاكراد الى الجنوب ونقل العشائر العربية الى الشمال ولكننا لا نؤمن ابدا بالقهر العنصري او العرقـي . . . الخ " . ولعلكم تعلمـون ان هذه " السماحـة العربيـة " التي بيديها البزاز بالنسبة لـ " سلوك الاخرين " لم تكن في تلك الايام مـن تموز ١٩٦٣ سماحة من " لا يؤمـن بالقهر العنصـري او العرقـي " كما يدعـي . اذ لم تكن سيطرة البعثيـين تتعدى المـدن الكبيرة يومذاك ومن المعلوم ان المدن المعزولة عن ضواحيها في ظروف ثورية لا تشجع احدا على السكن وان تهجيير المدنيين لن يحل المشكلة على "الطريقـة البزازيـة" وان الظروف الدولية لم تكن مؤاتية كذلك . ولكن الامر يختلف اذا ارغمنا

على القاء السلاح و أرغمت قواتنا الثورية على التجريد منه . فحينذاك سنرى سلوك البزاز و قومه لن يختلف عن سلوك الاخرين . ان لم يزد عنه ضراوة . اليس في فتكهم الذريع بالاطفال و الشيوخ و انتهاكهم الصريح لحرمات الامنين خير دليل على " سماحتهم العربية " .

ج ـ و نظرا للاسباب التى ذكرناها فنحن نطالب القيام بالخطوتين التاليتين دون تاخير :

١ ـ تنظيم امور الثورة العسكرية و الادارية و السياسية و الاقتصادية التى ارتبكت في الاونة الاخيرة على اسس علمية قوية جديدة و انذار قواتنا المسلحة الثورية لتكون على اهبة الاستعداد و لتكون سلاحا شاهرا في ايدينا مستعدا للاستعمال في اية لحظة نشاء .

٢ ـ على ان تصاحب الخطوة الاولى خطوة سياسية بارسال مذكرات سياسية الى الدول الكبرى و المنظمات الدولية ـ توضح غمط الدستور الجديد لحقوقنا القومية التى اعلننا من اجلها الثورة و تلقي ضوءاً على نيات حكام العراق المقبلة تجاه شعبنا مستندة على تصريحات (عارف) السابقة و التى عززها دستوره الجديد . ويجب علينا ان نوضح بصورة خاصة ان (كردستان) الملحقة بالعراق ليست جزءاً من " الوطن العربي " و اننا حين نطالب بالحكم الذاتي ضمن الوحدة العراقية لا نعني بذلك التنازل عن كلمة (كردستان) التى نعتبرها وطنا لنا لا جزءاً من وطن غيرنا . و يجب ان نذكّر العالم في مذكراتنا باننا لن نقبل السلم على حساب كرامتنا القومية و ان تبعة ما ينجم عن عدم الاقرار بحقوقنا تقع على عاتق الحكومة العراقية وحدها . اما بالنسبة لما يشاع من ان هناك ضغطا خارجيا على الطرفين لايقاف القتال ، فاننا بصرف النظر عن قوة و مصدر ذلك الضغط نؤكد التمسك بحقوقنا القومية دون ان نحني رؤوسنا لاي كان على حساب حقوقنا و كرامتنا .

((يجب تطوير قضيتنا من قضية داخلية الى قضية دولية في حالة استئناف القتال مرة اخرى)) .

بقيت نقطة اخيرة من الواجب ان نعنى بها عناية خاصة و هى اعادة النظر في الاهداف و الاساليب السياسية للثورة كي يلائم مرحلتنا الجديدة علينا قبل كل شيء ان نتسائل : لماذا يحاول اعدائنا ارساء طابع داخلي على حركتنا الثورية ؟ و لماذا يصرون على عدم الاعتراف بنا كأمة و اعتبار (الاكراد القاطنين في العراق) مواطنون يعيشون في داخل الوطن العربي ؟

ان الامعان في مرامي هذه السياسة يوضح لنا خوف اعدائنا من تطوير مسألتنا الى مشكلة دولية و انتقالها من الصعيد الداخلي الضيق الى الصعيد الدولي الواسع الذى قد ياتي بمضاعفات و مفاجئات لا قبل لهم على دفعها . لذلك فالمصلحة القومية تحتم علينا ان نفسد خططهم بتخطي مرحلتنا السابقة و الاعلان عن (تشكيل حكومة ذاتية مؤقتة) باسم (حكومة كردستان الذاتية) (×) و دعوة الحكومة العراقية الى الاعتراف بها

(×) ـ يظهر من هذا بصورة جلية ان حزبنا اقدم طلب تاسيس حكومة كردستان الذاتية لاول مرة في تاريخ الثورة . هذا و قد تم تشكيل نوع من الادارة الذاتية في المناطق المحررة الا انها ليست بالصورة التى خططها الحزب .

(م ٩٠)

خـلال ستة اشهر او اقل على شرط ان يعلن كذلك بانه فى حالة عدم اعتـــراف الحكومة العراقيـة بهذه الخطوة خلال تلك المدة فلقيادة الثورة الحق فى دعوة المخلصين من ابناء شعبنا الى تشكيل (جبهة تحرير قوميـة) تضم جميع المخلصين مـن ابناء قومنـا وللجبهة ان تنتخب من بين اعضائها (مجلسا لقيادة الثورة) على ان يكون لهذا المجلس الحق فى اعلان (حكومة كردية موقتـة) وانتخابهـا من بين اعضائها ودعوة جميع الدول للاعتـراف بها ويجب ان تبدأ تلك الحكومة فورا بارسال مندوبيها الى الخارج او تفويض الاكراد الموجودين فى الخارج لتمثيلها وللاتصال بدول العالم والمنظمات الدولية لكسب تاييدها السياسى والمادى .

الخـــلاصـــــة

هكـذا تنتهـى من عرض ارائنا بكل تجرد واخـلاص ولنا الامل فى بحثهـــــا ودراستهـا من قبلكم بمـا عرف عنكـم مـن نزاهـة وبعـد نظـر . امـا نحن فلـن نظهـر انفسنـا كمـا قلنـا وسنظل نخـدم قضيتنـا القوميـــــــة بكـل صمـــت وكتمـــان وندعـو اللـــه مخلصيـــن ان يوفقـكـم فـــى مهمتكـم الشـريفـة السـاميــــة .

والسلام علـــى مـــن ســمـــع الـقـــول فتبـــــع احسنــــــــه .

كـۆمـەڵـی ئازادی و ژیانـەوە و یەکێتی کـــورد

(((كـــــــا ژيــــــــك)))

١٣ / ايـار / ١٩٦٤

[ح]

قيـادة كـاويـك

الموضـوع ـ كلمـة حول المفاوضات الجاريـة الان (×) .

السيد الاخ مصطفى البارزانى المحتـرم

تحـيـة قـومـيـة خالصـــة

علمنا من بعض المصادر ان مفاوضات ستجرى بينكم وبين وفد الحكومـة حول تحديد الحقوق القومية للشعب الكردى ونحن بهذه المناسبة نريد ابدا بعض الملاحظات حولها بصفتنـا نمثل الجانب القومـى فـى الثورة الكرديـة القائمـة .

لقـد نمـى الينا بانكـم ستقدمـون مشـروع ـ محافظة كردستان ـ وان كنا لا نعلم محتواه نرى مـن الواجب التاكيد على النقاط التاليـة :

(أ) ـ ان كان المشروع هو نفس المشروع المقدم الى حكومة انشاء الحكم البعثى فـى العام المنصرم فنحن نعتبره الحد الادنى الذى يجب عدم التنازل عنـه باى شكل مـع اننا نؤكـد بان طموحنا القومـى لن يتحقـق بمشروع كهذا الا اننا نعتبره الان خطوة نحو ذلك الطمـوح الذى لا ينتـهى الا باستقلال كردستان نهائيـا .

(ب) ـ نرى من اللازم ان نؤكـد ان المحافظـة المذكورة يجب ان تشمل الويــة (السليمانيـة وكركوك واربيـل) والمناطق الكرديـة الملحقة بلوائـى الموصل وديالى ويجب التاكيد على كردية هذه المناطق بحيث لا يمكـن التنازل عن اى جزء منها مطلقا .

(ج) ـ ان المحافظة الموضوعـة البحث لن تعنى شيئا دون احتوائها على السلطتيـن التشريعية والتنفيذيـة ويجب ان تكون الاخيرة متمتـعة بجميع السلطات اللامركزيـــة الاداريـة ونعنـى بذلك ان تكون جميع الاجراءات السارية على السلطة التنفيذيـة مـن صلاحيات السلطة التشريعية فى المحافظة بما فيها التعيين والفصل والنقل ..الخ

(د) ـ ان خير ضمان لمحافظـة تلك الحقوق هو دون شك بقاء القوات المسلحـــة الكرديـة تحت اى اسم كان شريطـة بـقائها تحت قيادة كرديـة مخلصـة .

(×) ـ جرت هذه المفاوضات عندما هَمَّ البارزانـى بتجديد القتال . وقد تـم اللقاء الرسمى الاول فـى چوارتا بين الوفد الحكومى والبارزانى فى ١٩٦٤/٨/٢٤ اى بعد يوم واحد من تقديم هذه المذكـرة (م.ح)

ملاحظــة

لقد نمى الينا ايضا بان بعض العناصر الانهزامية تحاول التقرب اليكم تحت ستار الاخلاص للشعب الكردى للضغط عليكم بغية اقناعكم ببعض الحقوق الادارية الشكلية ؛ كاعمار الشمال وتعيين الاداريين من الاكراد والاجراءات الشكلية الاخرى التى لا تعنى الا التراجع عن الثورة واهدافها بصورة منظمة . نحن نعتبر هذه المحاولات الدخيلة الانهزامية القذرة اهداراً لدماء شهدائنا الابرار ونكثا للعهود التى قطعتموها لابناء شعبنا ومحاولة دنيئة من جانب هؤلاء للتشكيك باخلاصكم والنيل من سمعتكم وتشبيثنا لحجج مناوئيكم . لذا فالواجب القومى يحتم عليكم فضح هذه العناصر وعدم السماع الى حججهم الواهية (كذرف دموع التماسيح على القرى المحروقة والعوائل المشردة ... الخ) ؛ هذه الحجج التى كثيرا ما تردد فى معسكر الاعداء .

وختاما نرجو لكم التوفيق فى مهمتكم الخطيرة من اعماق قلوبنا راجين من الله تعالى ان ينصر ثورتنا الى ما فيه الخير والسؤدد لشعبنا الكردى .

وقل اعملوا فسيرى الله عملكم والمؤمنون ...

والسلام على من اتبع الهدى .

٢٣ / ٨ / ١٩٦٤ — قيادة كاژيك —

[٣]

كوردستان بۆكورد — يەكسانى بۆگەل

السيد الاخ مصطفى البارزانى القائد العام لقوات الانصار المحترم

تحية قومية صادقة

وبعد لقد قررنا مصارحتكم حول مستقبل العلاقات بين حزبنا وبينكم بغية تقوية الروابط بيننا وبينكم بصورة مباشرة وسوف نعرض لكم اقوالنا بصورة نقاط موجزة تسهيلا للبحث وها نحن نحاول فيما يلى ابداء ملاحظاتنا بصورة متسلسلة ومنسقة .

١ ـ ان التاريخ يعلمنا بان وجود الاحزاب القومية ضرورة تاريخية للاقوام كل الاقوام لا لكسب استقلالها ووحدتها فحسب بل للمحافظة على وجودها التاريخى والحياتى ايضا ولذلك نرى كثيرا من القوميات ـ حتى التى نالت استقلالها ـ لها احزابها القومية التى لا تتخلى عنها البتة . بل وان بعضا من تلك الاقوام تملك حزبين قوميين او اكثر لظروف خاصة بها (كالامة العربية مثلا) فهل ترون وجود حزب قومى كحزبنا وفى امة منشتة كامتنا التى خوربت قوميتها على مر الدهور هل ترون وجود حزب قومى كحزبنا لا مبرر له بينما تلك الاقوام الاخرى عديدا من الاحزاب القومية ؟

لابد وانكم ستقولون : كلا .

٢ ـ ولكن قد يحسب البعض حزب (البارتى) حزبا قوميا وذلك ليس بصحيح بتاتا ونحن لن نحاول هنا تحليل جميع المفاهيم والشعارات اللاقومية التى يؤمن بها البارتى . فلقد فعلنا ذلك وبصورة موجزة فى كراسنا (كاژيكامة ـ تموز ١٩٦١) ولكننا سنحاول هنا تحليل شعار واحد من شعاراتهم على سبيل المثال :

فـمن المعلوم ان البارتيـيـن كثيرا ما يتفاخرون بشعار " النضال المشترك "(×)
و هـم يسمون ذلـك " كورد ايـمتـى ى فـراوا ن = القوميـة الكردية المتفتحـة "
و هذا النضال المشترك يعنـى فى اخر الامـر " النضال الطبقـى " الذى هـو
حجر الاساس فـى نظريـة الشيوعييـن . ولكن البارتييـن لا يملكون صراحة الشيوعييـن
و لا شجاعتهم لذلك تراهـم يحاولون اخفـاء نياتهم بشعارات مشوهة مستعارة ولا
نعنـى بذلك اهمال النضال الطبقـى بصورة مطلقة و انمـا نعنى ان الحزب الـذى
يـ:ـى حل القضيـة القوميـة على " النضال المشترك " لا يسمـى حزبا قوميـا و لا حق
لـه ـ ما دام يـؤمـن بذلـك ـ ان يلتجـئ الى الثورة المسلحة بصورة منعزلـة
و انما عليه ان يكون كالشيوعييـن حزبا من جماهير جميع القوميات ليخوض نضالـه
المشترك ما دام يؤمـن بوحدة مشاكل هـؤلاء و بالتالـى وحـدة نضـالهـم .

٣ ـ وكـنا نعلم فوق ذلك بان " انتمـاء البارتييـن " اليكـم و احتمائهم بكم لم يكن
الا ـ تكتيكـا ـ وقتيـا لكسب الانصار ولكـن الامـر لم يكن بهذا الوضوح فى ذلـك
الوقـت . فلقد ظن بعض اخواننـا سكوتكـم على بعض ارائهم و شعاراتهم دليلا علـى
موافقتكـم عليهـا و مشاركتكـم لها . غير ان الخـلاف الاول الذى نشأ بينكم و بيـن
جمـاعـة حمـزة عبد اللـه قد وضع حدا لهذا الظن الى حد ما وكنا نأمـل فى ذلك
الوقـت ان تطهروا الحزب نهائيـا من هذه العناصر اللاقومية بغية تمهيد الطريـق
لدخول العناصر القوميـة فى الحزب . تلك العناصر التى لم تنظم نفسها بعد فى حزب
قومـى انذاك ولكنكـم بدلا من ذلك وقفتم فى منتصف الطريق و ابقيتم على شـركاء
حمـزة و تلامذتـه فى صفوف الحزب وهـم ـ كما اثبتت الايام ـ لم يكونوا اكثر قومية
من استاذهم و انهمكوا فى اغراق الحزب بالمفاهيم الغربية كالسابـق و محاربة جميـع
الافكار القوميـة بشتى الاتهامات الباطلة لعزل العناصر القومية عن الشعب ، الامـر
الذى عجّـل بدفـع القوميين الى تنظيم انفسهم فـى حزب قـومـى .

٤ ـ ولقد سُجـن القوميـون و اضطهدوا كثيرا على يد البارتييـن الـذيـن كانوا

يغضون اعينهم عن الشيوعييـن و الدخلاء بل ان بعضهم تمادى فى ذلك و تآمـر
على حياة بعض القوميـين ليتخلصوا منهم . عـلى ان انكشاف مؤامراتهم و فشلهـا
يرجـع الى يقظـة الـ (پيشمـه رگـه) بالدرجة الاولـى . هؤلاء الجنود الشرفـاء
الذيـن كانت قوميتهم تأبـى عليهم قتل اخوانهم لمجرد كونهم قوميين ولديـنا
امثلة كثيرة على ذلك لا مجال لذكرهـا هـنـا . علـى اننا تحملنا كل ذلك الاضطهاد
دون ان نلقى تبعته على عاتقكم على الرغم مـن رئاستكم لهذا الحزب لحد الان .
لاننا كنا على علم بالخلاف الخفى الذى كانت جذوره تتعمق يوما بعد يوم بينكـم
و بينهم بل و كنا نعلم بان قيادة الحزب ـ عندما تظن فى نفسها القوة ـ سـوف
تستغنى عنكم و تعلن عليكم الحرب . ذلك لان تلك القيادة كما قلنا لم تكن الا استمرارا
لقيادة حمزة و لان تطهيركم للحزب لم يكن جذريـا .

٥ ـ و هكذا حدث ما توقعناه . فلقد ثارت قيادة الحزب فى وجهكم مدعية بانكـم
تحاولون " تصفيـة الثـورة " و ملصقـة بكم كثيرا مـن التهم الخطيرة التى هيّجـت
اعصاب البسطاء و السذج من الناس بل و تمادوا فى دعاياتهم الخبيثة لدرجة تحريض
السورانييـن على البارزانييـن و نعتهم البارزانييـن بـ " الدخـلاء الاجانب " و ترديده
لتلك النغمات المشبوهة و النعرات الاقليمية الممقوتـة التى تثلج صدور الغاصبيـن
و التى فضحت حقيقة (تقدميتهم " . و لقد ساعدهم فى كل ذلك خلو الجو من جماعة
منظمة موالية لكم تقف لهم بالمرصاد او تنقل للناس وجهة نظركم او تكشف الاسبـاب
الخفية البعيدة لتلك الخلافات على الاقل . ففى هذا الجو المشحون بالدعـايـات
و الاكاذيب رأينا من الواجب علينا التصدى لدعاياتهم المضللة و قبر نعراتهـم
الاقليمية العفنة و فضح حقيقة تقدميتهم المزيـفـة .

٦ ـ و هكذا اصدرنا بياننا التاريخى فى ٣١ / ٣ / ١٩٦٤ ـ حول الخلافـات
الاخيرة بين البارزانى و قيادة البارتـى ـ و الذى كشفنا فيه لاول مرة جذور هـذه
الخلافات التى تمتد الى زمن بعيد لا تمت الـى وقف اطلاق النار بصلة مفنديـن

بذلك ادعاءاتهم التى كانت تحاول حصر الخلافات فى حادثة وقف اطلاق النار المذكورة ومفضحين اساليب قادتهم الانتهازية (ولقد ارسلنا اليكم نسخة منه فى حينه) وكان لذلك البيان وقع كبير فى نفوس كثير من المواطنين الشرفاء الذين اخذوا يشكون فى اقوالهم الباطلة شيئا فشيئا ولم نكتف بذلك وانما دفعنا اخواننا واصدقائنا فى صفوف الانصار الى الالتحاق بكم والالتفاف حول مؤيديكم فى الوقت الذى كان كثير من اعضاء اللجنة المركزية (الحالية) يتهربون من المسؤولية .

٧ـ وعندما راينا عجز اللجان التى شكلتموها فى الالوية وتفككها التنظيمى وعندما شعرنا بتبدل الظروف السياسية ارسلنا لكم مذكرة سياسية (x) ضافية حول الوضع الراهن انذاك وكانت تتناول النقاط الاتية :

(ا) ـ اقترحنا عليكم فيها " عقد مؤتمر حزبى " للخروج من الفوضى السائدة انذاك وتقوية اللجان الجديدة بانتخاب قيادة حزبية جديدة .

(ب) ـ واقترحنا فيها ايضا ولاول مرة تشكيل حكومة ذاتية ومجلس لقيادة الثورة فى حالة استئناف القتال .

(ج) ـ وتنبئنا فيها باتجاه الحكومة نحو الوحدة مع تحليل موقف عبد الناصر تجاه قضيتنا .

(د) ـ وتنبئنا فيها بزيادة التقارب بين الحكومة والشيوعيين وها قد اخذ هؤلاء يرددون نغمة " الحكم الوطنى " ويثنون على موقف الحكومة التقدمى من الاشتراكية (xx) .

(هـ) ـ وقد تنبئنا بموقف ايران العدائى نحو " الوحدة العربية " ونحو عبد الناصر وها قد اخذ الشاه يهاجم العربية المتحدة وعبد الناصر علنا فى الاونة الاخيرة .

(و) ـ وقد قلنا بان اسرائيل ستهاجم العراق بصورة مركزة بمجرد تقارب الاخير من

(x) ـ راجع الوثيقة الاولى المثبتة فى هذا الكراس .
(xx) ـ راجع التعليق المنشور على الصفحة من هذا الكراس (م ٠ أ)

عبد الناصر بعد ان كانت تهادن العراق فى زمن (قاسم) و (البعثيين) وقد حدث ذلك تماما كما قلنا .

٨ ـ وبعد ذلك عندما عقد تم مؤتمر الحزب السادس باركنا خطواتكم وتمنينا لكم النجاح فى عملكم وقد كان موقف اصدقائنا فى المؤتمر صلبا تجاه " اللجنة المركزية " المطرودة بعكس بقية اعضاء المؤتمر الذين كانوا من انصار سياسة " التفاهم والترقيع " مما دل على تغلغل المفاهيم اللاقومية التى بثها (حمزة ـ ابراهيم) فى اذهانهم طيلة سيطرتهم على الحزب ولاشك ان هذه المفاهيم اللاقومية هى التى دفعتهم الى انتخاب اشخاص من امثال (حبيب محمد كريم وفؤاد جلال و وغيرهم من) الذين لا يختلفون عن ابراهيم احمد فى اتجاه تفكيرهم الا كاختلاف (ابراهيم) عن استاذه (حمزة) وكما ان طرد (حمزة) مع الابقاء على تلامذته وذيوله لم يحل المشكلة فى السابق كذلك فان مجرد تطهير الحزب من جماعة (ابراهيم احمد) لن يحل المشكلة مادام تلامذته يسيطرون على الحزب فى الوقت الحاضر .

٩ ـ وعلى الرغم من ذلك فنحن لم نحاول اظهار استنكارنا بانتخاب هؤلاء فى حينه خوفا من ان نتهم بعرقلة اعمال الغير او بمهاجمة الناس دون بينة واضحة . ولذلك لبثنا ننتظر اعمالهم ونجمع المعلومات حول تحركاتهم . ولقد علمنا من مصادر استخباراتنا فى صفوف المنشقين بان لديهم ـ اى لدى القيادة الجديدة ـ خطة مبيتة لاعادة سيطرة اصدقائهم القدامى على الحزب والقوات المسلحة وتتلخص خطتهم فيما يلى :

(ا) ـ نقل العناصر الموالية لكم فى القوات المسلحة ولا سيما فى المراكز الحساسة وتبديلهم بعناصر موالية لهم ويرافق ذلك نقل واهمال العناصر الحزبية الموالية لكم وتبديلها بعناصر حزبية متسترة من مؤيديهم .

(ب) ـ طرد العناصر القومية فى صفوف الانصار والحزب وذلك بتشويه سمعتهم

اولا واتهامهم بشتى التهم الباطلة ثانيا تمهيدا لابعادهم بغية اثارة الرأى العام عليهم .

١٠ – لقد اكد لنا مصدرنا السابق بان المنفذين لهذه الخطة هم الاعضاء فى اللجنة المركزية الحالية الذين يستغلون موافقتكم على تلك الاجراءات اسوأ استغلال و سيحاولون ما امكنهم الاستعانة بالبارزانيين قبل غيرهم لمطاردة القوميين على الاخص و فى نفس الوقت سيبثون عيونهم وعملائهم بين الناس ليرددوا على مسعهم نغمة (البارزانيين الدخلاء) السمجة و ليصوروا شخصكم الكريم بصورة من لا يوثق بصداقته و ثباته ليتسنى لهم بذلك تشويه سمعتكم من جهة و تطهير الحزب من العناصر المعرقلة لخططهم من جهة اخرى و هذه كما ترون خطة خبيثة جدا .

١١ – و بهذه المناسبة اسمحوا لنا ان نعلن لكم هذه الحقيقة المرة التى قد تكون خافية عليكم الآ و هى تأييد اكثرية المنظمات الكردستانية (لاوان = الشبيبة - قوتابيان = الطلبة ماموستايان = المعلمين) للجنة المركزية المطرودة . وهذه حقيقة قد يخفيها عليكم المتملقون من اعضاء اللجنة المركزية الحالية الذين يظهرون لكم الولاء و هم مرتبطون باللجنة المركزية المطرودة بافكارهم . و لذلك فان محاربة القوميين لا ينجم عنها الا تقوية هؤلاء المنشقين الذين لا يزالون يتهمونكم بشتى نعوت الخيانة .

١٢ – و لسنا نقصد بذلك عجزنا عن مقارعتهم فى شتى الميادين – مع اعترافنا بقلتنا وكثرتهم – فاننا نمتاز عنهم بنوعية عناصرنا الصلبة و كيفية تنظيمنا المحكم و قوة مبادئنا المقنعة وحججنا العلمية الدامغة وقد جاء فى القرآن "وكم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة باذن الله" وانما كل ما نقصده هو تجنب التصادم معكم لا لان هؤلاء يستفيدون منه وحسب بل لاننا نرى فى اخواننا البارزانيين نموذجا حيا لجيش منظم مطيع كنوم جدير باحترام كل القوميين الشرفاء .

واخيرا نضع امامكم هذه المقترحات العملية التى يمكن ان تكون اساسا لروابطنا الوثيقة فى المستقبل انشاء الله راجين منكم دراستها و ابداء ملاحظاتكم حولها بصورة جدية :

(أ) – من المعلوم ان حكومة (عارف) بل وان اية حكومة عراقية اخرى، لن تعترف بحقنا فى الحكم الذاتى الكامل اللهم الا تحت ارغام ظروف قاهرة لا قبل لها بمعاكستها

وهذا يعنى مؤامرتها فى المستقبل على كل حق اعترفت به فى الماضى حالما تتبدل الظروف التى ارغمتها على ذلك . لذلك نحن نعتقد بان بقاء (حركة سرية) و (جيش سرى منظم) فى حالة حصولنا على الحكم الذاتى احتياط صائب تمليه ضرورة المحافظة على المكاسب القومية فى الوقت الذى سيكون البارتى حزبا علنيا مكشوفا امام الاعداء بجميع قادته و منظماته و خططه . واذا اعجبكم هذا الاقتراح فيمكن البدا بتنفيذه منذ الان و ذلك باتخاذ الخطوات اللازمة لهذه الازدواجية فى العمل (ونستطيع شرح ذلك بالتفصيل فيما اذا اردتم الوقوف على التفاصيل فى المستقبل) .

(ب) – اما فى حالة استئناف القتال فاننا نعتقد كما قلنا بان اللجنة المركزية الحالية ستغتنم الفرصة انشغالكم بالقتال لمحاربتنا و اضطهادنا و هى هى كما تعلمون لا تستطيع ذلك الا باستنادها على اسمكم و نفوذكم .

هذا و فى ظروف القتال يجب ان تكون المصلحة العامة فوق كل اعتبار . لذا و خوفا من تصادمهم معنا نقترح عليكم منحنا قاعدة عسكرية (بنكة) شريطة ان نكون مرتبطين بكم راسا و لا مانع لدينا مطلقا ان تعينوا احد اخواننا البارزانيين او اكثر كممثل دائمى لكم فى قاعدتنا لاننا نؤمن بنزاهتهم و نبلهم . اما اذا وافقتم على الاقتراح الوارد فى الفقرة (أ) فاننا لن نحتاج الى اية قاعدة .

(ج) – اما فى حالة رفضكم الاقتراح الثانى ايضا فاننا نقترح عليكم الاعتراف بنا على الاقل بشكل من الاشكال .

هذه هى بعض المقترحات الملحة الانية التى اردنا عرضها عليكم بكل صراحة و نحن مستعدون ابدا لخدمة الثورة بكل غال و نفيس فى سبيل انتصار قضيتنا العادلة و رفع اسم كردستان عاليا بين الشعوب .

والسلام عليكم و رحمة الله و بركاته .

٧ / ١٢ / ١٩٦٤ — قيادة كازيك —

[٤]

حول الوضع فى السليمانية

كورد ستان بوّكورد – يه‌كسانى بوّ گه‌ل

السيد الاخ الكبير مصطفى البارزانى المحترم

تحية قومية خالصة

ان ما يحدث الان فى لواء السليمانية من قبل من يسمون انفسهم بجماعة المكتب السياسى القديم المندسين فى صفوف البيشمه‌رگه والحزب لهما خطورتها التى تؤثر على مستقبل علاقاتنا بكم خاصة وعلى مستقبل الثورة عامة. فلقد اخذ هؤلاء بمساعدة مؤيديهم المتسترين فى حزبكم يستولون على المراكز الحساسة فى الحزب والبيشمه‌رگه على السواء واخذوا يتحرشون باخواننا بشتى الصور العلنية والسرية لكى يسيطروا على اللواء بصورة نهائية. لذا سوف نشرح لكم فيما يلى بعض الخطوط العامة لهذه الخطة ونضع امامكم بعض المقترحات كى لا تنجم عنها ما لا يريد كل كردى شريف ان يحدث:

(١) – فى ١٠/٢/١٩٦٥ صرح احد هؤلاء المتآمرين امام احد اصدقائنا – بقصد استمالته – بان كتلتهم فى توسع مستمر وانهم سوف يحاربون كل من يقف فى طريقهم بما فيهم البارزانى وان عملهم يتلخص اولا فى القضاء على العناصر القومية وذلك بغية الايقاع بينهم وبين الشيوعيين على حد تعبيرهم. اذ ان القوميين قد يتصورون ان الشيوعيين هم الذين اعتدوا على رفاقهم وبهذه الصورة سينشغل القوميون والشيوعيون بقتل بعضهم البعض وهم يسيطرون على الوضع اثناء ذلك وخاصة ان لهم فى البارتى الجديد مؤيدين متسترين. وقد استحلف ذلك المتآمر صديقنا كى لا يبوح بسرهم وينضم اليهم

(ونحن نستطيع اثبات ذلك بالدلائل والبراهين لمن شاء).

(٢) – وبعد ذلك باسبوع قام هؤلاء بالاعتداء على معتمدكم الشخصى المعاون شوكت اسماعيل اثناء قيامه بالواجب وصرحوا امامه علنا بانهم سوف يسحقون كل من يقف فى طريقهم وطريق المكتب السياسى القديم.

(٣) – ومن ثم اخذوا يفتشون اخواننا ويبحثون عنهم اثناء الليل للاعتداء عليهم وينسجون اشاعات مغرضة حول سلوكهم ولاسيما بعد ان اكتشفت العناصر التى كانت تسطو على البيوت وتسلب الامنين راحتهم.

(٤) – وقد عرفنا من مصادرنا الخاصة بانهم ذكروا اسماء بعض اخواننا الذين صدرت الاوامر باغتيالهم على حد تعبيرهم – والانكى من ذلك قولهم ان تلك الاوامر قد صدرت منكم.

(٥) – وان ما جرى فى السليمانية لا يرجع لعمل هؤلاء وحدهم بل ان "للاُمن" اصبعا كبيرا فى هذه الحوادث واننا نعلم علم اليقين بان هناك جماعة مأجورة تحاول التقرب الى البارتيين المنشقين لايهامهم بانهم مخلصون لهم ولكنهم فى حقيقة الامر ينفذون خطة مرسومة من قبل دائرة الامن والاستخبارات العسكرية وذلك لبث الذعر والفوضى بين الناس بغية خلق التذمر والقلق بينهم والقاء الرعب فى قلوبهم من جهة ومحاربة العناصر القومية من جهة اخرى. اذ انهم يعلمون ان هؤلاء هم العقبة الكأداء فى طريقهم (ونحن نعرف رؤوس هؤلاء الجواسيس المتآمرين وباستطاعتنا مساعدة من يهمه الامر).

ونحن ازاء هذه الحالة لا يسعنا السكوت عن هذه الخطة غير الشريفة ورغم ان باستطاعتنا التصدى لهم بجميع الوسائل الا اننا اصدرنا اوامرنا لجميع اصدقائنا بتجميد نشاطهم خوفا من اراقة الدماء وتوسيع شقة الخلاف بين صفوف الشعب اذ لا يستفيد من ذلك غير العدو

المغتصب لذلك فنحن نقترح عليكم اجراء ما يلزم للسيطرة على الموقف والا فنحن لن نسكت طويلا على ما يجري ولن نستطيع السيطرة على اصدقائنا الذين اخذوا يتململون من هذه الاعمال الاستفزازية وعندها لن يستطيع احد توجيه اللوم الينا . لذلك نلتمس منكم مرة ثانية ان تعينوا من يوثق بحياده ونزاهته لكي يتدارك الموقف بحنكته ودرايته (ونحن نستطيع كشف جميع من يتصيد في الماء العكر ويضع العراقيل امام الناس لا لشيء ، إلا لتشويه سمعة القوميين وسائر الشرفاء الذين يؤيدون الثورة .

هذا ولكم فائق الاحترامات .

قيادة كاويك

١٩٦٥/٢/٢١

XXXXXXXXXXXXXXXXX

(١)

1

ئەیە لیبچیا چۆن دروستابو بۆچی جیابونەوە

گومانی تیانیە کە گەلی کورد، گەلێکی کۆنی خاوەنی زمان و زەوی و مێژووی خۆیەتی.

بەلام چەندەها ساڵە گەلێکی ژێردەستەیە و ولاتە داگیرکەرەکانی بە ئارەزووی خۆیان خێری
بیری ئەچنەوە بەرەوەو، هەزار جار نەخۆشی و نەخوێندەواری بوە یا ئەبوبە جێی ئەهێڵن،

هەرچەندە گەلی کورد زۆرجار هەستاوە و شۆرشی بەرپاکردووە بەرامبەر بە داگیرکەرەکانی
تورک و عەرەب و فارس بەلام بێ سود دامرکاوەتەوە.

زۆرجار لە وانی کورد پرسیار لە خۆیان ئەکەن و ئەلێن ئایا هۆی چیە کە کورد لەم شەرانەدا
ئەبێ دوربینەوە لە بوسەرنالەوی؟ ئایا توانای شۆرشی نییە؟

بێگومان لە ... هەمو دانیشتوانی کوردستان ئەزانن کە لە هەمو شەرێکا
خەباتگیر و دلسوزانی کورد جامێرانە شەریان لەگەڵ هێزی دوژمنا کردووە تەنیان
بە دوژمن هەڵ چەشیوە، دوژمن لە بەرەی مەیدانا راکردووە و شکاوە.

ئایا پارتی سیاسی نییە؟ دەڵێن نەء! چونکە لە ماوەیەکی کەمی مێژووی کوردا زۆر پارتی
سیاسی وەک تعالی کوردستان، خوێبون، ئازادی، رزگاری، هیوا، پارتی دیموکرات
پارتی شۆرشی دروست بوە!!

بەلام ئێمە زۆرەها لاوی کورد ئەلێن. ئەم پارتانە بەرنامەیان چی بوە؟ و چیان کردوە
بۆ کورد؟ بۆ نەمانەوە؟ ئەوانەی مانەوە چۆن خۆیان هێشتوتەوە؟؟

هەرچەندە تعالی کوردستان، خوێبون، ئازادی، رزگاری ... مەبەستیان رزگاری
کوردستانیش بوو بەلام بەداخەوە توانایان ریکخستنی یا دەتانەتیانە نەبوە لەبەرئەوە
بە ئاسانی زۆرجار پیاوانی دوژمن توانویانە بێنە ناویانەوە و تێکیان بدەن.

شتێکی راستە بەیەک بوونی ریکخراوی سیاسی لە کوردستانا کردەوەیەکی بە زەحمەت و
چیلەیەکی ئاسان نییە گەلەوتنە بەلام بەیەک بوونی هیوا و رزگاری و ژ.ک و دروست
بونی پارتی ئەملولی ملیەتی کورد بو.

شازده (١٦) ساڵە پارتی بە ئارەزووی خۆی لەسەر شانۆی سیاسی سەماکاو
یاری بە (مقدرات)ی گەلی کورد ئەکا بە ئەوەی سودێکی هەبێ بو مللەتی کورد هەتا ئێستاش
خۆیان و ئەندامانیان نازانن لەسەر چ رێرەوی نەتەوەیی ئەرۆن یان بێ لایەنی یان کۆمونیستن یە.
هەرلەبەرئەم بێ بڕوایی یان بو لە زەمانی نوری سەعیدا داوای دیموکراتیەتیان لە نوری سەعید ئەکرد
لە زەمانی قاسمدا لەگەل ریمیانی بە پیروبا ... بەسەر گوێی لاولیا لە رۆژنامەی

خەیاتا هەڵیانەداو ونجیانە ئەزانن کوردە روژی لەدوایە .

وە دەمانقا تائەوەنە بیرتە سەلک دەدەن ئەبێ بوون بە رەیان (حەبیە) لەگەڵ
بە عشیرەکان وە شوعیەکان ئەکردەوە بە ناموزگای شوعیەکان ، وە هەمیشە
پاسەوانێکی گوێ رایەڵی شوعیەکان بوونە وەک لەناو دەکا چەپڵەیان لێ ئەدا (بووە زارەتی) .
لە هەموو سەیرتر ئەوە بە ئەم (وتیدا ئیتە ئاشتی خوازانە) کە لەسەر یەک خزمەت بەلایانی
پیاوی بێگانە بوون کە چی ئەوە یەکانیان بە پیاوی بێگانە ناوان بارئەکردوو هەمیشە
دوژمنایەتیان لەگەڵ ئەکردن ، لەگەڵ ئەوەشا هیچ جارێ ئەوەی یەکانی چولدنەوە یەکیان
نەبوایە لەناو قوتابیان و لەدوا کوردستانا دژی شوعیەکان ، پارتەکان [illegible] ئەمو پڕوپاگەندەیان
بو شوعیەکان ئەکرد ، وە بەشەرمانە لە روژنامەی خەبات ئەیان نووسی لەسەر
ئەمەردی بناغەی برایەتی کورد و عەرەب هەموو جیابوو وەیە لیک (انفصالیەکان) یان
ئەکەیفەوە) .
بەڵێ ئەمە کەی پارتی پاشەڕەوەهاتە دی لەسەرەوە بەردی برایەتی یە لە
٧/٩ ر٦٩ لە کوردستان ئەرمینا برا بە عشیرەکان بەسەر دانی لەدوێ دڵسوزی کوردیان
یان کردەوە [illegible] یان سەلاندیە کە چەن برایەکی دڵسوزن .
پارتی هیچ وەفای زمەکی کوردستان نەوەستوە !!
وە لە دەمێکدایە لە بەرچاوی دڵسوزانی کورد لە کاتێکا جوابرانە قوتابیان و لاوانی
کوردستانە بەر بەرەکانی شوعیەکانیان ئەکرد [illegible] ئاما نجمەبەستیان
دروستکردنی لاتی کە یانی لەدوو قوتابی کورد بو بەتی کە یانەبێکی ئەوەیی بو
خزمەتکردنی کوردستان ، بەڵام پارتی پاشی رەوو لە لەگەڵ شوعیەکان رێکە کەوت
وە قوتابیانو لاوانی کوردستانی حەواڵ کردوە خستیە ناو کەمانی ئێراد وقوتابیانی
عێراقی عەرەب ئەمەیان بە واجبێکی نیشتمانی دائەنا ، ئا هەمیشەیان ئاگرم
ئەمانە لە سەردی رەوی مارکسیکان ئەبوون (کەم ئەبا بە قوربانی زوربا) .
بەم جورە پارتی سەماڵی ئەکرد لە سەرپەنتیاری ئەکرد تا لە (٦١) دا شورشی بەرپابو .
شورشی چون [illegible] دروستبو ؟!
٥ بەداخەوە لەبیرمان نەچوتەوە کە لە زەمانی قاسما شوعیەکان دەستە لاتێکی
زوریان هەبوو وە بەئارەزوی خویان چلەوی سیاسیان گرتبو بەدەستەوە ،
وە کولکاوبوونیایەتیان بە دەستەوە چبو قوربەسەر ئەوەی کە سەی بەدەهوڵی ئەوان
هەڵ نایەری ، بەکار دەهەنگویی ئەجولەنەوە [illegible] روشتی یەکەمیان
[illegible] ژێرکراسێکی سوریان هەڵ کردبو بو هەڵ ئەلە تاندی لەدوی هەرزە بەلوت
ئامزەتە وە ٥ دەرمستی دەوەمیان یەتێکی ئەستوری پاشی بو هەڵەداسین بەعەمەدی .

(3) لەبەر ئەوە دوای ئەوە ماڵی شێخی (شێخ عبدالحق) ی شیوعییەکان و قاسم کەوتنە گیان

دە قاسم کەوتە لێدانی شیوعییەکان، چونکە خەریک بوون کودەتایەکی لێ دابگیرسێنن

بە شێوەیەکی ئاشکرا بە قاسم کودەتایەکیان لە دوای خۆشتر ئەویست لەبەرئەوە کەوتە لێدان و گرتنیان

دوای ئەوەی دەسەڵاتی شیوعییەکان کەمتر بووەوە وە خەڵکی پشوویەکی دا و ئاسایش

چونیان لێ دەرنەبووەوە، ~~...~~ بێجگە لەوەی زۆربەی خەڵکی دڵشکاو بوو لەو پیاسا

ناهەموارانەی لە زەمانی قاسم و شیوعییەکانا ~~...~~ بەکار ئەهێنرا، زۆر زۆری بە کوردیش

ئەپێورا و بە شێوەکرا ماڵی ... لە چەند شتێکی دڵتەنگوری پڕ و لێژاری بەشێ ئەگرا

بارێک تازەی بەکوردەکەی خۆی نەئەکرد، ئەی ئەویرا راستا خۆی دەربڕێ ئەوەی

رای لیژنەی ناوەندی نیوەشەوی ئەوەندەی لەگەڵ ئەوە بوێرتر لە کوێ بوو

ئەم دەستە لە (مصر) چ ... شتێکی ئەدەم تووتوونەیە دەستی نایەلێ ... بوو جزب بێلم.

ئەم هەموو ناهەموارییانەی لەدوای پشتیوانی کوردستان کرد چونکە ئەوە بەلای دروستی نەیە

وەکو هەموو لەوی توتن هاتە پێشەوە و میری نوێیە هەستا لە هەموو شوێنی تووتن بچێنن

وە هەموو توتنیش وەرنەگرت.

بەڵام چونکە ~~...~~ مان لە بەر ئەوەی لە زۆربەی نەتەوەییەکانی ئەوی رەنگیان

دەبوو لە زەمانی قاسم و شیوعییەکاندا زۆر دەستیکە چاوەڕێ هەڵبژاردن بوو بە گرتنەوە

بێجگە بوو زەحمەت کردنی خاکە لە ئەیالەتی لە بەعسەوە بوو نەیەویست.

لەبەر ئەوە کە دەوڵەت هێزەکانی لە دەربەندی بازیان ~~...~~ دەرەبەندیخان

بە چیا لەو دەوروبەرەوە بۆ ئەوەی مستەوری بۆ ئەو کاتە بازارە دانیشتنەوە بە ئەو پێشمەرگە

لە هەمووی ئەوە پتر کە لە دوایین بوون وە هاتن خەڵکە لە ئایندەدا بۆ شۆڕش.

. بەبێ زەحمەتیانە

بەڵام ~~...~~ ی داخ و سەرسوڕمانە ئەوەیە پارتی پاشان ~~...~~ لە وتەیا لە تەیارەکانی قاسم ئەبوو ماڵی

خەڵکە لەوی ئەکرد ~~...~~ ئەوتەیارانەی قەتڵی ئاشتی وە دیارە ئیتر دابوو بەقاسم، پارتیەکان

بێ شەرمانە ~~...~~ بلاو بیانە ئەکردەوە شیعە لەگەڵ شۆڕشا نیە، ئەمانە بوو بە زۆرەوە بەندی خۆیان

هەستاون، ئاکام ئیتر چاوەڕێی دیارییەکی لێ ئەکرێ. وەکو لە مەسەلەکە لە دەربەندیخان و بازیان

بڵاو دەکرێنەوە بەسە دانیان لە نیوەشەو و لەماڵ هێنایە دەرەوە بە هەرەوەزی خانەی پێچی

کرانە پارتی بەبێ ئەوەی نەمانی چاوەڕێ ئەوان لەوێ کرچی ئەکرد وەکو کاتێ خەڵکە ئاوا

لە وەرەی کردیە.

ئێمە لێرە چونیە یا بونی چیان ئەوێ

لەبەرئەم هەموو هۆیانە هەموار ئەنجامە سەرەوە، لەبەرئەوەی زیاتر کە لەنە بە عەقیدە راستی کوردەوەر
رۆشنبیرانی کورد هەستیان ئەکرد کە پارتی سیاسی نەتەوەی کورد شلوقە، وە دڵسۆزانی کورد
دەستیان شستوە لە پارتی لە پێش بونەتەوەی کورد بەگشتی وە لەبەرئەوەی لە تیشەماتیکی
سیاسی هەیە لە کوردستانا پێویستیان زانی کۆمەڵێکی سیاسی نەتەوەیی سەربەخۆ
دروست بکەن کە ئەمانەوە بێ لە ناوچەگەی ئەوخاکە وە هەلقولا بێ و بێ بە رژەوەندی
ئەو میللەتە بێ.

هەرچەندە زۆر لەمە پێش بیروئەوەیەکی تایبەتی لەبیری نەتەوەییە کانا دروست بوبو
بەڵام لە سەرەتای (١٩٦١) هەڕدەی دروست بونو بانگی (کاژیک) کۆمەڵی ئازادی و ژیانەوەی
یەکێتی کورد بە دڵسۆزانی کورد گەیشترا ؟ لەبەرئەوەی بەبیروبەرای کاژیک
کاملبوی رەوشتانەوە و چەرمەسەری زۆری رۆژانی پێشو بونە، وە لەبەرئەوەی
لەبیان رونا بوو کە بانگی کاژیک سەربەستەوری رەوشتی راستی هەیە وە دوژمن
زۆرە وایان بە باش زانی هەتا کە ریکخراوەکە ئەهێنی بێ، بجیە بەڵام [illegible] لەبەرئەم
هویە دڵسۆزترین و ئازاترین و تێگەیشتوترین لاوی کوردیا [illegible] لە ریکخراوەکەدا کۆکردبوە
وە بەبیروباوەڕی نەتەوەیی کۆشش کردبونی بۆ ئەوەی یەکی لە هەموو دوژمنانە هەستیکا
وەکو ئەمان کاژیک ریکخراوێکی نهێنی بو لەبەرئەوە نەیئەویست [illegible] ئەتوانێ
وە تیفوی ریکخراوێکی نەتەوەیی بون کە تاما بجیان [illegible] لەبەرئەوە پارتی
گەلی کورد دروست بوە و بانگی خەلکی کوردستانی ئەکرد بو دروشمی نەتەوەیی رزگاری

هەڵگرتنی [illegible] هەموو لایەک
لە هەموو ولاتیکا هەمو نەتەوەیەک یەک دروشمی یەکیەتی نەتەوایەتی هەڵئەگرێ بو بەرژەوەندی
ئەو میللەتە وئیمەش وەک هەمو نەتەوەیەکی تر لە ئیانمان بەیەکیەتی نەتەوایەتی
هەیە وە یەک گرتنی چەند ریکخراوێکی نەتەوەیی لە تاماجو یەک رەوتیان رزگاری ولاتە
جێگەی شانازیە. لەبەرئەوەی پارتی گەلی کورد وە [illegible] کاژیک مەبەستی هەردوکیان
رزگارکردنی کوردستان [illegible] وئامانجیان بەری [illegible] نەتەوایەتی هەبو.
لەبەرئەوە پاش چەند کوبونەوەیەک لە لە بەینی هەردولادا ریک کەوتن وە لە ١٩٦٤دا
هەردوی بەیەک بونی هەردولا دا بە دڵسۆزانی کورد و ناوی کاژیک یەکەمە [illegible]
بو هەردو ریکخراوەکە. بەگوێرەی [illegible] کاژیک کە لای بالای مەبەستی کوردایەتی یە بەم جورە
کاژیک دروست بو.

لەلایی دانیشتوانی کوردستانی بەڕێز ئاشکرایە کە لە هەموو سەردەمێک ڕووداوی خۆش و
ناخۆش ڕوویان داوە لەمانانە ئەوەی لە کوردستانی کورد هەبووە ئەستەمە کۆمەڵ و خاوەن ئەرمان
ڕەوایەک لە دوژمنایەتی لەگەڵ گەلی کورد کردبێ وە بەیانی خیانەتی کوردستانی بەدبەختە ڕووە
وە بەیانی کوردستانی بە خاکی کوردنەزانی بێ ئەمانە بە ڕەهەلستیان کردووە وە بەهەستیان
ڕزگاری کوردستان بووە و لەبیرمان نەکەین لە سەرە بەستنە کردووە و ئێمە ئیمانیان
بە نیوە سەربەستیەوە لە ماوی بیستنەوە ڕەنگدانە نەبووە، وئازادی کوردستانیا
بە ماڵی سەرگوزشتی داناوە و دڵی نەهاتونە تە خوارەوە، نەک وەک پارتەکانی کە هەر
ڕۆژە دروستیان هەڵ بگرن؛

لە کاتێکدا کە لە هەر پارتەکانی ڕێگای تێکردنی سیاسی دابو بە
پارتەکانی، پارتەکانی شەرەک بوبون بەو ڕێگەدانە، لە یاداشتی ئەو ڕێگەدانەدا
(مکانەی) ئەتەوەییەکانیان ئەوکرد لە سەریان ئەنوسین گوایا ئەمانە کوردنیشتمانە
وەجیا بونەوەیان ئەوەی وەپیاوی ئەمریکان بەم جورە. دە هەر لە وکاتەوە لە هەموو کاتێکی
تریشا ئەتەوەییەکانە تەنیا تەنیا بوبێتن یان بە کۆمەڵ بەرهەلستی پڕوپاگاندە
پوچەکانی پارتیان کردووە هەمیشە پارتیان بە مەلوتکەی پارتی کۆمۆنیست داناوە
بگرە ماڵی ڕۆژ لە دوای ڕۆژ جوامێری ئاگاداری هەمیشەی ئەتەوەییەکانە لە دڵی دڵسۆزانی کوردا
زیاتر پەرەی سەندوە بێ بڕوایی وە لە سەرەتە یاری کردنی پارتەکانی زیاتر دەرکەوت.

لە کاتێکدا پارتی جەلەوی شۆڕشی بە دەستەوە بو ئینجا زیاتر دڵسۆزانی کورد لە دەوری
ئەتەوەییەکانی کۆبونەوە، کە واهی ڕاستیەکە دوای ئەوەی پاش چەند ساڵێ پەرە
پێدانی شۆڕشی بێ ئەوەی بەعسە دەستی پارتەکانی شەڕی براکوژیان دەستپێ
کردوە لە سەرەکەیانا ئەوە سەرەکەی لە پارتەکانا خواستبویان کە سەرولە
پارتەکان خۆیان لە سەرەتای ئەوە بە ڕزگارکەری کوردستانیا
دائەنا، ئێستا ئەلێن گوایا خائینە، بە ڕاستی پارتی سادیکەیە (١٦) ساڵ بە شانۆبازیەوە
بارزانیان هەڵئەداتەوە ئێستا ئەیانەوێ بە ڕوو بلێن بە خائین،
لە کاتێکدا کە پێش مەرگە لە جیاتی خۆیە تاوەکو جەلک دانەنراوە، تاوان خەبوو لە پارتی
داوای عەفوی لە کاتە کردیەوە کردبو تاوانەبوو لە پارت لەگەڵ بە عنادەوە پێکی دوبەرەکی
ماوەیەکی کرد بەڵام تاوانە بارزانی لەگەڵ کاربەدەستانا بەوەی بۆ کوتای
پێهاتنی شەڕ بە شەڕ بوبە ئەوەندی میللەتی کوردی.
هەرچەندە ئێمە پاکانە ناکەین بو بارزانی وە خۆمان لە سەرەتای ئەمرە لەو ناڵەی

بەسەروکی خۆمان دانانێین ئەگەر ئەو خۆی لە بوتەقەی باوەڕەکەمانا نەتوێنێتەوە
بەڵام بۆ تاوانی باری نازانین ئێستا تاپیش مەگەر لە شوێنی خۆی بێ وەکوو هەتا چەکی
بەدەستەوەبێ.

سەبارەت بەو شەڕی براکوژیەی پارتەکان بەوەو ازیان نەهێنا خۆیان ناخەنە داوەکە
با بیش داموودەستگای پاشایەتی ایرانەوە ئەو داموودەزگایەی لە کۆماری کوردی
کوردستانی لەناو برد ئەو داموودەستگایەی (قاضی محمد)ی و هاوڕێکانی بەپەت کرد

بەڵام ئێمە بەپارتی ئەڵێین ئەوەندە شەرمەزار بێت هەر شەرمەزار بە.

لە دوای ئەمانە ئەڵێین بە هەموو کوردێک کەمەبەستی ڕزگاری کوردستانی بێ کاتێکە بۆ ئارەستی
هەژار بۆ چەوسانەوەی داپۆلین و کوردزانینەوەی خۆشکی براکوژراو
بە خۆ بێ لادوی شەهیدبوو درووست بوە لە ناو جەرگەی ئەو خاکەوە هاتوەتە دەرەوە
مەبەستی ڕزگار کردنی ئەو خاکەیە، دڵسۆزانی کورد کاتێکە بانگتان ئەکا
بۆ تێکۆشانی ڕاستەقینەی کوردایەتی، بە دوورگرتنەوە لەبێ بڕوایی و
لەسەر بەستەیاری کردنی پارتی، بۆ دەرخستنی ئێمە نادەوانەی کانی
پارتی و پارتی شیوعی.

خۆشک و برا بەشەرەفەکان

ئەتەوەکەتان پێویستی بە ئێوەیە و ئێوە یارمەتی لی لەو نەتەوەیە جیا نابنەوە
دەستەبەنەدەستی یەک بۆ جوسەر بەستی لێبوبێ لیێی بور ڕزگاری کوردستان
دوژمنی ڕاستەقینەی نەتەوەکەتان بناسن، دوورکەونەوە لە شەڕی لاتەنیشتی
وە تێکۆشن و بگەڕێنەوە، بە بڕوای نەتەوایەتی خۆتان هەرچەندێ بکەن بۆ شەڕی ڕاستەقینە
لەگەڵ دوژمنی ڕاستی دا.

خۆشک و برا بەڕێزەکان ئێمە دوژمنی (قوا عدی) پارتی نین، هەر لە مەبەستی بە دڵسۆزانی
نەتەوەیی مان دانەنێن، وە بانگتان ئەکەین بۆ دوورکەوتنەوە لە پارتی.

ئێمە مەبەستمان ڕوون کردنەوەی ڕێگەی ڕزگارکردنە بۆ نەتەوەکەمان،
مەبەستمان کوتایی هێنانە بە ئێشوئازارێک کە لە چەوساوەکەمان.

دروشممان ڕزگاریە و بەلەگرتنەوەو وەڕزیانەوەی میللەتی کوردە، بۆ ئەو مەبەستە
پیرۆزە کاتێک داوای یارمەتیتان لی ئەکات، یەک بگرن دەست بەنەدەستی یەک
بە بازووی پۆڵایینی ئێوە کوردستان ڕزگار ئەکرێ.

ئیتر هەر بژی کورد بژی کوردستان

١. دەبا هەمیشە ئامادە بین بۆ ئالای پیرۆزی نەتەوایەتی بۆ رزگارکردنی کوردستان .
بە رابەری تەنیا حزبی نەتەوەی کورد (کاژیک) .

٢. مردن و سەرشۆڕی بۆ دوژمنانی کورد و گیرەشێوێنانی کوردستان -

٣. هەزاران سڵاو بۆ گیانی شەهیدانی رێگەی رزگاری کوردستان .

٢٨ / ٢ / ٩٦٥

تێبینی : نووسینێکی هاوڕێ لەتیف ئەلی کە لە ڕۆژی ٢٨ / ٢ / ١٩٦٥دا لە نەخۆشخانەی کاوتینگ (میونشن) نووسیویەتی لەبارەی کاژیک و پێویستییەکانی بوونی ؛ لەم نووسینەدا دەردەکەوێت کە لە ١٩٦١ ەوە زانیویەتی کە کاژیک هەبووە، بەڵام لە ١٩٦٤دا ئەو پەیوەندیی گرتووە .

بەڵگەنامەی ژمارە (٧)

DEUTSCHE BUNDESPOST

POSTAMT 31 BERLIN

Postamt · 1 Berlin 31 · Postfach 3100 01

Herrn
J. Nebez
Holsteinische Str. 28

1000 Berlin 31

Ihre Zeichen	Ihre Nachricht vom	Unsere Nachricht vom	Unsere Zeichen	Berlin
			III 1 c(1) Nr. BdV 142	22. Juni 1976

Betreff

Beschlagnahmte Einschreibsendungen im Auslandsdienst

Sehr geehrter Herr Nebez !

Wie die Postverwaltung des Irak mitgeteilt hat, sind die von Ihnen eingelieferten Eischreibsendungen, deren Empfänger nicht angegeben wurden, beschlagnahmt worden. Der Grund der Beschlagnahme wurde uns dabei nicht mitgeteilt.

Bei den beschlagnahmten Sendungen handelt es sich um die Einlieferungsnummern 455, 457, 458, 459, 460 und 461. Abschließend möchten wir noch darauf hinweisen, daß nach Artikel 45 § 2, Abs. 2 Weltpostvertrag die Postverwaltungen für Sendungen, die auf Grund von Rechtsbestimmungen des Bestimmungslandes beschlagnahmt worden sind, nicht haften.

Hochachtungsvoll
Im Auftrag

Müller

نامەی پۆستەخانەی بەرلین لە ڕۆژی ٢٢/٦/١٩٧٦ دا بۆ جەمال نەبەز
کە لەوی دا ئاگاداری دەکەن لەوی کە ڕژیمی عیراق کتێبەکانی داگیرکردووە.
مەبەست لەکتێبەکە کتیبی " زمانی یەکگرتووی کوردی " یە. ئا لەوکاتەدا پـارتی
کۆمۆنیستی عیراق دوو وەزیری لە حکوومەتدا هەبوو.

Kurdistan-

کوردستان ئینفۆرماسیۆن

NVKSE ئۆرگانی نوکسە

INFORMATION

"="

Nr. XIV - 21. März 1970

"="

1) Heute am 21. März, dem Beginn des kurdischen Jahres 2582, feiern die Kurden das Newroz-Fest. An diesem Tag vor fünf Jahren wurde auch die National-Union kurdischer Studenten in Europa gegründet. Wir hoffen, daß die Union auch in Zukunft ihre Informationsarbeit erfolgreich durchführen kann. Zum Newroz-Fest wünschen wir allen Freunden der kurdischen Freiheitsbewegung alles Gute und viel Erfolg bei ihren Bestrebungen.

2) Die Verhandlungen zwischen den Kurden und der irakischen Regierung sind am 11. März 1970 zum Abschluß gekommen. Der irakische Staatspräsident Al-Bakr und ein Vertreter der kurdischen Freiheitskämpfer gaben um 20 Uhr über Radio Bagdad Erklärungen zu den Vereinbarungen ab. Sie stellten fest, alle Streitigkeiten zwischen den Kurden und der irakischen Regierung seien beseitigt und die brüderliche Zusammenarbeit zwischen dem arabischen und dem kurdischen Bevölkerungsteil sei für alle Zeiten gewährleistet. Die jetzige Einigung ist bereits die fünfte, die in der Geschichte des irakischen Kurdenkrieges seit 1961 zustande gekommen ist, wie die folgende Aufstellung zeigt:

8. 2. 1963:	Sturz Kassems, Vereinbarung eines Waffenstillstandes
9/7. 6. 1963:	Regierungstruppen greifen die Kurden an
11. 12. 1963:	Abschluß eines Waffenstillstandes mit Arif I.
14. 3. 1965:	Wiederbeginn des Kurdenkrieges
15. 4. 1966:	Waffenstillstand mit Arif II.
28. 4. 1966:	Kriegserklärung Arifs II. an die Kurden
2. 5. 1966:	Beginn der Frühjahrsoffensive
29. 6. 1966:	Waffenstillstand auf der Basis des 12-Punkte-Programms
Frühjahr 1967:	Wieder Kämpfe im irakischen Kurdistan
17. 7. 1968:	Fortsetzung des Waffenstillstandes unter Al-Bakr
März 1969:	Verschärfter Ausbruch der Kämpfe in Kurdistan
11. 3. 1970:	"Endgültige" Einigung

Dieser Überblick über die Vergangenheit berechtigt nicht gerade zu einem besonderen Optimismus, besonders wenn man weiß, daß sich die Baath-Partei zu den gegenwärtigen Zugeständnissen nur gegen starken innerparteilichen Widerstand und auf massiven Druck durch die Sowjetunion durchringen konnte. Denn die UdSSR fürchtete, in weiten Kreisen das Gesicht zu verlieren wegen ihrer ständigen Waffenlieferungen an den Irak, wenn diese Waffen auch weiterhin hauptsächlich gegen die wehrlose kurdische Zivilbevölkerung eingesetzt würden. Besonders bedenklich aber ist es, daß auch mit allen früheren Waffenstillstandsverträgen ähnliche Vereinbarungen verbunden waren, wie sie jetzt wieder getroffen wurden, ohne daß sie damals in

ئەوە لە نێوان سەرکردەیەتی بارزانی و بەعسیەکاندا

irgendeiner Weise eingehalten worden wären. Erst konkrete Schritte der irakischen Regierung zur Erfüllung ihrer Verpflichtungen gegenüber den Kurden können zeigen, ob eine friedliche Lösung jetzt möglich ist. In dieser Lage können die Führer der kurdischen Freiheitsbewegung nicht vorsichtig genug sein. Bei aller Bereitschaft zum Frieden müssen sie versuchen, ihre starke militärische Stellung vorläufig zu halten, um nicht plötzlich neuen Angriffen der Regierungstruppen wehrlos ausgeliefert zu sein. Trotz dieser äußerst skeptischen Einschätzung der Situation begrüßen wir von Herzen die erzielte Einigung und hoffen, daß sie sich als dauernd erweisen wird.

3) Die iranische Regierung beobachtete die Verhandlungen der letzten Wochen zwischen der irakischen Regierung und den Kurden mit großem Interesse. Denn die Teheraner Regierung ist schon seit Monaten mit Bagdad verfeindet. Obwohl sie im Jahre 1963 die damals ebenfalls baathistische irakische Regierung im Kampf gegen die Kurden unterstützte, ging sie in den folgenden Jahren zu einer Politik mäßiger Begünstigung der kurdischen Partisanen über, um im eigenen Interesse die irakischen Probleme einer Lösung fern zu halten. Dabei ist es im Gegensatz zu verschiedenen Pressemeldungen niemals zu größeren Lieferungen von "Geld und Waffen" gekommen. Auf ihrem eigenen Territorium bekämpft die iranische Regierung immer noch die Pflege der kurdischen Sprache und Kultur und ist sich in dieser Hinsicht mit ihrem türkischen Cento-Partner völlig einig. Die kurdenfeindliche Haltung der Teheraner Regierung geht sogar so weit, daß sie prokurdische persische Zeitungen und Organisationen in ihrer Arbeit behindert.

4) Der Vorsitzende der Nationalsozialen Partei Syriens Dr. Abdulla Saada hielt am 28. 1. 1970 in Beirut eine Pressekonferenz. Auf die Frage eines Journalisten nach seiner Meinung über die revolutionären Bewegungen innerhalb der arabischen Welt antwortete Dr. Saada: "Nach unserer Ansicht ist die kurdische Bewegung reaktionär, rassistisch und unzeitgemäß, und wir können keine solche Gruppe anerkennen." Daraufhin veröffentlichte der politische Vertreter der libanesischen Kurden Jemil Mêho ein Antwortschreiben, in dem er die kurdische Freiheitsbewegung als freiheitlich und fortschrittlich und die Partei des Dr. Saada als reaktionär, rassistisch und imperialistisch charakterisierte.

5) Die Beiruter Zeitung Al-Hayat berichtete am 12. 3. 1970, daß in Syrien 11 Kurden wegen angeblicher Mitgliedschaft in der syrischen PDK und staatsfeindlicher Propaganda vor Gericht gestellt wurden. Die Kurden in Syrien sind nach wie vor der grausamen Verfolgung durch die syrische Regierung ausgeliefert.

6) Am 1. Januar 1970 wurde der Verband deutscher Freunde Kurdistans in München gegründet. Der Verband unterstützt die Ziele der National-Union kurdischer Studenten in Europa und versucht vor allem durch Öffentlichkeitsarbeit und Spendensammlung der kurdischen Sache zu dienen. Die Leitung der Verbandsarbeit haben Herr Hans Werner Paetz und Fräulein Irmgard Brill übernommen.

7) Ebenfalls in diesem Jahr ging aus der "Aktion Biafra-Hilfe" die "Gesellschaft für Leben und Zukunft bedrohter Völker" hervor, die als gemeinnütziger Verein eingetragen ist. Im Rahmen ihrer Tätigkeit will sich diese Gesellschaft auch für die Kurden einsetzen. Adresse: 2 Hamburg 39, Dorotheenstraße 35.

Herausgeber: NATIONAL-UNION KURDISCHER STUDENTEN IN EUROPA (NUKSE) Eigendruck im Selbstverlag. Verantwortlich: B. Ibrahim, c/o Brill, 8034 Germering, Hubertusstr. 24. Bankkonto: Deutsche Bank AG, Filiale München, Konto-Nr. 49/17 944. Kurdistan-Information erscheint in zwangloser Folge und wird kostenlos verteilt.

گوماندەربڕینی نوکسە NUKSE دەربارەی ڕێککەوتنی ١١/٣/١٩٧٠

Ey Xuwêndikaran û Karkeranî Kurd le Ewrûpa,

Wek dezanin duwênê Komeley Xuwêndikaranî Kurd le Ewrûpa bû be dû parçe. Desteyek dexuwazin ser le nuwê xoyan rêkbixen. Em dûparçe bûne tiştêk bû le nik me xoya w aşkira. Çend sale ême debejîn ke rojêk dê Komele debête çend parçe Çunke Komele caran û nihes durust bûbû le çend taqimêkî siyasî dûr le yek û çend kesêkî xawen berjewendî taybetî (meslehetî şexsî) cor cor. Endamekanî Komele xawenî bîr û bawerî siyasî ciyawaz bûn, lew perî çep heta ew perî rast.
Em desteyey emro dexwazin xoyan rêkbixen, dexwazin be navî hemû xuwêndikarnî Kurdî Ewrûpawe em karey xoyan biken. Lê tistêkî ke tewaw xoyaye eweye ke Komele bûbe dû parçe, her parçeye serbe komelêkî siyasî taybetîye.

Yekêtîy Neteweyîy Xuwêndikaranî Kurd le Ewrûpa (NUKSE) ke eme de sale durust bûwe, her kat bawerî waye ke her taqimêk maf(heq) î xoy heye Rêkxiraw (Organisation) bo xoy durust bika. Ême bawerman waye ke eme heqêkî dêmokratîye. Lê debê bizanîn katêk ême le serkirdey em taqime Kak Kemal Fuad pirsiyarman kird, boçî êwe xotan caran hêriştan debirde ser NUKSE û nihe xotan dexuwazin Rêkxirawêk bo xotan durust biken, Kak Kemal gotî: Mirov heta pîrtir bibê jîr tir debê".
NUKSE hêvî deka ke ew birayane paş de sal jîr bûbin û tecrebey talî gelî Kurd dersêk bê boyan. Lê NUKSE carêkî dî debêjê ke hîç bîrûbawerêk sernakewê eger le nav gelewe nehatibê. Serkewtinî bîrûbawerî rastîş mirovî dilsoz misogerî deken. Tecrebekirdinî tiştêk ke berî tecrebe kirabê w bêxêr bûbe carêkî dî,nekarî mirovî jîre.
NUKSE katêk xoy debînê le helwêstêkda ke herçîyekî pêş çend salêk gotûwe rast derçûwe , xuwêndikar û karkerî Kurd le Ewrûpa gaz deka bo Alîkarî , herweha bo demeteqe (munaqeşe)y birayane bo pakkirdinewey rêzekanî bizûtinewey niştimanî Kurdî le napak û nokeranî bêgane w xizmetkirdinî meseley Kurd le derewey welatî xoşewîst.

NATIONAL-UNION KURDISCHER STUDENTEN IN EUROPA (NUKSE)
NATIONAL-UNION OF THE KURDISH STUDENTS IN EUROPE (NUKSE)

Edresî NUKSE: NUKSE, c/O B.Ibrahim
845 Amberg, Tulpen Weg 1

Berlîn, 28.8.1975.

بيان الاتحاد القومي للطلبة الاكراد فـي اوروبـا

ايها الطلبة والعمال الاكراد المجتمعيـن فـي برليـن

لقد نتج كما تعلمون من اجتماع امس انشقاق في صفوف ((جمعية الطلبة الاكراد في اوروبا)) اذ اخذت جماعة تفصل نفسها من الجمعية المذكورة وتسعى لتنظيم نفسها من جديد . لقد كان هذا الانشقاق امرا متوقعا وبديهيا تنبأنا به منذ سنوات عديدة . ذلك لان الجمعية كانت ولم تزل تحتوى على خليط عجيب غريب من الاتجاهات السياسية المتباينة والمصالـح الشخصية المتعارضة _ من اقصى اليمين الى اقصى اليسار . ورغم ان المنشقين يودون ان يقدموا عملهم هذا تحت اسم تمثيل كافة الطلبة الاكراد فى اوروبا الا ان الحقيقة التى لا يتطرق اليها الشك هى ان جمعية الطلبة الاكراد انشقت الى جمعيتين كل واحدة منها موتبطة بجماعة سياسية معينة .

ان الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا الذى تاسس قبل عشرة اعوام كان ولم يزل يذهب الى ان كل فئة طلابية اوغير طلابية لها الحق فى ان تنظم نفسها التنظيم الذى يرغب فيه ان نظرتنا الديمقراطية هذه الى العمل التنظيمي جعلتنا منذ ذلك الحين والى عهد قريب هدفا لحملات وافتراءات تلك الجماعة التى شقت نفسها اليوم وذلك بحجة اننا قد اسسنـا منظمة كردية جديدة . ورغم ان ممثـل هذه الجماعـة السيد كمال فؤاد اجاب سؤالا وجهـه احد اعضائنا اليه _ لماذا كنتم تعتبرون وجود الاتحاد القومى انشقاقا على الجمعيـة لحـد الان ولكنكم تنشقون انتم انفسكم عنـها اليوم . اجاب بان الانسان يصبح عاقـلا كلمـا كبر بـه السـن .

ان الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا يامـل ان يرى هؤلاء الاخوان وقـد اصبحـوا عقـلاء وان كان ذلك بعد عشر سنوات ويرجوا ان تكون التجارب المريرة التى مرت بشعبنـا دروسا وعبرة لهـم . الا انه يؤكد مرة اخرى بان الفكرة النابعـة عـن واقع الشعب الكردى هـى التـى تنتصـر وذلك بفضل جهود المخلصين الشرفاء مـن ابناء شعبنـا . ونرجـو ان لا ينسـوا بان ((مـن جـرب المجـرب كان عقلـه مخرب)) _ كما يقول المثل العربـى السـائـر .

ان الاتحـاد القومـى للطلبة الاكراد فـى اوروبـا الذى يرى نفسـه وقد تحقق كل ما يقوله ويصرح بـه منذ سنوات يدعوا جماهيـر الطلبـة والعمال الاكراد فى اوروبـا الـى التعاون معـه وشد ازره كما ويدعـوا فـى الوقت نفسـه كافه الاطراف المعنيـة الـى حـوار اخـوى هادى لتطهيـر صفوف الحركـة الكرديـة الوطنيـة مـن الخـونـة والعمـلاء وخدمـة قضيـة الشعب الكـردى خارج الوطـن العـزيـز .

الاتحاد القومـى للطلبة الاكراد فـى اوروبا .

عنوان الاتصال

National-Union Kurdischer Studenten in Europa
c/O B.Ibrahim , 845 Amberg (NUKSE)
Tulpenweg 1

برلين في ١٩٧٥/٨/٢٨

(NUKSE) ١٩٧٥/٨/٢٨

٩

بيـــــــان

بمناسبة عيد النوروز العظيـــــم

، الشعب الكردي في لبنان
رالطلابية اللبنانية المناضلة
الطلابية لكردية الابية

قبل ايام استقبلنا الذكرى الثانية لبيان الحادي عشر من آذار التاريخي الذي اقرت
قية فيه بالحكم الذاتي للشعب الكردي في كردستان العراق وذلك بعد ثورة دامية دامت
بقيادة الجنرال مصطفى البارازاني الحكيمة وصمود رجال البيشمركه البطولي ءاذ عبر
ه المناسبة عن أمله بتنفيذ البقية الباقية من بنود البيان .

واليوم في ٢١ اذار نستقبل عيدا تاريخيا خالدا ،عيد رأس السنة الكردية ، عيد
م نبي مثل هذا اليوم من كل عام ومنذ آلاف السنين يحتفل الشعب الكردي به في جميع
نان .

ان الاسطورة الكردية التاريخية تقول عن عيد النوروز (اليوم الجديد) بأنه اليوم
يه ابن الشعب الكردي الحداد (كاوا) على الملك الظالم (ازدهاك) فكانت القصة
ار الشعب الكردي على الطغيان والاستبداد وبالاضافة الى تعبيرها عن الروح القوميـــة
صارها فانها تعبر عن الروح الانسانية لدى الحضارة الكردية العريقة ايضا وذلك بانتصار
ر والسلام .

ان يوم النوروز هو عيد رأس السنة الكردية ولا يعلم التاريخ في اى عام بدأ الشعب
فال بعيده هذا . ولكن بعد ذلك اقترن عيد رأس السنة الكردية بالتقويم الكردي الذى
انتصار الامبراطورية الميدية الكردية عام ٦١٢ قبل الميلاد على خصومها في المنطقة وتشكيلها
براطورية في ذلك العصر .
وبذلك نبدأ اليوم بالسنة الجديدة عام ٢٥٨٤ كردى . راجين بان تعود ذكرى
الشعب الكردي وجميع الشعوب الصديقة بالخير والنصر بالتقدم .

كما انه يسعدنا بهذه المناسبة الجليلة ان نحيي الذكرى الاولى لتأسيس اتحادنا
٢ اذار ١٩٧١ اذ كان ميلاد اتحادنا نتيجة حتمية أمام الوعي القومي لدى الطلبة الاكراد
نم كطلبة لشعب مضطهد كشعبنا الكردي .

لذا فان اتحادنا منذ اليوم الاول لتأسيسه هو في حركة لا انطفاء لاوارها وذلك
ليم الاتحادي على اسس فكرية ثابتة واستراتيجيـــة طلابية ـ قومية نابعة من حاجات
ي ومتطلباته .

ان اتحادنا يعمل جاهدا وواضعا جميع الامكانيات لاستئصال الجهل والامية مـــن
ي الذي حرم عن الدراسة ومن الكثير من حقوقــه القومية والانسانية وذلك لاسباب تتعلق
ي الشاذ الذي يعيشه الشعب الكردي منذ الحرب العالمية الاولى والى يومنا هذا .

ان مكتب اتحادنا في بيروت سيعمل على رفع المستوى الثقافي والاجتماعي للشعب الكردي
اللبناني لكي يسهم بجدارة في بناء لبنان يدا بيد الى جانب الشعب اللبناني الصديق .

هذا ومن الجدير بالذكر ان اتحادنا في سورية يصدر مجلة شهرية باللغة الكردية
(هيشياري) .
كما ان اتحادنا يقوم بدورات لتعليم اللغة الكردية والباب مفتوح للجميع .

عاش عيد النوروز مجددا للآمال في كل عام
عاشت الصداقة اللبنانية الكردية
وعاش الاتحاد القومي للطلبة الاكراد طليعة طلابية ـ قومية

ذار ١٩٧٢م = ٢٥٨٤ كردى

مكتب بيروت
للاتحاد القومي للطلبـــة الاكـــراد

2

البيـــــــان الختـــــــامي
للمؤتمر الاول للاتحـــاد القـومي للطلبـة الاكـراد في ســوريـــة

كان لا بد منذ زمن بعيد من وجود اتحاد طلابي نقابي قومي كاتحادنا ليقود الجماهير الطلابية الى ما فيه خير وتقدم الحركة الطلابية الكردية والتي تعتبر وبكل جدارة من اهم قطاعات الشعب الكردي وعيا وثورية وخاصة حينما تنتظم ضمن اتحاد قومي يناضل ضمن الخط العام للقضية الكردية ، وبالتزام قومي تام تجاه المنظمات الكردية الاخرى من طلابيــة وحزبية والتي تأخذ المصلحة القومية بعين الاعتبار .

وبعد انتظار طويل لجماهيرنا الطلابية تحققت الامنية التي طالما ناضلوا من اجلها ، وهكـــذا ففي ٢١ آذار ١٩٧١م اعلن تأسيس الاتحاد القومي للطلبة الاكراد في سورية من قبل اللجنة التأسيسية ، ومنذ ذلك التاريخ وحتى انعقاد مؤتمرنا هذا تحملت اللجنة التأسيسية مسؤولية قيادة الاتحاد تنظيميا وقوميا ، اذ حققت نجاحا ونصرا كبيرين وعلى كافة المستويات ، وقد اختتمت نشاطها بالدعوة لعقد المؤتمر الاتحادي الاول .

قرأت اللجنة التأسيسية تقريرها على اعضاء المؤتمر واقروه بعد ان نوقش من قبل الجميع بروح من التآخي والموضوعية ، كما وافق المؤتمر بالاجماع على المنهاج والنظام الداخلي للاتحاد بعد تعديل بعض نقاطـــه وكما انتخب المؤتمر اللجنة الادارية العامة ، لقيادة الاتحاد .

وقد حلل المؤتمر تاريخ الشعب الكردي والتجزئة الاستعمارية التي مر بها بعد الحرب العالمية الاولى والتي فرضت عليه من قبل الاستعمار في ذلك الوقت وظل الشعب الكردي وغيره من الشعوب الاخرى خاضعا لتلك التجزئة السياسية حتى اليوم بالرغم من الكثير من الانتفاضات والثورات (الشيخ محمود ــ الشيخ سعيد ــ بارزان ومهاباد ...).

هذا وقد ناضل الشعب الكردي الى جانب الشعب العربي في جميع الميادين لطرد الاستعمار الاوروبي من البلاد ، وتقديرا من الشعب الكردي لتلك الظروف القاسية التي مرت بها البلاد رضخ للشعب العربي الجـــار أملاً في ان يحصل الكردي على حقوقه القومية المشروعة ، ولكن الشوفينية العربية ابت ان تعترف حتى بوجود الشعب الكردي ناهيك عن حقوقه القومية .

ومنذ اواخر الخمسينيات من هذا القرن بدأت الحكومات السورية المتعاقبة على الحكم بتدبير الخطط للقضاء على وجود الشعب الكردي وذلك بتهجيره من البلاد وحتى حرمانه من ابسط الحقوق الانسانية ، فحرمت الشوفينية العربية الفلاح الكردي بالجزيرة من ارضه وذلك بتطبيق المخطط العنصري المسمى بـ(الحزام العربي) والـــذي يقضي بأجلاء الشعب الكردي من منطقة الحدود السورية ــ التركية ــ العراقية والتي يبلغ طولها ٣٧٥ كم وبعرض ١٠ كم ، واحلال العشائر العربية مكانهم ....

وقد نفذ هذا المشروع اعتبارا من صيف ١٩٦٨ اذ استولت الحكومة في ذلك العام على المحصول الزراعـي للمنطقة الكردية وحاولت تهجير الفلاحين بالقوة فبدأت بقرية (علي فرو) المناضلة فحشدت لذلك فوق الهجانـة والمخابرات والشرطة المحلية وباستخدام السلاح حاولت طرد الفلاحين من قريتهم ، فجرت مشاحنات بين الاجهزة الحكومية المدججة بالسلاح والفلاحين العزل المسالمين والمتمسكين بأرضهم وارض اجدادهم منذ القدم ، فكانت النتيجة ان ذهب ضحية الصدام عشرين جريحا من الفلاحين خمسة منهم اصيبوا بطلقات نارية ، وسيق اهل القرية الابطال الى سجن الحسكة بالجزيرة وكان عددهم (٢٠٠) رجل وامرأة وطفل وعاجز . عندما اقتنعت الحكومة ان الحزام العربي لا يمكن تنفيذه بقوة السلاح والاعتقالات ، لانه اذا كانت هذه النتيجة ستتكرر في كل قرية كردية ستمتلئ سجون سورية كلها بالفلاحين الاكراد وهذا ما لا طاقة لها بعمله ، فنهجت الحكومة خطة جديدة وهي ان تقوم الحكومـة بزرع المنطقة الكردية واخذ المحصول وبدون تهجير الفلاح الكردي بالقوة ، لان الفلاح سيترك بيته خلال سنوات قليلة ، لانه بذلك يصبح بدون مورد رزق وهكذا سوف يهاجر تلقائيا الى بلاد اخرى طلبا للرزق ، وهذا ما كان ....

ان الحرب الاقتصادية التي تشنها الحكومة اليوم على الشعب الكردي بالجزيرة هي اشنع من حوادث قرية علي فرو . كل انسان يعيش بالمنطقة يلاحظ الهجرة البطيئة للفلاحين الاكراد اذ لم يعد الفلاح الكردي يملك سوى منزله المتيـــق في المنطقة الكردية .

بالاضافة الى هذا وذاك فقد حرمت الحكومة ما يزيد عن مئة الف مواطن كردي من الجنسية السورية في محافظة الجزيرة ، وذلك لحرمانهم من حق الانتفاع من قانون الاصلاح الزراعي الذي لم يطبق في الجزيرة الا بعد ان جردتهم الحكومة من الجنسية ليصار الى حرمانهم من الدراسة والعمل الشريف ، ويكونوا فريسة للجوع والجهـــل والتأخر وبالتالي لتسهيل تهجيرهم من البلاد .

3

وما حصل للشعب الكردى فقد حصل للطلبة الاكراد لانهم ابناء ذلك الشعب ، فكم من طالب لم يستطيع
ة لتجريده من الجنسية وكم من طالب انهى دراسته ولم يستطيع العمل لنفس السبب ايضا .

ان المؤتمر الاول للاتحاد القومي للطلبة الاكراد في سورية يدعو الشعب الكردى بكافة منظماته للعمل في
حد امام الخطر الذى يواجهه شعبنا الكردى والذى يستهدف وجوده ، كما نطالب الحكومة السورية
عن هذه المخططات العنصرية لما فيها من عواقب سيئة تظهر آثارها بالمستقبل في حياة الشعبين
، والكردى على حد سواء .

ايد المؤتمر تأييدا مطلقا الثورة الكردستانية في العراق والتى تمثل الطليعة للشعب الكردى بقيادة ابن الشعب
البارزاني مصطفى) كما ونبارك جهود الثوار (البيشمركه) الابطال في السير قدما الى الامام لتحقيق
من الانتصارات ، وبمطالبة الحكومة العراقية بتنفيذ البقية الباقية من بنود البيان التاريخي للسلام بيان
ار ١٩٧٠ وذلك لاحلال سلام حقيقي وثقة متبادلة .

كما استنكر المؤتمر وشجب المؤامرة الدنيئة التي استهدفت حياة القائد مصطفى البارزاني في ٧١/٩/٢٩
عا الى الانتباه اكثر لان هذه المؤامرة بالتأكيد احدى حلقات مؤامرة كبيرة كان اعداء الشعب الكردى قد
ا من داخل العراق وخارجه .

كما استنكر المؤتمر الاعمال الاجرامية التي تقترفها الحكومتان التركية والايرانية بحق الشعب الكردى في كردستان
ايران من اعتقالات واضطهاد ودعا الى تأييد نضال الشعب الكردى البطولي هناك .

الطلابية الكردستانية قسط كبير فقد ناضلت وتناضل كغيرها من قطاعات الشعب الاخرى ضمن صفوف الحركة
ستانية .... اذ قدم الطلبة الاكراد في العراق المئات من الطلبة الذين ضحوا بارواحهم في سبيل
القومية المشروعة . كما ان الطلبة الاكراد قد اغتيلوا بالعشرات على ايدى المخابرات التركية والايرانية
ع وفي اقبيتها تحت التعذيب .... كما قضى سبعة من الطلبة الاكراد في سورية سنة كاملة في السجن
من ٩/ ٣/ ١٩٧٠ لانهم قالوا عاشت الاخوة العربية الكردية !!! والى اليوم لم تنتهي محاكمتهم
ذه الا صورة مصغرة عن الوضع ......

ما وبارك المؤتمر جهود الطلبة الاكراد في اوروبا بما اصدروه من كتب ومجلات ونشرات عن القضية الكردية
ذلوه في كسب الرأى العام الاوروبي لنصرة قضية شعبنا المضطهد .

ما دعا المؤتمر الى المزيد من العمل الموحد وخاصة تنسيق العمل الخارجي مع جميع الاتحادات
يات الطلابية الكردية الشقيقة .

ايد المؤتمر المنظمات الطلابية من الشعوب الاخرى في كفاحها المشروع من اجل تحرير شعوبها من
مار والتجزئة .

كما ودعا المؤتمر ايضا الطلبة الاكراد للالتفاف حول منظمتهم الطلابية القومية ، الاتحاد القومي للطلبة
في سورية ودعم نضاله العادل .

حيا المؤتمر :-

الثورة الكردستانية المظفرة بقيادة البارزاني .

حركة الطلابية الكردية رمزا للمثقفين الثوريين .

حاد القومي للطلبة الاكراد في سورية طليعة صامدة للاهداف الطلابية والقومية المشروعة .

، ٦/ ١/ ١٩٧٢ م = ٢٥٨٣ كردى

اللجنة الادارية العامة

للاتحاد القومي للطلبة الاكراد في سورية

(٦)

(تقرير الفرع الأول للاتحاد القومي للطلبة الأكراد في سوريا)

لشهر تشرين الثاني

أيها الزملاء الأعزاء في لجان وخلايا الفرع ...

تحية نضالية وبعد ..

إنه لمن دواعي سرور قيادة الفرع الأول لاتحادنا المناضل أن تطل على أعضائه الأعزاء بتقريرها الشهري عن الأحوال العامة والخاصة التي تمر بها الحركة الطلابية والحركة الكردية التحررية ، شارحين فيه وجهة نظر الاتحاد من كافة القضايا الملحة التي تهمنا كطلبة وأبناء شعب مضطهد ، كما نرجو من جميع الزملاء بموافاتنا عن طريق التنظيم والتسلسل بكل ما يكون غامضاً عليهم لإجابتهم بشكل شخصي إذا كان شيئاً خاصاً ونجيبهم من خلال تقريرنا هذا إذا كان موضوعاً عاماً ليستفيد منه كافة الزملاء .

زملائنا الأعزاء

إن التشتت الفكري والنضالي الذي يعانيه شعبنا الكردي في سورية عامة والجماهير الطلابية الكردية خاصة يدعونا إلى التأسف ، في وقت وظرف في أشد الحاجة إلى التماسك والالتزام بالخط العام للحركة الكردية التحررية ، وبالوقت نفسه نشاهد الكثيرين من الذين يدعون بالنضال ينفذون ما تريده الحكومات المسيطرة على أجزاء كردستانا الثاني لأن مستغلي وطننا وشعبنا نشاهدهم في كل مرة عاجزين على التصدي للحركة الكردية التحررية لذا ففي كل مرة يلجأون إلى شراء ذوي النفوس المريضة في المجتمع الكردي وذلك من أجل ضرب الحركة الكردية من الداخل .

إن اتحادنا الطلابي النقابي القومي قد حلل قضية شعبنا تحليلاً كردياً أصيلاً بعيداً عن التأثر بالتيارات السياسية الغريبة عن واقع شعبنا ومتطلباته واستناداً إلى التجارب الكثيرة التي مرت على الحركة الكردية ذهبنا بنتيجة هو أن الجماهير الكردية هي الأساس في أي تحرك ثوري لمصلحة الأمة والوطن ، وإننا نناضل ونتطلع بالاعتماد على قوة الجماهير والرؤية الصائبة ومن خلال ظروفنا ووضع الشعب الكردي لما من ظروف وأوضاع التغيير .

إذ أننا لا نقبل التبعية للغير ألا أن هذه التبعية في السياسية أو الفكر أو العمل،
إلا أننا نرى دائماً حينما يحصل تحولات وانقلابات في الأحزاب والحكومات السورية
المتعاقبة يلحقه على الفور انشقاقاً في الأحزاب الكردية تأثراً وتقليداً وذيلية ...
مثل هذه الذيلية للغير لم يخضع لها القوميون من الطلبة على شكل أفرادي ولن يقبلها الآن
على شكل منظم ضمن صفوف الاتحاد القومي للطلبة الأكراد .

وهنا لابد لنا من التطرق إلى أسباب الانشقاق ضمن البارتي في سورية ،
إذ أننا نرى السبب الرئيسي هو التقلبات والانحرافات السريعة التي رافقت نشوء وتطور
البارتي ، إذ أن البارتي حينما تأسس عام ١٩٥٨-٥٧ في سورية باسم البارتي الديمقراطي
الكردستاني كان يقرر في مناهجه بأن الشعب الكردي في سورية هو جزء من الأمة الكردية
وكردستان سورية هي بالتالي جزء من كردستان الكبرى ، وغيرها من القضايا الستراتيجية
التي استقطبت كافة الجماهير القومية ، ولكن هذه السياسة لم تستمر سوى فترة زمنية قصيرة
إذ أن اعتقالات عام ١٩٦٠ التي شملت ٢٥ عضواً قيادياً ومنطقياً في البارتي ، التي أزاحت
الستار عن انهزاميتهم أمام المحاكم السورية وتراجعوا عن أهداف الحزب وانتهت المهزلة
بطرد نور الدين ظاظا من البارتي ، وبيان صادر عن البارتي موضحين فيه بأن طرد
الظاظا قد أعاد المياه إلى مجاريها ، ولكن الذي ظهر لجميع القوميين أن الانحراف الذي
وقع به الظاظا قد استمر عليه البارتي بل وطوره ، وكان نتيجته أن تحول اسم البارتي
من البارتي الديمقراطي الكردستاني إلى البارتي الديمقراطي الكردي وذلك هرباً من ذكر اسم
كردستان ، وأصبح الشعب الكردي جزء من المجتمع السوري بعد أن كان جزءاً من الأمة
الكردية !! وتبريراً لذلك قالوا الظروف هكذا تتطلب وظلوا يقولون الظروف
التي يعيشنا هنا ، مع العلم بأن عدة ظروف قد مرت على الوضع السياسي في المنطقة
ولا نعلم كيف تتبدل ظروف العالم من حولنا ونظل ظروفنا كما هي عليه !!!
في حينها قلنا لهم مراراً يمكن للظروف أن تدعنا نتلاعب ببرنامج الحزب وقضايا المرحلية
ولكن ليس لنا الحق وبالتالي لن تغفر لنا الأمة الكردية بتلاعبنا بمصيرها وقضاياها
الستراتيجية ، لأن هذه القضية شيء مسلم بها من قبل جميع الحركات القومية الأصيلة
بأن الشعب الكردي في سورية هو جزء من الأمة الكردية منذ الأزل وإلى الأبد وليس
جزءاً من أي شعب أو مجتمع آخر .
إضافة إلى هذا وذلك نرى أن البارتي قد نادى منذ سنوات بإقامة الجبهة
الوطنية التقدمية كشعار رئيسي على الصفحة الأولى من كل عدد في الجريدة المركزية (دنكى كورد)

(3)

ولأنهم بدون معرفة وعلم أن هذا الشعار لا يمكنه أن يحقق شيئاً إذا كانت الحركة الكردية ضعيفة، وكان يجري العكس تماماً وكانوا يضللون إقناع الجماهير الكردية بأن تنفيذ هذا الشعار وغيره من أمثاله سوف نحصل على حقوقنا، وأخيراً تشكلت الجبهة الوطنية التقدمية في سورية واشترك فيها معظم الأحزاب السياسية التي تدعي بالوطنية والتقدمية، ولكن الشعب الكردي لم يحصل على أي طلب من مطاليبه المشروعة !!...

إن هذه الميوعة الفكرية التي عانى منها البارتي وما زال أعضاؤه يعانون منها الأمرين انعكست على الطلبة أيضاً الذين أصبحوا فريسة سهلة الاصطياد من قبل التيارات السياسية في سورية، وأخيراً لم يجد الطلبة القوميون بداً من تأسيس اتحاد طلابي قومي ليرعى شؤون الطلبة الأكراد الدراسية ويوجههم توجيهاً وطنياً وقومياً، وبالتالي ليخلق جيل مثقف واعٍ لقضايا أمته ووطنه ...

وهنا لابد لنا من الإشارة إلى مؤتمر البارتي عام ١٩٧٠ الذي استهدف توحيد اليسار واليمين تحت إشراف وضغط الثورة الكردية لإنجاز وحدة [illegible] وقد وضعت لهم الثورة أدق ما يمكن المناداة به فقط ليوحدوا جهودهم، ومع هذا كله فقد فشلت الوحدة وذلك لتمسك قادة البارتي بزعاماتهم المزيفة والتي أكل عليها الزمن وشرب، ومنذ البداية عرفنا نوايا اليسار واليمين السيئة وذلك بانتخاب دهام ميرو سكرتيراً للبارتي الموحد لأنهم يعلمون أن دهام ميرو شخص حيادي وبنفس الوقت لا يستطيع قيادة حزب يجمع المتناقضات وذلك لكي لا تنجح الوحدة ... والذي حصل لدينا أخيراً هو أننا كنا في حزبين يحملون اسم بارتي فقد أصبحوا الآن ثلاثة أحزاب يحملون اسم بارتي وذلك بعد عملية الوحدة في عام ١٩٧٠ !!! والملاحظ أن أسلوب ونضال ومنهج الأحزاب البارتية الثلاثة متقارب إلى حد بعيد مع وجود بعض الكليشات الدعائية عند من يسمون أنفسهم باليسار. هذا وسنتابع في تقريرنا القادم بعض النقاط المتعلقة بالموضوع

زملاءنا ... إننا مازلنا نركز على موضوع السرية التامة والالتزام بها. وتتوقف مجلة الاتحاد هيشياري وذلك لأسباب سنشرحها فيما بعد وحالياً سوف نستعيض عنها بشيء آخر، والمطلوب منكم استغلال توقف هيشياري بإشاعة أن الاتحاد قد انتهى وهذا إذا ما سألتم وذلك أن هيشياري لم تعد تصدر، وبنفس الوقت تواصلون اتصالاتكم مع المؤيدين والمرشحين للاتحاد والعناصر الموثوقة التي تحافظ على السرية.

هذا وإلى الأمام

تقرير تشرين الثاني ١٩٧٢

الفرع الدولي
في الاتحاد القومي للطلبة الأكراد في سورية

سەرنج: لە یەکیتی [illegible] خوێندکارانی کورد لە سووریا [illegible]
[illegible]

بەیانە ناو زڕاوو ناراستگۆو پڕ لەبوختانەکەی (١٩٧٥/١/٢٥) شێرکۆی هەژار

(١)

بەیاننامەی کاژیک دەربارەی دروشمی ئەم قۆناغەی کوردایەتی لە کوردستانی باشووردا

کاژیک — کوردستان بۆ کورد
یەکسانی بۆ گەل

هەرێمی باشوور

بەڵێستنی تێکۆشانی هەموو هێزە سیاسییەکانی کوردستانی باشوور،
لە پێناوی هەموو دروشمێکی داویندا لەم قۆناغەی ئێستاکەیدا
پەلکێشی زیاتری نەتەوەی کورد و هێزە سیاسییەکانیەتی

داویرانی تێکۆشەر ئەندامان و لایەنگرانی کاژیک لە کوردستانی باشووردا
سڵاوی پێشمەرگەی تێکۆشەری کوردایەتیتان پێشکەش

داویران
لە دامەزراندنی کاژیک لە ٢٤ی نیسانی ١٩٥٩دا رەنگێکی دەرووونی و واقیعێکی نەتەوەیی کورد هەبوو کە نەتەوەی کوردی پەرتەوازە و نیشتمان دابەشکراو لە کاروان دواکەوتوو پێویستی بە حزبێکی نەتەوەیی کوردی هەبوو کە تێکۆشانی ریزەکانی لە پێناوی یەکێتی و ئازادبوون لە چەوساندنەوەی بێگانە و پیتە چەوسێنەرەکانی ناوخۆی رێکبخات، گیانی (إبداع) ی تێدا بوژێنێتەوە کە بەردەستەیی مەیدان شانی دەرەبەگ و سەرۆک عەشیرەت و حزبە تەقلیدییەکانی بەرامبەر دواکەوتووەکانی خیلافەتی عەرەبی ئیسلامی و شۆڤێنیەتی تورک و فارس بەرەو نرانیان بردبوو.
هەرچەندە (پارتی دیموکراتی کوردستان) لەو کاتەدا هەبوو بەڵام لەبەر ئەوەی وەک حزبێکی بازاڕی لە ئەوپەڕی چەپەوە تا ئەوپەڕی راستی تێدا کۆکرابوو و پرۆگرام و پەیڕەوی پەیکی ئەم ستراتیجێکی (ثابت) و سۆسیالیستانەی نەبوو کە بەرژەوەندییەکانی کۆمەڵێکی چەوساوەی وەک کۆمەڵی کوردەواری دیاری بکات و تەنانەت لە دروشمە گشتییەکانیشیدا نەیتوانی إستیعابی تێبگات و ئەو کاردیپلۆمانانە لە کوردستانی گەورەدا بکات بە پێی هەمان ئەو دروشمانەدا نەبوون لەبەر ئەوەی سەرنج دانی ئەدەبیات و پرۆگرامەکانی لە [illegible] دووجێگر بۆ سەرۆکی [illegible] دابەش زاتی
[illegible] ئەوکاتە ئەوپەڕی دەسەڵاتی لە شێوەی کورد [illegible] زۆرینەی سەرکردایەتییەکەی دابەش بال [illegible] داگیرکەرانی کوردستان و تفەنگی بەدەستی پێشمە[illegible] ئەوی ئیمانی زۆرتری بۆ دەوڵەتی [illegible] شۆڕشە[illegible]کانی ئەتۆ رەحزی [illegible] ەکانی کورد لەگەڵ [illegible] زیاتەتیدا دەرپەڕێت و بەرزەمی لێکدانەوە و لێکۆڵینەوەی زانستیی کۆمەڵگای کوردی پێشکەش [illegible] سەرەکی بانەوی ئەگەر لێرەدا باس بکرێت بارتی دیموکراتی کوردستان [illegible] بە نەتەوەیی کوردی نەتەنانە [illegible] مەنتیقی مێژوو پێویست بوو حزبێکی نەتەوەیی کورد وەک کاژیک بێتە سەر شانۆ.
بەڵام ئەوەی جێی داخە کاژیکیش لەیەکەم تاپۆکردنەوەی سەرکردایەتیدا نەیتوانی ئەفینەی راست و رۆون و دیارییەوەی دیمانی کراوی بیری پێشکەوتووانەی بیری نەتەوەیی پێشکەشی بە کورد بکات جگە لە بڵاوکراوەیەکی سەرەکی ئایدیۆلۆجی بۆ بیروباوەری کە (کاژیکنامە) بوو هیچ شتێکی تری سەرەکی ئەمەی نەبە کۆمەڵگای کوردییەوە، کاژیکنامە جگە لە لێکدانەوەیەکی مێژووی ئیسلامی یەو بیرۆانە نەتەوەییەی نووسراوەکانی ساطع الحصری و میشیل عفلق ئیتر مێژوویان بۆ بە کوردیەوە شتێکی تر ئۆی گرنگی لە رووی فکرییەوە تێدا نەبوو تەنانەت کۆمەڵێک (سلبیات) ی تێدا بوو کە نە ئەبوو لە بەیانی یەکەمی حزبێکی شۆڕشگێردا جێیان ببێتەوە. کاژیکنامە هەر بەو جۆرە بە دەستی لێ هەڵەنەگیرا، سالی ١٩٦٨ / ٢٥٨٠ کۆمەڵێک دەستکاری وەها کرا کە هەمووی وەرگێڕاوی دروشمانی کورد بوو بە فۆرمی بیروباوەڕی نەتەوەییمانەدا ئەکرا وەک (ئاریایەتی، بزینگرتنەوەی بەهای زەردەشت و ....) . لە مەیدانی چالاکیدا بزووتنەوەی کوردایەتی بە بزووتنەوەیەکی ئەوە پەرستی و إنعزالی و فاشی بەستە بە [illegible] دەوری گەورە بینی لە زۆر کارەساتی کە بەسەر نەتەوەی کورد هات ، تەنانەت لە رووی رەوشتی ئەو - گەسک لێ درا وایە - بەوەی بیرە هاتنەوەی (کانی ماسی) بەسە بۆ ئەوەی ئارەقی عەبالەتی دامان بگرێت کە ئەم بیرە [illegible] تۆوی حزبێکی نەتەوەیی کوردی کرد کە داوی یانی لە پێناوی یەکگرتنەوەی کوردستانی گەورە و بەدیهێنانی ئازادی و بەپانەوەی کورد و گەیەندنی بە کاروانی پێشکەوتووی جیهان لە رێز تالایدا گوێبیرۆتەوە.
هەرچەندە زۆر لە ئاوزە دڵسۆزەکانی حزب [illegible] زۆر یا کەمی ئەم واقیعەیان ئەکرد بەڵام جێی داخە کە هیچیان بۆ نە ئەکرا و هەندێک بەیان لە [illegible] دا کاروانی خەباتیان بەجێ هێشت، لە لایەکی ترەوە [illegible] بەستەوەکانی کاژیک وەک (ع . ج . ع . ت . ع)

(٩٦)

حزبایەتییەکەماندا بەڵام هەندێکی تر لەو ماوەیەدا یانە (آ . . . [illegible])
دکتۆر ج . ن) هەر دریژەیان بەو کارەساتە دا . . بە هیمەتی هاوبیرە تێکۆشەرەکانی حزبمان
توانیمان بە یەکجاری کۆسپیان بدەین و ریزەکانی حزبمانیان لێ پاك بکەینەوە و بە هەڵکێشانی
(ع . ع . ئاگرین) ی کۆنەپەرست و بێ [illegible] ئەو مرۆڤەی لە دەرەوەی حزبماندەوە تیا چێنرابوو
بە هەڵکێشانی و فرێدانی توانیمان دوا پاشماوەی رەشی کارەساتی ئەو چەند ساڵەی کاوێك
رابماڵین و رووی راستەقینەی بێ گەردی شۆرشگێرانەی کوردایەتی بۆ حزبمان بگێڕینەوە .
ئێستا لە سەرەتای قۆناغێکی گرنگی کوردایەتیدا کە گۆرانێکی بەرچی بەرەو پێشەوەی کاریکی
تیا بە دی دێت لە سەرانسەری هەموو لایەنەکانی باری سیاسی و هەل و مەرجەکانی ژیانی کۆمەڵگای
کوردی وورد ببینەوە و لە بەر رووناکی ئەوەدا ئەندەی تێکۆشانی رۆژانە و دروشمی خەباتی هەموو
قۆناغێکی ئەو نەتەوەیەمان کە بۆ ئازادی رزگاربوونەوە و یەکێتی کوردە بکێشین .
بەپێستندەوەی کوردستانی گەورە و بەدی هێنانی سۆسیالیزم لە کۆمەڵگای کوردیدا لە سەرترونە
سەرەکییەکانی بەرنامەی حزبمانە کە دەستکاری و گۆرانی بۆ نیە . بەڵام ئەو ئاوا بە پیرۆزانەوە بێ
وەنەبێت بە چەند گێڕانەوەی بەرنامەیێك و ئەنجامدانی بەجێگیر کردنی لە بەرنامەمدا ئیتر بچینە دی و
بە دی هێنانی کوردستانی یەکگرتوو و سۆسیالیست کۆمەڵێك گۆرانی گەورەی لە ترازووی بەرەوە .
وەندی دەوڵەتە گەورەکانی جیهان لە خۆرهەڵاتی ناوەراستدا پێدەوێت کە ئەمێستە هۆی گۆرینی سەرجەمی
باری سیاسی لەم ناوچەیەدا . دیاریشمان بە یەك هەنگاوی کوتوپر نایێت بە چەندین قۆناغ دەبێت
کە : گەر هۆشیارییەکی تەواوی سیاسیمان لە هەموو لایەنەکانی (حوکم) لەم ناوچەیەدا ببێت و
بە تەواوی دەوری هەموو هێزە سیاسییەکان و توانای نەتەوەی کورد و هەل و مەرجەکانی کاتی خۆیدا
ـ کە پێویستە بەرزترین و پێشکەوتووترین شێوەی رێکخستنی کوردایەتی بێت ـ لە هەر قۆناغێکدا
تێ نەگەین ناتوانین بە سەرکەوتوویی ئەم قۆناغە ببڕین و بێ بنیێنە قۆناغێکی ترەوە . هەر وەك
سترونە سەرەکییەکانی بەرنامەی کاولێك گۆرانیان بۆ نیە . هەروەها پێویستە لە گەڵ تێگەیشتنی
پێویستەکانی هەموو پلەیەك لە تێکۆشاندا بەرنامەی گونجاو بۆ ئەو پلەیە بکەینە بناغەی کاتیمان
بۆ ئەوەی بتوانین بە پێی بەرنامەیەکی (عەلمی) تێکۆشان کوردستانی یەکگرتوو و سۆسیالیست
بکەینە واقیعێکی سیاسی [illegible]
دوای لێکۆڵینەوەیەکی وورد لەم [illegible] بە [illegible] کردنەوەیەکی [illegible] کوردایەتی کێشی
حزبمان بۆ ریزەکانی رێکخستنی حزبی بوو [illegible] کۆنا و ترین [illegible] کە عزمەت بە کوردایەتی
بکات لە کوردستانی باشووردا لەم پلەیەدا . [illegible] بەدی هێنانی حوکمێکی زاتی راستەقینەیە کە
ئەمە وامان لە سەر پێویست دەکات هەموو هەوڵێکی سیاسی و خەباتێکمانی لەم پلەیەدا بۆ پاراستنە
بکەین وەکو ئامانجێکی کاتی کورد لە کوردستانی باشووردا .
لەم قۆناغەدا کە داگیرکەری عیراقی بە [illegible] رابەرایەتی رووسی هەموو توانایەکی پێشکەوتووی
تەفروتوونا کردنی کورد و سڕینەوەی ناوی کوردستان خستۆتەوە گەر و بەبێ جیاکردنەوەی [illegible]
هەر گیرکەرێك لە بوون و مانەوەی کورد و سنوور گرتنی شۆرشی بەرزی کوردستان بێ بەهۆی هێزێکی
سیاسی و هەڵگری هەر بیروباوەرێك بێت لە هەموو کاتێکی تر پتر پێویستی هۆی پێویستی تێکۆشانی
هەرو حزبە سیاسییەکانی شۆرشی کوردستان دەکاتە ئەرکێکی مێژوویی سەرشانی هەموو لایەکمان و
بە [illegible] تێکی سیاسی ئەزانین کە هەموو ئەو حزبە سیاسییانە بەهاو [illegible] کاتین . کە
ئەمرۆ لە کوردستانی باشووردا بەدی هێنانی حوکمی زاتی راستەقینە بۆ کوردستانی باشووردا
تێکۆشانیان لە پێناوی بەدی هێنانی ئەو دروشمەدا یەك بخەین . چونکە تەنیا بەجێ هێنانی ئەو
یەکخستنەی تێکۆشان لە پێناوی دروشمێکی [illegible] ئەمجەکی [illegible] بۆ هەر [illegible]
زیانەی بەرزی ئەکاتەوە .
وەنەبێت (اجتهاد) کردنی کاوێك لە لایەن بیروسەمارانی پارتی دیموکراتی کوردستانەوە . توانیمان
رێگا لە ئەندامانی حزبمان [illegible] عەلیم منصور و ملازم محمد و جمال [illegible] محمد و [illegible]
[illegible] لە لایەرەکانی مێژوودا تۆمار

[illegible] پێناوییەکانی شەری رزگاریدا و لە [illegible] بەدی [illegible]
بەڵام کە ئێمە هەموومان پیمانەوێت لە پێناوی [illegible] بەرزی نەتەوەکەماندا تێبکۆشین و ئامادەی
هەموو قوربانییەك بین لەو رێگایەدا ئەم پرۆسەیە [illegible] و چەوساندنەوە و قەدەغەکردنەی کاریك بۆ
و بەرژەوەندی و سوودی کێی تێدایە ؟؟
لێرەدا وتەی بەرز [illegible] ئاشکرا [illegible] کوردستان [illegible]
[illegible] بە دەزگایەکی شۆرشەوە [illegible] کە ـ نابێ کاریکی [illegible] و [illegible]

لە ناو پێشمەرگەدا هەبن ، لە وەڵامدا پێی وتو : ئەو پێشمەرگانەی لای من لە هەموو کەسێک ئازا تربن و هەمیشە دارا ئەکەن کامە شەڕ زۆر خوێناوی و سەختە بۆی بچن و کە ئەچن ئەوپەڕی سەربەرزی تۆمار ئەکەن ئێوە پێیان ئەڵێن کاژیکی و تلبۆکەین ، بۆیە ئەمە توانیمان ئەو شەرکەرە قارەمانانە لە ریزەکانی پێشمەرگە دەربکەین و کوێخمان بەوەوەدا ، کە ... گیانیان ... خۆی نوکە بەستبن مندی عمر صالح منصور و ملازم محمد مان چۆن بۆ زیندوو ئەکرێتەوە تا پێیان بڵێین ئێوە کاژیکی پاپیسی هەبسن ؟ ئەو دەریان بکەین لە پێشمەرگەیەتی .

لە ناوی ... لە گەڵ هەموو هەڵبژاردنی ... بۆ یەکگرتنی ... سیاسییەکانی کوردستانی باشوور لە پێناوی سەربەرزی کورد و کوردستاندا کە بە کۆمەڵێکی یەکگرتوو پێک دێت ، پێویستە بە کرمی ... (... ئێمە دارا لە بەرپرسیارانی ئەم شۆرشەی کوردستانمان بکەین کە هیچ لایەکیان ڕەنجە و گلەیی مێژووی کوردایەتی نە هێنینە سەر خۆمان و بەرپرسیان و لە دڵ هەمووماندا ... لە مێژوواندا ... بەبە ئاڕاستەی ئەو ڕێگایە بکەین کە ئەمان ئەگەیێنێتە سەرکەوتنی شۆڕشەکەمان بە سەرۆکایەتی بارزانی .

لە لایەکی ترەوە پێویستە برا ... کانی لقی کوردستان (قیادەی مەرکەزی) ش کە هێزێکن لە کوردستانی باشووردا ... هەر ... گەرانێکی ... لە پێناوی بیروباوەڕێکدا ... و ناسکوێی ئەم هەل و مەرجانەی ئێستای کوردستان بخەنە بەرچاو و لەبەر ڕووناکی ئەو گۆڕانەی لە ... دا ڕووی داوە ، ئەم کاتەی شۆڕشی کوردستان کە پێویستی بە یەکبەستنی تێکۆشانی هەموو لایەکی دڵسۆزدا بۆ ئەم ... دڵسۆز بۆ ئامانجەکانی ئەم ... هەیە ، چالاکی خۆیان لە گەڵ هەموو لایەکی دڵسۆزدا بۆ ئەم مەبەستە بخرێنن . با هەر لە ئێستاوە لە سەرەتای پلەکانی بەمەبەستێک لە ڕزگاریماندا ... ئەوە بکەوین ... لەو ... بیرین کە بە هۆی ... دوور کەوتنەوە و دوژمنایەتی کردنی یەکتر ... دەوڵەتێک بە سەر خەڵکی ... ئەکەینەوە و گلەیی و سزای مێژووی پێویستە ڕاستکۆین لە گەڵ ئەو ... پێشکەوتن لە هێنینە سەر خۆمان .

... باشوور) ، ،

سەرکەوتوو بێت کوردایەتی ...
باشوور ... (...)
سەرکەوتن بۆ بیروباوەڕی بەرزی کاژیک
مردن بۆ دوژمنانی

سەرکردایەتی هەرێمی باشوور
کاژیک
(کۆمەڵی ئازادی و ژیانەوە و یەکێتی کورد)

١٩٧٥/١/٢٥
٢٥٨٦/١١/٥

سەرنج : ئەم بڵاوکراوەیە ، کە شێرکۆی کوڕی هەژار و ئەحمەد دەستەنا و هاوەڵەکانیان لە دژی سەرکردایەتی کاژیک دەریانکردووە ، بۆیە کەمجار لەم بڵاوکراوەیە [illegible] ... [illegible] و هەڵەی بڵاوکراوەکە وەرگیراوە . (جەمال نەبەز)

مافه ڕەواکانیاندا .

کۆنگرەی پێنجەمـــی
ڕێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کـــورد
لــە ئەوروپـــــــــــــــا
سـۆکســـە

خوێندکاری کورد ، ژمارە 7 ساڵی ١٩٨٦

١٠

بڕیارەکانی کۆنگرە

١- مەسەلەی نەتەوایەتی کورد، مەسەلەیەکی یەکپارچەی جیا نەکراوەیە ... مەسەلەی نەتەوەیەکی بیست و ئەوەندە ملیۆنییە کە بە پێی بارو هەل و مەرجی نیشتمانە داگیر کراو و پارچە پارچە کراوەکەی خەبات بۆ" دیاری کردنی مافی چارە نووسی خۆی " دەکات ... لەم خەباتەش دا هەموو هێزو کۆڕو کۆمەڵە سیاسی و بەرەو چین و دەستە شۆڕشگێڕە دڵسۆزە بەرهەڵستکار و خەباتگێرەکانی لە سەنگەری کوردایەتی و بەرەی گەل دان.

٢- سەرکەوتنی خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەکەمان تەنیا بەیەکێتی و یەکگرتنی ڕیزەکانی هەموو باڵەکانی بزووتنەوەی کوردایەتی پێک دێت، هەموو ناتەبایی و مل ملانێ و ناکۆکییەک خزمەت بە دوژمنان و داگیرکەران دەکات، بۆیە ئێمە دەبێ هەمیشە لەگەڵ هەموو هاوکاری و کارێکی نێوکویی هێزەکانی کوردایەتی دا بین و هەرگیز نەچینە هیچ مل ملانێ و ناحەزایەتیەکی نێوان ئەو هێزانەوە چ جای دوژمنایەتی کردن!...

٣- مەرجێکی دیکەی گرینگی سەرکەوتنی خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەکەمان ئەوەیە کە هاوکاری توند و تۆڵ لەگەڵ بەرە و لایەن و هێزو کۆڕو کۆمەڵە دیموکراتیک و پێشکەوتوەکانی میللەتانی ناوچەکە (بەتایبەتی گەلانی عارەب و ئێرانی و تورک) بکەین و خەباتی نێوکۆییمان دژی ئەو ڕژێمە فاشیست و دیکتاتۆرو ڕەگەز پەرستانەی داگیرکەرانی کوردستان تاو پێ بستێنین و بۆ سەربەخۆیی و ئازادی نەتەوەکەی خۆمان و سەرفرازی ئەو گەلانەش و بنیات نانی، پەیوەندیەکی نێونەتەوایەتی دۆست و ڕەوا لە نێوچەکەو

(٢)

هەموو دنیاش دا .

٤- بەو ئەندازەیەی بەرەنگاری بیروباوەڕو ڕەفتاری شۆڤێنیستی و ڕەگەزپەرستانەو کۆلۆنیالیانەی داگیرکەران و دوژمنانی کوردایەتی دەبینەوە، دەشبێ لە ڕیزەکانی خۆمان دا بە گژ بیرو ڕەفتاری تەسک بینی و خۆ وەتاق خستنەوەو لێڵ بینی و نادیموکراتیک و کۆنەپەرستانە بچینەوەو بیری نەتەوەیی کورد بە تایبەتی و کوردایەتی بە گشتی لە هەڵخلیسکان و دانە دواوەو لادان و چەوت بوونەوە بپارێزرێ و " تحصین" کەین... ئەوەش تەنیا بەوە دەبێت لەگەڵ تێخویندنەوەو بەرچاو گرتنی تایبە - تێتی و سوودو بەرژەوەندی نەتەوەکەی خۆمان، سەنگەری کوردایەتی لە مەوقعی تەبیعی خۆی لەبەرەی گەلان و ئاشتی و خێرخوایی جیهان هەڵنەکەنین و لە مل ملانێی نێو دەوڵەتان دا بێ لایەنیی ئیجابی بە سوودی نەتەوەکەمان و بەرەی گەلان و سۆسیالیستخوازو بە دژی ئیمپریالیزمو فاشیەت و زایۆنیزم ڕاگرین و خەباتی خۆمان لەگەڵ گەلانی چەوساوەو ژێردەستەی دنیا بە گشتی و گەلانی ناوچەکەو بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی دیموکراتیکی عارەبی و ئێرانیو تورکیایی بە تایبەتی یەکخەین، ئەمانە تاکە دەرفەتی کوردایەتین و لادان لەم شەقاوە ڕاستو مەوزوعیە ڕاستەو خۆ و ناڕاستەو خۆ بۆ هەر مەبەستێ بێت خەیانەتە بە کوردو کوردستان.

٥- پشتگیری تەواو تەواو لە خەباتی ڕزگاریخوایانەی نەتەوەکەمان دەکەین لە هەموو پارچەکانی کوردستان داو مافی دیاری کردنی چارەنووسی نەتەوەکەمان مافێکی سەرەتایی و تەواو ڕەوای بێ چەندو چوونەو تەنیا،

١٢

3

جەماوەری کوردە کە بڕیاری شێوەو جۆری ممارەسەی ئەو مافە دەدات.

٦- بێزارین لەوکەرت و پەرتپەرتیەی بزووتنەوەی خوێندکار و لاوان و کرێکارانەی کورد لەدەرەوەی وڵات و خواستاری یەکێتییەکی گشتی یا کۆنفیدراسیۆنێکی گشتین کە هەموو ڕۆڵە دڵسۆزەکانی کورد بگرێتە خۆی، بۆ ئەمە ئامادەگی تەواوی خۆمان، تا ئەندازەی خۆ تواندنەوە، لە یەکێتی یەکی وادا و بۆ هەموو هاوکارییەکی دوو قۆڵی و چەند لایەنەو گشتیش دەردەبڕین و لە هیچ کارێکی نێوکویی دەست ناگێرینەوە.

٧- پشتگیری تەواوی خۆمان لە ئاشتبوونەوەی لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەکانی کوردستان دەکەین، بۆ پێکهێنانی بەرەی یەکگرتوی کوردستانی و یەکخستنی هێزی پێشمەرگەی کوردستان و دروست کردنی (لەشکری شۆڕشگێڕی کوردستان) و بەرزکردنەوەی دروشمی (مافی دیاری کردنی چارەنووسی خۆیی). هەمان کاتکۆنگرە ئاواتەخوازە کە مەسەلەی ئاشت بوونەوەی گشتی باڵ بەسەر شۆڕشەکەدا بکێشی و بۆ یەکجاری بنەبڕی کێشەی شەڕی براکوژی بکات. بۆیە کۆنگرە داوا لە هەموو لایەنەکانی سەرگۆڕەپانی کوردایەتی دەکات، کە چی دی بە کێشەلاوەکییەکانەوە خۆیان گرێ نەدەن و بەڵکو زیاتر هەوڵی یەکیەتی و تەبایی و برایەتی بدەن.

٨- خەباتمان بەشێک دەبێ لە ئاڵقەی زنجیرەی خەباتی هاوبیرانمان لە کوردستان کە ئەویش ئیلتزام و خۆ بەستنەوەیە بەڕێرەو و سیاسەت و (نهج) ی (پاسۆک).

٩- کۆنگرە داوا لە کۆڕو کۆمەڵە پێشکەوتوخوازو دیموکراسیو

(٤)

مرۆڤ دۆستەکانی جیهان دەکات بۆ پشتگیری لە مافی نەتەوایەتی کوردو دەربڕینی دەنگی نارەزایی بەرانبەر سیاسەتی فاشیانەی داگیرکەرانی کوردستان.

١٠- کۆنگرە دژی دەستدرێژیەکانی ئیمپریالیزمی ئەمریکیە لەسەر تاسەری دنیا داو بە تایبەتی لە کوردستانی خوێناوی دا لە ڕێگای جونتای فاشی و بەعسیە رەگەز پەرستەکانەوە... هاوکات دژی دەستدرێژیەکانی ئەمریکا- یە لە لیبیای خۆڕاگرداو کۆنگرە پشتگیری خۆی لە گەلی عەرەبی لیبیی دەردەبڕێ و هەلوێستی شۆڕشگێرانەو مرۆڤ دۆستانەی (معمر القذافي) بەڕێزەوە سەیر دەکا.

١١- کۆنگرە بڕیاری دا کە بەرپرسیار نیە لە نووسین و بڵاوکراوەکانی کاک (جەمال نەبەز) جا بە هەر ناوێکەوە بێت.

کۆنگرەی پێنجەمی

ڕێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کورد لە ئەوروپا

سۆکسە

سەرەتای تەمموزی ١٩٨٦

گەڕێکی یەک   کوردستانێکی ئازاد

مامۆستای بەڕێز کاک دکتۆر جەمال نەبەز

سڵاوی ئازادی و یەکسانی ، بە گەرمی خۆشەویستییەوە .

وا ساڵ و چەندێ بەسەر ئەو تێکچڕانان و بەزم و چەتوونییەی نێوانمان دا تێ دەپەڕێ ، ئێستە لێتان تەواو لابووین و چوون ماڵی خۆتان لێ جیاکردینەوە ... وشاید بوختان و جوێنتان پێدابین ، کە هەر چەندە هۆکاری شەخسیانا پێچی بووە ، ئەگینا چوونی سیاسی زۆر گران نایە . بە قسەی (جەلال حیساد) و ئەو دەعبایانەتان لەگەڵ دا کردین ، کەڵەگێی کۆڕی جاکەتانا لێکردینەوە و خۆشتان چیتان لە بەرزی واقیع دا نەکرد . دیارە ئێوەش وەک سەمایل بێ بایەی لەبەردەم ڕەحمەتی چەقۆدا نەوەستاوین ؟ بەڵام زۆر و زۆر جار تێدا هەڵتێکشاوە . جا ئێستە کە هەر یەکە و لە ماڵی خۆیەتی و بەری کاری خۆیەوەیە و جەنابتان و ئەو چەند برادەرانە بە تەواوی لە تیاری سیاسییەکە دابڕاون و هیچ و چیچ مەترسییەکتان نەماوە ، ئەگەر بە حسیب و کیتێب بێت ئێمە "معرکە" سیاسییەکانمان بردۆتەوە ! بەڵام بۆ ئەوەی بۆتان ئاگە جاگلیشی بێت بۆتان مەبەستێکی کە ئێمە پەروەردەی پڕ شەقاتانەی بۆلێی و پیاوی شۆڕشگێڕ و نەتەوەیی ڕەسەن و بێ چاوبڕ ، بۆ ئەوەی بۆتان دەرخەین کە هەرگیز ئێمە مەسەلەی شەخسی و تایبەتی نەبووە — وەلا لە زۆر شتی دیکەدا دەبینێ — مەسەلەی پاراستن و تەواوکردنەوە و گەشەپێدانی بیر و "منهج"ی و ئیبادەی سیاسەتێکی دروست و ڕەسەن و گونجاو و واقیعی و خزمەتگوزار بووە ، هەست و نیەتی پەروەبیتەوە چوون و خەنەکردنەوە و "تصور"ی تەبعی فیکری سیاسی نەتەواییتی بووە ... پاش ئەوەی کە بووە واقیعی دەستپێشکەری دەکەم و بەم نامەیە بەسەرتان دەکەمەوە ، تا ئەوەتان بۆ ڕابگەیەنم کە ئێمە ، ئەگەرچی لە ڕووی فیکری سیاسییەوە "تحفظات"ی سەرەکی بنجی و ئەساسیمان لەسەر چەندێ لە ڕای جەنابتان و کارەکانتان هەیە ، حورمەت و ڕێزمان هەر بۆ شەخسی ئێوە و هەر کەسێکی [illegible] لە ڕیزەکانی ئێمە [illegible] دارێ هەیە . مەسەلەکە [illegible] و پێکەوە خۆشەویستی و دەروونییەکان نەهێ . ئێستە ئەگەر بە پشتی لە خۆمان نەزانین ، بە دۆستەکانی خۆمانتان دادەنێین ، ئەوا ناهەڵایەتی و دوژمنایەتی هەر نا ! ..

بە ڕاستی مامۆستا ، من لە ژیانم دا حەزم کردووە و زۆرم هەوڵ داوە بۆ وەرگرتنی بەرانبەر دوژمنەکانم نەکەم ، چ جای کەس و دۆستە و هاوبیرەکانم — جا ئەوکەسە و دۆستە و هاوبیرەم هەر جاری دەبێ با ببێ ! — بۆیە ئێستاش خاوەنی ئەو قسەیەی خۆمم کە حەزم کردیتە کە : جەنابت "حنفیە"ی دەستی ئێمەیە ، نەمانزانیوە بە مەعقوول و شەرعی و گونجاوی تەعامولت لەگەڵدا بکەین ، "وحدة الاسلوب"مان نەبووە ، بە کوردیی‌یەکەی هەڵسوکەوتی تەعامولت لەگەڵدا کراوە ، تەعامولێکە یا "استعدادیة" وجاو پێشتین لە هەڵسووشتن و شەڕەم و شکۆ کردن لێت لەسەر حسابی بیروباوەڕی و "نهج"ی و حیزبەکە بووە یا پێشەنگیران و بێ ئەندازەیی و "معادات"ی بووە . نەک مانا لە هەموو حەقیقەت تەبعی خۆت دانەناوە ، یا هەولێشان "داپ"ی و "مامۆستا"ی و "ئەب الروح"ی پیشانە یا هەولێشانە بە هیچ و بێ مەیل و

نازانم چی دیکە کە حورمەتی شەخصیەتی نادات زیاتر بڵێم .. . [illegible] ئەمەش [illegible]
ئێمە و کاکە [illegible] و ئەو چەند برادەرانەی [illegible] تێدا بووین ، خۆشتە [illegible]
[illegible] خۆتتان دابۆ دەستە "ئەفراسیاب" و "جەلال" و [illegible] ... [illegible]
[illegible] ؟! [illegible] "جەلال" [illegible]
بۆ تۆ [illegible] ؟!

لەبەر ئەوە دەبێ بڵێت [illegible] کە ئەوانە چین و ئێمە چین ؟ [illegible] و [illegible]
دەستی لە دنیا [illegible] و [illegible] دەبێ [illegible] خۆی بە [illegible] و
[illegible] ئێمە دابنێن . ئێمە [illegible] دنیا [illegible]
[illegible] (حزبی [illegible]) [illegible]
[illegible] .. بەڵام ئێمە لە [illegible] لە [illegible] ئەوانە [illegible] و [illegible]
[illegible] .. ئەوە [illegible] .

هیوادارم ئەم نامەیە [illegible] بە هیچ [illegible] و جەنابت بە [illegible]
لە [illegible] . ئەم نامەیەم [illegible]
و [illegible] بۆ ئەوەی [illegible] ئێمە بە هیچ [illegible] و
شەخصیەت [illegible] جەنابت [illegible] شەخصیەت [illegible] حورمەت و [illegible]
بۆ شەخصی جەنابت [illegible] . والله [illegible] .. بەڵام
[illegible] و "تحفظات" [illegible]
[illegible] جەنابت (ئەوەی [illegible]) بە
[illegible] نازانم . [illegible] .
هیوادارم [illegible] ئەو [illegible] و [illegible]
ئەو [illegible] لە [illegible]
[illegible] .

لەگەڵ ئەوپەڕی ڕێز و حورمەتما

دەژی بۆ کورد

کاکت

برات و دۆستی ژیانت

ئازاد

١٠/ ٢/ ٩٨٧

تێبینی جەمال نەبەز: ئەمە نامەی محەمەد مستەفا (ئازاد)
کە ساڵێک پاش ئەوەی منی "پیرە کورد"ی لە "ستۆکهۆڵم"
ئەوجا هەستی بەوە کرد ، کە دەبێ بە باشی بە [illegible]
[illegible] .

وێنەکان

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢٢/٨/١٩٦٤دا لە شاری ژنێڤ (سویسرە) گیراوە.
لە ماڵی خانمی بەڕێز ئێنغ کە ئەوسا (جەمال نەبەز) ژوورێکی لەو خانووەدا بەکرێ گرتبوو.
ئەو ڕۆژە (٢٢/٨) بە بۆنەی ... کاتێک لە گەڵ ... ئومەر هەڵمەت دەباخی ئینگلیزی
پیاسەیان لەگەڵ کرد، ئازیزی خانم ژنی ڕەحمەتی سەنیحە قەناز و کاک سەرچل برایانی ئاکی
... و ... ماڵەوە بۆ لای من ... ئەو وێنەیەی لە بارا التقرا لە پاشتەوە:
کوڕی ... خانمی بەڕێزی خانمی بەڕێز ... ئازیزی خانم ... قەناز ... سەرچل ...
... قەناز ... خانمی بەڕێز ... ئومەر هەڵمەت ... جەمال نەبەز.
لە وێنەی ... سەرچل ... قەناز ... ئومەر هەڵمەت،
... جەمال نەبەز

ئەم وێنەیە لە مانگی گوڵان (مایس)ی 1963دا لە
میونشن گیراوە. لە لای ڕاستەوە بۆ لای چەپ:
جەمالی حەیدەری، سەمیری قەیاخچی، جەمال نەبەز،
تالیب موجید ڕۆستەم، لە فاکیلتێک کە ماوەیەکی کورت
لە میونشن مایەوە.

ئەم وێنەیە لە مانگی تەمووزی ١٩٦٣ دا گیراوە لە شاری میونشن
لە دەستی ڕاست: بروسکە ئەحمەد ئیبراهیم ولاوی حەبیب؛ جەلال تەبەز
وێنەکە لە ماڵی بەڕێز ئەبدولقادری هەڵەبجەیی گیراوە. کاتێک
کە تازە هاتبووینە تێیان لەگەڵ یەک دەستپێکرد بووین لەگەڵێک
بیروڕادا لەگەڵ یەک هاودەنگ بووین.

جەمال نەبەز لەبەردەم زانستگەی تێکنۆلۆژیای
شاری میونشن (ئەڵمانیا) ٢٥/١٢/١٩٦٥

ئەم وێنەیە لە رۆژی ٢٥/١٢/١٩٦٠دا لەبەردەم زانستگەی
تێکنۆلۆژیای شاری میونشن (ئەلمانیا) گیراوە. لەو وێنەیەدا
سێ کەس لە دامەزرێنەرانی «یەکێتیی نەتەوەییی خوێندکارانی
کورد لە ئەوروپا» (نوکسە NUKSE) دەرکەوتوون، لە چەپەوە
بۆ راست: جەمال نەبەز، بروسکە ئیبراهیم، لەتیف ئەلی.

"سێ هاوبیری "یەکێتیی نەتەوەیی خوێندکارانی کورد لە ئەورووپا"
(نوکسە): لە ڕاستەوە بۆ چەپ: لەتیف ئەلی، ئیرمگارد خانی
خێزانی هاوبیر برووسکە ئیبراهیم، جەمال نەبەز. وێنەکە لە ڕۆژی
٢٥/١٢/١٩٦٥دا گیراوە لەبەردەم زانستگەی تێکنۆلۆژیای شاری
میونشن (ئەڵمانیا). وە ڕۆژەکەش وەرزی زستان و بەفر و سەرماوسۆڵ بووە.

ئەم وێنەیە لە شاری میونشن (ئەڵمانیا) لەبەردەم زانستگەی تێکنۆلۆژیادا گیراوە لە ٢٥/٤/١٩٦٥دا
لە چەپەوە بۆ ڕاست: لەتیف ئەولی ، جەمال نەبەز

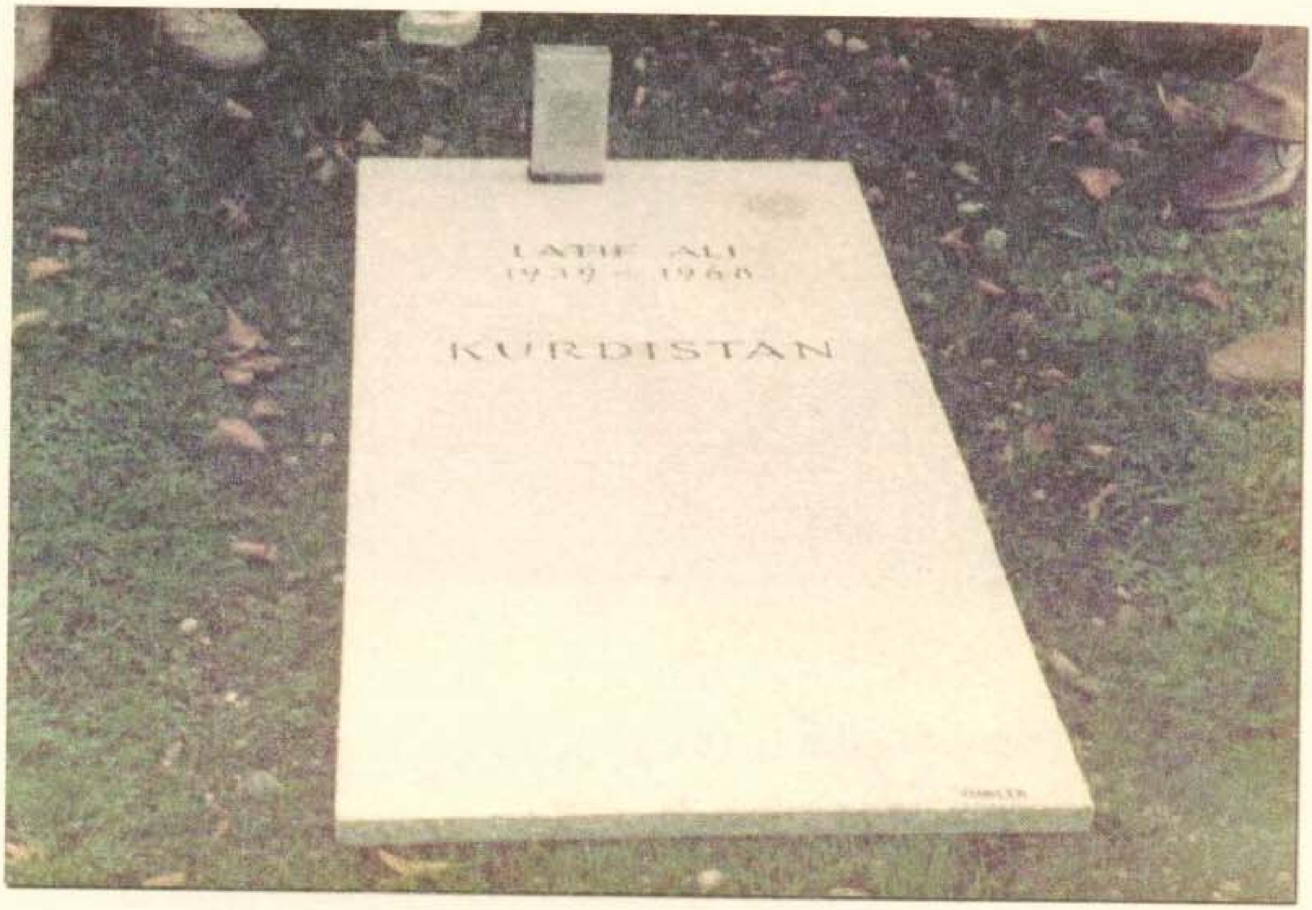

وێنەی بەردی گۆڕەکەی هاوبیر لەتیف ئەلی لە شارۆچکەی
گاوتینگ Gauting ی نزیک میونشن

وێنەکە لە رۆژی ٢٧/٨/١٩٧٥ دا گیراوە، لە بەردەم
سەنتەری کۆبوونەوەی خوێندکارانی کورد، لە زانستگەی
تەکنیکی بەرلینی رۆژاوا. لەو وێنەکەدا لە لای چەپەوە:
دوکتور کەمال فوئاد، برووسکە ئیبراهیم، جەمال نەبەز
دەستە خوێندکاری کورد. لەم شوێنەدا دوکتور کەمال
فوئاد پێشنیازی ئەوەی کرد کە ئەگەر ئێمە نوکسە
NUKSE هەڵوەشێنینەوە و ئەوا ئەوانە، کۆمەڵەیەکی
خوێندکارانی پێکهێنیان دادەمەزرێنن. لە پاش ئەوەی
مولاسیەکان و چەپولیسەکان کۆمەڵەی خوێندکارانی کوردیان
(KSSE) کرد بە دوو لەتەوە.

تەمووزی ١٩٧٦ لە بەرلین
لە چەپەوە بۆ ڕاست: مامۆستا فایەق ئارف، خێزانی
مامۆستا فایەق ئارف، جەمال نەبەز، باجی نافیعەی
خوشکی جەمال نەبەز، کە لەدوتیژ جافە، لەگەڵ هەردوو
منداڵەکەی مامۆستا فایەق ئارف و خێزانەکەی.

ئەم وێنەیە لە مانگی تەمووزی ١٩٧٦ دا لە بەرلین گیراوە، لەکاتێکدا
کە چەند خوشکێکم هاتبوون بۆ سەردانم لە بەرلین، هەروەها
لەو کاتەشدا مامۆستا فایەق ئارف و خێزانەکەی و منداڵەکانی
هاتبوون بە میوانی. لەو وێنەیەدا لە لای چەپەوە: باجی
ئافیعەم، خێزانی مامۆستا فایەق ئارف، فایەق ئارف
جەمال نەبەز. لە پێشەوە هەردوو منداڵەکەی مامۆستا فایەق
و خێزانەکەی.

وێنەی خوارەوە لە ڕاستەوە بۆ چەپ: بەخشانخانی ڕەحمەتی، خێزانی
کاک صلاحەدین مەنسوور، کە لە سەرەتای مانگی مارتی ١٩٨١دا لەگەڵ
صلاحەدین مەنسووری هاوسەری (کە سێیەمین لە ڕاستەوەیە) هاتن بۆلام
بۆ بەرلین. وێنەی سەرەوە لە ڕاستەوە: بەخشانخان، کاک
صلاحەدین مەنسووری، جەمال نەبەز، لە کاتی بەڕێکردنیانا بەرەو کوردستان،
وێنەی سەرەوە لە شەقامی فریدریش گیراوە کە سنوور بوو لە نێوانی
بەرلینی ڕۆژئاوا و بەرلینی ڕۆژهەڵاتدا. هەردوو وێنەی سەرەوە لە
هەفتەی دووەمی مانگی مارتدا گیراون، ساڵی ١٩٨١.

جەمال نەبەز (لای ڕاست) ، ئەحمەد نەقیب (لای چەپ)
لە ماڵی ئەحمەد نەقیب ، چەند ڕۆژێک پێش کۆتایی ساڵی
١٩٨٤ . ماڵی ئەحمەد نەقیب و شیلزە خانی خێزانی و لێوەوە
لەگەڵ یانە لە گوڵاڵەی بوو تێزیێکی سەوزنشین .

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢٥/٩/١٩٨٣ دا لە شارۆچکەی Dauting
نزیک میونشن گیراوە لەکاتی سەردانی گۆڕەکەی هاوبیر لەتیف ئەلی دا.
ئەمیش پاش کۆتاییهاتنی کۆنگرەی دامەزراندنی سۆک لە شاری
میونشن هەر لەو ڕۆژەدا. کۆنگرانە لە پەسەندکراوێکی جەلال تەبەرز
دە سیپتێمبەر لە بارەی گرتنی نێو کۆمەڵگەی کورد و ڕێکخراوی خاوکردنەوە.
لە وێنەکەدا (بەشی سەرەوە) جەلال تەبەرز و ئەحمەد نەقیب دیارن. لە
بەشی خوارەوەدا چەند هاوبیرێکی سۆک و ئاکادەبرادانی سەرۆک
گۆڕەکەی هاوبیر لەتیف ئەلی لەگەڵ جەلال تەبەرز

ئەم وێنەیە لە شارباژێر لە ١/٤/١٩٨٤دا گیراوە. چەند
پێشمەرگەیەک لە پێشەوەن کە ئازادی کوڕی پوورە ئامینەم
(ئازاد قەرەداخی) لە پێشیانەوەیە. ئازاد ئەم وێنەیەی لە
٧/١١/١٩٨٥دا داوێتم بۆ یادگاری. ڕەوانی شاد بێ.

سەمیناری "بیری نەتەوەیی کوردی، ئاو بیری قەومییەتی عەرەب، هەلاک
وە بیری ناکیو تالیزمی رۆژاوایە" کە کوردو (سەروەت) ئامادەی کردبوو بە
بۆنەیەک بۆ کۆنگرەی سۆکسە لە رۆژانی ١٨-١٩/٨/١٩٨٤دا لە
ستۆکهۆڵم. وێنەی سەرەوە لە چەپەوە: جەلال بارزانی، جەمال نەبەز،
ئەنوەر کەرکووکی، ئاشتی مال ئەنیز. وێنەی خوارەوە لە لای راستەوە بە پێیانەوە:
جەلال بارزانی، جەمال نەبەز، بە دانیشتنەوە: بروسکە ئیبراهیم، قیبار ئیبراهیم
(وێنەی خوارەوە کاتی گەڕانەوەمان بۆ ئەڵمانیا).

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢٧/١٢/١٩٨٥دا لە کۆپنهاگنی (دانیمارک)
گیراوە کاتێک سیمینارێکم کرد لەژێر سەرناوی "پێشوەنانی ڕێنووسی کوردی"
کوردکێتییە و کوردبوون مانای چییە؟ وە بۆچی کە بە چاوساغی نامەکانی کوردیم
کرد، نزیکەی ١٢٠ کەس بەشدارییان تێیدا کرد. لە وێنەکەدا
(١) - جەمال نەبەز، (٢) - دکتۆر کەمال ئەلی کە لە سوێدەوە
هاتبووە ئێرە و سەرلەبەری بادەی پێکراوی ئەم ڕادیۆیە کوردیی بۆ زانست
و هونەر. ئەوانی دی هاوڕێیانی دیکەش هەن تێکیان لە شوێنانی
دیکەی وڵاتە سکەندیناڤییەکانەوە هاتبوون

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢١/٥/١٩٨٨ دا گیراوە لە ستۆکهۆڵم
(سوید) بە بۆنەی کۆنفرانسی ئەکادیمیای کوردی بۆ زانست
و هونەر ، لەو وێنەیەدا لە لای چەپەوە : پرۆفیسۆری ئەستێرەناس
و کیمیازان بارام ڕەسووڵ ، جەمال نەبەز ، دوکتۆر حەسەنی حیسامی
باوەڕپێکراوی ئەکادیمیا.

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ١٠/٦/١٩٩٠دا لە ساڵۆنێکی پڕ لە ئاسەواری
نەخشونیگاری ئیتالیا گیراوە. شارەوانی شاری فلۆرێنس
منی بانگهێشت کردبوو سیمینارێک لە بارەی کولتووری کوردەوە.
گەلێک کەس، ئیتالیایی و عەرەب و فارس و کورد بەشداریان کرد.
وەزیرێکی ئیتالیایی کە ئەندامی پارتی کۆمۆنیستی ئیتالیا بوو، باشی
گوێ گرتبوو لە سیمینارەکەم زۆر سوپاسی منی کرد و گوتی ئاگای لەم
کولتوورەی نەبووە، دەبێ ئازادی بدرێ بە کورد. وتارەکەم بە زمانی
ئەڵمانی بوو، ئەوەی لە تەنیشتمەوە دانیشتبوو وەریدەگێڕایە
سەر زمانی ئیتالیایی. بەڕاستی شاری فلۆرێنس شاری کولتوورە.

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ١٩/٦/١٩٩٩دا لە شاری گۆتینگن
Göttingen (ڕۆژاوای ئەڵمانیا) گیراوە، بە بۆنەی سیمینارێکەوە
لەبارەی کولتووری کوردەوە کە لەوێ پێشکەشم کرد بە زمانی
ئەڵمانی و کوردی. وێنەکە لە ڕاستەوە بۆ چەپ: هەندازیار
بروسکە ئیبراهیم، سەرۆکی کۆنگرەی نیشتمانیی کوردستان
بەڕێز جەواد مەلا، هەندازیار پۆلا ئازاد خانەقای ڕۆژنامەنووس
بەڕێز تاهان شاکیر، خاوەنی سەمینار جەمال نەبەز.

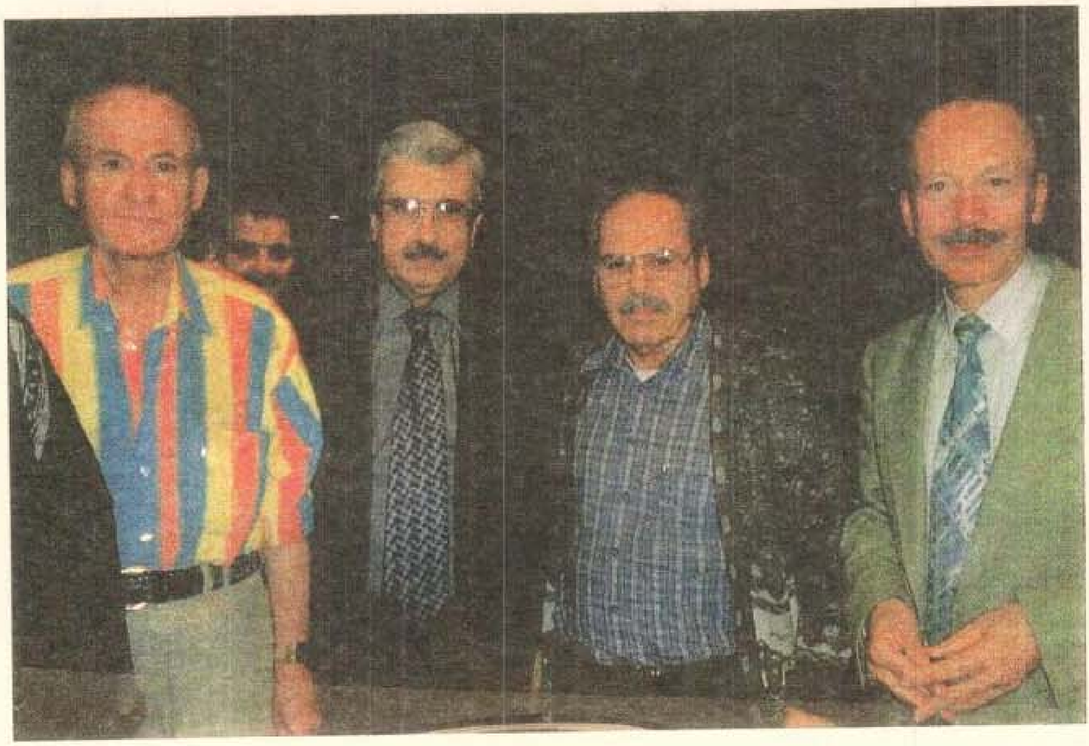

هاوبیرانی نوکسە NVKSE، لە ڕاستەوە بۆ چەپ:
هەندازیار بروسکە ئیبراهیم، نووسەر و لێکۆڵەر یۆسف
ناسری، سەرۆکی کۆنگرەی نیشتمانیی کوردستان و
حکومەتی ڕۆژئاوای کوردستان جەوادمەلا، جەمال
نەبەز.

ئەم ڤیدیۆیە لە ڕۆژی ٢٤/١/١٩٩٨ دا لە لەندەن گیراوە. لە سمینارێکی
جەمال نەبەزدا لە ژێر سەردێڕی "کورد و شۆڕش" کە بە بانگهێشتی کۆمەڵەی
ڕۆژئاوای کوردستان پێشکێشکرا. ژمارەیەکی یەکجار زۆر لە نووسەران و
ڕۆشنبیرانی کورد ئامادەی ئەم سمینارە بووبوون، لەوانە بەڕێزان برایم
ئەحمەد، ئەحمەد هەردی، حەمە ڕەسوڵ هاوار. لەم ڤیدیۆیەدا ئەحمەد
هەردی و جەمال نەبەز دەبینرێن، کاتێک ئەحمەد هەردی بیرەوەری
خۆی دەڵێتەوە. زۆر بە داخەوە لەبەر ئەوەی کە ئەم سمینارەدا گیرا
کاسێتەکەی لە کامێرای ڤیدیۆی بەڕێز شێرکۆ زێنی ئەکۆشی مایەوە،
کە کاتێک دز چووبووە سەر ماڵیان کامێراکە و کاسێتەکەی دزی بوو.

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢٤/١/١٩٩٨ دا لە لەندەن گیراوە بە
بۆنەی سیمینارێ "کورد و شۆڕش" ەوە کە "کۆمەڵەی
ڕۆشنبیری کوردستان" بە سەرۆکایەتیی هادی جەوادی حوڵا
پێکیهێنابوو لەوێ. لەو کۆبوونەوەیەدا سەت کەس بەشداریان
کرد تێیدا ئەوانە کە قسەیان کردووە: ئەحمەد هەردی، ئیبراهیم
ئەحمەد، حەمە ڕەسوول هاوار. لەو وێنەکەدا جەمال نەبەز
و حەمە ڕەسوول هاوار لە تەنیشت یەکەوە دیارن.

ئەم وێنەیە لە ٢٢/٧/١٩٩٨دا لە لەندەن لە سالۆنی کۆمەڵەی
پەنابەرانی کوردستان گیراوە، لە کاتێکدا کە جەمال نەبەز بانگهێشتکرابوو
بۆ پێشکێشکردنی سمینارێک لەبارەی "کورد و شۆڕش"ەوە.
لە وێنەکەدا لە لای ڕاستەوە بۆ چەپ: جەواد مەلا، ئەحمەد
هەردی، جەمال نەبەز، شێرکۆ زێرینگوش کە ئەندامی
بەڕێوەبەرێتی کۆمەڵەی پەنابەرانی کوردستانە.

Jemal Nebez

Collected Works

No. 13

On the Association for Liberty, Renaissance and Unity of the Kurds

(KAJYK – founded 14.04.1959),

With a special focus on the purposes of KAJYK's establishment

and an account of its successor organizations

Copyright by the Author

Sulaimani – Kurdistan

2015

On the Association for Liberty, Renaissance and Unity of the Kurds

KAJYK

founded on 14/4/1959,

focusing on the background and purposes for its establishment

(Kurdish School of Socialism 1952 – 1959)

and its successor organizations:

National Union of the Kurdish Students in Europe

(NUKSE 21/3/1965 –3/9/1977)

*

National Union of the Kurdish Students in Syria & Lebanon

(1972-1973)

*

Kurdish Socialist Party (PASOK 11/9/1976- 1992)

*

Socialist Organization of the Kurdish Students in Europe

(SOKSE 11/9/1980 – 22/4/2005)

*

Kurdistan National Congress (KNC 1985)

*

Jemal Nebez

KAJYK

14.4.1959

Suleymani-Kurdistan
2015

Collected Works
No(13)